

การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

สารนิพนธ์
ของ
นายสรรเสริญ หุ่นแสน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว
ตุลาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒๕๕.๓๐๗๗

ก. ๒๒๑๑

๘ ๓

การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

บทคัดย่อ

ของ

นายสรรเสริญ หุ่นแสน

20 ส.ค. 2548

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว

ตุลาคม 2547

h ๒๕๖๖.๐

สรรเสริญ หุ่นแสน. (2547). การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 และหาประสิทธิภาพชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 40 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 40 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 40 คน โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ปีการศึกษา 2547 ที่ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 และแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาประสิทธิภาพชุดการสอน E_1 / E_2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test แบบ dependent

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 17 กิจกรรม มีประสิทธิภาพ E_1 / E_2 อยู่ระหว่าง 61.00-77.50 และ 80.50-93.50
2. นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่เข้าร่วมกิจกรรม มีการพัฒนาความสามารถทางสังคม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนเห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 อยู่ในระดับมาก

CONSTRUCTING GUIDANCE ACTIVITY TEACHING PACKAGE FOR
SOCIAL ABILITY DEVELOPMENT OF
FOURTH LEVEL-SECONDARY STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
MR. SONSERN HUNSAEN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Guidance and Counseling Psychology
at Srinakharinwirot University

October 2004

Sonserm Hunsanen. (2004). *Constructing Guidance Activity Teaching Package for Social Ability Development of Fourth Level-Secondary Students*. Master's Project, M.Ed. (Guidance and Counseling Psychology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Assist, Prof. Dr. Totsaworn Maneesrikum.

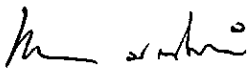
The purposes of this research were : First to Constructing guidance activity teaching package for social ability development of fourth level-secondary students, second, to study. The efficiency of guidance activity teaching package for social ability development of fourth level-secondary students. The sample groups used in this research of stratified random were consisted of students of 40 mathayom suksa four, students of 40 mathayom suksa five and students of 40 mathayom suksa six of Watsongtum School in Amphoe Phrapradaeng Changwat Samutprakran in academic year 2004. The research instrument were the social ability development of guidance activity teaching package and guidance activity teaching package for social ability development of fourth level-secondary students assess. The efficiency of each package was analyzed by E_1 / E_2 . The data were analyzed by means, standard deviation, and t-test dependent samples.

The results of study were as follows :

1. Seventeen social ability development of fourth level-secondary students guidance activity teaching package were constructed. The efficiencies E_1 / E_2 of each package were between 61.00-77.50 and 80.50-93.50
2. The social ability development of participant was significantly at .01 level.
3. The level-secondary students had opinion guidance activity teaching package for social ability development of fourth level-secondary students at highest level.

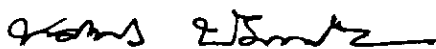
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

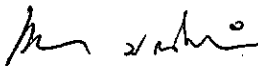
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

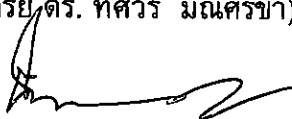
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร ประเสริฐสุข)

คณะกรรมการสอบ

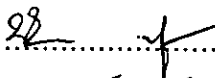
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ)

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์)

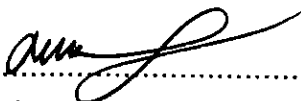
กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุรักษา)

กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จิตรสุกุล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความรัก ความเมตตา ความห่วงใย และความปรารถนาดี จากมารดาของผู้วิจัย ที่ได้ให้การสนับสนุนการศึกษาแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา คุณความดีของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นการสักการะบูชาแด่มารดาของผู้วิจัย หากสารนิพนธ์ฉบับนี้บังเกิดผลบุญประการใดก็ตาม ผู้วิจัยขออุทิศและอนุโมทนาบุญกุศลนี้แด่ นายพิพัฒน์ หุ่นแสน น้องชายของผู้วิจัย ผู้จากไปอย่างไม่มีวันกลับ

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทศพร มณีศรีขำ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ที่กรุณาตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์อย่างมากกับผู้วิจัย พร้อมทั้งให้ความเมตตา ความกรุณา และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งจนไม่อาจจะกล่าวได้หมด ณ ที่นี้ได้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์กาญจนา ภูววรรณ ที่กรุณาตรวจสอบชุดการสอน และแบบประเมินชุดการสอน พร้อมทั้งกรุณาให้กำลังใจ ข้อเสนอแนะ ที่เป็นประโยชน์อย่างมากกับผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทา สุรักษา ที่ได้กรุณาร่วมเป็นกรรมการสอบ และให้ข้อเสนอแนะที่ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์

ขอกราบขอบพระคุณ คณะอาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่าน ที่ได้ให้ความเมตตา ความกรุณา ความปรารถนาดี และให้กำลังใจแต่ลูกศิษย์คนนี้อย่างดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์เสกสรรค์ กิจวรรณ ผู้อำนวยการ อาจารย์โชติมา ยะภาศคะนอง ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ อาจารย์วาสนา รอดเชียง อาจารย์รัชณี เขียวหาญไพโรศรี อาจารย์สุภาณี รัชตะประกร และนักเรียนโรงเรียนวัดทรงธรรม ที่เป็นประชากรและกลุ่มตัวอย่างทุกคน ที่ให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการวิจัยด้วยดีตลอดมา

ขอกราบขอบพระคุณ ครู-อาจารย์ ทุกท่านที่ได้เมตตาอบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาตั้งแต่เริ่มจนถึงปัจจุบัน ขอกราบขอบพระคุณญาติพี่น้องที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจ และให้ความปรารถนาดีตลอดมา และขอขอบพระคุณ เพื่อนๆ และผู้ที่มีส่วนร่วมทุกท่านที่ทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี

ผู้วิจัยจะระลึกถึงพระคุณของทุกท่านไปจนกระทั่งวันสุดท้ายของชีวิต

สรเรณีย์ หุ่นแสน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542.....	10
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	13
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	21
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน.....	24
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสังคมของวัยรุ่น.....	43
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4.....	56
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว.....	65
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม.....	84
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	101
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	101
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	102
การดำเนินการทดลอง.....	109
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	112

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	115
สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	115
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	115
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	116
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	128
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	128
ความสำคัญของการวิจัย.....	128
ขอบเขตของการวิจัย.....	128
สมมุติฐานในการวิจัย.....	129
เครื่องมือที่ใช้การวิจัย.....	129
การดำเนินการทดลอง.....	129
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	130
สรุปผลการวิจัย.....	131
การอภิปรายผล.....	133
ข้อเสนอแนะ.....	139
บรรณานุกรม.....	141
ภาคผนวก.....	153
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	522

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	ข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	101
2	แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design.....	109
3	ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง.....	111
4	ประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม และจำแนกรายกิจกรรม.....	116
5	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ของคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกเป็นรายกิจกรรม.....	119
6	แสดงคะแนนรวมก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน และการทดสอบค่า t ในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม.....	123
7	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ที่มีต่อ ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม และจำแนกรายกิจกรรม	124
8	แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ที่มีต่อ ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกข้อ และจำแนกรายข้อ.....	126
9	แสดงคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4.....	476
10	แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน และการทดสอบค่า t ในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4.....	482
11	แสดงผลรวมคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา ความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4.....	483
12	แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น.....	488

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
13 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น.....	490
14 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน.....	492
15 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ.....	494
16 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน.....	496
17 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน.....	498
18 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน.....	500
19 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม.....	502
20 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การควบคุมทางสังคม.....	504
21 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น.....	506

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
22 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงออกทางสังคม.....	508
23 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว.....	510
24 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม.....	512
25 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การมองโลกในแง่ดี.....	514
26 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม.....	516
27 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม.....	518
28 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา.....	520

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ และมีความสามารถที่จะปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะมาถึง ซึ่งความเชื่อดังกล่าวนี้นี้จะเห็นได้ว่าถ้าประเทศใดประชากรได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง ประเทศนั้นย่อมประสบความสำเร็จในการพัฒนาทุกๆ ด้าน เมื่อการศึกษามีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องวางรากฐานการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพื่อพัฒนาบุคคล โดยคำนึงถึงการจัดและส่งเสริมให้บุคคลได้พัฒนาศักยภาพ และใช้ความสามารถของตนให้เป็นประโยชน์อย่างเต็มที่

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 6 กล่าวไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ. 2542 : 7) ซึ่งสอดคล้องกับความสำคัญของการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสุข โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ให้ความสำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับตนเอง และความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติ และสังคมโลก รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของสังคมไทย และระบบการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา ความรู้ทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษาไทยอย่างถูกต้อง ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 3)

ดังนั้นการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ. 2542 : 10) สถานศึกษาจึงต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกหัดทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญห จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 3)

การจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จึงเป็นการเตรียมตัวสำหรับการจัดการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นและวางแผนอาชีพในอนาคต จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาในระดับนี้มุ่งให้นักเรียนมีความรู้ทางวิชาการ และวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละบุคคล พร้อมทั้งกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดริเริ่ม ในรูปแบบของการแสวงหาแนวทางสำหรับการเรียนรู้และการแก้ไขปัญหาต่างๆ การเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา เน้นการค้นคว้าสำรวจและฝึกทักษะต่างๆ สำหรับการเรียนรู้ โดยพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งนักเรียนที่เรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาจะอยู่ในช่วงของวัยรุ่น (รัฐจวน คำวชิรพิทักษ์. 2545 : 20) ช่วงระยะวัยรุ่นโดยทั่วไป เป็นระยะเวลาคาบเกี่ยวระหว่างความเป็นเด็กต่อเนื่องกับความเป็นผู้ใหญ่ นับเป็นเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ถ้าเด็กในวัยรุ่นผู้ใดได้ดำเนินชีวิตผ่านพ้นไปอย่างราบรื่น มีปัญหาไม่ซับซ้อนมากนัก เด็กวัยรุ่นผู้นั้นย่อมเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ด้วยดี และมักจัดการกับชีวิตในวัยผู้ใหญ่ได้อย่างราบรื่น แต่ถ้าเป็นไปในทางตรงกันข้าม วัยนี้จะเป็นวัยที่ประสบความยุ่งยากมาก จนนักวิชาการในหลายทศวรรษเรียกว่า “วัยวิกฤต” เช่น อิริคสัน แสดงทัศนะว่าวัยรุ่นเป็นระยะเวลาที่มนุษย์มีความสับสนทางจิตใจมากที่สุดกว่าวัยอื่น (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2545 : 329 ; อ้างอิงจาก Erikson. 1968) ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นให้มีความเหมาะสมตามวัย

นอกจากการจัดการศึกษาแล้ว ยังต้องคำนึงถึงสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ต้องเผชิญปัญหาการปรับตัวอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงจากพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา นักเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบันประสบปัญหาในหลายรูปแบบ เช่น ปัญหาการเลือกสถานศึกษาต่อ ปัญหาด้านสังคม ปัญหาการเรียน ปัญหาการวางแผนเกี่ยวกับอาชีพ ปัญหาครอบครัว ปัญหาสิ่งเสพติด เป็นต้น ดังที่จรรยา เศรษฐบุตร อัญชัญ วรากรณ์รัตน์ และจิรจิต บุญชัยวัฒนา (2541 : 165-169) ได้ศึกษาสภาวะเยาวชนไทย พ.ศ. 2541 พบว่า วัยรุ่นส่วนใหญ่ ประสบปัญหา ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว สุขภาพ การใช้เวลาว่าง สุขภาพจิต การศึกษา อาชีพ ค่านิยม ความเชื่อ ภาวะลักษณะตนเอง ความสัมพันธ์ทางเพศ ดังนั้นการที่จะช่วยป้องกันปัญหาต่างๆ ของนักเรียน ที่จะเกิดขึ้นนั้น สถาบันการศึกษาจึงมีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการวางแผนป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนให้บรรเทาลง ส่งผลให้การพัฒนาประเทศดำเนินไปได้ด้วยดี

ดังนั้นการจัดการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษา ให้นักเรียนที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เป็นการเสริมสร้างรากฐานของสังคมให้มีความเข้มแข็ง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุล มีคุณภาพและยั่งยืน ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนไทย ให้เป็นคนดีมีคุณภาพ การแนะแนวจึงเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้มั่นคง และสร้างความเข้มแข็งด้านจิตใจให้กับบุคคล ให้มีคุณภาพชีวิตและสังคมที่ดีขึ้น โดยใช้กระบวนการทางจิตวิทยาและการแนะแนวเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนา (กรมวิชาการ. 2545ก : 1)

การจัดกิจกรรมแนะแนวจึงเป็นกระบวนการสำคัญ ที่มุ่งส่งเสริมบุคคลในทุกช่วงวัยของชีวิต โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยเรียนให้รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ศีลธรรม จริยธรรม

มีทักษะชีวิต อยู่ดี มีสุข สามารถพัฒนาตนเองและสังคมได้เต็มตามศักยภาพ การแนะแนวจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาตนเองโดยรวม ทั้งในด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถบูรณาการความคิด ค่านิยม ประเพณี วัฒนธรรม และเทคโนโลยี เข้าสู่วิถีชีวิตไทยได้อย่างเหมาะสม (กรมวิชาการ. 2545ก : 2)

ในปัจจุบันการสอนกิจกรรมแนะแนวมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีการสอนกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา เป็นการจัดกิจกรรมหนึ่ง ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน โดยแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมความถนัดและความสนใจของผู้เรียน กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดน (กรมวิชาการ. 2546 : 6-7) ซึ่งกิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 6)

ดังนั้นการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จึงได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของทุกสถานศึกษาที่จะต้องสอนกิจกรรมแนะแนว (กรมวิชาการ. 2546 : 6) โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นโรงเรียนที่ทำการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในช่วงชั้นที่ 3 (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3) และช่วงชั้นที่ 4 (ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6) ซึ่งมีการสอนกิจกรรมแนะแนวในทุกระดับชั้น จากการสัมภาษณ์อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว และนักเรียนของโรงเรียนวัดทรงธรรม พบว่านักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีอายุอยู่ระหว่าง 15-18 ปี นักเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาความสามารถทางสังคม ได้แก่ ปัญหาการปรับตัว ปัญหาการสร้างสัมพันธภาพ ปัญหาพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ปัญหาการทำงานร่วมกับผู้อื่น และปัญหาด้านครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอีริกสัน (Erikson. 1968 : 261) ซึ่งได้กล่าวว่าบุคคลที่มีอายุระหว่าง 12-18 ปี จะอยู่ในช่วงวัยรุ่น มีวุฒิภาวะในด้านความคิดเกี่ยวกับการสำรวจตนเองในด้านความต้องการ ปัญหา มีความเชื่อ ทศนคติ และมีการวางแผนเป้าหมายชีวิต เป็นวัยที่ต้องการแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง จึงทำให้ประสบปัญหาต่างๆ ตามมาได้ ผู้วิจัยจึงได้สำรวจปัญหาเบื้องต้นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทรงธรรม โดยใช้แบบสอบถามปลายเปิดสำรวจปัญหาความสามารถทางสังคม พบว่ามีจำนวนนักเรียนที่ประสบปัญหาความสามารถทางสังคม ดังนี้ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประสบปัญหาความสามารถทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 40 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ประสบปัญหาความสามารถทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 30 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประสบปัญหาความสามารถทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 30 ซึ่งสอดคล้องกับ สดใส นิยมจันทร์ (2541 : 84) ได้ศึกษาปัญหาด้านการเรียน ส่วนตัวและสังคม และวิธีการเผชิญปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังเกต

กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประสบปัญหาด้านสังคมในระดับปานกลาง โดยพบว่า นักเรียนประสบปัญหาสัมพันธ์ภาพกับครู และเพื่อน เนื่องมาจากครูไม่เข้าใจปัญหาของนักเรียน และนักเรียนไม่กล้าเข้าใกล้ครู จากผลการสำรวจเบื้องต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจ การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองเกี่ยวกับความสามารถทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังเข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถปรับตัวและบุคลิกภาพได้ดี สามารถพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งสามารถใช้สำหรับเป็นแนวทางในการส่งเสริม และช่วยเหลือนักเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรการศึกษา และเอื้อประโยชน์แก่สังคมได้ นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์สำหรับครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนว ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 สำหรับพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ได้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งเป็นแนวทางให้กับครูแนะแนวในการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 900 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอ พระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้ดังนี้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 มีนักเรียนจำนวน 40 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 มีนักเรียนจำนวน 40 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 มีนักเรียน จำนวน 40 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

ดำเนินการทดลองโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 17 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 11 วัน โดยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ทำการทดลองในวันจันทร์ วันอังคาร วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ เวลา 15.00-16.00 นาฬิกา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 ทำการทดลองในวันจันทร์ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 13.00-14.00 นาฬิกา และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ทำการทดลองในวันจันทร์ วันอังคาร และ วันพฤหัสบดี เวลา 08.30-09.30 นาฬิกา โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลอง การทดลองเริ่มตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2547 สิ้นสุดวันพฤหัสบดีที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2547

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถทางสังคม หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น การปฏิบัติตนในสังคม การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมรอบตัวเองได้ และเป็นพฤติกรรมที่สังคมยอมรับ

2. การพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 หมายถึง การใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในการพัฒนา นักเรียนในเรื่องเกี่ยวกับความสามารถทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้ นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถทางสังคม และมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมมากขึ้น โดยใช้เทคนิค กลุ่มสัมพันธ์ บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การอภิปรายแบบกลุ่มย่อย การอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ การอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น ประกอบด้วยเรื่องต่างๆ ดังนี้

2.1 การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น หมายถึง การสำรวจเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่นด้วยตนเอง และโดยการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2.2 การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ และยอมรับในการกระทำที่เป็นประโยชน์ของผู้อื่น

2.3 การปฏิบัติตนกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงกับเพื่อน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยการให้ความช่วยเหลือ รู้จักการให้และการรับ รู้จักการเคารพในสิทธิของผู้อื่น และสนใจความรู้สึกของเพื่อน

2.4 การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงกับเพื่อนต่างเพศ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยการให้ความช่วยเหลือ รู้จักการให้และการรับ รู้จักการเคารพในสิทธิของผู้อื่น และสนใจความรู้สึกของเพื่อนต่างเพศ

2.5 การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน หมายถึง ความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ ความรู้สึก ความคิด และการกระทำของเพื่อนอย่างมีเหตุผล และมีความเหมาะสม

2.6 การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน หมายถึง การยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนอย่างมีเหตุผล และมีความเหมาะสม เพื่อให้การทำกิจกรรมต่างๆ ประสบความสำเร็จ

2.7 การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน หมายถึง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนอย่างมีเหตุผล และมีความเหมาะสม เพื่อให้การทำกิจกรรมต่างๆ ประสบความสำเร็จ

2.8 ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางในการสื่อสารกับบุคคลอื่น

2.9 การควบคุมทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการแสดงบทบาททางสังคมของตนเอง ได้แก่ บทบาทลูก บทบาทนักเรียน บทบาทเพื่อน บทบาทการเป็นพลเมืองดี ให้สอดคล้องกับกาลเทศะ มีความเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นในสังคม

2.10 การทำงานร่วมกับผู้อื่น หมายถึง การประพฤติดนในการทำงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ร่วมกัน ด้วยความรู้สึกเต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม และเคารพสิทธิของผู้อื่น

2.11 การแสดงออกทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม

2.12 การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว หมายถึง การประพฤติดน และทำกิจกรรมต่างๆ ในครอบครัว เพื่อให้สมาชิกในครอบครัวมีความพึงพอใจ และเป็นประโยชน์ต่อครอบครัว

2.13 การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือการกระทำซึ่งเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่นไปในทางที่ดี ส่งผลให้บุคคลอื่นพึงพอใจในพฤติกรรมนั้น และพฤติกรรมนั้นเป็นที่ยอมรับของสังคม

2.14 การมองโลกในแง่ดี หมายถึง ความสามารถในการยอมรับ การกระทำ การแสดงพฤติกรรมของผู้อื่น ในด้านที่ดีอย่างมีเหตุผล มีความเหมาะสม มีประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นในสังคม

2.15 การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม หมายถึง พฤติกรรม หรือการกระทำที่แสดงออกได้อย่างเหมาะสมในการดำเนินชีวิตประจำวัน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของสังคมส่วนรวม ไม่ผิดศีลธรรม จารีตประเพณี และกฎหมายของประเทศ

2.16 การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม หมายถึง กระบวนการที่บุคคลสามารถ แสดง พฤติกรรมตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถดำรงความสัมพันธ์ และดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.17 การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตน ในการ ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม เมื่อต้องเข้าเป็นนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

3. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียน

ช่วงชั้นที่ 4 หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นสื่อการสอนกิจกรรมแนะแนวในเรื่องที่เกี่ยวกับ ความสามารถทางสังคม ประกอบด้วย จุดประสงค์ สารการเรียนรู้ ขั้นตอนการสอน กิจกรรม การวัดและการประเมินผล แหล่งการเรียนรู้ และสื่อการเรียนรู้ เพื่อสอนกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถให้เหมาะสม ตามความแตกต่างระหว่าง บุคคล สามารถค้นพบ และพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต และการสร้าง สัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น นอกจากนี้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม แต่ละชุดประกอบไปด้วย คำชี้แจงการใช้ชุดการสอน คู่มือครู คู่มือนักเรียน สื่อการเรียนรู้ แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน และแบบประเมินชุดการสอน

4. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

5. ช่วงชั้นที่ 4 หมายถึง ช่วงชั้นระหว่างชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60
2. คะแนนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 หลังจากได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีคะแนนสูงกว่าคะแนนก่อนการได้รับการสอน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542
2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสังคมของวัยรุ่น
6. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว
8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม

1. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 นับว่าเป็นฉบับที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติ ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ไว้ดังนี้

ธานินทร์ ศรีภาวินทร์ (2546 : 25-27) กล่าวว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกับการปฏิรูปการเรียนรู้ บังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2542 มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาอันเป็นวาระสำคัญแห่งชาติ มีสาระสำคัญทั้งสิ้น 9 หมวด โดยเฉพาะหมวด 4 แนวการจัดการศึกษาเป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งทุกหมวดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จะมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยสาระที่เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ปรากฏอยู่หลายหมวดหลายมาตรา เช่น หมวด 1 ความมุ่งหมายและหลักการให้ยึดหลักการจัดการศึกษาตลอดชีวิต หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาต้องจัดให้ทุกคนมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หมวด 3 ระบบการศึกษา การจัดการศึกษามี 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย หมวดที่เป็นหัวใจ คือ แนวการจัดการศึกษา ซึ่งว่าด้วยหลักการ สาระ และกระบวนการเรียนรู้ ส่วนหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา หมวด 7 ครู บุคลากรทางการศึกษา หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และหมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แต่ละหมวดเป็นองค์ประกอบและปัจจัยเกื้อหนุนให้กระบวนการจัดการศึกษา เป็นไปอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 1-38) ด้ระบุถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ในการจัดการศึกษาที่ถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในการปฏิรูปการเรียนรู้มีสาระสำคัญดังนี้

หมวดที่ 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ

หมวดนี้มีสาระที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ ดังนี้

มาตรา 6 : ลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มาตรา 7 : เป้าหมายกระบวนการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริม สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาประโยชน์ของส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

มาตรา 8 : การจัดการศึกษา เป็นการศึกษาตลอดชีวิต สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระ และกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

หมวดที่ 4 แนวการจัดการศึกษา

สาระของหมวดนี้ครอบคลุมหลัก สาระ และกระบวนการจัดการศึกษาที่เปิดกว้างให้แนวทางการมีส่วนร่วมสรรค์สร้างวิสัยทัศน์ใหม่ทางการเรียนการสอนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน สาระเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดตามหมวดนี้เริ่มตั้งแต่มาตรา 22 ถึงมาตรา 30 มีสาระสำคัญ 8 เรื่องใหญ่ๆ คือ

มาตรา 22 : หลักการจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

มาตรา 23 : สาระการเรียนรู้ เน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ตลอดจนประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทย การเมือง และการปกครอง ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเรื่องการจัดการ ด้านคณิตศาสตร์ ด้านภาษา การประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข และการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรา 24 : กระบวนการเรียนรู้ ต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด และความแตกต่างของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่

มาตรา 25 : บทบาทรัฐในการส่งเสริมแหล่งเรียนรู้ โดยการส่งเสริมดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

มาตรา 26 : การประเมินผลการเรียนรู้ พิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ การร่วมทำกิจกรรม และการทดสอบความรู้ควบคู่กันไปตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา และให้นำผลการประเมินดังกล่าวมาใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดสรรโอกาสการศึกษาต่อโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

มาตรา 27 และ 28 : การพัฒนาหลักสูตรแต่ละระดับ ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดหลักสูตรแกนกลาง และสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตรที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

หลักสูตรต้องมีลักษณะหลากหลายตามความเหมาะสมของแต่ละระดับโดยสาระของหลักสูตรทั้งด้านวิชาการ และวิชาชีพ ต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม

หลักสูตรระดับอุดมศึกษา เพิ่มการพัฒนาวิชาการและวิชาชีพขั้นสูง การค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาสังคม

มาตรา 29 : บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น จัดกระบวนการเรียนรู้ ในชุมชนเพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งหาวิธีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่างชุมชน

มาตรา 30 : การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นบทบัญญัติที่ให้ทิศทางในการปฏิรูปการเรียนรู้ที่ชัดเจน แม้ว่าการปฏิรูปการเรียนรู้ของชาติเป็นงานที่ยากแต่เป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่ที่มุ่งสัมฤทธิ์ผล ทั้งนี้ ทุกส่วนของสังคมไม่ว่า ฝ่ายนโยบาย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู

ผู้เรียน ผู้บริหาร ชุมชน ต้องมีความเข้าใจตรงกัน และเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิรูปครั้งนี้ โดยมุ่งหวังที่จะเห็นคนไทยที่พึงประสงค์ เป็นทั้งคนดี คนเก่ง และมีความสุข

สรุปได้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นพระราชบัญญัติที่มีผลให้เกิดการปฏิรูปการศึกษา อันเป็นวาระสำคัญแห่งชาติ มีสาระสำคัญทั้งสิ้น 9 หมวด โดยเฉพาะหมวด 4 แนวการจัดการศึกษา เป็นการปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งทุกหมวดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จะมุ่งประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

2. หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดสาระที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีศักยภาพ ซึ่งส่งผลต่อการจัดการศึกษาของชาติ ซึ่งได้มีผู้กล่าวถึงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 2) ได้ระบุถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้มีการจัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติดังกล่าว กำหนดให้มีการศึกษาภาคบังคับ จำนวน 9 ปี

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2545 : 13) กล่าวว่า การศึกษาและการทำความเข้าใจรอบแนวคิดความเป็นมา หลักการ โครงสร้างและจุดเน้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นสิ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการกำหนดสาระองค์ประกอบต่างๆ ของหลักสูตรสถานศึกษา อันจะทำให้การพัฒนาผู้เรียนเป็นไปอย่างมีเอกภาพ บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติ และในขณะเดียวกันก็สัมพันธ์ สอดคล้อง และสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น

กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 1-34) ได้ระบุถึงหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

สาระโดยสรุปของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

2.1 ความเป็นมาของการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพัฒนาขึ้นจากเหตุผลและความจำเป็นด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นผลการประเมินหลักสูตรและการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2544 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รวมถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งล้วนสะท้อนถึงสภาวะวิกฤตของชาติเกี่ยวกับคุณภาพของคน และความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคนไทยให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์

มาตรา 27 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดสาระและมาตรฐานการเรียนรู้สำหรับจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนเหมือนกันเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองดีของชาติ การดำรงชีวิตและการศึกษาต่อ เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด

หลักสูตรสถานศึกษา เป็นหลักสูตรระดับท้องถิ่นที่สถานศึกษาจะนำข้อมูลสภาพที่เป็นปัญหาหรือความต้องการในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติมาจัดทำสาระของหลักสูตรและจัดการเรียนรู้โดยยึดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบหรือแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 ลักษณะของหลักสูตรสถานศึกษา

2.2.1 เป็นหลักสูตรสำหรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อเนื่องตลอด 12 ปี

2.2.2 มีความเป็นเอกภาพ

2.2.3 เน้นความรู้คู่คุณธรรม

2.2.4 มีความเป็นสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย

2.2.5 มีความยืดหยุ่น

2.2.6 มีมาตรฐานเป็นตัวกำหนดคุณภาพผู้เรียน

2.3 เป้าหมายการพัฒนาผู้เรียน

เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีความเป็นไทย

2.4 หลักการ

2.4.1 เป็นการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่กับความ เป็นสากล

2.4.2 เป็นการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

2.4.3 ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้พัฒนาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

2.4.4 เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่น ทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้

2.4.5 เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

2.5 จุดหมาย

การกำหนดจุดหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต่อไปนี้

2.5.1 เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักธรรม ของพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์

2.5.2 มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน รักการค้นคว้า

2.5.3 มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด วิธีการทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์

2.5.4 มีทักษะกระบวนการโดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญญาและทักษะในการดำเนินชีวิต

2.5.5 รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพกายและบุคลิกภาพที่ดี

2.5.6 มีประสิทธิภาพในการผลิต และการบริโภคมีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าเป็นผู้บริโภค

2.5.7 เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

2.5.8 มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทراثยากรธรรมชาติและพัฒนาสิ่งแวดล้อม

2.5.9 รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามให้สังคม

2.6 โครงสร้าง

2.6.1 ระดับช่วงชั้น กำหนดหลักสูตรเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

2.6.2 สารการเรียนรู้ กำหนดสาระการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้

- ภาษาไทย
- คณิตศาสตร์
- วิทยาศาสตร์
- สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- สุขศึกษาและพลศึกษา
- ศิลปะ
- การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- ภาษาต่างประเทศ

2.6.3 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมเพิ่มเติมจากสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของความเป็นมนุษย์ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และสังคม แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน

2.6.3.1 กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนให้ค้นพบ และพัฒนาศักยภาพของตนเอง สร้างทักษะชีวิตและวุฒิภาวะทางอารมณ์

2.6.3.2 กิจกรรมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมชมรม ชุมนุม ฯลฯ

2.7 มาตรฐานการเรียนรู้

มาตรฐานการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดคุณภาพผู้เรียนในการเรียนรู้ แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งกำหนดไว้เป็นข้อๆ รวม 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ความสามารถ (ทักษะ/กระบวนการ) คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม มี 2 ลักษณะ คือ

2.7.1 มาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน เป็นมาตรฐานในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ เมื่อผู้เรียนเรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (12 ปี)

2.7.2 มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เป็นมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนเรียนจบในแต่ละช่วงชั้น (ป.3 ป.6 ม.3 และม.6)

2.8 เวลาเรียน

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 เรียนประมาณปีละ 800-1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 เรียนประมาณปีละ 800-1,000 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 4-5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 เรียนประมาณปีละ 1,000-1,200 ชั่วโมง โดยเฉลี่ยวันละ 5-6 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เรียนไม่น้อยกว่าปีละ 1,200 ชั่วโมง อย่างน้อยวันละ 6 ชั่วโมง

2.9 การจัดหลักสูตร

สถานศึกษาต้องนำโครงสร้างที่เป็นสาระการเรียนรู้ จำนวนเวลาอย่างกว้างๆ มาตรฐานการเรียนรู้ที่แสดงคุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนจบ 12 ปี และเมื่อจบการเรียนรู้แต่ละช่วงชั้นก็นำไปจัดหลักสูตรสถานศึกษา โดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการศึกษาจะต้องจัดทำรายวิชาในแต่ละกลุ่มให้ครบถ้วนตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

ในช่วงการศึกษาภาคบังคับ ตั้งแต่ ป.1-ม.3 จัดหลักสูตรและเวลาเรียนรายปี ส่วนชั้น ม.4-ม.6 จัดเป็นรายภาคและคือนำหน้าของรายวิชาเป็นหน่วยกิต โดยใช้ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนัก 1 หน่วยกิต

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3

- จัดการเรียนรู้ให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในลักษณะบูรณาการที่มีภาษาไทยและคณิตศาสตร์เป็นหลัก

- เน้นการเรียนรู้ตามสภาพจริง มีความสนุกสนาน ได้ปฏิบัติจริงเพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ทักษะพื้นฐานการติดต่อสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ และพัฒนาลักษณะนิสัยและสุนทรียภาพ

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6

- เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนในสิ่งที่ผู้เรียนสนใจ

- เน้นทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม การสอนแบบบูรณาการ โครงการ การใช้หัวข้อในการจัดการเรียนรู้ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิด การค้นคว้า การแสวงหาความรู้ สร้างความรู้ด้วยตนเอง

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

- จัดการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีหลักการ ทฤษฎีที่ยากซับซ้อน อาจแยกเฉพาะรายวิชา

- เน้นการจัดการเรียนรู้แบบโครงงานมากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้สำรวจความสามารถ ความถนัด ความสนใจเพื่อเตรียมศึกษาต่อหรือเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6

- เน้นการจัดการเรียนรู้ที่เข้าสู่เฉพาะทาง

- เน้นความสามารถ ความคิดระดับสูง ความถนัด และความต้องการของผู้เรียนทั้งด้านอาชีพ การศึกษาเฉพาะทางและการศึกษาต่อ

2.10 การจัดเวลาเรียน

สถานศึกษาจัดเวลาเรียนให้ยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสมในแต่ละชั้นปี ทั้งการจัดเวลาเรียน ในสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และรายวิชาที่สถานศึกษาจัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งต้องจัดให้มีเวลาสำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทุกภาคเรียนตามความเหมาะสม

ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละประมาณ 4-5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละประมาณ 4-5 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละประมาณ 5-6 ชั่วโมง

ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนเป็นรายภาค โดยคิ
 ้น้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา 1 หน่วยกิต และมีเวลาเรียนประมาณวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

2.11 การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะ

การจัดการศึกษาบางประเภทที่มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาทางด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศด้านต่างๆ การศึกษาสำหรับผู้บกพร่องในด้านต่างๆ ผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษานอกระบบและการศึกษาทางเลือกที่จัดโดยครอบครัวและองค์กรต่างๆ การจัดการศึกษาเหล่านี้สำหรับปรับใช้มาตรฐานการเรียนรู้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้หลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2.12 การจัดการเรียนรู้

มุ่งปลูกฝังด้านปัญญา พัฒนาการคิด และความสามารถทางอารมณ์ ในรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เน้นการจัดการเรียนการสอนตามสภาพจริง การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ร่วมกัน เรียนรู้จากธรรมชาติ และการเรียนรู้แบบบูรณาการ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ การเรียนรู้คุณธรรม

2.13 สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ควรมีความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีและสื่ออื่นๆ

ลักษณะของสื่อการเรียนรู้

1. เน้นสื่อใช้เพื่อการศึกษา ค้นคว้า
2. ผู้เรียน ผู้สอนสามารถจัดทำหรือพัฒนาสื่อการเรียนรู้เอง
3. ควรจัดหาสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัว และในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้
4. ใช้แหล่งการเรียนรู้

2.14 การวัดและประเมินผล

เป็นกระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และ พัฒนาการต่างๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอนและตัดสินผลการเรียน

หลักการวัดและประเมินผล

1. สถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบและประเมินผลการเรียนของผู้เรียน
2. สอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร
3. ประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และตัดสินผลการเรียน
4. การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ควรดำเนินการด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติของวิชาและระดับช่วงชั้น
5. ให้มีการประเมินความสามารถของผู้เรียนในการอ่าน คิดวิเคราะห์ เขียนในแต่ละช่วงชั้น
6. ให้มีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น
7. ให้มีการประเมินคุณภาพผู้เรียนระดับชาติในแต่ละช่วงชั้น
8. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนตรวจสอบผลการเรียนได้

9. ให้มีการเทียบโอนผลการเรียนระหว่างสถานศึกษา และรูปแบบการศึกษาต่างๆ

12. เกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตร

12.1 ผู้เรียนสามารถจบหลักสูตรได้ 2 ช่วง คือ

- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (จบการศึกษาภาคบังคับ)
- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (จบการศึกษาขั้นพื้นฐาน)

12.2 ผู้เรียนผ่านการศึกษาแต่ละช่วงชั้น และจบหลักสูตรตามเกณฑ์ดังนี้

- ต้องเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องได้หน่วยกิตครบตามที่สถานศึกษากำหนด
- ต้องผ่านการประเมินด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- ต้องผ่านการประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- ต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและผ่านการประเมินตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

2.15 เอกสารหลักฐานการศึกษา

สถานศึกษาต้องพิจารณาจัดทำเอกสารการประเมินผลการเรียนเพื่อใช้ประกอบการดำเนินงานการวัดและประเมินผลการเรียนตามที่เห็นสมควร เช่น เอกสารแสดงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน แบบบันทึกผลการพัฒนาบุคลิกภาพผู้เรียนในรายวิชาต่างๆ แบบรายงานการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในรายวิชาต่างๆ แบบรายงานการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นรายบุคคล ระเบียบสะสมแสดงพัฒนาการด้านต่างๆ และแบบแสดงผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นต้น

2.16 การเทียบโอนผลการเรียน

การพิจารณาเทียบโอนผลการเรียนสถานศึกษาสามารถดำเนินการได้ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา ซึ่งจะให้ข้อมูลที่แสดงความรู้ ความสามารถของผู้เรียนในด้านต่างๆ
2. พิจารณาจากความรู้ และประสบการณ์ตรง จากการปฏิบัติจริงการทดสอบการสัมภาษณ์ ฯลฯ
3. พิจารณาจากความสามารถ และการปฏิบัติได้จริง

2.17 การพัฒนาศักยภาพครู

การพัฒนาศักยภาพครูให้มีความเป็นผู้นำทางวิชาการปฏิบัติหน้าที่โดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อาศัยความร่วมมือของครูแกนนำ ครูต้นแบบ และสถาบันการศึกษาชั้นสูง เช่น คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ของสถาบันราชภัฏและมหาวิทยาลัย รวมทั้งชมรมวิชาชีพ ซึ่งจะช่วยพัฒนาครูให้มีศักยภาพในการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเกณฑ์ กำหนดคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่ต้องอาศัยการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นหลักสำคัญ

2.18 การจัดหลักสูตรสถานศึกษา

ในการจัดหลักสูตรสถานศึกษาจะต้องประกอบไปด้วย

1. หลักสูตรสถานศึกษา
2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา
3. การสร้างหลักสูตรสถานศึกษา
  - 3.1 กำหนดวิสัยทัศน์
  - 3.2 การจัดหลักสูตรสถานศึกษา
  - 3.3 การกำหนดสาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายปีหรือรายภาค
  - 3.4 การออกแบบการเรียนการสอน
  - 3.5 การกำหนดเวลาเรียนและจำนวนหน่วยกิต
  - 3.6 แนวทางการจัดหลักสูตรสถานศึกษา
    - การจัดทำสาระของหลักสูตร
    - การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
    - การกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์
    - การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

2.19 การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน

การกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่เป็นกลไกหนึ่งของการประกันคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามที่มาตรฐานกำหนด โดยต้องมีการดำเนินการที่เป็นระบบเครือข่าย ครอบคลุมทั้งหน่วยงานภายในและภายนอกกระทรวง ตั้งแต่ระดับชาติ เขตพื้นที่ และสถานศึกษา ในรูปแบบของคณะกรรมการที่มาจากบุคคลทุกระดับ และทุกอาชีพ ในการกำหนดดูแลและประเมินผลต้องมีการรายงานผลจากทุกระดับ ให้ทุกฝ่ายรวมทั้งประชาชนทั่วปทราบ เพื่อค้นหาแนวทางร่วมกันพัฒนาคุณภาพต่อไป

สรุปได้ว่า หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นตามสาระที่บัญญัติไว้ในมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งกำหนดให้มีหลักสูตรแกนกลางของประเทศ เพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ โดยหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจะมีมาตรฐานเป็นตัวกำหนดคุณภาพผู้เรียน มีลักษณะเป็นเอกภาพ มีความยืดหยุ่น จัดต่อเนื่อง 12 ปี เน้นความรู้คู่คุณธรรม และความเป็นไทยและความเป็นสากล สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดการศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐาน โดยการจัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชน และสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อความเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพมากที่สุด

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา กรมวิชาการ (2546 : 1-14) จึงได้ระบุถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

สาระโดยสรุปของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

3.1 ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้มีสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาองค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ให้เป็นผู้มีศีลธรรมจริยธรรมมีระเบียบวินัยและมีคุณภาพ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม

3.2 ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยรูปแบบกระบวนการวิธีการที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมายและมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มุ่งสร้างเสริมเจตคติ คุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ประเทศชาติ และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

3.3 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนา ดังนี้

1. พัฒนางค์รวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้าน ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม
2. พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ โดยมุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ตามสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม

3. เข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เลือกตามความถนัดและความสนใจของตนเอง

3.4 หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนมีหลักการจัดดังนี้

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม
2. จัดให้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของผู้เรียน และวัฒนธรรมที่ดำรง
3. บูรณาการวิชาการกับชีวิตจริง ให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอด

ชีวิต และรู้สึกสนุกกับการใฝ่รู้ใฝ่เรียน

4. ใช้กระบวนการกลุ่มในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ฝึกให้คิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์จินตนาการ ที่ประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตในแต่ละช่วงวัยอย่างต่อเนื่อง
5. จำนวนสมาชิกมีความเหมาะสมกับลักษณะของกิจกรรม
6. มีการกำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมายของสถานศึกษา
7. ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการ มีครูเป็นที่ปรึกษา ถือเป็นหน้าที่ และงานประจำโดยคำนึงถึงความปลอดภัย
8. ยึดหลักการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม
9. มีการประเมินผลการปฏิบัติกิจกรรมโดยวิธีที่หลากหลาย และสอดคล้องกับกิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3.5 ขอบข่ายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ประกอบด้วย กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถจัดแยกหรือบูรณาการไว้ด้วยกันก็ได้ และสามารถจัดได้หลากหลายรูปแบบและวิธีการ โดยมีขอบข่าย ดังนี้

1. เป็นกิจกรรมที่เกื้อกูล ส่งเสริมการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ให้กว้างขวางยิ่งขึ้นในรูปแบบของการปฏิบัติตามโครงการ/โครงการ ในลักษณะเป็นกระบวนการเชิงบูรณาการ โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม เป็นพื้นฐาน
2. เป็นกิจกรรมที่สนองความสนใจ ความถนัด ความต้องการของผู้เรียน ตามความแตกต่างระหว่างบุคคลในลักษณะชมรม ชุมนุม กลุ่มสนใจ เน้นการให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวิชาความรู้ อาชีพ และการดำเนินชีวิตที่ดีงาม ตลอดจนเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
3. เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝัง และสร้างจิตสำนึกในการทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ในลักษณะต่างๆ ให้สามารถจัดการกับชีวิตและสังคมได้ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รักและเห็นคุณค่าในตนเองละผู้อื่น มีค่านิยมในความดีงาม มีวินัยในตนเอง มีคุณธรรมและจริยธรรม ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
4. เป็นกิจกรรมที่ฝึกการทำงาน และการให้บริการด้านต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองส่วนรวม เพื่อสร้างเสริมความมีน้ำใจ เอื้ออาทร ความเป็นพลเมืองดี และรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม

3.6 เป้าหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้กำหนดเป้าหมายเพื่อการพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความรู้ ความชำนาญ ด้านวิชาการ วิชาชีพ และเทคโนโลยี

2. เห็นคุณค่าขององค์ความรู้ต่างๆ และสามารถนำความรู้และประสบการณ์ใช้ในการพัฒนาตนเองและประกอบอาชีพสุจริต

3. รู้จักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีกระบวนการคิด มีทักษะในการดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมและมีความสุข

4. ค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง มองเห็นช่องทางในการสร้างงาน อาชีพในอนาคต ได้เหมาะสมกับตนเอง

5. พัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ ค่านิยมที่ดีในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างคุณธรรม และจริยธรรม

6. มีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ตลอดจนความเป็นระเบียบ วินัย คุณธรรม และจริยธรรม

3.7 แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีดังนี้

1. ศึกษาวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน

2. ศึกษาข้อมูลสารสนเทศ

3. วางแผนและจัดแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. กำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ครูที่ปรึกษา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

5. กำหนดการประเมินและเกณฑ์การประเมิน

3.8 ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม หรือ 3 ประเภท ดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตน เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนจะต้องทำหน้าที่แนะแนวให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อและการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2. กิจกรรมตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน หรือกิจกรรมพัฒนาสาระการเรียนรู้ หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองนโยบายของรัฐหรือพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสนองความสนใจของผู้เรียน พัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ ทักษะความสามารถพิเศษ

3. กิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และรักษาดินแดน เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพเพื่อเป็นพลเมืองดีของชาติ โดยมุ่งเน้นปลูกฝังความเป็น

ระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต มีความรักสามัคคี อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ และบำเพ็ญประโยชน์เพื่อส่วนรวม

3.9 การประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สถานศึกษาต้องจัดให้มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งกิจกรรมแนะแนวและกิจกรรมนักเรียน การประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมของผู้เรียนเป็นรายกิจกรรม โดยมีแนวดำเนินการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ดังนี้

1. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนรายกิจกรรม
2. การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนผ่านช่วงชั้น
3. การตัดสินการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

สรุปได้ว่า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งออกเป็น 2 กิจกรรมใหญ่ๆ คือ กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมนักเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม เป็นการเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และเป็นกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัดและความสนใจอย่างแท้จริง ซึ่งสถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน

4.1 ความหมายของชุดการสอน

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของชุดการสอน ไว้ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 185) กล่าวว่า ชุดการสอน หมายถึง ระบบการผลิตและการนำสื่อการเรียนหลายๆ อย่างมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่อการสอนอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อความเร้าความสนใจ ในขณะที่อีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหาและอีกอย่างหนึ่งอาจเพื่อก่อให้เกิดการเสาะแสวงหาอันนำไปสู่ความเข้าใจอันลึกซึ้ง และป้องกันการเข้าใจความหมายผิด สื่อการเรียนเหล่านี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าสื่อประสมที่เรานำมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สุมานัน รุ่งเรืองธรรม (2526 : 112) กล่าวว่า ชุดการสอน หมายถึง ระบบการผลิตและการนำสื่อการเรียนหลายๆ อย่างมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกัน หรือการนำระบบสื่อประสม (Multi-Media) ที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วยวิชา มาช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ชุดการสอนนี้นิยมจัดไว้ในรูปของกล่องหรือซองเป็นหมวดๆ สำหรับสอนหัวข้อต่างๆ ในทุกวิชาเท่าที่จะทำได้โดยยึดหลักสูตรเป็นแนวในการพิจารณาจัดทำชุดการสอนแต่ละชุด

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 291-292) กล่าวว่า ชุดการสอนเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหา และวัสดุอุปกรณ์ทั้งหลายไว้เป็นชุดๆ (จะใส่กล่อง หรือ ชุด หรือถุง หรือห่อก็ได้) เพื่อจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ และถือว่าเป็นแผนการสอนที่ช่วยให้ครูได้รับความสะดวกในการสอนและช่วยผู้เรียนให้เกิดผลสำเร็จในการเรียนรู้และเป็นการจัดโดยอาศัยวัตถุประสงค์และผล

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2529 : 66-67) กล่าวว่า ชุดการสอนเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งซึ่งเป็นชุดของสื่อประสมที่มีสื่อการสอนตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปรวมกัน โดยจัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วย ที่ต้องการจัดให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามที่ต้องการ จัดเอาไว้เป็นชุดๆ บรรจุในซอง กล่อง หรือกระเป๋า

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533 : 229) กล่าวว่า ชุดการสอนเป็นระบบการนำสื่อการผสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและประสบการณ์ของแต่ละหน่วย มาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนให้บรรลุวัตถุประสงค์ ชุดการสอนนิยมจัดไว้ในกล่องหรือซอง โดยแบ่งออกเป็นหมวดๆ ชุดการสอนประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการสอน สื่อการสอน และการมอบหมายงานหรือกิจกรรม

อัญชลี แจ่มเจริญ และ สุกัญญา ชาริวรรณ (2533 : 157) กล่าวว่า ชุดการสอนเป็นนวัตกรรมในการใช้สื่อการสอนแบบผสม (Multi-Media) ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อเนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยมาใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งนิยมจัดสื่อการสอนแบบประสมไว้เป็นกล่อง หรือเป็นซอง หรือเป็นกระเป๋า แล้วแต่ผู้สร้างจะทำขึ้น อุปกรณ์ภายในชุดการสอนมักประกอบด้วย

1. อุปกรณ์ที่จะใช้สอนหรือเรียน
2. อุปกรณ์ส่งเสริมความเข้าใจ เช่น เกม เพื่อสนับสนุนเนื้อหา
3. อุปกรณ์วัดความก้าวหน้าของเด็ก

โสมวดี โอภาโส (2542 : 7) กล่าวว่า ชุดการสอน หมายถึง สื่อการสอนสำเร็จรูปเฉพาะหน่วยที่มีหลักเกณฑ์กำหนดไว้อย่างถูกต้องและเป็นรูปแบบการสื่อสารระหว่างครูที่กำหนดไว้อย่างเป็นระบบ โดยจัดไว้เป็นชุดที่ประกอบด้วยคำแนะนำต่างๆ รวมทั้งสื่อการสอนที่จำเป็นที่สอดคล้องกับเนื้อหา เช่น รูปภาพ ตำรา เอกสาร แผนภูมิ แผ่นคำบรรยาย สไลด์เทป และอื่นๆ โดยเนื้อหาที่กำหนดในชุดการสอนจะเป็นไปตามหลักสูตร เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการประพัตตามเป้าหมายของการเรียนและเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและยังเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับครูในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

สมจิตร เพชรผา (2544 : 9) กล่าวว่า ชุดการสอน หมายถึง เทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างหนึ่งที่มีระบบการผลิตและการนำสื่อการเรียนหลายๆ อย่างมาสัมพันธ์กันในลักษณะของสื่อผสม (Multi-Media) ซึ่งครูใช้เป็นเครื่องมือชี้แนวทางและเครื่องมือในการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

สุวดี เมืองสุข (2546 : 19) กล่าวว่า ชุดการสอน หมายถึง การวางแผนในการนำเอา วัสดุอุปกรณ์หลากหลายที่สอดคล้องกันกับเนื้อหาและการจัดกิจกรรมมารวมเข้าไว้ด้วยกันเป็นชุด หรือกล่อง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้สอนได้เป็นอย่างดี

แอสบี (Ashby. 1972 : 15-17) กล่าวว่า ชุดการสอนเป็นเครื่องมือที่ช่วยสอนที่ประกอบด้วย รูปภาพ สไลด์ เพลง และเทปเสียง ที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น หลังจากที่นักเรียนเรียนด้วยชุดการสอนจบแต่ละบทเรียนแล้ว นักเรียนจะสามารถทราบความก้าวหน้าของตนเองจากการทำแบบทดสอบที่มีอยู่ในชุดการสอน

ดวน (Duan. 1973 : 136) กล่าวว่า ชุดการสอน หมายถึง ชุดการสอนเป็นวิธีการที่สำคัญอย่างหนึ่งในการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งอาจให้คำจำกัดความง่ายๆ ได้ว่า ชุดการสอน คือ ชุดวัสดุทางการเรียนซึ่งรวบรวมไว้อย่างมีระเบียบเพื่อให้ผู้เรียนเกิดสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนตามเป้าหมาย

กู๊ด (Good. 1973a : 306) กล่าวว่า ชุดการสอน หมายถึง โปรแกรมทางการสอนทุกอย่างที่จัดไว้เฉพาะ มีวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน คู่มือครู เนื้อหา แบบฝึกหัด ข้อมูลที่เชื่อถือได้ มีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนไว้อย่างครบถ้วน ชุดการสอนนี้ครูเป็นผู้จัดให้นักเรียนแต่ละคนเป็นผู้ได้ศึกษาด้วยตนเอง โดยครูเป็นเพียงผู้คอยแนะนำเท่านั้น

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ชุดการสอน หมายถึง เครื่องมือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ เนื้อหา และวัสดุอุปกรณ์ทั้งหลายไว้เป็นชุดๆ เพื่อจัดกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ และถือว่าเป็นแผนการสอนที่ช่วยให้ครูได้รับความสะดวกในการสอน และช่วยผู้เรียนให้เกิดผลสำเร็จในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.2 ความหมายของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว ไว้ดังนี้

เปรี๊ยะ กุมุท (2518 : 1) กล่าวว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยใช้สื่อการสอนประสมที่สอดคล้องกับวิชาแนะแนว ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้เรียน 1 คาบต่อสัปดาห์ ทั้งชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บุญเกื้อ ควรวาเวช (2529 : 66-67) กล่าวว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยใช้สื่อประสมประกอบ รูปภาพ เทปเพลง วีดิทัศน์ เกม แบบฝึกหัด โดยจัดไว้เป็นชุดหรือเป็นกล่องหรือซอง ภายในประกอบด้วยคู่มือครู คู่มือนักเรียน รวมทั้งสื่อในการจัดกิจกรรมแต่ละเรื่อง

กัญญา กริชาธร (2545 : 8) กล่าวว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือที่เป็นสื่อการสอน ซึ่งมีลักษณะเป็นสื่อประสมประกอบด้วย วีดิทัศน์ รูปภาพ เทปเสียง เกม

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว หมายถึง เครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยใช้สื่อการสอนประสมที่สอดคล้องกับการแนะแนว โดยจัดไว้เป็นชุดหรือเป็นกล่องหรือซอง ภายในประกอบด้วยคู่มือครู คู่มือนักเรียน รวมทั้งสื่อในการจัดกิจกรรมแต่ละเรื่อง อันจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคมให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4.3 ประเภทของชุดการสอน

นักวิชาการหลายท่านได้จำแนกประเภทของชุดการสอนไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 186-187) ได้แบ่งประเภทของชุดการสอนตามลักษณะของการใช้ไว้ 3 ประเภท ดังนี้

1. ชุดการสอนสำหรับประกอบการบรรยาย หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ชุดการสอนสำหรับครูใช้ คือ เป็นชุดการสอนที่กำหนดกิจกรรมและสื่อการเรียนรู้ให้ครูใช้ประกอบการบรรยายเพื่อเปลี่ยนบทบาทการพูดของครูให้ลดน้อยลง และเปิดโอกาสให้นักเรียนร่วมกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น ชุดการสอนนี้จะมีเนื้อหาวิชาเพียงหน่วยเดียว และใช้กับนักเรียนทั้งชั้น

2. ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมแบบกลุ่ม ชุดการสอนแบบนี้มุ่งเน้นที่ตัวผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน และอาจจัดการเรียนในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ ชุดการสอนเป็นแบบกิจกรรมกลุ่มจะประกอบด้วยชุดการสอนย่อยที่มีจำนวนเท่ากับจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละศูนย์ที่มีสื่อการเรียนรู้หรือบทเรียนครบชุด ตามจำนวนผู้เรียนในศูนย์กิจกรรมนั้น การเรียนอาจจะจัดในรูปแบบของรายบุคคลหรือผู้เรียนทั้งศูนย์ใช้ร่วมกันก็ได้ ผู้ที่เรียนจากชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มอาจจะต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มเท่านั้น หลังจากเคยชินต่อวิธีการแล้ว ผู้เรียนจะสามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เอง ในขณะทำกิจกรรมการเรียนรู้ หากมีปัญหาผู้เรียนสามารถซักถามครูได้เสมอ เมื่อจบการเรียนรู้แต่ละศูนย์แล้ว ผู้เรียนอาจจะสนใจในการเรียนเสริมเพื่อเจาะลึกถึงสิ่งที่เรียนรู้ได้อีก จากศูนย์สำรองที่ครูจัดเตรียมไว้เพื่อเป็นการไม่เสียเวลาที่จะต้องรอคอยบุคคลอื่น

3. ชุดการสอนรายบุคคลเป็นชุดการสอนที่จัดระบบขั้นตอนเพื่อให้ผู้เรียนใช้เรียนด้วยตนเองตามลำดับขั้นความสามารถแต่ละบุคคลเมื่อศึกษาจบแล้วจะทำการทดสอบประเมินผลความก้าวหน้าและศึกษาชุดอื่นต่อไปตามลำดับ เมื่อมีปัญหาผู้เรียนจะปรึกษากันระหว่างผู้เรียนและผู้สอนพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทันที ในฐานะผู้ประสานงานหรือผู้ชี้แนะแนวทางการเรียน ชุดการสอนนี้จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลให้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเองไปได้จนสุดขีดความสามารถ โดยไม่ต้องเสียเวลารอคอยผู้อื่นอันเป็นการถูกต้องและยุติธรรมในการจัดการเรียนการสอน ในปัจจุบันนี้ชุดการสอนแบบนี้บางครั้งเราเรียกว่าบทเรียนโมดูล (Instructional Module)

ยุพิน พิพิธกุล และ อรพรรณ ดันบรรจง (2531 : 161-197) ได้แบ่งประเภทของชุดการสอนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ในชุดการสอนนี้จะประกอบด้วย บัตรคำสั่ง บัตรกิจกรรมและบัตรเฉลย บัตรเนื้อหา บัตรแบบฝึกหัดหรือบัตรงานพร้อมเฉลย และบัตรทดสอบพร้อมเฉลย ในชุดการสอนนั้นจะมีสื่อการเรียนรู้ไว้พร้อม เพื่อผู้เรียนจะใช้ประกอบในการเรียนเรื่องนั้นๆ

2. ชุดการสอนสำหรับครู เป็นชุดการสอนที่ครูใช้ ประกอบด้วยตารางคู่มือรายคาบซึ่งนำเนื้อหาในแต่ละบทมาแบ่งเป็นคาบ พร้อมทั้งเขียนรายการสอน วิธีสอนและสื่อการเรียนการสอนไว้ย่อๆ และหัวข้อในแต่ละคาบประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา สื่อการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล แบบฝึกหัดเพิ่มเติม นันทนาการและปัญหาที่ควรเน้น

3. ชุดการสอนแบบผสม เป็นชุดการสอนซึ่งนักเรียนสามารถเรียนด้วยตนเองหรือครูใช้สอนก็ได้ จึงเป็นชุดการสอนที่ประกอบด้วยชุดการสอนรายบุคคลกับชุดการสอนสำหรับครูรวมกัน โดยเน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองและกิจกรรมที่ครูสอน ผู้สร้างจะต้องเขียนกิจกรรมเพื่อสนองจุดประสงค์ของการสอนชุดนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2544 : 114) ได้แบ่งชุดการสอนตามลักษณะการใช้เป็น 4 ประเภท คือ

1. ชุดการสอนประกอบการบรรยาย เป็นชุดการสอนที่มุ่งช่วยขยายเนื้อหาสาระการสอนแบบบรรยายให้ชัดเจนขึ้น ช่วยให้ผู้สอนพูดน้อยลงและให้สื่อการสอนทำหน้าที่แทน ชุดการสอนแบบนี้นิยมใช้กับการฝึกอบรมและสอนในระดับอุดมศึกษาที่ยังถือว่า การสอนแบบบรรยายยังมีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียน เนื่องจากเป็นชุดการสอนที่ครูเป็นผู้ใช้บางครั้งจึงเรียกว่า “ชุดการสอนสำหรับครู” ชุดการสอนประกอบการบรรยายจะมีเนื้อหาเพียงอย่างเดียวโดยแบ่งหัวข้อที่จะบรรยายและประกอบกิจกรรมไว้ตามลำดับขั้น สื่อที่ใช้อาจเป็นแผ่นคำสอน สไลด์ ประกอบเสียงบรรยายในเทป แผนภูมิ แผนภาพ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ และกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้อภิปรายตามปัญหาและหัวข้อที่ครูกำหนดให้เพื่อความเรียบร้อยในการใช้

2. ชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม เป็นชุดการสอนแบบกิจกรรมที่ยึดระบบการผลิตสื่อการสอนตามหน่วย และหัวเรื่องที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน เช่น การสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ การสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น ซึ่งชุดการสอนนี้ประกอบด้วยชุดย่อยตามจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละศูนย์มีสื่อหรือบทเรียนครบชุดตามจำนวนผู้เรียนในศูนย์กิจกรรมนั้นๆ สื่อที่ใช้ในศูนย์จัดว่าเป็นสื่อประสม อาจใช้เป็นสื่อรายบุคคลหรือสื่อสำหรับกลุ่มที่ผู้เรียนทั้งศูนย์จะใช้ร่วมกันได้ ผู้เรียนที่เรียนจากชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มจะต้องการความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้เองระหว่างประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ หากมีปัญหาผู้เรียนสามารถถามครูได้เสมอ

3. ชุดการสอนตามเอกัตภาพ หรือชุดการสอนรายบุคคล เป็นชุดการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล อาจเป็นการเรียนในโรงเรียนหรือบ้านก็ได้ เพื่อให้ผู้เรียนก้าวไปข้างหน้าตามความสามารถ ความสนใจ และความพร้อมของผู้เรียน ชุดการสอนรายบุคคลนี้อาจออกมาในรูปของหน่วยการสอนหรือ “โมดูล” (Module)

4. ชุติการสอนทางไกล เป็นชุติการสอนที่ผู้สอนกับผู้เรียนต่างถิ่นต่างเวลากันมุ่งสอนให้ผู้เรียนศึกษาได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องมาเข้าชั้นเรียน ประกอบด้วยสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ รายการโทรทัศน์ ภาพยนตร์ และสื่อการการสอนเสริมตามศูนย์บริการการศึกษา

สรุปได้ว่า ประเภทของชุติการการสอนสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ ชุติการสอนรายบุคคล ชุติการสอนสำหรับครู และชุติการสอนแบบผสม ซึ่งชุติการสอนแต่ละประเภทนี้จะเป็ตัวกำหนดบทบาทของครูและนักเรียนแตกต่างกัน ที่สำคัญจะต้องคำนึงถึงจุดประสงค์ของการใช้ชุติการการสอน เพื่อที่การใช้ชุติการการสอนจะได้ประสบความสำเร็จ และมีประโยชน์อย่างเต็มที่ในการเรียนรู้ต่อไป

4.4 คุณค่าของชุติการการสอน

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงคุณค่าชุติการการสอนไว้ดังนี้

ประหยัด จิระวรพงษ์ (2527 : 267) ได้กล่าวถึงคุณค่าของชุติการการสอน ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอน และผู้เรียน มีความมั่นใจในการดำเนินการสอนเพราะลดเวลาในการเตรียมล่วงหน้า

2. ช่วยแก้ปัญหาในการขาดแคลนครู

3. สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนศึกษาด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างแท้จริงจากชุติการสอนรายบุคคลและชุติการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม

5. ช่วยสนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบ เพราะชุติการสอนเอื้อต่อการใช้ในแง่เวลาและสถานที่

6. มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่บูรณาการเป็นอย่างดี จึงทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2544 : 117) กล่าวว่า ชุติการสอนมีคุณค่าพอสรุปได้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหา และประสบการณ์ที่สลับซับซ้อน และมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง

2. ช่วยเร้าความสนใจของนักเรียน เพราะชุติการสอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเอง

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคม

4. ช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุติการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่สามารถใช้ได้ทันที โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ค่อยมีเวลาในการเตรียมการสอนล่วงหน้า

5. ทำให้การเรียนรู้อของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของผู้สอน ชุติการสอนทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอดเวลา ไม่ว่าผู้สอนจะมีสภาพขัดข้องทางอารมณ์เพียงใด

6. ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของผู้สอน เนื่องจากชุดการสอนทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนครู แม้ครูพูดหรือสอนไม่เก่ง ผู้เรียนก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพจากชุดการสอนที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพมาเรียบร้อยแล้ว

7. ในกรณีของครูหรือขาดครูเฉพาะวิชา ครูคนอื่นก็สามารถสอนได้ โดยใช้ชุดการสอน มีใช้นั่งคุยในชั้นเฉยๆ เพราะเนื้อหาวิชาอยู่ในชุดการสอนเรียบร้อยแล้ว และครูที่แทนไม่ต้องเตรียมอะไรมากนัก

สรุปได้ว่า การนำชุดการสอนมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่มีคุณค่า มีผลทำให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ เพราะชุดการสอนเป็นการนำสื่อหลายๆ อย่างมาใช้ร่วมกันอย่างมีระบบ และช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียน อีกทั้งยังช่วยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง นอกจากนี้ยังช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอนและลดปัญหาในการขาดแคลนครู อีกทั้งยังเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ที่บูรณาการเป็นอย่างดี จึงทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.5 หลักการและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสร้างชุดการสอน

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงหลักการและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสร้างชุดการสอนไว้หลายท่าน ดังนี้

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 292-293) ได้กล่าวถึงหลักการและทฤษฎีที่นำมาใช้ในการสร้างชุดการสอนไว้ดังนี้

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) นักการศึกษาได้นำหลักจิตวิทยาในด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลมาใช้ เพราะถือว่าการสอนนั้นไม่สามารถปั้นผู้เรียนให้เป็นแม่พิมพ์เดียวกันได้ในเวลาที่เท่ากัน เพราะผู้เรียนแต่ละคนจะเรียนรู้ตามวิธีทางของเขา และใช้เวลาเรียนในเรื่องหนึ่งๆ ที่แตกต่างกัน ความแตกต่างเหล่านี้มีความแตกต่างในด้านความสามารถ (Ability) สติปัญญา (Intelligence) ความต้องการ (Need) ความสนใจ (Interest) ร่างกาย (Physical) อารมณ์ (Emotion) และสังคม (Social) ด้วยเหตุผลที่คนเรามีความแตกต่างกันดังกล่าว ผู้สร้างชุดการสอนจึงพยายามที่จะหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดในการที่จะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างประสพผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ในชุดนั้นๆ ซึ่งวิธีที่เหมาะสมที่สุดวิธีหนึ่งก็คือ การจัดการสอนรายบุคคล หรือการจัดการสอนตามเอกัตภาพ หรือการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งล้วนแต่เป็นวิธีสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามความแตกต่างของแต่ละคน

2. การนำสื่อประสมมาใช้ (Multi-Media Approach) เป็นการนำเอาสื่อการสอนหลายประเภทมาใช้สัมพันธ์กันอย่างมีระบบ ความพยายามอันนี้ก็เพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนจากเดิมที่เคยยึดครูเป็นแหล่งความรู้หลัก มาเป็นการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนเรียนด้วยการใช้แหล่งความรู้จากสื่อประเภทต่างๆ

3. ทฤษฎีการเรียนรู้ (Learning Theory) เป็นจิตวิทยาการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้

3.1 เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนด้วยตนเอง

3.2 ตรวจสอบผลการเรียนของตนเองว่าถูกหรือผิดได้ทันที

3.3 มีการเสริมแรง คือ ผู้เรียนจะเกิดความภาคภูมิใจ ดีใจที่ตนเองทำได้ถูกต้องเป็นการให้กำลังใจที่จะเรียนต่อไป ถ้าตนเองทำไม่ถูกต้องจะได้ทราบว่าที่ถูกต้องนั้นคืออะไร จะได้ไตร่ตรองพิจารณาทำให้เกิดความเข้าใจ ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดความท้อถอยหรือสิ้นหวังในการเรียน เพราะเขาจะมีโอกาสที่จะสำเร็จได้เหมือนคนอื่นเหมือนกัน

3.4 เรียนไปที่ละขั้นตามความสามารถและความสนใจของเขา

4. การใช้วิธีวิเคราะห์ระบบ (Systems Analysis) เป็นการนำเอาการวิเคราะห์ระบบมาใช้ โดยจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัยของผู้เรียนทุกสิ่งทุกอย่างที่จัดไว้ในชุดการสอนจะสร้างขึ้นอย่างมีระบบ จะต้องมีการตรวจเช็คทุกขั้นตอนและทุกอย่างจะต้องสัมพันธ์สอดคล้องกันเป็นอย่างดี มีการทดลองปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานเป็นที่เชื่อถือได้จึงนำออกใช้

เคมพ์ และ เดย์ตัน (Kemp and Dayton, 1985 : 13-15) ได้เสนอแนวคิดทางทฤษฎีการเรียนรู้ที่เป็นแนวทางในการสร้างชุดการสอนไว้ดังนี้

1. กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) เป็นกลุ่มที่ตีความประพฤติดของมนุษย์ว่าการเรียนรู้เป็นการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้า และการตอบสนอง เรียกว่าการเรียนรู้แบบ S-R สิ่งเร้าก็คือข่าวสารหรือเนื้อหาวิชาที่ส่งไปให้ผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการเรียนการสอน โปรแกรมการสอนทั่วไปมักอิงทฤษฎีนี้ โดยจะแตกลำดับขั้นของการเรียนรู้ออกเป็น ขั้นตอนย่อยๆ และเมื่อผู้เรียนเกิดการตอบสนอง ก็จะสามารถทราบได้ทันทีว่าเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าตอบสนองถูกต้องก็จะมีเสริมแรง โปรแกรมการเรียนการสอนรายบุคคลจะอิงทฤษฎีนี้มาก

2. กลุ่มทฤษฎีการรู้คิด (Cognitive Theory) เป็นกลุ่มที่เน้นกระบวนการ ความรู้ความเข้าใจ หรือการรู้คิด อันได้แก่ การรับรู้อย่างมีความหมาย ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดกระทำ อันเป็นคุณสมบัติของพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ ทฤษฎีนี้ถือว่าการเรียนรู้ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับคุณภาพของสติปัญญา และความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์

3. กลุ่มทฤษฎีสังคมนิยม (Social Learning Theory) เป็นกลุ่มที่เน้นปัจจัยทางบุคลิกภาพ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ การเรียนรู้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางสังคม โดยเรียนรู้จากประสบการณ์โดยตรงหรือผ่านสื่อการเรียนการสอน

ทฤษฎีทั้ง 3 กลุ่ม อาจมีจุดเน้นเกี่ยวกับการออกแบบ และการใช้สื่อการเรียนการสอนที่คล้ายคลึงกันสรุปได้ดังนี้

1. ด้านแรงจูงใจ (Motivation) ถ้านักเรียนมีความต้องการความสนใจหรือความปรารถนาที่จะเรียนรู้ ก็จะทำให้การเรียนบรรลุผลสำเร็จ ดังนั้นจึงต้องสร้างให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ โดยการเสนอสื่อการเรียนการสอนที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจ จัดประสบการณ์หรือกิจกรรมในการเรียนรู้ซึ่งมีความหมายหรือน่าสนใจสำหรับนักเรียน

2. ด้านความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) ผู้เรียนแต่ละคนต่างมีอัตราการเรียนรู้ และวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดสื่อการเรียนการสอนจะต้องคำนึงถึงประเด็นนี้ด้วย

3. ด้านจุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Learning Objectives) ในการจัดการเรียนการสอนหากผู้เรียนได้สร้างจุดประสงค์ในการเรียนรู้ก็จะทำให้ผู้เรียนมีโอกาสบรรลุจุดประสงค์ได้มากกว่าไม่ทราบ นอกจากนี้จุดประสงค์การเรียนรู้ยังช่วยในการวางแผนการสร้างสื่อการเรียนการสอน คือ ทำให้ทราบว่าควรบรรจุเนื้อหาอะไรในสื่อการเรียนการสอน

4. ด้านการจัดเนื้อหา (Organization of Content) การเรียนรู้จะง่ายขึ้นหากมีการจัดลำดับเนื้อหาสาระในการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นและสมเหตุสมผล

5. ด้านการจัดเตรียมการเรียนรู้ที่มีมาก่อน (Prelearning Preparation) ในบางครั้งการเรียนรู้เนื้อหาหนึ่งๆ จำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีมาก่อน ดังนั้น ในการสร้างชุดการสอนควรคำนึงถึงธรรมชาติและระดับการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่ม เพื่อที่จะจัดเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียน

6. ด้านอารมณ์ (Emotion) การเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับอารมณ์และความรู้สึกของบุคคลพอๆ กับการสามารถทางสติปัญญา ดังนั้นในการสร้างชุดการสอนควรตอบสนองอารมณ์ซึ่งก่อให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้เป็นสำคัญ

7. ด้านการมีส่วนร่วม (Participation) การเรียนรู้จะเกิดผลอย่างรวดเร็วและคงทนหากให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งทางสติปัญญาละกายภาพ และควรจัดเป็นเวลายาวนานกว่าการเรียนรู้โดยการฟังหรือการดู

8. ด้านการให้ผลย้อนกลับทันที (Feedback) การเรียนรู้จะเพิ่มขึ้นหากนักเรียนได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจด้วย

9. ด้านการเสริมแรง (Reinforcement) เมื่อนักเรียนบรรลุผลในการเรียนรู้เนื้อหาสาระใดแล้ว ก็จะถูกกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องต่อไป ซึ่งการเรียนรู้ก็เป็นรางวัลที่สร้างความเชื่อมั่น และส่งผลให้เกิดพฤติกรรมในทางบวกแก่นักเรียน

10. ด้านการฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำ (Practice and Repetition) บุคคลจะเกิดการเรียนรู้ในเรื่องความรู้และทักษะได้จะต้องอาศัยการฝึกปฏิบัติและการทำซ้ำอยู่เสมอ ซึ่งจะนำไปสู่ความคงทนในการเรียนรู้

11. ด้านการนำไปประยุกต์ใช้ (Application) ผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาของการเรียนรู้ก็คือ การเพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคลในการประยุกต์หรือการถ่ายโยงการเรียนรู้ คือ สามารถนำไปปรับใช้กับปัญหาหรือสถานการณ์ใหม่

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า การสร้างชุดการสอนที่ดีจะต้องสอดคล้องกับความต้องการ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน มีการจัดลำดับเนื้อหาสาระเป็นขั้นตอนย่อยๆ จากง่ายไปหายาก สื่อการเรียนการสอนที่อยู่ในชุดการสอนจะต้องสร้างแรงจูงใจในการเรียน และเสริมแรงให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายหรือท้อใจ ในชุดการสอนจะต้องมีการประเมิน

ผลการเรียนในลักษณะที่เรียนไปสอบไป เพื่อช่วยให้นักเรียนได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนของตนเอง

4.6 องค์ประกอบของชุดการสอน

การสร้างชุดการสอนนั้น ผู้สร้างจะต้องศึกษาองค์ประกอบของชุดการเรียนว่ามีองค์ประกอบหลักอะไรบ้าง เพื่อจะได้นำมากำหนดองค์ประกอบของชุดการสอนที่จะสร้างขึ้น และมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการสอนไว้ดังนี้

สุมานิน รุ่งเรืองธรรม (2526 : 114-115) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของชุดการสอนไว้ 7 ประการ

1. หัวเรื่อง เป็นการแบ่งหน่วยงานออกเป็นหน่วยย่อยให้ผู้เรียนได้เข้าใจยิ่งขึ้น ซึ่งหัวเรื่องนี้ต้องตรงกับความต้องการของผู้เรียนและผู้สอนอีกทั้งมีคุณค่าแก่การเรียนรู้การสอนตามหลักสูตร
  2. คู่มือการใช้ชุดการสอน เป็นสิ่งที่จำเป็นมากซึ่งใช้ชุดการสอนนั้นจะศึกษาจากคู่มือเป็นอันดับแรก ดังนั้นคู่มือการใช้ชุดการสอนจึงประกอบด้วย
    - 2.1 หัวเรื่อง กำหนดเวลาเรียนและจำนวนผู้เรียน
    - 2.2 เนื้อหา สาระสำคัญจากรายละเอียดของเนื้อเรื่องทั้งหมด ควรจะบรรยายเนื้อหาอย่างสั้นๆ และกว้าง ส่วนรายละเอียดควรนำไปรวมไว้ในเอกสารประกอบการเรียน
    - 2.3 ความคิดรวบยอด (Concept) กล่าวถึงหลักการที่มุ่งเน้น
    - 2.4 วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เป็นวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้รับ
    - 2.5 สื่อการเรียนหรือวัสดุประกอบการเรียน ระบุรายการศึกษาค้นคว้า และผู้สอนจะใช้ประกอบการค้นคว้า และผู้สอนจะใช้ประกอบการสอน
    - 2.6 กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน และการใช้อุปกรณ์
    - 2.7 การประเมินผล
  3. วัสดุการเรียนหรือสื่อ รายการที่ระบุไว้ในคู่มือ การใช้ชุดการสอนจะต้องมีไว้ในชุดการสอนจริงๆ และต้องระบุรายการ วัสดุอุปกรณ์ หรือสื่อที่มีอยู่ด้วยหมายเลขให้แน่ชัด
  4. การประเมินผล แบบประเมินผลเพื่อดูพฤติกรรมของนักเรียน อาจเป็นลักษณะของแบบทดสอบ หรือการให้แสดงผลงาน ซึ่งจะต้องกำหนดให้ชัดเจนและออกแบบมาให้เข้าใจ
  5. สิ่งที่ใช้บรรจุ ขนาดรูปแบบของชุดการสอน ไม่ควรจะใหญ่เกินไป ต้องคำนึงถึงความสะดวกในการขนย้ายและการนำไปใช้
  6. กิจกรรมสำรอง ถ้าเป็นชุดการสอนแบบกลุ่มกิจกรรม ควรจะจัดกิจกรรมสำรองไว้สำหรับนักเรียนบางคนที่ทำสำเร็จก่อนผู้อื่นได้มีกิจกรรมอย่างอื่นทำ
  7. ทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนที่จะนำออกใช้ประกอบ
- กิดานันท์ มลิทอง (2531 : 181) กล่าวว่า การจัดองค์ประกอบโดยทั่วไปของชุดการสอนประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้
1. คู่มือสำหรับผู้สอนในการใช้ชุดการสอน และสำหรับผู้เรียนในการใช้ชุดการเรียน

2. คำสั่ง เพื่อกำหนดแนวทางในการสอนหรือการเรียนรู้

3. เนื้อหาสาระบทเรียน จะจัดอยู่ในรูปของสไลด์ फिल्मสตริป เทปบันทึกเสียง วัสดุกราฟฟิก วิดีทัศน์ หนังสือบทเรียน ฯลฯ

4. กิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการให้ผู้เรียนทำรายงาน ทำกิจกรรมที่กำหนด หรือค้นคว้าต่อจากที่เรียนไปแล้วเพื่อความรู้ที่กว้างขวางขึ้น

5. การประเมินผล เป็นแบบทดสอบเกี่ยวกับบทเรียนนั้น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า องค์ประกอบของชุดการสอน ได้แก่ คู่มือการใช้ชุดการสอน จุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล

4.7 ขั้นตอนในการสร้างชุดการสอน

ก่อนที่จะลงมือสร้างชุดการสอน ผู้สร้างจะต้องรู้หลักการสร้างชุดการสอนว่าจะต้องมีการดำเนินการอย่างไร และได้มีนักการศึกษาได้เสนอขั้นตอนในการสร้างชุดการสอนไว้ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 189-192) เสนอขั้นตอนในการสร้างชุดการสอนไว้ 10 ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาสาระของวิชาทั้งหมดอย่างละเอียด ว่าสิ่งที่เราจะนำมาทำเป็นชุดการสอนนั้นจะมุ่งให้เกิดหลักการของการเรียนรู้อะไรบ้างให้กับผู้เรียน นำวิชาการศึกษาวิเคราะห์แล้วมาแบ่งเป็นหน่วยของการเรียนการสอนโดยเรียงลำดับขั้นตอนของเนื้อหาสาระให้ถูกต้องว่าอะไรเป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้ก่อน อันเป็นพื้นฐานตามขั้นตอนของความรู้และลักษณะธรรมชาติของวิชานั้น

2. กำหนดว่าผู้เรียนคือใคร (Who Learner) จะให้อะไรกับผู้เรียน (Give What Condition) จะให้ทำกิจกรรมอย่างไร (Does What Activities) และจะทำได้ดีอย่างไร (How Well Criterion) สิ่งเหล่านี้จะเป็นเกณฑ์ในการกำหนดการเรียนรู้

3. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ตามชั่วโมงที่กำหนด โดยคำนึงว่าเป็นหน่วยที่น่าสนใจ น่าเรียนรู้ ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เรียน หาสื่อการเรียนได้ง่าย วิเคราะห์หลักการและความคิดรวบยอด และหัวข้อเรื่องย่อยๆ ที่รวมอยู่ในหน่วย พยายามดึงเอาแก่นของหลักการเรียนรู้ออกมาให้ได้

4. กำหนดความคิดรวบยอดให้สอดคล้องกับหน่วยและหัวข้อเรื่อง โดยสรุปแนวความคิดและสาระ และหลักเกณฑ์ที่สำคัญเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน

5. กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหน่วยความคิดรวบยอด โดยกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ดังนั้นจึงควรตรวจสอบจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อให้ถูกต้อง และครอบคลุมเนื้อหาสาระของการเรียนรู้

6. นำจุดประสงค์การเรียนรู้แต่ละข้อมาทำการวิเคราะห์งาน เพื่อหาและจัดลำดับกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมถูกต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละข้อ

7. เรียงลำดับกิจกรรมของแต่ละข้อ เพื่อให้เกิดการประสานกลมกลืนของกิจกรรมการเรียนการสอนขั้นที่สมบูรณ์ที่สุด เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนในการเรียน โดยคำนึงถึงพฤติกรรมพื้นฐานของผู้เรียน (Entering Behavior) วิธีการดำเนินการให้เกิดมีการเรียนการสอนขึ้น (Instructional Procedures) ตลอดจนการติดตามผลและการประเมินผลพฤติกรรมที่ผู้เรียนแสดงออกมาเมื่อมีการเรียนการสอนแล้ว (Performance Assessment)

8. สื่อการสอน คือ วัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมการเรียนที่ครูและนักเรียนจะต้องกระทำเพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ ซึ่งครูจัดทำขึ้นหรือจัดหาไว้ให้เรียบร้อย โดยเขียนบอกไว้ให้ชัดเจนในคู่มือครู หากเป็นสื่อที่ใหญ่โตหรือมีคุณค่า เช่น เครื่องฉายสไลด์ เครื่องบันทึกเสียง หรือของที่เกิดจากการนำเสียได้ เช่น ไม้ ไม้ พืช สัตว์ ฯลฯ ว่าจะจัดหาได้ ณ ที่ใด

9. การประเมิน คือ การตรวจสอบดูว่าหลังการเรียนการสอนแล้ว มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามจุดประสงค์การเรียนที่กำหนดหรือไม่ โดยการประเมินผลนี้ต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนที่ตั้งไว้

10. การทดลองใช้ชุดการสอน เพื่อหาประสิทธิภาพ โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มเล็ก ๆ ดูก่อน เพื่อตรวจสอบหาข้อบกพร่อง และแก้ไขปรับปรุงอย่างดีแล้ว จึงนำไปทดลองใช้กับเด็กทั้งชั้นหรือกลุ่มใหญ่ โดยกำหนดขั้นตอนดังนี้

10.1 ชุดการสอนนี้ต้องการความรู้เพิ่มเติมของผู้เรียนหรือไม่

10.2 การนำเข้าสู่บทเรียนของชุดการสอนนี้เหมาะสมหรือไม่

10.3 การประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน มีความสับสนวุ่นวายกับผู้เรียน และดำเนินไปตามขั้นตอนที่กำหนดไว้หรือไม่

10.4 การสรุปผลการเรียนการสอน เพื่อเป็นแนวทางไปสู่ความคิดรวบยอด หรือหลักสำคัญของการเรียนรู้ในหน่วยนั้นๆ ดีหรือไม่ หรือจะต้องตรวจปรับเพิ่มเติมอย่างไร

10.5 การประเมินผลหลังการเรียนเพื่อตรวจสอบดูว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นนั้น ให้ความเชื่อมั่นได้มากน้อยแค่ไหนกับผู้เรียน

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2526 : 199-200) ได้กำหนดขั้นตอนในการสร้างชุดการสอนไว้ 10 ขั้นตอนด้วยกัน ดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่และประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชา หรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เห็นเหมาะสม

2. กำหนดหน่วยการเรียนรู้ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ประมาณเนื้อหาวิชาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์หรือสอนได้หน่วยละครั้ง

3. กำหนดหัวเรื่อง ผู้สอนจะต้องถามตัวเองว่าในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์อะไรแก่ผู้เรียนบ้าง แล้วกำหนดหัวข้อเรื่องออกเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อย

4. กำหนดหลักการหรือมโนคติ หลักการและมโนคติที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวเรื่อง โดยสรุปรวมแนวความคิด สาระ และหลักเกณฑ์ที่สำคัญไว้เพื่อนเป็นแนวทางจัดเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องกัน

5. กำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง โดยเขียนเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ต้องมีเกณฑ์การเปลี่ยนพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง

6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะเป็นแนวทางการเลือกและการผลิตสื่อการสอน “กิจกรรมการเรียนรู้” หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสั่ง ตอบคำถาม เขียนภาพ ทำการทดลองทางวิทยาศาสตร์ การเล่นเกม เป็นต้น

7. กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินผลผู้เรียนให้ตรงกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (Criterion Test) เพื่อให้ผู้สอนทราบว่า หลังจากการเรียนรู้จากชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

8. เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์และวิธีการที่ครูใช้ ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการสอนของแต่ละหัวเรื่องแล้ว ก็จัดสื่อการสอนเหล่านั้นไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้เพื่อนำไปทดลองหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ส่วนมากจะกำหนดเกณฑ์ไว้ไม่ต่ำกว่า 80/80

9. หาประสิทธิภาพของชุดการสอน เพื่อเป็นการประกันว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ขึ้นโดยคำนึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเพื่อช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล

10. การใช้ชุดการสอน เป็นขั้นการนำชุดการสอนไปใช้ซึ่งจะต้องมีการตรวจสอบ และปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา

เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 293-294) กล่าวว่า การสร้างชุดการสอนควรดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์และกำหนดเป้าหมายความต้องการ
2. กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์
3. ออกแบบองค์ประกอบของระบบ
4. วิเคราะห์แหล่งทรัพยากรที่ต้องการ ทั้งทรัพยากรที่มีอยู่และข้อจำกัด (Resources and Constraints)

5. เลือก และ/หรือผลิตวัสดุเพื่อการสอน
6. ออกแบบประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน
7. ทดลองและปรับปรุงแก้ไข
8. นำไปใช้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ขั้นตอนในการสร้างชุดการสอน ควรมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปใช้ในการผลิตชุดการสอน
2. ผลิตชุดการสอนโดยยึดหลักการดังนี้

2.1 การกำหนดชุดการสอน ซึ่งให้เหมาะสมกับผู้เรียน

2.2 การกำหนดมโนคติ เป็นการสรุปรวมนแนวความคิด โดยให้ตรงกับหัวเรื่องที่นำมาสอน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดเนื้อหาสาระที่จะนำมาสอนให้สอดคล้องกัน

2.3 การกำหนดจุดประสงค์ ในลักษณะสอดคล้องกับมโนคติ โดยเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ประจำหน่วย เพื่อใช้ตรวจสอบความรู้ระหว่างเรียนเพื่อวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างหลังการเรียนรู้การสอนทั้งหมด

2.4 การกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละหน่วย

2.5 การกำหนดแบบประเมินผล มีการประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

2.6 การเลือกสื่อการเรียนรู้ การพิจารณาว่าจะเลือกสื่อการเรียนรู้ระดับใดนั้นต้องคำนึงถึงจุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ประกอบกัน

3. การทดลองเพื่อหาข้อบกพร่อง และหาประสิทธิภาพของชุดการสอน เพื่อเป็นการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องและประกันว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพในการสอน

4.8 การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง มีนักวิชาการที่กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของชุดการสอนไว้หลายท่าน ดังนี้

ธีรศักดิ์ ลิขิตวัฒนเศรษฐ์ (ม.ป.ป. : 88) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของสื่อไว้ดังนี้

1. ปรีกษาหรือผู้เชี่ยวชาญในการสร้างสื่อ ส่งสื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุด

2. นำไปทดลองเดี่ยว (One to One Testing) กับนักเรียนที่เรียนอ่อน กลาง และเก่ง ในระดับชั้นนั้นอย่างละ 1 คน คำนวณหาประสิทธิภาพและปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

3. ทดลองกลุ่มเล็ก (Small Group Testing) ทดลองกับนักเรียนในกลุ่มเล็ก 6-10 คน เก่ง 3 คน กลาง 4 คน อ่อน 3 คน ในระดับชั้นนั้น แล้วคำนวณหาประสิทธิภาพและปรับปรุงแก้ไขคะแนนที่ได้จะใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้

4. ทดลองกลุ่มใหญ่ (Field Testing) ทดลองกับนักเรียนกลุ่มใหญ่อาจจะ 1 ห้องเรียน หรือ 40-100 คน ในระดับชั้นนั้น แล้วคำนวณหาประสิทธิภาพ และปรับปรุง คะแนนที่ได้จะใกล้เคียงกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์เกิน 5 %

แต่ละขั้นตอนของการทดลองให้ครูสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด เปิดโอกาสให้นักเรียนถามได้ตลอดเวลา ครูอาจจะถามนักเรียนว่าทำได้ไหม ยากไหม ตรงไหนยาก ตรงไหนทำไม่ได้ ตรงไหนทำไม่เข้าใจ และจะต้องจดบันทึกปัญหาต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 129-130) ได้กล่าวถึงการหาประสิทธิภาพของสื่อการสอนสามารถทำได้ 2 วิธี คือ

1. ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์

การประเมินชุดการสอนนั้น เป็นการตรวจสอบหรือประเมินประสิทธิภาพของชุดการเรียน การสอนที่นิยมประเมินจะเป็นชุดการสอนสำหรับกลุ่มกิจกรรมหรือชุดการสอนที่ใช้ในศูนย์การเรียนรู้ โดยใช้เกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สำหรับเนื้อหาที่เป็นทักษะความหมายของตัวเลขเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าว มีความหมาย ดังนี้ 80 ตัวแรก หมายถึง ค่าร้อยละของประสิทธิภาพในต้นกระบวนการชุดการสอน ซึ่งประกอบด้วยผลของการปฏิบัติการกิจต่างๆ เช่น งาน และแบบฝึกหัดของผู้เรียน โดยนำคะแนนที่ได้จากการวัดผลภารกิจทั้งหลาย ทั้งรายบุคคลและกลุ่มย่อยทุกชั้นมารวมกัน แล้วคำนวณหาค่าร้อยละเฉลี่ย ส่วน 80 ตัวหลังนั้นหมายถึงคะแนนจากการทดสอบหลังเรียน (Post-test) ของผู้เรียนทั้งหมด นำมาคำนวณค่าร้อยละเฉลี่ย ก็จะได้ค่าตัวเลขทั้งสอง เพื่อนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานต่อไป

2. การประเมินโดยไม่ต้องตั้งเกณฑ์ไว้ล่วงหน้า เป็นการประเมินประสิทธิภาพของสื่อด้วยการเปรียบเทียบผลการสอบของผู้เรียนภายหลังจากที่เรียนจากสื่อ่นั้นไปแล้ว (Post-test) ว่าสูงกว่าผลสอบก่อนเรียน (Pre-test) อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ หากผลการเปรียบเทียบพบว่าผู้เรียนได้คะแนนสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ก็แสดงว่า สื่อ่นั้นมีประสิทธิภาพการประเมินสื่อในลักษณะนี้ อาจทำได้โดยการวิจัยเปรียบเทียบกับสื่ออื่นๆ

เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต (2528 : 294) ได้กล่าวถึง การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนนั้น จะถือหลักการแบบสมรรถฐาน คือ มาตรฐาน 90/90 ผลลัพธ์ค่าประสิทธิภาพของสื่อเป็น E_1 / E_1 หมายความว่าประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน คิดเป็นร้อยละจากการประเมินกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1) ประสิทธิภาพของผลลัพธ์คิดเป็นร้อยละจากการประกอบกิจกรรมหลังเรียน (E_2)

อรรถพร พรสีมา (2530 : 131) ได้กล่าวถึง การกำหนดเกณฑ์การหาประสิทธิภาพชุดการสอนนิยมตั้งไว้ 90/90 สำหรับเนื้อหาที่เป็นความรู้ความจำ และเนื้อหาวิชาที่เป็นทักษะหรือเจตคติ ไม่ต่ำกว่า 80/80 เพราะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมคิดตามระยะเวลาไม่สามารถเปลี่ยนและวัดได้ทันทีที่เรียนเสร็จไปแล้ว

เรณู พินิจการ (2545 : 24) ได้กล่าวถึงการสร้างเครื่องมือและสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ คือ 60/60 โดย 60 จำนวนแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้กิจกรรมการเรียนการสอน ได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 60 และ 60 จำนวนหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยที่นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังการใช้กิจกรรมการเรียนการสอน ได้ถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 60

อธิพร ศรียมก (2529 : 252) ได้กล่าวถึงการยอมรับประสิทธิภาพของชุดการสอนนั้น จะต้องผ่านกระบวนการทดสอบประสิทธิภาพตามขั้นตอน ตั้งแต่การทดลองแบบเดี่ยว (1 : 1) แบบกลุ่มย่อย (1 : 10) และแบบกลุ่มใหญ่ (1 : 100) แล้วจะนำผลของคะแนนมาเทียบค่าระหว่างผลของประสิทธิภาพกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อดูว่าจะยอมรับประสิทธิภาพหรือไม่ การยอมรับประสิทธิภาพให้ถือค่าแปรปรวน 2.5-5 % นั่นคือประสิทธิภาพของชุดการสอน ไม่ควรต่ำกว่าเกณฑ์เกิน 5 % แต่โดยปกติจะกำหนดไว้ 2.5 %

ฉลองชัย สุขวัฒนบุรณ (2528 : 215) ได้เสนอเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนที่ผลิตได้นั้น กำหนดไว้ 3 ระดับ คือ

- 1. สูงกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้มีค่าเกิน 2.5 % ขึ้นไป
- 2. เท่าเกณฑ์เป็นประสิทธิภาพของชุดการสอนเท่ากับหรือสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ไม่เกิน 2.5 %
- 3. ต่ำกว่าเกณฑ์ เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5 % ถือว่ายังมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

พิชิต ฤทธิ์จรรยา (2544 : 81-82) ได้เสนอสูตรในการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน ดังนี้

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{n}}{A} \times 100$$

E ₁	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอน
ΣX	แทน	คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอน
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอน
n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{n}}{B} \times 100$$

E ₂	แทน	ประสิทธิภาพของชุดการสอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอน
ΣF	แทน	คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอน
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอน
n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การหาประสิทธิภาพชุดการสอนที่มีผู้กล่าวไว้ข้างต้น สรุปได้ว่า การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนเป็นกระบวนการตรวจสอบและพิจารณาคุณค่าของสื่ออย่างมีระบบ ก่อนการนำไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยต้องมีการทดสอบหาประสิทธิภาพของสื่อว่า จะต้องนำไปทดลองใช้ เพื่อปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้สอนจริง เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข แล้วใช้สอนในชั้นเรียนตามปกติ ซึ่งการตรวจสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอน สามารถทำได้หลายวิธี แต่ที่นิยมกัน คือ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานไว้ล่วงหน้า อาจเป็นเกณฑ์มาตรฐาน 60/60 หรือ 80/80 หรือ 90/90 ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ของคะแนนที่เกิดขึ้นภายหลังจากที่เรียนโดยใช้สื่อนั้นแล้ว นอกจากนี้เกณฑ์ประสิทธิภาพของชุดการสอนที่ผลิตได้นั้นกำหนดไว้ 3 ระดับ คือ สูงกว่าเกณฑ์ เท่ากับเกณฑ์ และต่ำกว่าเกณฑ์ และสูตรที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของชุดการสอน นิยมใช้สูตรการหาประสิทธิภาพชุดการสอน E_1 / E_2

4.9 ประโยชน์ของชุดการสอน

การใช้ชุดการสอนสำหรับการเรียนการสอนนั้น มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการสอนไว้ดังนี้

ลัดดา สุขปรีดี (2523 : 31) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของชุดการสอนไว้ดังนี้

1. ชุดการสอนช่วยลดภาระของผู้สอน เมื่อมีชุดการสอนสำเร็จรูปแล้ว ผู้สอนจะดำเนินการสอนตามคำแนะนำที่มีไว้ให้พร้อม ผู้สอนไม่จำเป็นต้องให้เสียเวลาทำสื่อการสอนใหม่ ทำให้ครูมีเวลาเตรียมการสอน ทดลองศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในเนื้อหาตามชุดการสอนที่กำหนด ทำให้ครูมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครู

2. ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ในแนวคิดเดียวกัน ครูผู้สอนแต่ละคนย่อมมีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดความรู้แตกต่างกันในเรื่องเดียวกัน เด็กนักเรียนอาจได้รับความรู้ และรายละเอียดต่างๆ เป็นคนละแนวไม่เท่ากัน ชุดการสอนมีจุดมุ่งหมายชัดเจนที่เป็นพฤติกรรมของผู้เรียนไว้อย่างพร้อมมูล

3. ชุดการสอนช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนอย่างเชื่อถือได้ เพราะชุดการสอนผลิตขึ้นด้วยวิธีการเข้าสู่ระบบ (Systems Approach) โดยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญหลายด้าน เช่น ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะวิชานั้นๆ นักโสตทัศนศึกษา นักจิตวิทยา ครู ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผล ผู้เรียน ผู้ปกครอง ร่วมกันผลิตชุดการสอน โดยมีการทดลองใช้และปรับปรุงจนแน่ใจว่า ได้ผลดีหลายครั้ง ในสถานการณ์ที่กำหนดไว้ จึงจะนำออกมาใช้ทั่วๆ ไป เพื่อให้แน่ใจว่าครูจะใช้ชุดการสอนในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

สันทัด ภีบาลสุข และพิมพ์ใจ ภีบาลสุข (2525 : 199) ได้สรุปเกี่ยวกับประโยชน์ของชุดการสอนในการนำไปใช้ทางการศึกษาไว้ดังนี้

1. ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษาอยู่ เพราะชุดการสอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเองมากที่สุด

2. ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนได้ตามความสามารถ ความสนใจ หรือความต้องการของตนเอง

3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

4. ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกัน

5. ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของครู ชุติการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอด ไม่ว่าผู้สอนจะมีสภาพหรือความคับข้องทางอารมณ์มากน้อยเพียงใด

6. ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของครู เนื่องจากชุดการสอนช่วยถ่ายทอดเนื้อหาได้ ดังนั้นครูที่พูดไม่เก่งก็สามารถสอนให้มีประสิทธิภาพได้

7. ช่วยให้ครูวัดผลผู้เรียนได้ตรงตามความมุ่งหมาย

8. ช่วยลดภาระและช่วยสร้างความพร้อม และความมั่นใจให้แก่ครู เพราะชุดการสอนผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถนำไปใช้ได้ทันที

9. ช่วยขจัดปัญหาการขาดแคลนครูผู้ชำนาญ เพราะชุดการสอนช่วยให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง หรือต้องการความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อย

10. ช่วยสร้างเสริมการเรียนรู้แบบต่อเนื่อง หรือการศึกษานอกระบบ เพราะชุดการสอนสามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ทุกสถานที่และทุกเวลา

11. แก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจตามเวลาและโอกาสที่เอื้ออำนวยแก่ผู้เรียนซึ่งแตกต่างกัน

12. เป็นประโยชน์สำหรับการเรียนการสอนแบบศูนย์การเรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ชุดการสอน ช่วยสร้างความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษาอยู่ ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนได้ตามความสามารถ ความสนใจ หรือความต้องการของตนเอง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ช่วยให้ผู้เรียนจำนวนมากได้รับความรู้แนวเดียวกัน ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของครู ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอด ไม่ว่าผู้สอนจะมีสภาพหรือความคับข้องทางอารมณ์มากน้อยเพียงใด แก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคล เพราะชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตามความสามารถ ความถนัด และความสนใจตามเวลาและโอกาสที่เอื้ออำนวยแก่ผู้เรียนซึ่งแตกต่างกัน

4.10 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวกับชุดการสอน

อาร์มสตรอง (Armstrong, 1972 : 5669-A) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ภาษาฝรั่งเศสของผู้เริ่มเรียนในระดับมหาวิทยาลัยด้วยการสอนวิธีบรรยาย และเรียนจากชุดการเรียนการสอนรายบุคคลชนิดสื่อประสม (Multi - Media Self Instruction Package) ผลการวิจัย

พบว่า นักศึกษาที่เรียนจากชุดการเรียนการสอนมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มที่เรีนด้วยวิธีการสอนแบบบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บราวน์เลย์ (Brawley. 1975 : 4280-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับชุดประสิทธิภาพการเรียน การเรียนการสอนแบบสื่อประสม (Multi - Media Instruction Module) เพื่อสอนเรื่องการบอก เวลาสำหรับเด็กเรียนช้า ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พาค (Parke. 1980 : 1377-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 จำนวน 66 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่มีผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง โดยใช้ชุดการสอน ผลการวิจัยพบว่าชุดการสอนทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนสูงขึ้น ทั้งยังเป็นการสะดวกและประหยัดเวลาในการสอนนอกจากนี้ยังสามารถใช้ชุด การสอนในการสอนซ่อมเสริมหรือฝึกทักษะนักเรียนได้อีกด้วย

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1982 : 4795A) ได้สร้างชุดการสอนด้วยตนเอง เพื่อหา ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาในระดับ เตรียมประถมศึกษา โดยใช้ชุดการสอนด้วยตนเองกับการสอนแบบบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จากกลุ่มที่สอนโดยใช้ชุดการสอนด้วยตนเองและการสอนแบบ บรรยายทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวางแผนการสอน แต่ไม่มีความแตกต่างกันด้าน ทักษะที่มีต่อวิชาสังคมศึกษาและครูฝึกสอน

วิลสัน (Wilson. 1989 : 416) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผลการใช้ชุดการสอน ของครู เพื่อแก้ปัญหาในการเรียนของเด็กเรียนช้าด้านคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการบวก การลบ ผล การวิจัยพบว่า ครูผู้สอนยอมรับการใช้ชุดการสอนมีผลดีมากกว่าการสอนตามปกติ อันเป็นวิธีการ หนึ่งที่ช่วยให้ครูสามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนที่อยู่ในหลักสูตรคณิตศาสตร์สำหรับเด็กเรียนช้า

4.11 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวกับชุดการสอน

สุรจิต วรรณรักษ์ (2540 : 75) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อ กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขตราชฎี บุรณะ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว มี กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

นุชลดา ส่องแสง (2540 : 73) ได้ศึกษาการสร้างชุดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการเรียนการสอนมี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และผลสมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองภายหลังได้รับการสอน ด้วยชุดการสอนสูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โสมาวดี โอภาโส (2542 : 47) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดการสอน วิชาภาษาอังกฤษเสริม ทักษะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดการสอนทั้ง 2 ชุดอยู่ระหว่าง

90-96 / 90-93 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด (90/90) และประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับการสอนปกติ พบว่าการสอนโดยใช้ชุดการสอนทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนปกติ

สมจิตร เพชรผา (2542 : 93) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ แบบฮิวริสติก เรื่อง สมการและอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง สมการและอสมการเชิงเส้นตัวแปรเดียว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภายหลังได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ แบบฮิวริสติก สูงกว่าก่อนได้รับการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุวดี เมืองสุข (2546 : 72) ได้ศึกษาการพัฒนาชุดการสอนทักษะการฟัง-พูด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนทักษะการฟัง-พูด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สร้างและพัฒนาขึ้นนั้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับชุดการสอน ในการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่างๆ ได้มีการนำชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นไปใช้โดยมีการหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ของงานวิจัยแต่ละเรื่อง และผลการวิจัยส่วนใหญ่พบว่าชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และการใช้ชุดการสอนจะทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เพื่อให้เป็นชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการสอนกิจกรรมแนะแนวต่อไป

5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านสังคมของวัยรุ่น

5.1 ความหมายของวัยรุ่น

วัยรุ่น (Adolescence) มาจากภาษาละตินคำว่า Adolescere ซึ่งแปลว่า การเจริญเติบโต หรือการเจริญเติบโตไปสู่ภาวะ มีผู้ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้หลายทัศนะ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2530 : 190) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นไว้ว่า “วัยรุ่น” หมายถึง วัยย่างเข้าสู่หนุ่มสาว

กระทรวงสาธารณสุข (2532 : 43) ได้สรุปความหมายไว้ดังนี้ วัยรุ่น หมายถึง ผู้มีอายุระหว่าง 11-20 ปี เป็นวัยที่กำลังเจริญเติบโตไปสู่วุฒิภาวะหรือเป็นวัยย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ โดยถือเอาความพร้อมทางร่างกายหรือภาวะสูงสุดของร่างกาย ซึ่งในระยะนี้เป็นระยะที่ร่างกายจะมีการเจริญเติบโตของระบบอวัยวะและสามารถทำงานได้เต็มที่ คือ เมื่อหมดประจำเดือนมาเป็นครั้งแรก และเพศชายจะมีการผลิตเซลล์สืบพันธุ์ ในระหว่างผู้ชายจะมีอายุระหว่าง 12-20 ปี ในผู้หญิงมีระยะระหว่าง 10-18 ปี

สุพัตรา สุภาพ (2536 : 40) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่เปลี่ยนจากวัยเด็กไปสู่วัยผู้ใหญ่ เป็นวัยที่อยู่ระหว่างความเป็นเด็กกับความเป็นผู้ใหญ่ หรือเป็นวัยย่างเข้าสู่ความเป็นหนุ่มสาว

วินัดดา ปิยะศิลป์ (2539 : 125) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยช่วงคาบเกี่ยวระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ ตรงกับช่วงอายุ 10-24 ปี ซึ่งอยู่ในวัยที่มีการเจริญเติบโตทางร่างกายสูงสุด มีการเปลี่ยนแปลงด้านอารมณ์ การเข้าสังคม การเรียน การงาน ค้นหาอุดมคติในชีวิต

ศิริภา จามรมาน และ ปณัดดา ชำนาญสุข (2541 : 20) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยว หัวต่อของชีวิตเป็นช่วงต่อระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายจะเปลี่ยนแปลงได้อย่างชัดเจนทั้งในด้านโครงสร้างและการทำงานของอวัยวะต่างๆ

สุชา จันทน์เอม (2542 : 18) ได้ให้ความหมายของวัยรุ่นว่า เป็นวัยที่ย่างเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ตนเอง โดยเราถือเอาจากความพร้อมทางร่างกายหรือภาวะสูงสุดขีดของร่างกายเป็นเครื่องตัดสิน ซึ่งในระยะนี้เป็นระยะที่ร่างกายจะมีการเจริญเติบโตของระบบอวัยวะเพศและสามารถทำงานได้เต็มที่ คือ ในเพศหญิงเมื่อมีประจำเดือนมาเป็นครั้งแรก และในเพศชายจะมีการผลิตเซลล์สืบพันธุ์ได้

อารี พันธมณี (2545 : 121) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยหนึ่งที่มีหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต เด็กจะต้องปรับตัวมากพอสมควรในการที่จะผ่านวัยนี้ไปได้ด้วยดี เพราะวัยนี้เป็นวัยที่เด็กมีพัฒนาการที่รวดเร็ว มีการเปลี่ยนแปลงหลายๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย การเปลี่ยนแปลงด้านกลุ่มของสังคม การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วนี้ทำให้วัยรุ่นต้องปรับตัว ซึ่งการปรับตัวนำมาซึ่งความวิตกกังวล ความโกรธ ความเครียดทางอารมณ์ วัยรุ่นจึงเป็นวัยหนึ่งที่สังคมควรให้ความสนใจ และตระหนักถึงปัญหาทางพฤติกรรมของวัยรุ่นซึ่งมีผลกระทบต่อสังคม

โรเจอร์ (Rogers. 1962 : 6) กล่าวว่า วัยรุ่น มาจากภาษาละติน Adolescence ซึ่งแปลว่าผู้เจริญไปสู่สุกภาวะ นั่นคือการเน้นว่าวัยรุ่นเป็นกระบวนการในการพัฒนาจากความเป็นเด็กไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ ยิ่งกว่าจะมองวัยรุ่นเป็นเพียงช่วงหนึ่งของชีวิต

เฮอร์ล็อก (Herlock. 1973 : 156) กล่าวว่า คำว่า "วัยรุ่น" ตรงกับคำว่า Adolescence ในภาษาอังกฤษหมายความว่า ลักษณะที่เด็กจะพัฒนาไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญา และสังคม เด็กในวัยนี้จะค่อยๆ เปลี่ยนแนวความคิด ความเชื่อและทัศนคติสมัยเด็กๆ ไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ และมักถือค่านิยมตามสิ่งแวดล้อมของตนเองมากยิ่งขึ้นตามลำดับ

แอตวอเตอร์ (Atwater. 1992 : 3) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตทางร่างกายเป็นอย่างมาก ซึ่งจะเห็นได้จากการที่มีน้ำหนักและส่วนสูงเพิ่มขึ้น คำว่าวัยรุ่นนี้มีความหมายเช่นเดียวกับวัยทีนเอจ (Teenage) หมายถึงผู้ที่มีอายุระหว่าง 13-18 ปี

จากความหมายดังกล่าวข้างต้นพอสรุปได้ว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่คาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ โดยมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายเป็นตัวอย่างบอก ผู้ชายจะบอกได้จากการผลิตเซลล์สืบพันธุ์ ส่วนผู้หญิงจะบอกได้จากการมีประจำเดือนเป็นครั้งแรก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเช่นนี้มีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคมของเด็ก

5.2 ลักษณะของวัยรุ่น

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีลักษณะเฉพาะ มีความแตกต่างจากวัยเด็ก จึงได้มีผู้กล่าวถึงลักษณะของวัยรุ่นไว้หลายท่าน ดังนี้

เสถียร ยุระชัย (2530 : 1-2) กล่าวถึงลักษณะของวัยรุ่น ดังนี้ วัยรุ่นเป็นวัยที่ควรได้รับความสนใจเป็นพิเศษ เพราะเป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงทั้งร่างกายและจิตใจ เป็นวัยที่มีฮอร์โมนทางเพศทำงานหนักมากขึ้น ด้วยอิทธิพลของฮอร์โมนนั้น ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จากร่างกายที่มีการพัฒนาการแบบเด็กๆ ก็กลายเป็นคนที่เริ่มมีลักษณะหนุ่มสาว ในฝ่ายหญิงก็เริ่มมีหน้าอก อวบน้ำ มีตะไผ่ มีประจำเดือน และอื่นๆ อีกหลายอย่าง ในฝ่ายชายเสียงแหบห้าว มีหนวดเครา มีขนตามของลับ มีความรู้สึกทางเพศ สนใจเพศตรงข้าม ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นไปตามธรรมชาติของมนุษย์

เด็กในวัยนี้นอกจากพฤติกรรมทางด้านร่างกายจะเปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติแล้ว ทางจิตใจและอารมณ์ก็เปลี่ยนไปด้วย อยากทดลอง เลียนแบบผู้ใหญ่ที่เห็นว่าเป็นวีระบุรุษ เป็นวัยที่อยากลองมากที่สุด ชักง่วงง่าย หลงผิอง่าย พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องคอยเป็นพี่เลี้ยงเพื่อแนะนำให้เขาเดินทางที่ตีที่สุด ในช่วงนี้ ถ้าเดินทางถูกก็จะดีไป แต่ถ้าเดินทางผิดก็อาจผิดแทบถอนตัวไม่ขึ้น พ่อแม่ผู้ปกครองย่อมเสียใจ และเกิดปัญหาสังคมตามมา

วัลลภา อิศริยวงศ์ (2530 : 13-15) กล่าวว่า ลักษณะของวัยรุ่นสามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1. ลักษณะทางร่างกาย เด็กผู้หญิงเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่าง และสัดส่วนของร่างกายเริ่มมีประจำเดือนเป็นครั้งแรก และมีขนขึ้นที่บริเวณอวัยวะเพศ และรักแร้ ส่วนเด็กผู้ชายเริ่มมีขนขึ้นตามร่างกายและในที่ต่างๆ และเสียงจะเปลี่ยนแปลงด้วย

2. ลักษณะทางอารมณ์ วัยรุ่นจะมีอารมณ์รุนแรง และเปลี่ยนแปลงไปมามีพลังมากระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบทำอะไรที่ผาดโผน บ้าป่วนรุนแรง ไม่เกรงภัย รักชื่อเสียง มีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น

3. ลักษณะทางสังคม วัยรุ่นมักชอบรวมกลุ่มพวก เลียนแบบกันแต่งตัวเหมือนกัน มีศัพท์แปลกๆ เฉพาะของวัยรุ่น พฤติกรรมในการรวมกลุ่ม และมีอิทธิพลของกลุ่มจะค่อยๆ ลดลงเมื่อวัยรุ่นมีอายุมากขึ้น

4. ลักษณะทางสติปัญญา ในวัยรุ่นจะมีพัฒนาการทางสติปัญญาสูงขึ้นอย่างรวดเร็วกว่าในวัยอื่นๆ ทั้งหมด คือ มีความนึกคิดที่แตกฉานมากขึ้น รับรู้สิ่งต่างๆ มากขึ้น สามารถคิดได้กว้างไกล รู้จักใช้เหตุผล มีความจำดี มีสมาธิต่อสิ่งต่างๆ มากขึ้น สามารถวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ได้

สุชา จันทน์เอม (2542 : 138) กล่าวว่า ลักษณะของวัยรุ่นที่ควรทราบ มีดังนี้

1. เป็นวัยแห่งการเสริมสร้าง ในวัยนี้มีความเจริญเติบโตทางร่างกาย จะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว และจะค่อยๆ ช้าลงในตอนปลาย

2. เป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง เป็นวัยที่มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นกับชีวิตของวัยรุ่นมากมาย ทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ และความรู้สึกนึกคิด

3. เป็นวัยที่มีความคิดอยากเป็นอิสระ โดยเริ่มคิดพึ่งพาตนเอง อยากเรียนรู้ความผิดพลาดด้วยตนเองมากกว่าที่จะเรียนรู้จากคำสอน ชอบโต้เถียงถ้าได้รับการขัดขวางอย่างรุนแรง มักมีความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ และหาทางออกในทางผิดๆ เช่น หนีออกจากบ้าน

4. เป็นวัยที่ต้องเผชิญปัญหา โดยวัยนี้เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ซึ่งเรียกว่า วัยวิกฤต ปัญหาต่างๆ ในการปรับตัวมักเกิดขึ้นเสมอ มีการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว วู่วาม แสดงออกทางด้านอารมณ์อย่างรุนแรงและรวดเร็ว อาจเรียกอีกอย่างว่า เป็นวัยพายุบุแคม และความเครียด

ปรีชา วิหคโต (2545 : 5-8) กล่าวว่า ลักษณะของวัยรุ่นแบ่งได้ดังนี้

1. ลักษณะทางกาย มีการเพิ่มส่วนสูงและน้ำหนักอย่างรวดเร็ว และการเพิ่มขนาดและหน้าที่ของอวัยวะเพศ

2. ลักษณะทางอารมณ์ คือ ความรู้สึก แบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ อารมณ์สุข และอารมณ์ทุกข์ ความรัก ความร่าเริงสนุกสนานเป็นอารมณ์สุข ความกลัว ความกังวลใจ ความวิตกกังวล ความโกรธเป็นอารมณ์ทุกข์

3. ลักษณะทางสังคม เป็นลักษณะการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ลักษณะทางสังคมของเด็กวัยรุ่นมีลักษณะ 2 ประการ คือ เด็กวัยรุ่นจะมีความสัมพันธ์กับเพื่อนจนยึดเพื่อนเป็นหลัก และเริ่มมีความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ

4. ลักษณะทางสติปัญญา วัยรุ่นสามารถคิดแบบมีเหตุผลเชิงนามธรรม ซึ่งมีลักษณะเด่นๆ คือ คิดในสิ่งที่เป็นนามธรรมได้ สามารถตั้งสมมติฐานได้ สามารถทดสอบสมมติฐานได้

สรุปได้ว่า ลักษณะของวัยรุ่น จะมีลักษณะด้านร่างกาย จะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายอย่างรวดเร็ว และเปลี่ยนแปลงทางเพศ ด้านอารมณ์ จะมีอารมณ์แปรปรวนได้ง่าย ด้านสังคม จะมีการคบเพื่อนเพศเดียวกันเป็นกลุ่ม และมีการคบเพื่อนต่างเพศ ด้านสติปัญญา มีการคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและมีวิจารณ์ญาณ นอกจากนี้ยังเป็นวัยที่มีความคิดอยากเป็นอิสระ โดยเริ่มคิดพึ่งพาตนเอง อยากเรียนรู้ความผิดพลาดด้วยตนเองมากกว่าที่จะเรียนรู้จากคำสอน ชอบโต้เถียงถ้าได้รับการขัดขวางอย่างรุนแรง มักมีความรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ เป็นวัยที่ต้องเผชิญปัญหา โดยวัยนี้เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตซึ่งเรียกว่าวัยวิกฤต ปัญหาต่างๆ ในการปรับตัวมักเกิดขึ้นเสมอ มีการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว วู่วาม แสดงออกทางด้านอารมณ์อย่างรุนแรง และรวดเร็วอาจเรียกอีกอย่างว่าเป็นวัยพายุบุแคม

5.3 พัฒนาการด้านสังคมของวัยรุ่น

มีผู้กล่าวถึงพัฒนาการด้านสังคมของวัยรุ่นไว้หลายทัศนะด้วยกัน พอที่จะนำมากล่าวได้ดังต่อไปนี้

เสถียร ยุระชัย (2530 : 6-8) กล่าวถึงพัฒนาการด้านสังคมของวัยรุ่น ดังนี้ วัยรุ่นจะชอบอยู่ในหมู่เพื่อน จะปลีกตัวออกจากพี่น้อง การอยู่ในหมู่เพื่อนทำให้จิตใจสบาย และยังชอบเป็นตัวของตัวเอง ชอบตัดสินใจ ไม่ชอบให้ผู้ใหญ่เขาไปยุ่งเกี่ยวในเรื่องของเขา ชอบอิสระ รักเสถียรภาพ รู้จักเลือกคบเพื่อน เชื่อมั่นในตนเอง เริ่มสนใจเพื่อนต่างเพศ ระยะแรกจะเริ่มสนใจเป็นกลุ่มก่อน

ระยะหลังจะเริ่มสนใจเป็นรายบุคคล รู้จักปกป้องรักษาเอาใจกันมากขึ้น ไม่ยอมให้ใครมาบังคับดูถูกเหยียดหยาม รักความยุติธรรม การคบเพื่อนของวัยรุ่นแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

1. การคบเป็นหมู่คณะ (Peer Group) โดยเลือกเพื่อนที่มีแนวความคิดและความสนใจที่ตรงกัน ตั้งเป็นกลุ่มขึ้น

2. การคบเป็นเพื่อนสนิท (Clique) จากสมาชิกกลุ่มใหญ่ก็จะลดจำนวนสมาชิกลงเหลือประมาณ 4-6 คน

3. การคบเพื่อนเป็นคู่หู (Pal) เพื่อนคู่หูส่วนมากจะมีคนเดียว ซึ่งเป็นคนที่เชื่อใจ ไว้วางใจมากที่สุด สามารถเก็บความลับได้ เข้าใจ เห็นใจ และพร้อมที่จะปกป้องซึ่งกันและกัน

การเข้าสังคมของเด็กวัยรุ่นกว้างขวางขึ้น และมีเหตุผลในการคบเพื่อนต่างเพศ ทั้งเพื่อนที่มีอยู่ใกล้ตัว คือเพื่อนที่อยู่บ้านใกล้เรือนเคียง และเพื่อนที่อยู่ห่างออกไปที่ถูกใจ นิสัยตรงกัน กลุ่มของเด็กชายมักจะอยู่เป็นกลุ่มใหญ่ มีสมาชิกมากกว่าในกลุ่มเด็กหญิง เด็กวัยรุ่นจะสนใจกีฬา รวมกลุ่มเล่นกีฬากันอย่างสนุกสนาน และบางครั้งอาจจะทะเลาะกันบ้าง ส่วนผู้เข้าพวกไม่ได้มักจะหลบซ่อน แอบไปอ่านหนังสือ ทำงานอดิเรกหรือคิดฝันกลางวันคนเดียว หรือใช้กลวิธีป้องกันตัว (Defense Mechanism) เพื่อปลอบใจให้ชีวิตสมดุล

วัยรุ่นนอกจากต้องการเป็นตัวของตัวเองแล้ว ยังต้องการการยอมรับจากสังคม จะนิยมแต่งกายตามแฟชั่นต่างๆ คบเพื่อนต่างฐานะทางสังคม มีความสุขเมื่อเพื่อนยอมรับ ต้องการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และเต็มใจที่จะปรับตัวเข้ากับกิจกรรมของกลุ่ม ดังนั้นกลุ่มจึงมีอิทธิพลมากในวัยรุ่น

อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม และสุวรรณ วรวรรณ (2530 : 58-59) ได้กล่าวถึงพัฒนาการด้านสังคมของวัยรุ่น ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว วัยรุ่นมักชอบแยกตัวอยู่ตามลำพัง บางครั้งมีความต้องการที่จะเป็นอิสระจากครอบครัว มีความต้องการรวมกลุ่มกับเพื่อนมากขึ้น จึงทำให้ไม่มีใครจะรวมกลุ่มกับสมาชิกในครอบครัว ทั้งนี้เพราะมีความวิตกกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย อารมณ์ และความคิด จึงทำให้มีผลกระทบต่อการพัฒนาการด้านสังคม

2. ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเพศเดียวกัน วัยรุ่นมักชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน เพศเดียวกัน มีรสนิยมเหมือนกัน เพื่อจะได้เอาไว้อภิปรายหาสมาคมพูดคุยสังสรรค์กันเพื่อน ๆ ในกลุ่มมีอิทธิพลต่อความประพฤติของเด็กมาก ไม่ว่าจะเป็นสัญลักษณ์ คำพูด กิริยาท่าทางและการแต่งกาย จะพยายามเลียนแบบกัน จนเป็นสัญลักษณ์ประจำกลุ่ม

3. ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างเพศ วัยรุ่นระยะต้นๆ แม้จะเริ่มคบกับเพศตรงข้าม แต่ส่วนใหญ่ก็จะสมาคมกับหมู่เพื่อนเพศเดียวกัน แต่พอเข้าระยะวัยรุ่นตอนปลาย ความสนใจในเพศตรงข้ามจะค่อยๆ มากขึ้น ทำให้วัยรุ่นคบเพื่อนเพศเดียวกันน้อยลง โดยจะคบเพื่อนที่สนิทๆ เพียงไม่กี่คนเท่านั้น เมื่อเติบโตมาถึงขั้นนี้ วัยรุ่นจะมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ส่วนอิทธิพลของหมู่คณะก็เริ่มลดน้อยลงด้วย

สุชา จันทน์เอม (2542 : 152-156) ได้กล่าวถึงพัฒนาการด้านสังคมของวัยรุ่น คือ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน

วัยรุ่นพยายามที่จะหาเพื่อนวัยเดียวกัน มีรสนิยมเหมือนกัน เพื่อจะได้เอาไว้อวดหาสมาคม พูดคุยสังสรรค์กัน กลุ่มของเด็กวัยรุ่นนี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อความประพฤติ การแต่งกาย กิริยา ท่าทาง มีการพยายามเลียนแบบกันเพื่อให้เกิดสัญลักษณ์ประจำกลุ่มขึ้น แม้ว่าการกระทำบางอย่าง ที่ตนทำเพื่อความโก้เก๋และเพื่อก่อให้เกิดเป็นจุดเด่นนั้น จะขัดต่อสายตาของผู้ใหญ่ก็ตาม

ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนต่างเพศ

เด็กวัยรุ่นมักมีความกังวลใจและความลำบากใจอย่างมาก ในการที่จะทำให้ตนเองสามารถ เข้ากับเพื่อนต่างเพศของตนได้ ความสัมพันธ์ของเด็กวัยรุ่นกับเพื่อนต่างเพศนั้นมีทั้งในสภาพที่เป็น เพื่อนฝูงชอบพอกัน และในด้านความสัมพันธ์ในฐานะจะร่วมชีวิตกันต่อไปในอนาคต สิ่งที่สำคัญ คือ ไม่ควรห้ามไม่ให้เด็กหญิงชายคบหาสมาคมกัน ทางที่ดีควรสนับสนุนให้เด็กหญิงชายคบหาเป็น เพื่อนกันได้ภายใต้ขอบเขต โดยให้อยู่ภายใต้การควบคุมที่เหมาะสม สิ่งที่วัยรุ่นต้องการมากที่สุด ในขณะนั้นคือต้องการได้เป็นที่รัก โดยจะเป็นที่รักของใครนั้นไม่สำคัญขอเพียงแต่ให้ได้มีความรัก เท่านั้น เพราะคิดว่าจะทำให้ชีวิตของตนสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเหมือนกับคนอื่น วัยรุ่นมักจะมีอาการหลงใหล ใฝ่ในบุคคลที่มีความเก่งและมีชื่อเสียงในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นความคิดที่ไม่ยั่งยืน พอนานๆ เข้าเมื่อ มีความคิดเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นก็จะรู้สึก ว่า สิ่งที่เคยคิดและเคยปฏิบัตินั้นเป็นสิ่งที่เหลวไหลเหลือ เกิน

ลัดดาวรรณ ณ ระนอง (2542 : 54-55) กล่าวว่า พัฒนาการด้านสังคมของเด็กในระดับ มัธยมศึกษากับการแนะแนว มีลักษณะพัฒนาการด้านสังคมของเด็กวัยรุ่น ดังนี้ เด็กให้ความสำคัญ กับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน ทั้งในลักษณะมีความสัมพันธ์เป็นกลุ่ม และในด้านความสัมพันธ์กับ เพศเดียวกันและเพศตรงข้าม สิ่งที่ครูแนะแนวควรทราบถึงเรื่องพัฒนาการทางสังคมของเด็กวัยรุ่น คือ

1. พัฒนาการทางสังคมในระหว่างกลุ่มเพื่อน

ลักษณะการรวมกลุ่มของเด็กวัยรุ่นเป็นไปโดยธรรมชาติ วัยรุ่นจะเลือกเป็นสมาชิกของกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งตามหลักเกณฑ์ต่างๆ เช่น เป็นกลุ่มที่เข้ากันได้กับรสนิยม บุคลิกภาพ ความสนใจ ค่านิยม ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมของครอบครัว และอื่นๆ เมื่อเด็กรวมกลุ่มกันก็มักจะสร้างกฎ ระเบียบ ภาษา การแต่งกาย ประเพณีประจำกลุ่ม เพื่อใช้เฉพาะสมาชิกในกลุ่มของตนเองและทุกคนมักนิยมและพึงพอใจที่จะปฏิบัติตาม กลุ่มเพื่อนจึงมีความหมายต่อชีวิตที่จะชวนกันไปทำกิจกรรม ที่สร้างสรรค์ หรือบันเทิงสนความเพลิดเพลินของตนเอง จึงกล่าวได้ว่ากลุ่มมีความสำคัญต่อชีวิตจิตใจ และอนาคตของเด็กวัยรุ่นอย่างมาก

2. พัฒนาการทางสังคมในระหว่างเพศตรงข้าม

สัมพันธภาพระหว่างเด็กหญิงและเด็กชายจะเริ่มแตกต่างไปจากวัยรุ่นตอนต้น ความเจริญเติบโตของลักษณะทุติยภูมิทางเพศ (Secondary Sexual Characteristics) ซึ่งคือลักษณะที่แบ่ง แยกชายหนุ่มและความเป็นหญิงสาวที่เพิ่งเริ่มเจริญเติบโตเต็มที่ในระยะวัยรุ่น เช่น ขนาดสะโพก

ทรงออกของหญิง เสียงที่แตกและเซลล์สืบพันธุ์ของชาย เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวนี้จะเป็นแรงกระตุ้นให้เด็กชายและเด็กหญิงเริ่มสนใจกันและกันและมีความพึงพอใจที่จะพบปะสังสรรค์ ร่วมเล่น เรียน ทำงาน พุดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และทั้งวัยรุ่นชายหญิง จะเริ่มให้ความสำคัญกับการประพฤติปฏิบัติตามบทบาททางเพศของตน เข้าใจความแตกต่างระหว่างเพศเดียวกันและต่างเพศ สัมพันธภาพฉันเพื่อนของวัยรุ่นชาย-หญิงบางคู่ อาจกลายเป็นความสัมพันธ์ฉันคู่รักและมุ่งหมายเป็นคู่ชีวิตกันต่อไป

3. การแนะแนวที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคมของวัยรุ่น

ครูแนะแนวมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสังคมของเด็กวัยรุ่นได้ คือ

3.1 การปรับตัวทางสังคมของเด็กวัยรุ่น ต้องอาศัยการให้โอกาสวัยรุ่นเข้าร่วมกลุ่มบ่อยๆ ด้วยการประกอบกิจกรรมกลุ่ม

3.2 ส่งเสริมให้นักเรียนวัยรุ่นเข้าร่วมกิจกรรมชมรมต่างๆ ของโรงเรียน

3.3 ครูแนะแนวควรให้ความรู้แก่เด็กนักเรียนวัยรุ่นเกี่ยวกับมนุษยสัมพันธ์

3.4 ครูแนะแนวควรให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่นักเรียนในเรื่องเพศศึกษา

3.5 ครูแนะแนวควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิต และมีบุคลิกภาพที่ดีในทุกด้าน

สำเนา มากแบน (2542 : 32) กล่าวถึงพัฒนาการด้านสังคมของวัยรุ่น ดังนี้ พัฒนาการด้านสังคมของวัยรุ่นมีส่วนสัมพันธ์กับพัฒนาการด้านอื่นๆ ไปพร้อมกัน คือ พัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา

ในช่วงวัยรุ่นเด็กจะกระตือรือร้นสนใจการติดต่อกับสังคมนอกบ้าน ความผูกพันกับบิดามารดาจะค่อยลดลง มักจะมีปัญหากระทบกระทั่งกันบ้างในทางด้านการขัดแย้งทางความคิด วัยรุ่นต้องการเป็นอิสระ ไม่เต็มใจที่จะต้องปฏิบัติตามคำแนะนำของบิดามารดา กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลมาก วัยนี้ความสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนมากกว่าบุคคลในวัยอื่นๆ มีความต้องการให้ตนเองเป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ โดยพยายามทำตนให้เข้ากับเพื่อน จึงเป็นแรงผลักดันที่มีอิทธิพลต่อการกระทำของวัยรุ่น เช่น การแต่งกายตามแฟชั่นที่นิยมในกลุ่มวัยรุ่น นอกจากนี้ยังมีการเลียนแบบเพื่อนทั้งกิริยาท่าทาง ความประพฤติ ส่วนงานการพูด สัญลักษณ์ประจำกลุ่ม การใช้ศัพท์ที่คิดค้นขึ้นเองแล้วใช้ในหมู่พวกเขา เด็กวัยรุ่นตอนต้นต้องการให้เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม แต่เด็กวัยรุ่นตอนปลายต้องการเป็นที่ยอมรับทั้งกลุ่มเพื่อนและผู้ใหญ่ จะเริ่มหารูปแบบของผู้ใหญ่ที่ตนพอใจมากเป็นรูปแบบของตนเอง

สุรางค์ ไคว์ตระกูล (2544 : 89-90) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่ค่อนข้างจะเอาตัวเองเป็นศูนย์กลางเหมือนวัยอนุบาล แต่แตกต่างกันโดยที่วัยอนุบาลไม่ได้คำนึงว่าคนอื่นจะคิดอย่างไร ส่วนวัยรุ่นมักจะเป็นห่วงว่าคนอื่นจะคิดอย่างไรโดยเฉพาะเพื่อนร่วมวัย เด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปรับตัว มักจะมีปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิต คือ มักจะมีความรู้สึกซึมเศร้า วัยรุ่นหญิงจะมีความรู้สึกซึมเศร้ามากกว่าชาย ความรู้สึกซึมเศร้าอาจจะเป็นเหตุให้เด็กวัยรุ่นมีปัญหาด้านพฤติกรรม เช่น ทดลองยาเสพติด และถ้ารุนแรงก็อาจจะถึงกับพยายามฆ่าตัวตาย

เพื่อนร่วมวัยมีความสำคัญต่อวัยรุ่นมาก วัยรุ่นมักจะคบเพื่อนที่มีความสนใจและมีค่านิยมร่วมกัน การคบเพื่อนของวัยรุ่นหญิงมักจะจริงจัง และมีเพื่อนสนิทที่จะปรับทุกข์ได้ทุกเรื่อง ส่วนวัยรุ่นชายอาจจะจะเป็นเพื่อนที่ร่วมสนุก แต่มักจะไม่สนิทเหมือนวัยรุ่นหญิง นอกจากเด็กวัยรุ่นชายและหญิงจะมีเพื่อนเพศเดียวกันแล้ว เด็กวัยรุ่นเริ่มสนใจที่จะมีเพื่อนต่างเพศ การคบเพื่อนต่างเพศ อาจจะมีหลายระดับ เป็นต้นว่า เป็นเพื่อนกันแบบคบเพื่อนเพศเดียวกัน หรืออาจจะชอบกันแบบคู่รักก็มีความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างจะจริงจัง

เด็กวัยรุ่นทั้งชายหญิงมีความต้องการที่จะทำอะไรทุกอย่างเหมือนเพื่อนร่วมวัย ตั้งแต่การแต่งตัว ความประพฤติ การใช้ภาษา รวมทั้งความเชื่อและค่านิยมการคบเพื่อน วัยนี้จึงมีความสำคัญมาก ผู้ปกครองควรจะพยายามที่จะให้คำแนะนำโดยชี้แจงให้เด็กวัยนี้คิดว่า การคบเพื่อนที่ดีมีความสำคัญอย่างไร พร้อมทั้งอธิบายอันตรายของการคบเพื่อนไม่ดี ทางโรงเรียนก็ควรจะส่งเสริมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กวัยนี้ได้ทำงานร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้บทบาทที่จะเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

เพชรสุดา เพชรใส (2544 : 6-7) กล่าวว่า การพัฒนาการทางด้านสังคมของวัยรุ่น จะเป็นวัยที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงทางกาย ดังนั้นจึงมีปัญหาต่างๆ เกิดขึ้นที่สำคัญ คือ ปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นในสังคม แต่ถ้าประสบการณ์ที่ได้รับอบอุ่นเพียงพอ เด็กก็จะมีพัฒนาการทางสังคมดี คือ สามารถสร้างสัมพันธภาพปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้

ลักษณะพัฒนาการทางสังคมและการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่นส่วนมาก จะเป็นดังนี้

1. วัยรุ่นจะมีเพื่อนมากทั้งเพื่อนชายและเพื่อนหญิง แรกๆ จะเป็นกลุ่ม เพราะวัยนี้ต้องการอิสระ รักความสนุกสนาน อยากรู้ อยากเห็น หลังจากนั้นจะแยกเป็นคู่ชายหญิงตามที่ตนสนใจ ซึ่งครูและพ่อแม่ควรทำความเข้าใจ อย่าดู หรือ เข้มงวดเรื่องการคบเพื่อน จัดกิจกรรมกลุ่มที่เด็กสนใจ สอดแทรกในการสอนแต่ละวิชา

2. เพื่อนจะมีอิทธิพลต่อความคิด การกระทำของวัยรุ่น เด็กวัยรุ่นส่วนมากจะมีความรู้สึกที่เพื่อนจะเข้าใจตนเองมากกว่าพ่อแม่ ผู้ใหญ่ เพราะเป็นคนรุ่นเดียวกัน มีสภาพปัญหาคล้ายคลึงกัน ก็ย่อมเข้าใจกันมากกว่า ดังนั้นอาจเป็นเหตุทำให้ถูกชักชวนไปในทางผิดได้ อาทิเช่น การติดยาเสพติด การก่อความวุ่นวายวาท ครูและพ่อแม่ควรพยายามกระทำตนให้วัยรุ่นไว้นับถือเชื่อใจขอคำปรึกษา

3. กลุ่มสังคมของวัยรุ่นแยกได้ดังนี้

3.1 เพื่อนสนิทมาก (Close Friends)

3.2 กลุ่มเพื่อนสนิท (Cliques)

3.3 กลุ่มเพื่อนกลุ่มใหญ่ (Crowds)

3.4 กลุ่มทั่วไป (Organized Group)

3.5 แก๊งค์ (Ganges)

4. การคบเพื่อนต่างเพศ เด็กวัยรุ่นส่วนมากจะมีความสนใจเพศตรงข้ามและมักจะมี ความกังวลใจ ลำบากใจในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนต่างเพศ สิ่งที่ผู้ใหญ่ควรคำนึง คือ ไม่ควรขัดขวาง การคบหาสมาคมกันระหว่างหญิงชาย เพราะแทนที่จะทำให้เลิกคบกันแต่เขากลับจะพยายามหาทาง หลบซ่อนมาพบกันเองโดยมิให้รู้ล่วงหน้า และความกดดันที่ถูกกีดกันอาจผลักดันให้เกิดความประพฤติ ไปในทางที่ผิดได้ ทางที่ดีควรสนับสนุนให้เขาคบกันได้ภายในขอบเขตที่เหมาะสม ผู้ใหญ่ควรเข้าใจ ว่าความรักของวัยรุ่นยังเป็นเรื่องไม่จริงจังกนัก เป็นธรรมชาติที่เด็กวัยรุ่นมักเกิดความคิดฝันในเรื่อง รักๆ ใคร่ๆ ซึ่งมักได้รับการกระตุ้นจากหนังสือ ภาพยนตร์ แรงยุยงจากเพื่อน เมื่อเกิดความรู้สึก เช่นนี้แล้ว สิ่งที่เขาต้องการมากที่สุดในขณะนั้น คือ ต้องการได้เป็นที่รัก โดยจะเป็นที่รักของใคร นั้นไม่สำคัญขอเพียงแต่ให้มีความรักเท่านั้น เพราะคิดว่าจะทำให้ชีวิตของตนสมบูรณ์ยิ่งขึ้นเหมือน คนอื่น

กรมวิชาการ (2544ข : 46) ได้ระบุถึงพัฒนาการทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4-6 (อายุ 15-18 ปี) นักเรียนจะมีลักษณะชอบทำตามกลุ่ม มีการขัดแย้งกับผู้ใหญ่ มากขึ้น มีความนิยมหรือคลั่งไคล้อะไรเหมือนๆ กัน ซึ่งบางครั้งอาจมากเกินไป ดังนั้นครูควรให้ คำแนะนำที่เหมาะสมและยอมรับความคิดเห็นของเด็ก เด็กผู้หญิงมีความก้าวหน้าในด้านสังคมมาก กว่าเด็กผู้ชายในวัยเดียวกัน เริ่มมีความสนใจเพศตรงข้าม มีความคิดเรื่องการมีนัดและการ แต่งงาน

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2545 : 338) กล่าวว่า พัฒนาการด้านสังคมของวัยรุ่น เป็นการคบ เพื่อนร่วมวัยเป็นพฤติกรรมสังคมที่สำคัญยิ่งต่อจิตใจของเด็กวัยรุ่น แต่การคบเพื่อนก็ย่อมมีทั้งคุณ และโทษ เพื่อนอาจเป็นผู้ประคับประคองจิตใจของวัยรุ่นในยามทุกข์ร้อน ซึ่งแน่วสิ่งที่มิประโยชน์เพื่อ ทำให้วัยรุ่นรู้สึกต่างคนต่างเป็นเจ้าของชีวิตของกันและกัน โลกนี้มีที่รักและมีผู้รักและอื่นๆ แต่ใน มุมกลับกัน เพื่อนก็อาจชักนำวัยรุ่นไปทางเสื่อมถอย ผู้เป็นอาชญากรวัยรุ่นมากมายในแทบทุก ประเทศนั้น เมื่อค้นหาสาเหตุก็มักจะพบว่าปัจจัยหนึ่งเกิดจากเพื่อนชักจูง วัยรุ่นไม่ต้องการแต่เพียง รวมกลุ่มกันเท่านั้น แต่ต้องการสร้างความผูกพันระหว่างสมาชิกในกลุ่มแบบผู้ใหญ่อีกด้วย เพราะ เด็กสำนึกว่าตนเริ่มเป็นผู้ใหญ่แล้ว ถ้าเด็กสามารถเข้ากับเพื่อนร่วมกลุ่มได้ดี เขาย่อมมีความรู้สึก ว่า ผู้ปกครองและผู้ใหญ่อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเขามีความสำคัญต่อเขาน้อยกว่าเพื่อน ถ้า เปรียบเทียบกับวัยต่างๆ แล้ว ระยะวัยรุ่นเป็นระยะที่คนมีความรู้สึกต้องการผูกพันกับเพื่อนและ กลุ่มมากกว่าวัยอื่น

สรุปได้ว่า พัฒนาการด้านสังคมของวัยรุ่น วัยรุ่นจะมีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวค่อนข้าง น้อย วัยรุ่นมักชอบแยกตัวอยู่ตามลำพัง บางครั้งมีความต้องการที่จะเป็นอิสระจากครอบครัว มีความ ต้องการรวมกลุ่มกับเพื่อนมากขึ้น จึงทำให้ไม่มีใครจะรวมกลุ่มกับสมาชิกในครอบครัว ทั้งนี้เพราะมี ความวิตกกังวลต่อการเปลี่ยนแปลงของร่างกาย อารมณ์ และความคิด จึงทำให้มีผลกระทบต่อ พัฒนาการด้านสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนเพศเดียวกัน วัยรุ่นมักชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อนอายุ รุ่นราวคราวเดียวกัน เพศเดียวกัน มีรสนิยมเหมือนกัน เพื่อจะได้เอาไว้อภิปรายหาสมาคมพูดคุย สังสรรค์กัน เพื่อนๆ ในกลุ่มมีอิทธิพลต่อความประพฤติของเด็กมาก ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน

ต่างเพศ วัยรุ่นระยะต้นๆ แม้ว่าจะเริ่มคบกับเพศตรงข้าม แต่ส่วนใหญ่ก็จะสมาคมกับหมู่เพื่อนเพศเดียวกัน แต่พอเข้าระยะวัยรุ่นตอนปลาย ความสนใจในเพศตรงข้ามจะค่อยๆ มากขึ้น ทำให้วัยรุ่นคบเพื่อนเพศเดียวกันน้อยลง โดยจะคบเพื่อนที่สนิทๆ เพียงไม่กี่คนเท่านั้น เมื่อเติบโตมาถึงขั้นนี้ วัยรุ่นจะมีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ส่วนอิทธิพลของหมู่คณะก็เริ่มลดน้อยลงด้วย นอกจากนี้วัยรุ่นยังต้องการได้รับการยอมรับจากสังคม เพื่อที่ตนเองจะได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และสามารถสร้างสรรค์ประโยชน์เพื่อสังคมได้

5.4 ความต้องการของวัยรุ่น

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความต้องการของวัยรุ่นไว้หลายทัศนะด้วยกันพอที่จะนำมาเสนอได้ดังต่อไปนี้

เสถียร บุระชัย (2530 : 11-12) กล่าวว่า วัยรุ่นมีความต้องการในส่วนที่แตกต่างไปจากบุคคลอื่นๆ คือ

1. ความต้องการเพื่อน จะเห็นได้ว่าวัยรุ่นจะไปไหนมาไหนด้วยกันเป็นกลุ่ม ต้องการให้คนอื่นยอมรับตนเข้าเป็นสมาชิก ให้ความสำคัญแก่เพื่อนมาก ชอบทำอะไรเอาจนอย่างกัน

2. ความต้องการทางเพศ เนื่องจากวัยนี้ต่อมต่างๆ กำลังทำงานเต็มที่ โดยเฉพาะต่อมทางเพศ ทำให้วัยรุ่นแสดงออกในลักษณะความต้องการทางเพศ คือ สนใจเพศตรงข้าม

3. ความต้องการมีอิสระ มักแยกตัวออกจากครอบครัว แสวงหาความจริงต่างๆ จากภายนอก ฟังตนเอง รับผิดชอบตนเองมากยิ่งขึ้น ไม่ต้องการให้พ่อแม่ผู้ปกครองมายุ่งกับกิจกรรมส่วนตัวของเขา

4. ต้องการค้นหาปรัชญาชีวิต เมื่อสงสัยสิ่งต่างๆ มักจะซักถามให้หายสงสัย การถามและแสวงหา มักจะทำอย่างมีเหตุผล

5. ต้องการการยอมรับและความรัก เนื่องจากคิดว่าตนโตแล้วพยายามทำสิ่งต่างๆ เหมือนผู้ใหญ่ ให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นผู้ใหญ่

สุพัตรา สุภาพ (2531 : 24-26) กล่าวว่า ความต้องการของมนุษย์โดยเฉพาะวัยรุ่นมักขึ้นอยู่กับค่านิยม ที่แต่ละคนยึดถือและส่วนใหญ่มักจะยึดถือค่านิยมในกลุ่มที่ตนเข้าร่วมด้วย ค่านิยมอาจเปลี่ยนได้ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป โดยสามารถสรุปความต้องการของวัยรุ่นได้ดังนี้

1. ต้องการความรัก คือ ตัววัยรุ่นรักผู้อื่น และต้องการให้ผู้อื่นรักตน

2. ต้องการความสนุกสนานเพลิดเพลิน ส่วนมากมักจะออกมาในรูปแบบกีฬาหรือกิจกรรมบันเทิง

3. ต้องการความเป็นอิสระ ความต้องการนี้จะรุนแรงมากในวัยนี้ เพราะเป็นวัยอยู่ระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ จึงอยากจะแสดงออกซึ่งความคิดของตนเอง

4. ต้องการได้รับการยกย่อง ต้องการมีชื่อเสียง วัยนี้เป็นวัยที่ต้องการให้สังคมยอมรับหรือชมเชย อยากเด่นอยากดัง

5. ต้องการที่จะแสวงหาความเป็นจริง วัยนี้ยังอยู่ในวัยที่เรียนรู้ทางทฤษฎี และยังไม่เคยออกไปประสบกับสภาพความเป็นจริง จึงค่อนข้างที่จะมีอุดมคติสูง

6. มีความสนใจเพศและเพื่อนต่างเพศ เป็นวัยที่ต้องการความรู้และความเข้าใจทางเพศอย่างถูกต้อง

7. ต้องการรวมกลุ่มกับเพื่อน วัยนี้ต้องการการยอมรับจากเพื่อนเป็นอย่างมาก จึงพยายามทำตัวเพื่อให้เพื่อนยอมรับ

8. ต้องการการยอมรับจากผู้ใหญ่ คือ อยากให้ผู้ใหญ่ยอมรับบ้างว่าตนเองมีความสามารถหรือมีประโยชน์ต่อสังคม

9. ต้องการแบบอย่างที่ดี วัยรุ่นในปัจจุบันต้องการความอิสระ แต่ก็ยังยากได้รับคำแนะนำจากผู้ใหญ่

10. ต้องการความปลอดภัยและความมั่นคง คือ อยากได้หลักประกันว่าถ้าหากทำในสิ่งที่ดีแล้วจะไม่ถูกลงโทษหรือไม่เป็นที่พอใจของผู้ใหญ่

11. ต้องการประสบการณ์ใหม่ๆ ความต้องการนี้อาจจะรุนแรง และหาความพอใจโดยทางใดทางหนึ่งให้จงได้

12. มีความรู้สึกรุนแรง เช่น ถ้าเกิดความสมหวังก็จะดีใจ แต่ถ้าเกิดความเสียใจ ก็อาจฆ่าตัวตายได้ เป็นความรู้สึกที่รุนแรง

13. ต้องการมีอนาคต ต้องการความสำเร็จ เป็นวัยที่อยากรับผิดชอบ อยากพึ่งตนเอง ผ่านถึงจุดหมายในอนาคต

สุชา จันทน์เอม (2542 : 155-157) กล่าวว่า เราสามารถแบ่งความต้องการของวัยรุ่นได้ดังนี้

1. ความต้องการทางเพศ ในระยะนี้ต่อมต่างๆ ภายในร่างกายกำลังทำงานเต็มที่ โดยเฉพาะต่อมเพศที่ผลิตฮอร์โมนออกมาเพื่อควบคุมการถึงวุฒิภาวะทางเพศ พยายามให้วัยรุ่นพยายามหาทางออกเพื่อผ่อนคลายอารมณ์ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง

2. ความต้องการได้รับอิสระ วัยรุ่นจะพยายามแสวงหาความจริงและพยายามยืนหยัดอยู่ด้วยลำแข้งของตนเอง

3. ความต้องการที่จะหาเลี้ยงตนเอง วัยรุ่นมีความคิดที่จะหาเลี้ยงตนเองแทนที่จะต้องอาศัยพ่อแม่ ทั้งนี้เพราะคิดว่าการหาเงินได้ด้วยตนเองทำให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจ

4. ความต้องการที่จะได้รับการนับถือจากสังคม วัยรุ่นต้องการให้สังคมยอมรับนับถือว่าตนเป็นผู้ใหญ่แล้ว โดยพยายามทำตนให้เหมือนผู้ใหญ่

5. ความต้องการในปรัชญาชีวิตที่น่าพอใจ เด็กวัยรุ่นจะถามเรื่องราวที่ตนอยากรู้อย่างมีเหตุผล

เบน โกลนนิเบิร์ก และเฮนรี่ (Ben. R; Kronenburg. K; & Henry H. 1961 : 142) กล่าวว่า คณะกรรมการการวางแผนนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ได้ประชุมเพื่อวางจุดมุ่งหมายของการ

ศึกษา โดยยึดความต้องการของวัยรุ่นเป็นพื้นฐาน ได้ยอมรับร่วมกันว่า วัยรุ่นมีความต้องการที่จะเป็นบุคคลด้วยวัฒนธรรมและการศึกษาซึ่งแบ่งเป็น 4 หมวด คือ

1. สังคมแห่งตน คือ การพัฒนาตนเองทุกๆ ด้านให้ดีที่สุด ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2. มนุษยสัมพันธ์ คือ วัยรุ่นต้องการที่จะต้องการเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนมนุษย์ ขยายวงสังคมออกไปตั้งแต่เพศเดียวกันเป็นเพศตรงข้าม จากวงแคบๆ ภายในครอบครัวออกไปเป็นสังคมภายนอก

3. ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ วัยรุ่นต้องการพัฒนาทักษะ ความรู้ ทักษะที่ดี ที่จะช่วยให้ตนเองประกอบอาชีพได้เหมาะสม ต้องการเป็นผู้ผลิตที่ดี และเป็นผู้บริโภคที่ดี

4. ความต้องการในฐานะพลเมืองดี วัยรุ่นต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของสังคมต้องการรู้และเข้าใจสิทธิและหน้าที่ของตนในฐานะของสมาชิกที่อยู่ในสังคมประชาธิปไตย

สรุปได้ว่า วัยรุ่นมีความต้องการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจ เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป โดยเฉพาะความต้องการให้ร่างกายตนเองสมบูรณ์ ต้องการมีเพื่อนทั้งเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ อยากรู้เรื่องเพศมากขึ้น ต้องการมีอิสระภาพ ไม่ต้องการให้ผู้ใหญ่มายุ่งเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวมากเกินไป ต้องการมีปรัชญาในชีวิต ต้องการมีแนวทางการดำเนินชีวิตของตนเอง นอกจากนั้นยังต้องการให้คนอื่นยอมรับและรักตนเองอีกด้วย

5.5 ปัญหาของวัยรุ่น

ปัญหาของวัยรุ่นเป็นอีกสิ่งหนึ่ง ที่ควรให้ความสำคัญ มีผู้กล่าวถึงปัญหาของวัยรุ่นไว้ดังนี้ ปราณี รามสูต (2528 :64-72) ได้สรุปปัญหาของวัยรุ่นตามลักษณะของพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ปัญหาที่เกิดจากพัฒนาการทางด้านร่างกาย ปัญหาที่เกิดจากพัฒนาการทางอารมณ์ ปัญหาที่เกิดจากพัฒนาการทางด้านสังคม และปัญหาที่เกิดจากพัฒนาการทางด้านสติปัญญา และได้กล่าวถึงปัญหาแต่ละชนิดที่อาจเกี่ยวข้องกับพัฒนาการหลายด้านด้วยกัน ดังนี้

1. ปัญหาที่สืบเนื่องมาจากที่ร่างกายเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
2. ปัญหาความขัดแย้งกับผู้ใหญ่
3. ปัญหาด้านพัฒนาการทางเพศ
4. ปัญหาความกังวลใจ
5. ปัญหาเรื่องสิ่ว
6. ปัญหาในเรื่องความรักสวຍรักงาม
7. ปัญหาทางด้านอารมณ์
8. ปัญหาทางด้านสติปัญญาและความคิด
9. ปัญหาการวิพากษ์วิจารณ์
10. ปัญหาเกี่ยวกับการจำและการลืม
11. ปัญหาเกี่ยวกับความเป็นตัวของตัวเอง

12. ปัญหาด้านพฤติกรรมก้าวร้าว

13. ปัญหาการทำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมตามเพื่อน

14. ปัญหาการใช้เงินในระยะวัยรุ่น

เสถียร ยุระชัย (2530 : 28-29) ได้สรุปปัญหาของวัยรุ่น ดังนี้

1. ปัญหาด้านความเจริญเติบโตของร่างกาย เด็กที่เป็นหนุ่มสาวเร็วกว่าธรรมดาจะไม่สบายใจที่ตนเองสูงกว่าคนอื่น เด็กที่โตเป็นหนุ่มเป็นสาวช้า ก็ารู้สึกว่าตนเองด้อยกว่าใครๆ

2. ปัญหาเกี่ยวกับความต้องการทางเพศ เนื่องจากเด็กวัยรุ่นเป็นวัยอยากรู้อยากเห็น อยากรทดลอง ผลของการอยากรู้อยากเห็นอยากทดลอง ก็คือ เกิดปัญหาลูกไม่มีพ่อ ตั้งครรภ์ ระหว่างเรียน การทำแท้ง การติดเชื้อกามโรค และการยอมขายตัวของเด็กสาววัยรุ่น

3. ปัญหาที่เกี่ยวกับพัฒนาการทางสังคม วัยรุ่นมักจะไปใช้เวลาอยู่กับหมู่คณะมากๆ จะขาดความรับผิดชอบต่อการเรียน เสียงานทางบ้าน ชอบอยู่กันเป็นกลุ่มและยกพวกตีกัน บางครั้งการเลือกผู้นำกลุ่มจะได้คนที่เด่นๆ ในทางที่ไม่ดี เช่น เล่นทางการพนัน ขโมย ผลก็คือทำให้ ผู้ตามมีพฤติกรรมในทางที่ไม่ดีตามไปด้วย

4. ปัญหายาเสพติด เด็กบางส่วนจะหันเข้าหาเสพติด เพราะไม่สามารถเข้ากับครอบครัวได้ ประสบความล้มเหลวในชีวิต หรือเพราะความอยากรู้อยากเห็นอยากลอง หรือถูกเพื่อนชักจูง

5. ปัญหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ปัญหาทางบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวไม่ดี จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีมากเกินไปอาจเอาใจใส่ดูแลไม่ทั่วถึง เศรษฐกิจครอบครัวไม่ดี บ้านเรือนตั้งอยู่ในที่ไม่เหมาะสม ทำให้ใจหันเหไปในทางที่ไม่ดีได้ง่าย นอกจากนั้นก็มีปัญหาทางโรงเรียน ปัญหาเกี่ยวกับชุมชน สื่อมวลชน และการคบเพื่อน

ยุวดี เจริญประสิทธิ์ (2536 : 132) กล่าวว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่มีปัญหาการปรับตัวหลายด้านด้วยกัน จะกล่าวถึงปัญหาวัยรุ่นในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ปัญหาด้านร่างกาย

2. ปัญหาด้านการเรียน

3. ปัญหาด้านอาชีพ

4. ปัญหาด้านความประพฤติ

5. ปัญหาด้านอารมณ์และสุขภาพจิต

6. ปัญหาด้านเพศ

7. ปัญหาการฆ่าตัวตาย

8. ปัญหาเสพติด

สุชา จันทน์เอม (2542 : 160-164) กล่าวว่า ในวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทางพัฒนาการอย่างสูง เป็นสภาพหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกาย ความคิด จิตใจ อารมณ์ และสังคม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นต่างๆ เหล่านี้ย่อมมีผลกระทบกระเทือนและก่อปัญหาให้กับวัยรุ่นบ้างไม่มากนักน้อย เราพอสรุปเฉพาะปัญหาที่สำคัญๆ ได้ดังนี้

1. ปัญหาความเจริญทางร่างกาย ได้แก่

1.1 ปัญหาด้านน้ำเสียง วัยรุ่นชายจะเริ่มรู้สึกว่ามีเสียงที่เปลี่ยนไป ก็จะทำให้เกิดความอายไม่กล้าพูด ทำให้เก็บตัวอยู่เงียบๆ และไม่ยอมคบหาสมาคมด้วยกับเพศที่ตรงข้าม

1.2 การเกิดขนตามร่างกาย เมื่อเริ่มมีขนขึ้นตามร่างกายในที่ต่างๆ อาจจะทำให้รู้สึกอาย บางคนพยายามที่จะกำจัดขนที่เกิดขึ้น ซึ่งบางคนทำไปในทางที่ไม่ถูก แทนที่จะลดน้อยลงกลับยิ่งเพิ่มมากขึ้น และอาจทำให้เกิดความลำบากใจมากยิ่งขึ้น

1.3 ปัญหาเกี่ยวกับน้ำหนักตัว เด็กบางคนผอม เด็กบางคนอ้วน ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ บางคนจะเกิดปมด้อยและพยายามหลบหน้าเพื่อนไปอยู่ตามลำพัง กลายเป็นขี้อาย ไม่ค่อยยอมแสดงออก

2. ปัญหาทางด้านอารมณ์ วัยรุ่นเป็นวัยที่อารมณ์มีการเปลี่ยนแปลงได้ อาจทำให้วัยรุ่นขาดความยับยั้ง ขาดการเหนียวรั้ง เมื่อเขามีความรู้สึกอย่างไรก็แสดงออกทันทีโดยไม่มีการยับยั้ง

3. ปัญหาการปรับตัวเข้ากับสังคมของวัยรุ่น ระยะแรก วัยรุ่นจะยึดเอาตนเองเป็นศูนย์กลางจะพูดแต่เรื่องของตนเองไม่ยอมเข้าใจว่าสิ่งที่ตนพูดออกไปนั้นคนอื่นเข้าใจหรือไม่ ระยะที่สอง วัยรุ่นพยายามที่จะเข้าสู่ความสัมพันธ์ในสังคมอย่างแท้จริง ระยะที่สาม วัยรุ่นมีความคิดอ่านเป็นของตนเอง และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แทนที่จะฟังความคิดเห็นของตนเองเพียงคนเดียว

4. ปัญหาครอบครัว ได้แก่ ปัญหาทางเศรษฐกิจและครอบครัว ปัญหาบ้านแตก ปัญหาการขาดความรักจากครอบครัว ปัญหาการเข้มงวดกวดขัน

สรุปได้ว่า วัยรุ่นจะประสบปัญหาในด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา นอกจากนี้วัยรุ่นอาจจะประสบปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของสังคม เช่น ปัญหาการติดยาเสพติด ปัญหาการทำแท้ง ปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติที่ไม่เหมาะสม ปัญหาด้านอาชีพ ปัญหาการฆ่าตัวตาย เป็นต้น

6. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีดังนี้

6.1 ทฤษฎีความต้องการของ มาสโลว์

ทฤษฎีความต้องการของ มาสโลว์ เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

มาสโลว์ (เยาวนารถ เลหาบรรจง. 2545 : 23 ; อ้างอิงจาก Maslow. 1954 : 80-97) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ โดยกล่าวว่ามนุษย์ทุกคนมีความต้องการ และความ

ต้องการนั้นเริ่มจากความต้องการซึ่งอยู่ในระดับต่ำที่สุด ไปจนถึงความต้องการในระดับสูงสุด ซึ่งเขาแบ่งความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ออกเป็น 5 ชั้น คือ

1. ความต้องการทางสรีระหรือความต้องการทางร่างกาย (Physiological Needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของร่างกาย เป็นความต้องการที่จำเป็นสำหรับมีชีวิตอยู่ มนุษย์ทุกคนมีความต้องการทางสรีระอยู่เสมอจะขาดเสียมิได้ ถ้าอยู่ในสภาพที่ขาดจะกระตุ้นให้ตนมีกิจกรรม และชวนชวนที่จะสนองความต้องการ

2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ (Safety Needs) เป็นความต้องการความมั่นคงปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจ เป็นอิสระจากความกลัวการขู่เข็ญบังคับจากผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม เป็นความต้องการที่จะได้รับการปกป้องคุ้มกัน ความต้องการประเภทนี้เริ่มต้นตั้งแต่วัยทารกจนกระทั่งวัยชรา ความต้องการที่จะมีงานทำเป็นหลักแหล่งก็เป็นความต้องการเพื่อสวัสดิภาพของผู้ใหญ่อย่างหนึ่ง

3. ความต้องการความรักและความเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ (Love and Belonging Needs) มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะให้เป็นที่รักของผู้อื่น และความต้องการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น และเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ให้ทุกคนยอมรับตนเป็นสมาชิก

4. ความรู้สึกว่าตนเองมีค่า (Esteem Needs) ความต้องการประเภทนี้ประกอบด้วยความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ มีความพยายามที่จะให้ผู้อื่นเห็นว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่าและมีเกียรติ ต้องการได้รับความยกย่องนับถือจากผู้อื่น ผู้ที่สมปรารถนาในความต้องการนี้จะเป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเอง เป็นคนที่มีประโยชน์และมีค่า ตรงกันข้ามกับผู้ที่ขาดความต้องการประเภทนี้จะรู้สึกว่าไม่มีความสามารถและมีปมด้อย มองโลกในแง่ร้าย

5. ความต้องการรู้จักตนเองอย่างแท้จริง และพัฒนาตนเองที่ตามศักยภาพ (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการที่จะรู้จักตนเองตามสภาพที่แท้จริงของตน กล่าวที่จะตัดสินใจเลือกทางเดินของชีวิต รู้จักค่านิยมของตนเอง มีความจริงใจต่อตนเอง ปรารถนาที่จะเป็นคนดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ ทั้งทางด้านปัญญา ทักษะและอารมณ์ความรู้สึก ยอมรับตนเองทั้งส่วนดีและส่วนเสีย เปิดโอกาสให้ตนเองเผชิญกับความจริงของชีวิต เผชิญกับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ

ความต้องการทั้ง 5 ชั้นของมาสโลว์ได้ถูกจัดลำดับความสำคัญ โดยเริ่มจากความต้องการในระดับที่ต่ำสุดไปจนถึงระดับสูงสุด ความต้องการในขั้นสูงสุดจะไม่มีค่าหรือไม่ปรากฏจนกว่าจะได้รับความพึงพอใจในขั้นที่ต่ำกว่า เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับความพึงพอใจแล้ว ความต้องการในระดับสูงขึ้นไปจะตามมา ดังนั้นแนวคิดมาสโลว์ จึงมองธรรมชาติของมนุษย์ในด้านดีงาม หากบุคคลแต่ละคนมีสุขภาพร่างกายและจิตใจสมบูรณ์ พัฒนาตนเองได้เต็มที่ก็จะมีผลให้ส่วนรวมพัฒนาขึ้น

6.2 ทฤษฎีการปรับตัวของ รอย

ทฤษฎีการปรับตัวของ รอย เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

รอย (อริศรา วิริยะประโมทย์. 2539 : 25-26 ; อ้างอิงจาก Roy. 1946 : 135-138) กล่าวว่า ทฤษฎีการปรับตัวของ รอย มีพื้นฐานเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ ประกอบด้วย ร่างกาย จิตใจ และสังคม ซึ่งทำงานผสมผสานเป็นหน่วยเดียวกันเพื่อคงภาวะปกติสุข หรือภาวะสุขภาพจิตดี ความเจ็บป่วย หรือสิ่งกระตุ้นอื่นๆ เกิดจากการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก หรือภายในบุคคลที่เข้าสู่ระบบชีวิต จะก่อให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อบุคคลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม ดังนั้น บุคคลยังต้องมีการปรับตัว เพื่อรักษาความสมดุลของร่างกาย จิตใจ และสังคมของบุคคล บุคคลที่ประสบความสำเร็จในการปรับตัวจะมีความมั่นคงในชีวิต ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกให้เห็นคือ มีสุขภาพดียอมรับความเป็นจริง มีความพึงพอใจในชีวิต เป็นต้น ส่วนผู้ประสบความล้มเหลวในการปรับตัวก่อให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพ ไม่ยอมรับความจริง มีความซึมเศร้า เป็นต้น

การปรับตัวเพื่อคงภาวะความสมดุลในบุคคลนั้น รอยได้รวบรวมพฤติกรรมการปรับตัวของมนุษย์ไว้เป็น 4 ประการ คือ

1. พฤติกรรมการปรับตัวตามความต้องการด้านสรีรวิทยา (Physiological Needs) เพื่อรักษาภาวะของการมีสุขภาพจิตดี

2. พฤติกรรมการปรับตัวตามอัตมโนทัศน์ของตนเอง (Self Concept) มีพื้นฐานมาจากความต้องการทางด้านจิตใจ เป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเอง หากบุคคลมีความมั่นคงทางจิตใจ มีความเชื่อมั่นและมองเห็นคุณค่าของตนเอง ยอมรับความจริง ยอมรับปรับตัวได้ดีกว่าบุคคลที่มองตนไร้ค่า และไม่ยอมรับความจริง

3. พฤติกรรมการปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ (Role Function) เป็นการตอบสนองความต้องการเพื่อคงไว้ซึ่งความมั่นคงทางสังคม ในสถานการณ์ใดก็ตามที่บุคคลไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนเองได้ บุคคลต้องมีการปรับตัวเพื่อแสดงบทบาทของตนเองให้เป็นไปตามปกติ แต่จะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การปรับตัวของบุคคลนั้น

4. พฤติกรรมการปรับตัวตามความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับผู้อื่น (Interdependence Relations) เป็นการตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคลเพื่อคงไว้ซึ่งความมั่นคงทางสังคม ดังนั้น ความพอเหมาะระหว่างการพึ่งตนเอง การพึ่งผู้อื่น และการให้ผู้อื่นพึ่งพาตนเองมีส่วนช่วยให้เกิดความมั่นคงทางสังคม ดังนั้น ความพอเหมาะระหว่างการพึ่งตนเอง การพึ่งผู้อื่น และการให้ผู้อื่นพึ่งพาตนเอง มีส่วนช่วยให้เกิดความมั่นคงทางด้านจิตใจและสังคม

6.3 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์

ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ فروยด์ เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

فروยด์ (สรวงศ์ โต้วตระกูล. 2544 : 33) ได้แบ่งจิตมนุษย์ออกเป็น 3 ระดับ คือ จิตสำนึก จิตก่อนสำนึก และจิตไร้สำนึก เนื่องจากระดับจิตสำนึกเป็นระดับที่ผู้แสดงพฤติกรรมทราบและรู้ตัว ส่วนเนื้อหาของระดับจิตก่อนสำนึกเป็นสิ่งที่จะดึงขึ้นมาอยู่ในระดับจิตสำนึกได้ง่าย ถ้าหากมีความจำเป็นหรือต้องการ ระดับจิตไร้สำนึกเป็นระดับที่อยู่ส่วนลึกภายในจิตใจ จะดึงขึ้นมาถึงระดับจิตสำนึกได้ยาก แต่สิ่งที่อยู่ในระดับจิตไร้สำนึกก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม فروยด์เป็นคนแรกที่ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับแรงผลักดันไร้สำนึก หรือแรงจูงใจไร้สำนึก ว่าเป็นสาเหตุสำคัญของพฤติกรรมและมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพของมนุษย์

ทฤษฎีนี้อธิบายบุคลิกภาพในลักษณะของการเจริญเติบโต และพัฒนาการของมนุษย์ตั้งแต่วัยทารกไปจนโต ถือว่าพัฒนาการที่เกิดขึ้นในวัยแรกของชีวิตจะเป็นผลให้เกิดโครงสร้างของบุคลิกภาพที่คงอยู่ จะมีการเปลี่ยนแปลงได้น้อยและเปลี่ยนแปลงยากในภายหลัง ลักษณะที่ปรากฏในเด็กก็ย่อมเป็นลักษณะของผู้ใหญ่วันหน้าได้มาก ทฤษฎีนี้เชื่อว่าบุคลิกภาพของมนุษย์พัฒนาขึ้นเป็นขั้นๆ ไป และการพัฒนาที่ราบรื่นไปตลอดทุกขั้นนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพที่เรียกว่า บรรลุถึงขั้นอัตลักษณ์แห่งตน (Identity)

ในการพัฒนาตามลำดับขั้นถ้าหากเกิดอุปสรรคขึ้น ก็นับว่าเกิดภาวะวิกฤตขึ้นแล้ว มีผลทำให้เกิดการชะงักงัน (Fixation) บุคคลที่สามารถพัฒนาผ่านขั้นและบรรลุวุฒิภาวะในด้านใดด้านหนึ่ง หรืออาจมีการหลงเหลือของขั้นนั้นๆ ติดอยู่จนโตเป็นบางส่วน เช่น คนที่มีได้รับความสมปรารถนาในสิ่งใดสิ่งหนึ่งเมื่อโตขึ้นก็มักจะมีอาการย้ำทำในสิ่งนั้น บุคคลที่ขาดรักในวัยเด็กครั้งเติบโตขึ้นก็มักจะมีจิตหลงใหลมกมายซ้ำซากอยู่กับเรื่องรักจนเกิดขนาด อย่างไรก็ตามการชะงักงันนี้เกิดเป็นเรื่องราวเท่านั้น ในด้านอื่นๆ บุคคลก็มีการพัฒนาไปตามปกติ

فروยด์ (ปริชา วิหคโต. 2545 : 17-18) ได้แบ่งขั้นพัฒนาการของบุคลิกภาพตั้งแต่แรกเกิดไว้เป็น 5 ขั้น ตามบริเวณอวัยวะตอบสนองความสุขทางเพศ พร้อมจำแนกลักษณะบุคลิกภาพในแต่ละขั้น ดังนี้

1. ขั้นพึงพอใจที่ปาก (Oral stage) ในช่วงขวบแรกของเด็ก เด็กจะใช้ปากในลักษณะต่างๆ กัน เช่น ดูด กัด กลืน เด็กมีความพึงพอใจจากพฤติกรรมเหล่านี้

ผู้ที่ได้รับการตอบสนองที่ปากมากหรือน้อยเกินไปในวัยเด็กนั้น เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่จะติดหรือยึดติดกับการตอบสนองความพึงพอใจเฉพาะปาก เช่น ดูดนิ้วของตนเองเสมอๆ คาบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น บุหรี่ ของกินเสมอๆ และเป็นผู้มีบุคลิกภาพ คอยพึ่งคนอื่น ก้าวร้าวทางวาจา อิจฉาริษยา

2. ขั้นพึงพอใจที่อวัยวะขับถ่าย (Anal stage) ขั้นนี้จะเกิดขึ้นกับเด็กในช่วงอายุ 2-3 ขวบ เด็กจะมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการขับถ่าย เด็กที่ได้รับการควบคุมในการขับถ่ายมากเกินไป เมื่อ

โตเป็นผู้ใหญ่จะมีบุคลิกภาพแบบเข้มงวด (เข้มงวดในเรื่องระเบียบแบบแผน ความสะอาด ระเบียบวินัย) และแบบเผด็จการ (ใจแคบ ชอบเยาะเย้ยถากถาง ต้องการอำนาจ ชอบดัดเพื่อทำลาย)

3. ขั้นพึงพอใจในอวัยวะเพศ (Phallic stage) ขั้นนี้จะเกิดกับเด็กในช่วงอายุ 4-5 ขวบ วัยก่อนเข้าโรงเรียน เด็กจะพึงพอใจเกี่ยวกับการเล่นและจับต้องอวัยวะเพศของตน

เด็กที่ได้รับการตอบสนองที่มากหรือน้อยเกินไปเกี่ยวกับอวัยวะเพศ จะแสดงการชดเชยเกินปกติ เช่น แสดงความต้องการทางเพศอย่างมาก หรือกลับตรงข้ามไม่สนใจไยดีกับความต้องการทางเพศเลย

4. ขั้นแอบแฝง (Latency stage) ขั้นนี้จะเกิดกับเด็กในช่วงอายุ 6-12 ปี เด็กในช่วงนี้หันไปสนใจกิจกรรมต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมแทนการสนใจตนเอง

5. ขั้นวุฒิภาวะทางเพศ (Genital stage) ขั้นนี้จะเกิดกับบุคคลอายุ 13 ปีขึ้นไป ซึ่งตรงกับวัยรุ่น วัยรุ่นจะมีความสนใจเพศตรงข้าม และต้องการมีสัมพันธ์ทางเพศกับเพศตรงข้าม

6.4 ทฤษฎีจิตสังคมของ อีริกสัน

ทฤษฎีจิตสังคมของ อีริกสัน เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเรื่อง การควบคุมทางสังคม การมองโลกในแง่ดี

คันทันย์ นาคะสนธิ์ (2545 : 13) กล่าวว่า ทฤษฎีจิตสังคมของอีริกสันอธิบายพัฒนาการด้านบุคลิกภาพของมนุษย์ตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยชรา โดยแบ่งเป็น 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นพัฒนาความไว้วางใจกับความไม่ไว้วางใจ มีอายุตั้งแต่ทารกถึง 18 เดือน เป็นพัฒนาการเกี่ยวกับความรู้สึกไว้วางใจ และไม่ไว้วางใจ ระยะนี้ถ้าความต้องการของเด็กได้รับการตอบสนองด้วยดี ได้รับความเมตตา กรุณา ความอบอุ่น ความสนใจจากผู้ใหญ่เขาจะมองสิ่งแวดล้อมในแง่ดีไว้วางใจผู้อื่น และจะเติบโตไปจนโต แต่ถ้าเด็กถูกเลี้ยงแบบตรงกันข้าม เด็กจะกลายเป็นคนมองโลกในแง่ร้าย ไม่ไว้วางใจใคร เป็นคนเห็นแก่ตัว ทำอะไรก็เพื่อตนเอง

2. ขั้นความเป็นตัวของตัวเองกับความอายและความสงสัย มีอายุตั้งแต่ขวบครึ่งถึง 3 ปี เป็นพัฒนาการด้านความเป็นอิสระเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ในการเลี้ยงดูถ้าหากผู้ใหญ่ให้อิสระผ่อนปรนให้เขาช่วยตัวเองบ้างในบางเรื่อง การกินอยู่ แต่งตัว เขาได้ทำอะไรเองบ้างนิดๆ หน่อยๆ เขาจะรู้สึกมั่นใจในตนเอง ภูมิใจ แต่ถ้าถูกบังคับให้อยู่ในกรอบกฎเกณฑ์ เคร่งระเบียบมากเกินไป ดูดว่ากล่าวอยู่เป็นประจำเด็กจะรู้สึกท้อแท้มองตนเองว่าไม่มีความสามารถ ไร้คุณค่า เกิดความไม่มั่นใจในตนเอง

3. ขั้นพัฒนาความคิดริเริ่มกับความรู้สึกลึกซึ้ง อายุ 3-5 ปี อยู่ในช่วงอยากรู้อยากเห็น ช่างซักช่างถาม ช่างคิด บางครั้งก็คิดและถามเกินเลยไป ผู้ใหญ่เห็นเป็นสิ่งที่สมควร ก็นั่งดู ทำให้อ่านหนังสือว่าตนผิดต่อไปจึงไม่กล้าคิด ไม่กล้าถาม เลยกลายเป็นคนไม่มีความคิดริเริ่ม แต่ถ้าผู้ใหญ่ยอมรับความต้องการอยากรู้อยากเห็นของเด็กบ้าง พุดจา ตอบคำถาม อธิบายด้วยถ้อยคำต่างๆ อย่างมีเหตุผลว่าสิ่งใดควร ไม่ควรอย่างไร ก็ช่วยพัฒนาสติปัญญาและความคิดของเด็กให้มาก

4. ขั้นพัฒนาความขยันขันแข็งกับความรู้สึกสับสน อายุ 6-12 ปี ระยะนี้ชอบประเมินผล การกระทำของตน ถ้าทำอะไรได้ดีผลก็จะภูมิใจมาก ถ้าผิดหวังก็จะเกิดความรู้สึกด้อย อาจมอง ตนเองต่ำกว่าความเป็นจริง

5. ขั้นพัฒนาความมีเอกลักษณ์กับความรู้สึกสับสน อายุ 13-17 ปี เป็นช่วงระยะวัยรุ่น สนใจ ตนเองมากเป็นพิเศษ ถ้าเลี้ยงดูดีก็จะรับบทบาทหน้าที่ของตน ถ้าเลี้ยงดูไม่ดี อาจมีพฤติกรรมที่เป็น ปัญหา

6. ขั้นพัฒนาความรักใคร่ใกล้ชิดกับความรู้สึกโดดเดี่ยว อายุ 18-21 ปี พัฒนาการวัยนี้ขึ้นอยู่กับวัยต้นๆ ด้วย ถ้าพัฒนามาก็มองสิ่งแวดล้อมในแง่ดี ปรับตัวเข้ากับสังคมได้ดี แต่ตรงกันข้าม ถ้าพัฒนามาไม่ดีก็จะแยกตัวหนีสังคม แยกตัวจากเพื่อน

7. ขั้นพัฒนาความมั่นคงเป็นหลักให้ผู้อื่นกับความเฉื่อยชา อายุ 22-40 ปี เป็นระยะที่มีความ รับผิดชอบแบบผู้ใหญ่ เป็นอย่างไรขึ้นอยู่กับพัฒนาการในตอนต้นๆ ด้วย

8. ขั้นพัฒนาความภูมิใจกับความสิ้นหวัง อายุ 40 ปี ขึ้นไป ถ้าช่วงต้นพัฒนามาดี ก็จะมี ความรับผิดชอบสูง มองโลกด้วยสายตาที่เป็นจริง (ปรีชา วิหคโต. 2545 : 20)

6.5 ทฤษฎีสื่อสารเชิงปฏิสัมพันธ์

ทฤษฎีสื่อสารเชิงปฏิสัมพันธ์ เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อ พัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน และความไวต่อการรับรู้ทาง สังคม

คันสนีย์ นาคะสนธิ์ (2545 : 14) กล่าวว่า แนวคิดของทฤษฎีนี้มาจากทฤษฎีทางจิตวิทยา สังคมพื้นฐานที่สำคัญ 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีดุลยภาพที่เหมาะสม (Balance Congruity Theories) และ ทฤษฎีการรู้คิด (Cognitive Theories) ซึ่งในทฤษฎีสื่อสารเชิงปฏิสัมพันธ์นี้ได้ให้แนวคิดว่าการสื่อสารหรือปัจจัยทางการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการสร้างปฏิภริยาหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาข่าวสารกับบุคคล ปฏิภริยาแสดงออกมาทางพฤติกรรมต่างๆ ดังนั้น พฤติกรรมทั้งหลายจึงเกิดจากพฤติกรรมทางการสื่อสารทั้งนั้น

ในการสื่อสารจะมีปัจจัยหรือตัวแปร ได้แก่ บุคลิกภาพ ความน่าเชื่อถือ เจตคติ ความคิด อิทธิพล ข่าวสาร อิทธิพลของสังคม และลักษณะของเนื้อหาข่าวสาร

การปฏิสัมพันธ์เป็นกระบวนการเชื่อมโยงระหว่างผู้รับและผู้ส่งสาร ตามทฤษฎีนี้พฤติกรรม ใดๆ ก็ตามมีกระบวนการปฏิสัมพันธ์เสมอ เช่น อากัปภริยา พื้นอารมณ์ แรงขับ ทศนคติ ความ ขัดแย้งระหว่างบุคคล หรือความใกล้ชิดระหว่างบุคคล กลุ่มอิทธิพล ความไว้วางใจ ตลอดจน บทบาทของทศนคติที่มีต่อการปฏิสัมพันธ์

6.6 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ แบนดูรา

ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ แบนดูรา เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2536 : 22) กล่าวว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory) ของ แบนดูรา พฤติกรรมบุคคลนั้นจะมีการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) อย่างต่อเนื่องระหว่างตัวบุคคลนั้น (Person) และสิ่งแวดล้อม (Environment) ซึ่งทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงการเรียนรู้โดยให้ตัวแบบ (Learning Through Modeling) โดยผู้เรียนจะเลียนแบบจากตัวแบบ และการเลียนแบบนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยการสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบ ซึ่งรวมถึงการสังเกตการตอบสนองของปฏิกิริยาต่างๆ ของตัวแบบ สภาพแวดล้อมของตัวแบบ ผลกรรมที่เกิดขึ้นจากการกระทำหรือการปฏิบัติของตัวแบบ คำบอกเล่าเกี่ยวกับตัวแบบ ความน่าเชื่อถือของตัวแบบ ฯลฯ ผลจากการสังเกตจะทำให้ผู้สังเกตสามารถเลียนแบบพฤติกรรมของตัวแบบ หรือเกิดพฤติกรรมใหม่ๆ ได้ ทำให้ไม่ต้องลองผิดลองถูก ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต (2541 : 294-296) กล่าวว่า ตัวแบบที่ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ นั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทด้วยกัน คือ

1. ตัวแบบที่เป็นชีวิตจริง (Live model) เป็นตัวแบบที่บุคคลเผชิญในสภาพแวดล้อมที่เขาอยู่ หรือมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

2. ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic model) เป็นตัวแบบที่ต้องผ่านสื่อต่างๆ เช่น ละคร ภาพยนตร์ โทรทัศน์ การ์ตูน หนังสือนวนิยาย หนังสือพิมพ์ หรือการเล่าเรื่องต่างๆ เป็นต้น
หน้าที่ของตัวแบบนี้ทำหน้าที่อยู่ด้วยกัน 3 ประการ คือ

1. ทำหน้าที่สร้างพฤติกรรมใหม่
2. ทำหน้าที่ให้พฤติกรรมที่มีอยู่แล้วแสดงออกมาขึ้น หรือทำให้ดีขึ้น
3. ทำหน้าที่ระงับและยุติการระงับตัวแบบสามารถทำหน้าที่ระงับไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้

ปัจจัยที่ส่งผลให้บุคคลลอกเลียนแบบ ตัวแบบในสังคมนี้มีอยู่ด้วยกัน 4 ปัจจัย คือ

1. ความสนใจต่อตัวแบบ (Attention) ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด นั่นคือ ถ้าบุคคลไม่สนใจตัวแบบ ตัวแบบก็ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลนั้น

2. การเก็บจำ (Retention) ผู้สังเกตเมื่อสังเกตพฤติกรรมของตัวแบบแล้วก็ต้องแปลงข้อมูลที่ได้จากการสังเกตนั้นเข้าไปเก็บไว้ในหน่วยความจำ ซึ่งอาจจะเก็บไว้ในรูปของภาษา และจินตภาพก็ได้

3. การกระทำ (Production) เป็นการถ่ายโยงสิ่งที่เก็บจำเกี่ยวกับพฤติกรรมของตัวแบบออกมาเป็นพฤติกรรมที่แสดงออก

4. แรงจูงใจ (Motivation) บุคคลจะไม่แสดงออกซึ่งความรู้ หรือทักษะที่ได้เรียนรู้จากตัวแบบในทุกสภาพการณ์ หากแต่บุคคลจะแสดงออกต่อเมื่อมีความเชื่อว่า ผลที่ได้จากการแสดงออกนั้นจะเป็นรางวัลแก่ตัวของเขา หรือสามารถหลีกเลี่ยงจากสิ่งที่เขาไม่พึงพอใจได้

6.7 ทฤษฎีสามมติของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ทฤษฎีสามมติของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เป็นทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในเรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแสดงออกทางสังคม และการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

วรรณ อาภาอดุล (2545 : 9-10) กล่าวว่า ทฤษฎีสามมติของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Firo-Fundamental Interpersonal Relation Orientation) โดย ชูลิส (วรรณ อาภาอดุล. 2545 : 9-10 ; อ้างอิงจาก Schulyz. 1966 : 59) ทฤษฎีนี้ได้กล่าวถึงความต้องการระหว่างบุคคลทั้งในระดับพฤติกรรมและความรู้สึก ซึ่งจำเป็นและเพียงพอที่จะอธิบายการแสดงออกของบุคคลเมื่อมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในกลุ่มได้โดยความต้องการระหว่างบุคคลในระดับพฤติกรรมประกอบด้วย 3 มิติ คือ

มิติที่ 1 การเข้ากลุ่ม (Inclusion) เป็นมิติการเข้า-ออก (In-out) หมายถึง ขอบเขตของการติดต่อของมนุษย์บางคนชอบการเข้ากลุ่มมาก ชอบที่จะไปงานเลี้ยงต่างๆ และทำสิ่งต่างๆ ร่วมกับกลุ่ม ชอบที่จะเป็นผู้เริ่มต้นการสนทนากับบุคคลอื่นก่อน ชอบความเป็นส่วนตัว และชอบหลีกเลี่ยงงานต่างๆ ซึ่งความแตกต่างเหล่านี้มีตั้งแต่ระดับ Over Social (สภาพที่บุคคลรู้สึกเป็นทุกข์เมื่ออยู่ตามลำพัง) จนถึง Undersocial สภาพที่บุคคลรู้สึกเป็นทุกข์เมื่อบุคคลอื่นปรากฏอยู่ด้วย)

มิติที่ 2 การควบคุม (Control) เป็นมิติของการอยู่เหนือกว่าหรืออยู่ใต้กว่า (Top-Bottom) หมายถึง ขอบเขตของอำนาจการควบคุมและอิทธิพลบางคนมีความสุขเมื่อเขาได้รับมอบหมายให้ดูแลบุคคลอื่น ชอบที่จะเป็นเจ้านายเป็นผู้ให้คำสั่งหรือเป็นผู้ทำการตัดสินใจสำหรับตนเอง และผู้อื่น แต่บางคนชอบที่จะไม่ต้องควบคุมหรืออยู่เหนือบุคคลอื่น พอใจที่จะไม่บอกใครให้ทำอะไร และพยายามค้นหาสภาพที่จะไม่ต้องรับผิดชอบอะไร มนุษย์มีความแตกต่างกันในความปรารถนาที่จะควบคุมบุคคลอื่นหรือเป็นอิสระจากการควบคุมบุคคลอื่นตั้งแต่ Autocratic (สภาพที่บุคคลรู้สึกเป็นทุกข์หรือไม่ได้เป็นผู้ควบคุม) จนถึง Abdicratic (สภาพที่บุคคลรู้สึกเป็นทุกข์ขณะที่ควบคุมบุคคลอื่น)

มิติที่ 3 ความรักใคร่ผูกพัน (Affection) เดิม ชูลิส ใช้คำว่า "Affection" ซึ่งแสดงถึงมิติของการอยู่ใกล้-ไกล (Near-Far) หมายถึง ขอบเขตของการใกล้ชิดสนิทสนมกับบุคคลอื่น แต่จากประสบการณ์ที่ผ่านมาหลายครั้ง การใช้แบบวัดไฟโร-บี แสดงให้เห็นว่าการใช้คำว่า Affection ทำให้ผู้ตอบสับสนแยกไม่ออกระหว่างความชอบพอที่เป็นความรู้สึกและความชอบที่เป็นธรรม ดังนั้น ชูลิส จึงเปลี่ยนมาใช้คำ "Openness" แทนความเปิดเผย (Openness) เป็นมิติของการเปิด-ปิด

(Open-Close) หมายถึง ขอบเขตของการเปิดเผยของมนุษย์ บางคนได้รับความพอใจจากการมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งเขาสามารถพูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกของเขา ชอบที่จะมีคนที่เขาไว้วางใจได้หนึ่งหรือสองคนหรือมากกว่านั้น แต่บางคนพอใจกับการหลีกเลี่ยงจากการเปิดเผยกับบุคคลอื่นและค่อนข้างที่จะรักษาสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นให้อยู่ในระดับที่คุ้นเคยมากกว่าระดับการเป็นเพื่อนสนิท

ส่วนความต้องการระหว่างบุคคลในระดับความรู้สึกประกอบด้วย 3 มิติ คือ

มิติที่ 1 ความสำคัญ (Significance) เป็นความรู้สึกของบุคคลที่รู้สึกว่าตนเองนั้นมีความสำคัญกับบุคคลอื่นและรู้สึกว่าบุคคลอื่นนั้นมีความสำคัญมีความหมายกับตนเอง

มิติที่ 2 ความสามารถ (Competence) เป็นความรู้สึกถึงความสามารถของบุคคลเมื่อความสามารถคือการตัดสินใจในสิ่งต่างๆ หรือแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยความสามารถของตนเอง

มิติที่ 3 ความน่าคบ (Likability) เป็นความรู้สึกถึงความน่าคบกับบุคคลอื่น บุคคลส่วนมากอาจจะมีความสามารถ มีความสำคัญ แต่ไม่น่าคบ เช่น อาชญากรที่ประสบความสำเร็จหรือจอมเผด็จการผู้กดขี่

นอกจากนี้ ซูลิส ยังได้แบ่งความเข้ากันได้ของบุคคล (Compatibility) ออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. ลักษณะท่าทางที่เข้ากันได้ (Atmosphere Compatibility) เป็นความเข้าใจกันได้ของบุคคลซึ่งเกิดจากความต้องการที่เหมือนกัน เช่น ชอบสังคมเหมือนกัน

2. บทบาทที่เข้ากันได้ (Role Compatibility) เป็นความเข้ากันได้ของบุคคลซึ่งเกิดจากบทบาทความต้องการที่ต่างกันหรือตรงข้ามกัน เช่น บุคคลที่ต้องการควบคุมบุคคลอื่น จะเข้ากันได้กับบุคคลที่ต้องการให้บุคคลอื่นควบคุมบุคคลอื่น จะเข้ากันได้กับบุคคลที่ต้องการให้บุคคลอื่นควบคุมตนเอง

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สรุปได้ว่า ทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นมีความสอดคล้องกันในสาระของทฤษฎีเกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และมีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตของมนุษย์ในสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้านการปรับตัว ด้านสัมพันธภาพ ด้านความประพฤติ ด้านการทำงานร่วมกัน ด้านครอบครัว ด้านส่วนตัว และด้านสังคม ซึ่งสาระของทฤษฎีนี้สามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการศึกษาชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการที่บุคคลจะพัฒนาวิถีชีวิตของตนเองให้มีความสุขและประพฤติตนเองให้เป็นบุคคลที่มีประโยชน์ต่อสังคม สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

7.1 ความหมายของการแนะแนว

การแนะแนวเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการศึกษา ซึ่งได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2529 : 5) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวไว้ว่า การแนะแนว คือ การช่วยเหลือให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเอง เรียนรู้ที่จะเข้าใจสภาพแวดล้อม รู้จักวิธีการที่จะเผชิญปัญหา ตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง สามารถวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคตของตนเองได้อย่างถูกต้องและปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 1) กล่าวว่า การแนะแนว เป็นกระบวนการที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา เป็นกระบวนการของการผูกพัน เพื่อพัฒนาชีวิต เพื่อให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งรู้จักตนเอง เข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมได้เหมาะสมยิ่งขึ้นและช่วยให้บุคคลนั้นสามารถช่วยตนเอง นำตนเอง ปรับตนเองได้อย่างเหมาะสมตลอดทั้งสามารถป้องกันปัญหา แก้ปัญหาและพัฒนาตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัชร ทรัพย์มี (2531 : 3) กล่าวว่า การแนะแนว เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้เข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เขาสามารถนำตนเองได้ เป็นต้นว่าตัดสินใจได้ว่าจะศึกษาด้านใด ประกอบอาชีพใด หรือแก้ปัญหาอย่างไร และสามารถปรับตัวได้อย่างมีความสุขความเจริญก้าวหน้าในชีวิต ได้พัฒนาตนเองให้ถึงขีดสุดในทุกด้าน

อุษณีย์ เย็นสบาย (2533 : 4) กล่าวว่า การแนะแนว หมายถึง การชี้แนะแนวทางเพื่อให้ผู้รับการชี้แนะแนวทางนั้น เกิดความเข้าใจตนเอง และสามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ (2534 : 79-80) ให้ความหมายว่า การแนะแนว หมายถึง กิจกรรมซึ่งมีครูแนะแนวที่เป็นผู้ได้รับมอบหมายจากโรงเรียน ในการให้บริการช่วยเหลือนักเรียน ให้รู้จักและเข้าใจตนเอง ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ในตนเองอย่างเหมาะสม แก้ปัญหาต่างๆ ได้ดี สามารถนำตนไปสู่จุดมุ่งหมายและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

วัลนิภา ฉลากบาง (2535 : 94) กล่าวว่า การแนะแนว เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือเพื่อให้บุคคลที่รับความช่วยเหลือ สามารถช่วยตนเอง และพัฒนาตนเองไปถึงขีดสุดของความสามารถที่เขา มีอยู่

มาลิณี จุโฑปะมา (2536 : 3) กล่าวว่า การแนะแนว หมายถึง การช่วยเหลือให้บุคคลแต่ละคน ตระหนักในคุณค่าของตนที่มีอยู่ประจำตัว สามารถวางแผนทางชีวิตของตนเองได้อย่างฉลาด และรอบคอบ รู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา ตลอดจนรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม เพื่อความสุขความสำเร็จในชีวิต

สำเนา ขจรศิลป์ (2538 : 231) กล่าวว่า การแนะแนว เป็นบริการหรือกระบวนการ ที่ช่วยให้บุคคลรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง เข้าใจคนอื่น และสิ่งแวดล้อมตรงตามความเป็นจริง อันจะเป็นผลทำให้บุคคลนั้นสามารถช่วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รวีวรรณ ชินตระกูล (2539 : 26) กล่าวว่า การแนะแนว หมายถึง กระบวนการช่วยเหลือนักเรียน ให้เข้าใจตนเองสามารถตัดสินใจในการเลือกเรียนต่อ เลือกประกอบอาชีพ รู้จักปรับตัวและดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ดี มีคุณภาพ

ศิริลักษณ์ วัฒนศิริ (2545 : 14) กล่าวว่า การแนะแนว เป็นการช่วยเหลือนักเรียนทั้งในลักษณะการให้บริการและกระบวนการช่วยเหลือ เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนาความรู้ ความสามารถของตนได้อย่างเต็มที่ สามารถเลือกและตัดสินใจได้อย่างฉลาด และสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ของตนได้อย่างเหมาะสม

กู๊ด (Good. 1973b : 270) ได้ให้ความหมายของการแนะแนวไว้ว่า การแนะแนว คือ กระบวนการช่วยเหลือให้บุคคลสามารถเข้าใจตนเองและโลกเกี่ยวกับตนเองได้ดี สามารถแสวงหาความรู้เพื่อจะนำไปสู่ความเข้าใจเกี่ยวกับความก้าวหน้าทางการศึกษา การพัฒนาอาชีพ และการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม

มิลเลอร์ (Miller. 1976 : 13) ให้คำจำกัดความของการแนะแนวว่า เป็นกระบวนการช่วยให้นักบุคคลรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้บุคคลสามารถตัดสินใจและวางแผนอนาคตตนเองได้อย่างเหมาะสม

สรุปความหมายของการแนะแนว คือ กระบวนการในการช่วยเหลือให้บุคคลสามารถเข้าใจตนเอง เข้าใจผู้อื่น เข้าใจสังคมและสิ่งแวดล้อม สามารถวางแผนทางชีวิตของตนเองได้อย่างเหมาะสมและรอบคอบ รู้จักใช้เหตุผลในการตัดสินใจ และแก้ไขปัญหา ตลอดจนรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อความสุขความสำเร็จในชีวิต และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

7.2 จุดมุ่งหมายของการแนะแนว

มีนักวิชาการหลายท่านได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการแนะแนว ไว้ดังนี้

คมเพชร จัตรศุภกุล (2521 : 200-202) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการแนะแนวไว้ 2 ลักษณะ คือ

1. จุดมุ่งหมายทั่วไป คือ

- 1.1 มุ่งป้องกันความผิดปกติทางบุคลิกภาพ
- 1.2 มุ่งให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการเรียน

2. จุดมุ่งหมายเฉพาะ คือ

- 2.1 ป้องกันความผิดปกติทางด้านอารมณ์
- 2.2 ช่วยนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนบางวิชา
- 2.3 ช่วยให้ครูยอมรับนักเรียนที่มีปัญหาทางอารมณ์
- 2.4 เพื่อเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน
- 2.5 ช่วยให้พ่อแม่เข้าใจพัฒนาการของเด็ก

- 2.6 ช่วยให้ผู้ทันทสมัยในการแนะน่านักเรียน
- 2.7 ช่วยให้ผู้ได้ปฐมนิเทศนักเรียนให้รู้จักสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
- 2.8 ช่วยให้ผู้และพ่อแม่เด็กคุ้นเคยการใช้เครื่องมือเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาของเด็ก
- 2.9 เปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนได้ข้อมูลทางการศึกษาและอาชีพ
- 2.10 เพื่อแนะน่านให้ผู้รู้จักโครงการทดสอบ ซึ่งเป็นวิธีหาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับตัวเด็ก
- 2.11 เปิดโอกาสให้นักเรียนได้รับคำปรึกษา
- 2.12 ทำหน้าที่สร้างความสัมพันธ์ระหว่างบริการพิเศษต่าง ๆ
- 2.13 ช่วยครูรับข้อเสนเทศเกี่ยวกับเทคนิคในการแนะแนว
- 2.14 ช่วยจัดวางตัวบุคคลให้นักเรียนได้เลือกเรียนได้อย่างเหมาะสม
- 2.15 เพื่อทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการสุขภาพจิต

ทองเรียน อมรชตกุล และคนอื่นๆ (2528 : 54-54) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายสูงสุดของการแนะแนวไว้ดังนี้

1. การกำหนดให้บุคคลเกิดการพัฒนาย่างดีที่สุด
2. การทำให้บุคคลเกิดความเจริญรอบตัวทุกด้าน
3. การทำให้บุคคลเจริญสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้
4. การทำให้บุคคลเจริญอย่างเต็มที่ และมีความสุข
5. การทำให้บุคคลรู้จักกาลเทศะ
6. การทำให้บุคคลเจริญงอกงามในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ
7. การทำให้บุคคลมีความเจริญงอกงามในการที่จะแนะแนวตนเอง และทำตัวให้ตนเองบรรลุ

นิติภาวะ

8. การทำให้บุคคลสามารถช่วยเหลือตนเองได้ทุกเรื่อง
9. การทำให้บุคคลมีความสุขตามสภาพของตน และสามารถทำให้เกิดความสงบสุขในสังคม
10. การทำให้บุคคลเรียนรู้ที่จะดำรงชีวิตอยู่ มากกว่าที่จะปล่อยชีวิตให้ผ่านไปวัน ๆ

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (ม.ป.ป. : 1) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการแนะแนว โดยมุ่งที่จะให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจตนเองและยอมรับตนเอง
2. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้ถึงวิธีการเข้ากับผู้อื่น และเข้าใจถึงโลกที่ตนอาศัยอยู่ได้มากยิ่งขึ้น

ยิ่งขึ้น

3. ช่วยให้นักเรียนเป็นผู้ที่รักการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ใส่ตน แม้ว่าจะจบการศึกษา
4. ช่วยให้นักเรียนค้นคว้าเกี่ยวกับตัวเองของนักเรียนเองในแง่มุมต่างๆ เช่น ความสนใจ ความถนัด และความสามารถของตนเอง ตลอดจนเรียนรู้เกี่ยวกับโลกของงานและหาแนวทางที่จะให้ความสามารถที่มีอยู่ เพื่อสร้างสรรค์ประโยชน์ให้กับตนเองและสังคม

5. ช่วยวางแผนเกี่ยวกับการศึกษาและช่วยหาประสบการณ์ในงานด้านต่างๆ ให้แก่นักเรียน

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการแนะแนว เพื่อช่วยให้นักเรียนได้สามารถเข้าใจตนเอง และผู้อื่น มีการพัฒนาบุคลิกภาพได้อย่างเหมาะสม สามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ รู้จักวิธีการเผชิญปัญหาและการแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง อีกทั้งสามารถค้นพบความสนใจ ความถนัดได้ด้วยตนเอง รู้จักวิธีการหาข้อมูลข่าวสารต่างๆ สามารถพัฒนาตนเองในด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

7.3 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว

มีผู้ให้ความหมายของกิจกรรมแนะแนวไว้ต่างกัน ดังนี้

ฟีโล แยมมิงแฮม (2521 : 6) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมแนะแนวว่า วิชากิจกรรมแนะแนว ว่าด้วยการบริการข่าวสารและการให้ข้อมูลเพื่อให้นักเรียนมีโอกาสรู้จักตนเองอย่างถูกต้อง เช่น ให้การบริการสำรวจและประเมินตนเอง การปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมทางบ้านและทางโรงเรียน วิธีเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การรู้จักและเข้าใจตนเองเพื่อเตรียมการศึกษาและเลือกอาชีพในอนาคต เป็นต้น

กรมวิชาการ (2545 : 1) ได้ระบุว่า กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม และพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสม ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบ และพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต ภูมิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้เชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งผู้สอนทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนว ให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษา ต่อ พัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพ และการมีงานทำ

กัลญา กริชาธร (2545 : 23) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมแนะแนวว่า เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจในตนเอง ทั้งทางด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

สมร ทองดี และ ปราณี รามสูตร (2545 : 5) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนว เป็นสื่อกลางในการนำบริการแนะแนวให้เข้าถึงผู้รับบริการ กำเนิดขึ้นจากการเริ่มนับจากปัจจุบันสู่อนาคตก็จะต้องมีการพัฒนากิจกรรมแนะแนวต่อไปไม่หยุดยั้งเพื่อให้เข้ากับภาวะการเปลี่ยนแปลงของหลายปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

ประดินันท์ อุปรมัย (2545 : 5) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนว เป็นกระบวนการในการจัดบริการด้านต่างๆ ให้แก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถป้องกันปัญหา แก้ไขปัญหา และพัฒนาด้านให้บรรลุศักยภาพสูงสุด

ศิริลักษณ์ วัฒนศิริ (2545 : 15) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนว คือ กิจกรรมที่กำหนดไว้ในหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนโดยมีคาบเรียน 1 คาบต่อ 1 สัปดาห์ ซึ่งครอบคลุมทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและสังคม ทั้งนี้มีวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรมเพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง รู้ถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดอันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการคิด

และการวางแผนการแก้ปัญหาตลอดจนการสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

สรุปความหมายของกิจกรรมแนะแนว คือ กิจกรรมที่ส่งเสริม และพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสม ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบ พัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้เชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี รู้จักและเข้าใจตนเอง รู้ถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดอันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการคิดและการวางแผนการแก้ปัญหาตลอดจนการสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

7.4 กิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

มีผู้ระบุถึงกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ไว้ดังนี้ กรมวิชาการ (2544ก : 1) ได้ระบุว่าหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดให้มีสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และสร้างสัมพันธภาพที่ดี

นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2544ก : 1) ยังได้ระบุถึงขอบข่ายการแนะแนว มีขอบข่ายสาระสำคัญ 3 ด้าน คือ

1. การแนะแนวการศึกษา มุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ รู้จักแสวงหาความรู้ และการวางแผนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับตัวด้านการเรียนและมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน

2. การแนะแนวอาชีพ ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักตนเองและโลกของงานอย่างหลากหลาย มีเจตคติที่ดีและนิสัยที่ดีในการทำงาน มีโอกาสได้รับการฝึกงานตามความถนัด ความสนใจ

3. การแนะแนวเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น มีอารมณ์มั่นคง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เข้าใจสิ่งแวดล้อม และสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

กัลญา กริธาธร (2545 : 23) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนว ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เป็นกิจกรรมหนึ่งในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนว เป็นหนึ่งในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้มีความเหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะ

ชีวิต วุฒิกวาทะทางอารมณ์ การเรียนรู้ในเชิงพหุปัญญา และสร้างสัมพันธภาพที่ดี โดยมีขอบข่ายการเรียนรู้ 3 ด้าน ได้แก่ การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ การแนะแนวเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ

7.5 หลักการจัดกิจกรรมแนะแนว

หลักในการจัดกิจกรรมแนะแนวเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ กรมวิชาการ (2546 : 24-25) จึงได้ระบุถึงการจัดกิจกรรมแนะแนวต้องมีหลักการดังนี้

1. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจและธรรมชาติ ของผู้เรียน
2. จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา ที่ต้องสนองตอบจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
3. จัดกิจกรรมเพื่อผู้เรียนทุกคนโดยครอบคลุมด้านการศึกษา การงานและอาชีพ ชีวิตและสังคม
4. จัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีอิสระในการคิดและการตัดสินใจ
5. จัดกิจกรรมเน้นให้ผู้เรียน เรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด ด้วยการปฏิบัติจนเกิดทักษะหรือการเรียนรู้
6. ให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยครูแนะแนวทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง และประสานงาน

สรุปได้ว่า หลักการจัดกิจกรรมแนะแนว ควรจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจและธรรมชาติ ของผู้เรียน โดยให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่ต้องสนองตอบจุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้เรียนมีอิสระในการคิดและการตัดสินใจ และครูทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม โดยครูแนะแนวทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงและประสานงาน

7.6 จุดมุ่งหมายในการสอนกิจกรรมแนะแนว

มีนักวิชาการได้ให้จุดมุ่งหมายในการสอนกิจกรรมแนะแนวดังนี้

ฟีโล แยมงามเหลือ (2521 : 6) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการสอนกิจกรรมแนะแนวไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือนักเรียน เช่น การเลือกวิชาเรียน
  2. ช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองอย่างถูกต้องทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และการแก้ไขปัญหาต่างๆ
  3. ช่วยให้ผู้แนะแนวได้รู้จักนักเรียนได้ใกล้ชิดและสังเกตนักเรียนมากขึ้น จะได้จัดบริการให้ตรงตามความต้องการของนักเรียน และช่วยให้ครูแนะแนวได้ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้ถูกต้อง
- สมเจตน์ อภิมนตรีรักษา (2527 : 2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการสอนกิจกรรมแนะแนวดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนรู้จักครูและครูรู้จักนักเรียนดีขึ้น
2. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน
3. ช่วยในการกรอกข้อมูลต่างๆ หรือแบบทดสอบต่างๆ
4. ให้บริการสนเทศด้านต่างๆ แก่นักเรียน
5. ช่วยในการทำโฮมรูม
6. ช่วยในการแนะแนวหมู่และนำไปสู่ปัญหาส่วนตัวของนักเรียน

กรมวิชาการ (2546 : 24) ได้ระบุถึงการจัดกิจกรรมแนะแนวมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความถนัด ความสามารถ ความสนใจของตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
2. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการแสวงหาความรู้จากข้อมูล ข่าวสาร แหล่งเรียนรู้ ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัว สังคม เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนเลือกแนวทางการศึกษา อาชีพได้เหมาะสม สอดคล้องกับศักยภาพของตนเอง
3. เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพและปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ในงานอาชีพ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
5. เพื่อให้ผู้เรียนมีค่านิยมที่ดีงามในการดำเนินชีวิต เสริมสร้างวินัย คุณธรรมและจริยธรรม แก่ผู้เรียน

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายในการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้รู้จักตนเองอย่างถูกต้องทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และการแก้ไขปัญหาต่างๆ อีกทั้งยังช่วยในการสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ทำให้ครูได้รู้จักนักเรียนได้มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้การจัดบริการแนะแนวได้ตรงตามความต้องการของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด

7.7 ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว

มีผู้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของกิจกรรมแนะแนวไว้หลายท่าน ดังนี้

กรมวิชาการ (2537 : 6) ได้ระบุถึงลักษณะของกิจกรรมคาบแนะแนว ไว้ดังนี้

1. ไม่เน้นเนื้อหาวิชา และกระบวนการวัดผลการเรียนเหมือนการเรียนการสอนวิชาทั่วไป
2. เป็นการรวมกลุ่มของนักเรียน เพื่อทำกิจกรรมอันจะช่วยให้ นักเรียนเกิดพัฒนาการในด้านต่างๆ และสามารถแก้ปัญหาได้
3. ไม่มีหน่วยการเรียนรู้
4. ไม่มีการประเมินผล ได้ หรือ ตก เหมือนรายวิชาทั่วไป
5. เป็นกิจกรรมแก้ปัญหา การพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน
6. เป็นกิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนได้ค้นพบความถนัด ความสามารถ และความสนใจของตน
7. เป็นกิจกรรมเพื่อให้ นักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษา เพื่อวางแผนการศึกษา

และเลือกอาชีพที่เหมาะสมสอดคล้องกับความถนัด และความสนใจของตนเอง

8. เป็นกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาบุคลิกภาพและปรับตัว รู้จักตนเอง สิ่งแวดล้อม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

9. เป็นกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณธรรม และจริยธรรม เพื่อปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีนิสัยรับผิดชอบ

10. เป็นกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ในวิชาการต่างๆ มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อสัมมาชีพ มีนิสัยรักการทำงาน และสามารถเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง

ทองเรียน อมรรักษ์กุล และคนอื่นๆ (2528 : 506-508) ได้กล่าวถึงลักษณะของการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว ไว้ดังนี้

1. การจัดบรรยากาศให้เป็นกันเอง เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนแสดงตัวที่แท้จริงออกมา อันจะทำให้มีแนวทางที่จะแก้ไขหรือส่งเสริมต่อไป ในการนี้ผู้สอนจำเป็นต้องมีความสามารถในการทำตนให้มีลักษณะโปร่งแสง (Transparency) อันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของอาจารย์แนะแนว

2. การแสดงออกของผู้เรียน ควรให้มีมากที่สุดโดยเฉพาะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และความกล้าในการอภิปรายออกความคิดเห็น ซึ่งถือว่าเป็นลักษณะที่สำคัญของอาจารย์แนะแนว

3. รูปแบบการสอนกิจกรรมแนะแนว ให้ใช้รูปแบบการให้คำปรึกษาเป็นหัวใจของการสอน กิจกรรมแนะแนว ซึ่งทำให้การสอนครอบคลุมบริการแนะแนวทุกบริการทั้งหมดได้อย่างแท้จริง

4. การเข้าถึงความเป็นจริงของผู้เรียนทุกคน ทั้งนี้ผู้สอนต้องเข้าใจลักษณะทั่วไป และลักษณะเฉพาะของนักเรียนแต่ละคน ตลอดจนให้นักเรียนมีส่วนในการจัดโครงการเรียน และการเรียนการสอนตามความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริง

5. วิธีการสอนและกิจกรรม ในการสอนแต่ละชั่วโมง ต้องเน้นการประยุกต์เริ่มต้นจากสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันไปสู่เกณฑ์ นอกจากนี้แล้ว ควรจะใช้วิธีการสอนและกิจกรรมหลายๆ อย่าง โดยเฉพาะการสาธิตกิจกรรมโยคะ การทำสมาธิ การสวมบทบาท การจัดสถานการณ์ให้คล้ายความเป็นจริง กลุ่มสัมพันธ์ การแนะแนวหรือการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลและกลุ่ม ดังนั้นเป็นการปฏิบัติต่อชีวิตประจำวันในสถานการณ์ต่างๆ เป็นการเน้นกิจกรรม เน้นปัญหา เน้นบุคคล และเน้นการปฏิบัติ

6. การควบคุมชั้นเรียน เนื่องจากการสอนกิจกรรมแนะแนวมุ่งการแสดงออกของนักเรียน ภายใต้บรรยากาศที่เป็นกันเอง จึงมุ่งสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนมากกว่าการบีบบังคับจากภายนอก นอกจากนี้แล้วอาจใช้การต่อรอง วิธีการทางขบวนการกลุ่มต่างๆ ตลอดจนกิจกรรมทางพลศึกษา ในรูปแบบต่างๆ มาเป็นเครื่องมือในการควบคุมชั้นเรียน

7. บทบาทและความรับผิดชอบ เนื่องจากการสอนส่วนใหญ่เน้นขบวนการทางสังคมในแง่การมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้น การกระทำหน้าที่ความผูกพันในฐานะที่นักเรียนมีอยู่จึงเป็นสิ่งสำคัญ ในการนี้การกระทำให้เกิดความตระหนักรู้ในตนเองด้วยการส่งผลย้อนกลับ ตลอดจนการเผชิญหน้า จึงเป็นสิ่งจำเป็น

8. วงจรแห่งความช่วยเหลือ เนื่องจากเป็นการแนะแนว การสอนกิจกรรมแนะแนว จึงใช้การค้นคว้าศึกษาตนเอง การเข้าใจตนเองให้ดีขึ้น และการดำเนินการแก้ไขตามวิธีที่เหมาะสม ซึ่งเป็นวงจรแห่งความช่วยเหลือ เป็นหลักชัยในการจัดกิจกรรมตลอดชั่วโม่งของการสอน

กรมวิชาการ (2546 : 25-26) ได้ระบุถึงกิจกรรมแนะแนวเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบความถนัด ความสามารถและความสนใจของผู้เรียน
  2. สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษา การงานอาชีพ ชีวิตและสังคม เพื่อใช้ในการวางแผนการเรียน การศึกษาต่อ อาชีพ ที่เหมาะสมกับตนเอง
  3. เสริมสร้างทักษะต่างๆ ให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพและปรับตัวกับสิ่งแวดล้อม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข
  4. เสริมสร้างค่านิยมที่ดี วินัย คุณธรรม และจริยธรรม
  5. เพิ่มพูนประสบการณ์เพื่อเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ และทักษะในวิชาการต่างๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ มีนิสัยรักการทำงานและสามารถเลือกอาชีพได้เหมาะสมกับตนเอง
  6. จัดกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมหรือครูเป็นผู้ริเริ่ม เป็นที่ปรึกษา โดยอยู่บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียน เพื่อทำกิจกรรมที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ และแก้ปัญหาผู้เรียนได้
  7. จัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหา ส่งเสริม พัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
  8. เป็นกิจกรรมที่ไม่เน้นเนื้อหาวิชาการ แต่เน้นการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และบูรณาการให้สอดคล้องกับชีวิตจริง
  9. วัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรม โดยมีการประเมินผลจากเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การผ่านจุดประสงค์ของกิจกรรมที่แสดงถึงการพัฒนาของผู้เรียนเพื่อนำไปใช้ในการผ่านช่วงชั้น
  10. สรุปการประเมินผลผ่านพัฒนาการของผู้เรียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และนำเสนอผู้ที่เกี่ยวข้อง
- สรุปได้ว่า ลักษณะของกิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนได้ค้นพบความถนัด ความสามารถ และความสนใจของตน และได้รับข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษา เพื่อวางแผนการศึกษา และเลือกอาชีพที่เหมาะสมสอดคล้องกับความถนัด และความสนใจของตนเอง และสามารถพัฒนาบุคลิกภาพและปรับตัว รู้จักตนเอง สิ่งแวดล้อม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

7.8 กระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนว

กระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนวมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดกิจกรรมแนะแนว ซึ่งได้มีผู้เสนอกระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนวไว้ดังนี้

กรมวิชาการ (2537 : 14-20) ได้ระบุถึงขั้นตอนของการจัดกิจกรรมแนะแนว ไว้ดังนี้

1. สำรวจปัญหา ความต้องการและความสนใจของนักเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเนื้อหา และแผนการจัดกิจกรรม
2. วิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการสำรวจเพื่อทราบปัญหา ความต้องการ และความสนใจ
3. กำหนดสัดส่วนของเนื้อหา กำหนดให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ การศึกษา อาชีพ ส่วนตัว โดยยึดสภาพปัญหา ความสนใจ ความต้องการของนักเรียนเป็นหลัก
4. กำหนดแผนการจัดกิจกรรม
5. จัดทำรายละเอียดการจัดกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย ชื่อกิจกรรม วัตถุประสงค์ เวลา เนื้อหา วิธีดำเนินการ สื่อ อุปกรณ์ ที่ใช้
6. ดำเนินการจัดกิจกรรม ควรมีหลากหลาย เช่น การอภิปราย กิจกรรมกลุ่ม กรณีตัวอย่าง การแสดงบทบาทสมมติ
7. ประเมินผลกระบวนการจัดกิจกรรม ประเมินผลตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกิจกรรม กรมสามัญศึกษา (2534 : 31) ได้เสนอขั้นตอนการจัดกิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน สรุปได้ดังนี้

1. สำรวจปัญหา ความต้องการ และความสนใจของนักเรียนที่รับผิดชอบด้วยเครื่องมือและวิธีการต่างๆ
  2. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อวางแผนปฏิบัติการสอนกิจกรรมแนะแนว
  3. กำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน
  4. จัดทำรายละเอียดของกิจกรรมที่จะจัดให้แก่ นักเรียน
  5. จัดกิจกรรมในชั้นเรียนตามคาบเวลาที่กำหนดไว้ให้สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องการ
- นอกจากนี้ นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2533 : 27-33) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการจัดกิจกรรมแนะแนวไว้ดังนี้

1. ระดมสมองบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดเนื้อหาออกเป็นหมวดใหญ่ๆ ที่ครูต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้ว่ามีอะไรบ้าง
2. สอบถามความต้องการของนักเรียน ว่าต้องการเรียนรู้ในเรื่องใดบ้าง นำข้อมูลที่ได้ไปจัดเป็นหน่วยย่อยๆ ที่สอดคล้องกับความพร้อมและความต้องการของครู
3. ตั้งเป้าหมายทางพฤติกรรมของการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยย่อยตามระดับของนักเรียน โดยตั้งเป้าหมายที่สามารถสังเกตเห็นได้หรือวัดได้ และควรเป็นสิ่งที่นักเรียนเป็นผู้กระทำด้วยตนเอง โดยถือหลักเกณฑ์ให้ทุกระดับชั้นเรียนรู้ในเรื่องเดียวกันแต่มีความลึกต่างกัน เพื่อให้ นักเรียนมีความเข้าใจในแต่ละหัวข้อมากยิ่งขึ้น เช่น ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเน้นความเข้าใจ ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเน้นความเข้าใจและการประยุกต์
4. เลือกกระบวนการสอน ที่จะให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์มากที่สุด โดยการเลือกวิธีสอน ที่ช่วยให้บรรลุเป้าหมาย เช่น การเล่นเกมบทบาทสมมติ การสาธิตหน้าชั้น และการเล่นเกม หรือใช้กรณีศึกษา รวมทั้งการทำแบบทดสอบ

5. ประเมินผลการจัดหลักสูตรแนะแนวอย่างมีระบบ ทั้งในด้านการสอนของครู และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กรมวิชาการ (2546 : 26) ได้เสนอว่ากระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนวควรมีดังนี้

1. สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางและแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว

2. ศึกษาวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนที่ได้จากการสำรวจ เพื่อทราบปัญหา ความต้องการ และความสนใจ นำไปกำหนดสาระและรายละเอียดของกิจกรรมแนะแนว

3. กำหนดสัดส่วนสาระของกิจกรรมในแต่ละด้าน ครอบคลุมด้านการศึกษา การงานและอาชีพ ชีวิตและสังคม ให้ได้สัดส่วนที่เหมาะสม โดยยึดสภาพปัญหา ความต้องการและความสนใจ ตลอดจนธรรมชาติและนักเรียนเป็นหลัก ทั้งนี้ครูและผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดสาระของกิจกรรม

4. กำหนดแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว เมื่อกำหนดสัดส่วนสาระของกิจกรรมในแต่ละด้าน และแต่ละภาคเรียนจะต้องจัดกิจกรรมแนะแนวในสาระด้านใด จำนวนกี่ชั่วโมง ต่อมาจะต้องกำหนดรายละเอียดของแต่ละด้านไว้ให้ชัดเจนว่าควรมีเรื่องอะไรบ้าง เพื่อจะได้จัดทำรายละเอียดของแต่ละกิจกรรมย่อยต่อไป

5. การจัดทำรายละเอียดของแต่ละกิจกรรม เริ่มตั้งแต่กำหนดชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ เวลา เนื้อหา/สาระ วิธีดำเนินกิจกรรม สื่อ/อุปกรณ์ และการประเมินผล

6. ปฏิบัติตามแผน วัดประเมินผล สรุปรายงาน

สรุปได้ว่า กระบวนการจัดกิจกรรมแนะแนว โดยเริ่มจากการสำรวจปัญหา ความต้องการ และความสนใจของนักเรียน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมแนะแนว นอกจากนี้ยังต้องมีการประชุมผู้เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเนื้อหาของกิจกรรมแนะแนวให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตร จัดทำรายละเอียดของกิจกรรมแนะแนว ตลอดจนการประเมินผลการจัดหลักสูตรแนะแนวอย่างมีระบบ ทั้งในด้านการสอนของครูและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

7.9 การจัดทำรายละเอียดกิจกรรมแนะแนว

การจัดทำรายละเอียดกิจกรรมแนะแนว มีผู้เสนอไว้ดังนี้

ทองเรือน อมรัชกุล และคนอื่นๆ (2528 : 182-183) กล่าวถึงการสอนกิจกรรมแนะแนวไว้ว่า การสอนกิจกรรมแนะแนวนั้น โดยทั่วไปก็จัดคล้ายกับการสอนโดยทั่วไป คือ ต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดจุดเน้น สมรรถภาพที่มุ่งหวังจะให้มีขึ้นในตัวนักเรียน จากนั้นนำมาจัดเป็นโครงการสอนระยะยาว และโครงการสอนระยะสั้นหรือบันทึกประจำวันตามลำดับ โดยมีหัวข้อดังนี้

1. หัวข้อเรื่อง วัน เดือน เวลา ชั้นที่สอน และจำนวนนักเรียน

2. จุดมุ่งหมาย เขียนเป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ทั้งนี้ให้ครอบคลุมพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย

3. เนื้อหาให้สรุปเป็นความคิดรวมและข้อสรุปหลักเกณฑ์มากกว่าที่จะเขียนรายละเอียด โดยทั่วไปแล้วเนื้อหาในการสอนกิจกรรมแนะแนว ได้มาจากปัญหาหรือความต้องการของนักเรียนปัจจุบันและเนื้อหาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ดังนั้นควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีอิสระอย่างเต็มที่ในการจัดเนื้อหาการสอนอย่างเต็มที่

4. กิจกรรมการเรียนการสอน การสอนกิจกรรมแนะแนวนั้น ใช้รูปแบบเชิงการให้คำปรึกษา โดยทั่วไปการสอนกิจกรรมแนะแนวก็ต้องเริ่มด้วยปัญหาหรือความต้องการ และดำเนินไปให้ครบบริการแนะแนวทุกประเภท ปัจจุบันนี้ได้นำเอากิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การจัดสถานการณ์หรือการสวมบทบาท การผ่อนคลายต่างๆ เช่น สมาชิกและเกมต่างๆ มาประกอบในการสอนมากกว่าที่จะสอนทฤษฎีเชิงวิชาการ ในการบันทึกกิจกรรมการเรียนการสอน อาจทำเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทบันทึกกิจกรรมการเรียนการสอนโดยทั่วไป โดยมีขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นสอนและกิจกรรม และขั้นสรุปบทเรียน ประเภทที่สอง บันทึกกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ 9 ขั้น

5. สื่อการสอน ได้แก่ หนังสือ คู่มือกิจกรรมการสอนแนะแนว โสตทัศนวัสดุประเภทต่างๆ เป็นต้น

6. การวัดผลประเมินผล โดยทั่วไปใช้การสังเกต การใช้แบบทดสอบ การใช้คำถาม การพิจารณาจากการปฏิบัติและผลงานต่างๆ เป็นต้น สิ่งที่ยากไม่ได้ คือ บันทึกการประเมินผล ทั้งนี้โดยเทียบกับเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม

กรมวิชาการ (2537 : 22) ได้ระบุว่าการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมประกอบไปด้วยหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อกิจกรรม
2. จุดประสงค์ เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. เวลา จำนวนคาบที่ใช้
4. เนื้อหาพิจารณาให้เหมาะกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติและวัยของผู้เรียน

5. วิธีดำเนินกิจกรรม ควรมีหลากหลาย เช่น การอภิปราย การอธิบาย กิจกรรมกลุ่ม การเล่าเรื่องประกอบภาพ การแสดงบทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง ฯลฯ

6. สื่อ อุปกรณ์ ควรใช้สื่ออุปกรณ์ที่น่าสนใจ

7. การประเมินผลตามจุดประสงค์ของแต่ละกิจกรรม

สรุปได้ว่า การจัดทำรายละเอียดกิจกรรมนั้นต้องประกอบไปด้วย ชื่อกิจกรรม จุดประสงค์ เป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เวลา จำนวนคาบที่ใช้ เนื้อหาพิจารณาให้เหมาะกับสภาพปัญหา ความต้องการ ความสนใจ ธรรมชาติและวัยของผู้เรียน วิธีดำเนินกิจกรรม ควรมีหลากหลาย เช่น การอภิปราย การอธิบาย กิจกรรมกลุ่ม การเล่าเรื่องประกอบภาพ การแสดงบทบาทสมมติ กรณี

ตัวอย่าง ฯลฯ สื่อ อุปกรณ์ ควรใช้สื่ออุปกรณ์ที่น่าสนใจ การประเมินผลตามจุดประสงค์ของแต่ละกิจกรรม

7.10 กิจกรรมต่างๆ ในชั่วโมงแนะแนว

มีผู้กล่าวถึงกิจกรรมต่างๆ ในชั่วโมงแนะแนวไว้ดังนี้

ประเสริฐ วิเศษกิจ (2524 : 2) ได้เสนอรูปแบบของการจัดกิจกรรมต่างๆ ในชั่วโมงแนะแนวไว้ดังนี้

1. การบรรยายเนื้อหาและสาระสำคัญต่างๆ ตามหัวข้อที่เรียนในแต่ละครั้ง
2. ใช้เกม การละเล่นต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจและมีความคิดกว้างไกลขึ้น
3. การอภิปรายและโต้วาที (โดยนักเรียนเป็นผู้แสดง อาจารย์สอนเป็นผู้ควบคุม)
4. การแสดงบทบาทสมมติ
5. การชมภาพยนตร์ สไลด์ต่างๆ
6. การปฏิบัติหรือเลียนแบบความจริง เช่น การฝึกสัมภาษณ์บุคคลในอาชีพต่างๆ
7. การรายงานทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล
8. การใช้เทคนิคกิจกรรมกลุ่มต่างๆ

นภาพร ปรีชามารภ (2545 : 200-202) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวในชั่วโมงแนะแนวต้องมีหลักการที่สำคัญดังนี้

1. กิจกรรมที่จัดต้องสอดคล้องกับธรรมชาติ พัฒนาการ ความต้องการ และปัญหาของนักเรียน
2. กิจกรรมที่จัดต้องสนองจุดมุ่งหมายของหลักสูตร
3. กิจกรรมที่จัดต้องเปิดโอกาสเพื่อนักเรียนทุกคน และเป็นกิจกรรมที่เน้นการใช้กระบวนการแนะแนว การแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนรู้ โดยจัดให้ครอบคลุมงานแนะแนวทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการศึกษา ด้านอาชีพ ด้านส่วนตัวและสังคม
4. กิจกรรมที่จัดต้องจัดให้เป็นระบบและมีการประเมินผล
5. กิจกรรมที่จัดต้องพัฒนานักเรียนในทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง
6. กิจกรรมที่จัดต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
7. กิจกรรมที่จัดต้องอาศัยความร่วมมือ สนับสนุน จากบุคลากรทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน
8. กิจกรรมที่จัดต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้เรียนที่จะตัดสินใจด้วยตนเอง
9. กิจกรรมที่จัดต้องให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการได้ลงมือฝึกปฏิบัติ

สรุปได้ว่า กิจกรรมต่างๆ ในชั่วโมงแนะแนว ต้องสอดคล้องกับธรรมชาติ พัฒนาการ ความต้องการ และปัญหาของนักเรียน อาจจัดกิจกรรมแนะแนวได้หลายลักษณะ เช่น การบรรยายเนื้อหาและสาระสำคัญต่างๆ ตามหัวข้อที่เรียนในแต่ละครั้ง ใช้เกม การละเล่นต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนเข้าใจและมีความคิดกว้างไกลขึ้น การอภิปรายและโต้วาที การแสดงบทบาทสมมติ การชม

ภาพยนตร์ สไลด์ต่างๆ การปฏิบัติหรือเลียนแบบความจริง การรายงานทั้งแบบกลุ่มและรายบุคคล การใช้เทคนิคกิจกรรมกลุ่มต่างๆ

7.11 เทคนิคการสอนกิจกรรมแนะแนว

เทคนิคการสอนกิจกรรมแนะแนวเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการสอนกิจกรรมแนะแนว จำเนียร ชวงโชติ (2527 : 118-120) จึงได้เสนอเทคนิคในการสอนกิจกรรมแนะแนวไว้ดังนี้

1. จัดบรรยากาศให้เป็นกันเอง ให้นักเรียนรู้สึกเป็นอิสระ สบายใจในการแสดงออก
2. กระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกมากที่สุดทั้งในด้านความคิด ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความกล้าในการพูดและความรู้สึกที่ต้องการระบาย
3. เปิดโอกาส กระตุ้นและช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้แก้ปัญหาและปฏิบัติงานร่วมกันให้ได้มากที่สุด
4. กระตุ้นและช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดโปรแกรมต่างๆ และมอบหมายความรับผิดชอบ ให้ทำงานในกิจกรรมนั้น ตามความถนัด ความสามารถและความสนใจ
5. ไม่ควรอย่างยิ่งในการสอนแบบปาฐกถาโดยครูพูดคนเดียวและนักเรียนจดเอา
6. เวลาของกิจกรรมแนะแนวควรเป็นเวลาของนักเรียนจริงๆ และต้องใช้เวลาเหล่านั้นให้เกิดความเจริญงอกงามของนักเรียนในทุกๆ ด้านอย่างเต็มที่
7. ครูผู้สอนต้องวางแผนและเตรียมตนเองในเรื่องเนื้อหา วิธีการให้ความรู้และกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยนำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ เพื่อกระตุ้นใจให้นักเรียนสนใจ
8. ครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เรียนรู้หน้าที่ของตน มีพันธะต่อกัน
9. มีการนำเอาหลักการของกระบวนการกลุ่มหรือกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ (Group Process) และเทคนิคการสอนต่างๆ มาใช้เพื่อการพัฒนาผู้เรียน
10. ครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนว ควรมีสমุดบันที่รายละเอียดต่างๆ ของการสอนไว้ทุกครั้ง
11. ในการสอนกิจกรรมแนะแนว ครูควรเปิดโอกาสให้นักเรียนทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหรือเป็นกลุ่ม โดยมีครูคอยให้คำแนะนำเวลามีปัญหา

สรุปได้ว่า เทคนิคการสอนกิจกรรมแนะแนว ควรจะมีบรรยากาศให้เป็นกันเอง กระตุ้นให้นักเรียนแสดงออกมากที่สุดทั้งในด้านความคิด ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้แก้ปัญหาและปฏิบัติงานร่วมกันให้ได้มากที่สุด ครูผู้สอนต้องวางแผนและเตรียมตนเองในเรื่องเนื้อหา วิธีการให้ความรู้และกิจกรรมที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วม โดยนำหลักจิตวิทยามาประยุกต์ใช้ เพื่อกระตุ้นใจให้นักเรียนสนใจ

7.12 คำโครงการสอนกิจกรรมแนะแนว

คำโครงการสอนกิจกรรมแนะแนว เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการสอนกิจกรรมแนะแนว สมเจตน์ อภิเมษฐ์รักษา (2527 : 2)จึงได้เสนอคำโครงการสอนกิจกรรมแนะแนวว่าควรจัดให้ครอบคลุมในหัวข้อใหญ่ ดังต่อไปนี้

1. การสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งเกี่ยวกับกระบวนการแก้ปัญหาของชีวิตและสังคม

2. การมีคุณธรรมและจริยธรรม เช่น การมีมนุษยสัมพันธ์ ความขยันหมั่นเพียร รับผิดชอบต่องานและหมู่คณะ เป็นต้น

3. การมีประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อ การสำรวจอาชีพ การสำรวจตนเอง การวางแผนชีวิต การหางาน วิธีการทำงานให้ประสบความสำเร็จ เป็นต้น

สรุปได้ว่า คำโครงการสอนกิจกรรมแนะแนว เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการสอนกิจกรรมแนะแนว ควรจะครอบคลุมในเรื่องการสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต การมีคุณธรรมและจริยธรรม การมีประสบการณ์เกี่ยวกับแนวทางการศึกษาต่อ การสำรวจอาชีพ การสำรวจตนเอง การวางแผนชีวิต

7.13 การประเมินการสอนกิจกรรมแนะแนว

เมื่อสอนกิจกรรมแนะแนวได้ครบตามวัตถุประสงค์ จะต้องมีการประเมินการสอนกิจกรรมแนะแนว ซึ่งได้มีผู้เสนอการประเมินการสอนกิจกรรมแนะแนว ดังนี้

จำเนียร ช่วงโชติ (2527 : 119-120)กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนการสอนกิจกรรมแนะแนว ครูแนะแนวซึ่งเป็นผู้สอนวิชานี้จะต้องคำนึงถึงให้มาก และควรถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำ คือ การประเมินผลตนเองและผู้เรียน การประเมินตัวผู้สอน เป็นสิ่งสำคัญมาก โดยพิจารณาจาก

1. ผู้สอนสามารถสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียน รู้สึกเป็นอิสระในการแสดงออกต่างๆ
2. ผู้สอนสามารถสอนผู้เรียนให้เรียนรู้จากการควบคุมตนเอง
3. ผู้สอนสามารถสอนให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองและเกิดการพัฒนาตนในทางที่เหมาะสม
4. ผู้สอนสามารถปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม หรือคุณลักษณะนิสัยที่พึงปรารถนาให้แก่

ผู้เรียน

5. ผู้สอนสามารถช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้เข้าใจและปรับตัวได้กับโลกที่เขาอยู่ได้เหมาะสม
6. ผู้สอนสามารถศึกษาพฤติกรรมของผู้เรียนต่อเนื่องกัน จะเห็นว่ามีพัฒนาการไปในทางที่

ดี

การประเมินตัวผู้เรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการฝึกทักษะและประสบการณ์ที่ดีแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ต่อไปนี้เป็นข้อเสนอแนะในการประเมินตัวผู้เรียน

1. กำหนดให้นักเรียนมีสมุดบันทึกประจำตัวสำหรับการเรียนวิชานี้ เพื่อฝึกให้นักเรียนโน้ตย่อเนื้อหาที่ควรจดจำและฝึกการประเมินผลตนเอง ซึ่งจะเป็นการฝึกทักษะในการเรียนที่ดีและการวิเคราะห์ตนเอง

2. กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้เรียนได้ทราบ เช่น อาจมีการให้คะแนนเกี่ยวกับ

2.1 เวลาเรียน

2.2 ตรวจให้คะแนนสมุดบันทึกประจำวัน

2.3 ตรวจให้คะแนนโน้ตย่อ

2.4 ให้คะแนนการร่วมกิจกรรมกลุ่ม

2.5 ตรวจให้คะแนนการทดสอบย่อย ซึ่งผู้สอนกำหนดขึ้นเอง

สมเจตน์ อภิภินรัช (2527 : 2) กล่าวว่า วิชากิจกรรมแนะแนวนี้ไม่มีหน่วยการเรียน การวัดผลเราจะพิจารณาในแง่การเกิดความรู้ ความเข้าใจและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งถือเสมือนการวัดผลเชิงพฤติกรรมในตัวนักเรียนว่าเรียนรู้ในข้อมูลเรื่องต่างๆ หรือไม่ นอกจากนี้ยังตรวจสอบจากเวลาเรียนที่นักเรียนเข้าเรียนว่าครบ 80% ของเวลาเรียน จึงจะนับว่าผ่านในชั่วโมงนี้

นภาพร ปรีชามารถ (2545 : 205) กล่าวว่า ครูแนะแนวมักจะประเมินผลการจัดกิจกรรมแนะแนวด้วยวิธีการดังนี้

1. ใช้การสังเกตโดยการดูจากพฤติกรรมของนักเรียนขณะทำกิจกรรม
2. ใช้แบบสอบถามโดยการให้นักเรียน ครู หรือผู้ปกครองช่วยประเมินความเปลี่ยนแปลงของนักเรียนในพฤติกรรมที่กำหนดให้

3. ตรวจผลงานของนักเรียน

สรุปได้ว่า การประเมินผลการสอนกิจกรรมแนะแนว สามารถกระทำได้โดยการตรวจสอบจากเวลาเรียนของนักเรียน การสังเกตพฤติกรรมในขณะทำกิจกรรม การใช้แบบสอบถาม และการตรวจผลงานของนักเรียน

7.14 ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมแนะแนว

ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมแนะแนวมียากมาย ซอลดา ขวัญเมือง (2541 : 20-21) จึงได้เสนอประโยชน์ของการจัดกิจกรรมแนะแนวดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนได้รับข้อมูลที่มีคุณค่าจากครูแนะแนว
2. ช่วยให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับครู
3. ช่วยให้นักเรียนได้ปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง
4. ช่วยให้นักเรียนมีเจตคติที่ดี
5. ช่วยให้นักเรียนมีความเข้าใจในตนเองอย่างแท้จริง
6. ช่วยให้ครูแนะแนวได้มีโอกาสนพปะกับนักเรียนเป็นกลุ่มอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง
7. ช่วยให้ครูแนะแนวมียกาสให้ข้อมูล
8. ช่วยให้ครูแนะแนวมียกาสใช้เทคนิคต่างๆ
9. ช่วยให้ครูแนะแนวได้ทราบถึงความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของนักเรียนแต่ละคนอย่างถูกต้อง
10. ช่วยให้ครูแนะแนวได้รู้จักนักเรียนที่มีปัญหาในด้านต่างๆ
11. ช่วยให้การจัดบริการแนะแนวทุกบริการประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย
12. ช่วยให้การบวนการเรียนการสอนวิชาต่างๆ ดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ
13. ช่วยลดปัญหาความประพฤติดของนักเรียน
14. ช่วยให้การจัดแผนการเรียนและการจัดกิจกรรมของโรงเรียน
15. ช่วยให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูแนะแนวกับผู้ปกครอง

16. ช่วยให้ชุมชนได้รับความสนใจจากนักเรียน

17. ช่วยให้ประเทศชาติมีพลเมืองที่ดี

สรุปได้ว่า ประโยชน์ของการจัดกิจกรรมแนะแนว ช่วยให้นักเรียนได้รับข้อมูลที่มีคุณค่าจากครูแนะแนว ช่วยให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับครู นอกจากนี้นักเรียนได้ปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง มีความเข้าใจในตนเองอย่างแท้จริง ครูแนะแนวได้ทราบถึงความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และความถนัดของนักเรียนแต่ละคนอย่างถูกต้อง รู้จักนักเรียนที่มีปัญหาในด้านต่างๆ นอกจากนี้ยังช่วยให้การจัดบริการแนะแนวทุกบริการประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย ช่วยให้การจัดการเรียนและการจัดกิจกรรมของโรงเรียน และช่วยให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ

7.15 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

กิบสัน (Gibson. 1965 : 416-422) ได้สำรวจความคิดเห็นของครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาในมลรัฐโอไฮโอ มิชิแกน เวสต์เวอร์จิเนีย และอินเดียนา จำนวน 208 คน เกี่ยวกับการจัดโครงการแนะแนวในโรงเรียน พบว่า ครูส่วนมากเห็นว่าการให้ข้อเสนอแนะทางการศึกษาและอาชีพแก่นักเรียนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก ครูจึงถือว่าการให้ข้อเสนอแนะทางการศึกษาและอาชีพแก่นักเรียนเป็นบริการสำคัญในโครงการแนะแนวของโรงเรียน

เดอกิน (Durgin. 1974 : 2674-2675) ได้สำรวจการจัดโครงการแนะแนวอาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในมลรัฐโอไฮโอ กับครูแนะแนว จำนวน 884 คน พบว่า ตามความเห็นของครูแนะแนวแล้ว บริการแนะแนวอาชีพเป็นบริการที่มีความสำคัญมากที่สุด ในการช่วยให้นักเรียนมีความสามารถเลือกอาชีพได้อย่างถูกต้อง และบางแห่งยอมรับว่าโครงการแนะแนวในโรงเรียนของตน ยังจัดบริการแนะแนวไม่เพียงพอ จำเป็นต้องปรับปรุงโดยรีบด่วน เพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของนักเรียน

แมคโคแมน (McColman. 1975 : 109-A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ชุดการสอนและกิจกรรมกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนร่วมกับกิจกรรมกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษามากกว่านักเรียนที่ใช้ชุดการสอนเพียงอย่างเดียว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนเพียงอย่างเดียวมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

ยองค์ ทอดด์ และเบอร์ตัน (Youngue, Toddy; & Burton. 1981 : 369-373) ได้ศึกษาผลของวิธีการสอนอาชีพในชั้นเรียน กับการสอนจากประสบการณ์จริงต่อวุฒิภาวะทางอาชีพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในรัฐเวอร์จิเนียตอนใต้ จำนวน 46 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเท่ากัน กลุ่มทดลองจะออกไปเยี่ยมชมสถานที่ประกอบอาชีพ และบุคคลที่ประกอบอาชีพต่างๆ สัปดาห์ละ 2 วัน วันละ 2 ชั่วโมง และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน

กลุ่มทดลองเพิ่มมากขึ้นกว่ากลุ่มควบคุม ผลการวิจัยพบว่า การสอนแบบให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรงจะช่วยให้ผู้ฝึกทักษะทางอาชีพของนักเรียนเพิ่มได้มากกว่าวิธีสอนในชั้นเรียน

7.16 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนว

จินดาภรณ์ อังสุวรรณชาติ (2525 : 62) ได้ทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน กลุ่มควบคุม 35 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยวิธีการบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวมีคะแนนปัญหาในการเลือกอาชีพทุกด้านต่ำกว่าเมื่อยังไม่ได้ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วิไลลักษณ์ ตรีจันทปกรณ์ (2526 : 40-41) ได้ศึกษาถึงผลการใช้สไลด์เทปในการสอนกิจกรรมแนะแนว เรื่องการเลือกแผนการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น จำนวน 60 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มที่เรียนโดยใช้สไลด์เทปสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มที่เรียนโดยวิธีการบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กฤษณา จันทวิภาค (2527 : 34) ได้ทำการทดลองสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร จำนวน 70 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 35 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยวิธีบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเรื่องอาชีพสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนกิจกรรมแนะแนวด้วยวิธีบรรยาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กมล ประทีปธีรานันท์ (2530 : 76) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรม เพื่อการพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว ตามหลักสัปปริสธรรม มีคุณธรรมด้านสัปปริสธรรมเพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นวลนง มังตรีสรรค์ (2530 : 43) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่องสังคหวัตถุ 4 มีคุณธรรมด้านสังคหวัตถุ 4 เพิ่มขึ้นมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทิพมาศย์ พิมลศักดิ์ (2530 : 52) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพมีการตัดสินใจเลือกอาชีพสูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วาสนา วลีประทานพร (2531 : 46) ได้ศึกษาชุดปฏิบัติการแนะแนวเชิงพลวัตสำหรับครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 กลุ่มตัวอย่างเป็นครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปีการศึกษา 2530 จำนวน 240 คน ผลการวิจัยพบว่า ชุดปฏิบัติการแนะแนวที่สร้างขึ้นทั้งหมด 18 ชุด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.61/84.26

เพทาย เจริญคุณวิวิฏ (2535 : 78) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจในอาชีพนาฏศิลป์-ดนตรีไทย ของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์ อ่างทอง จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า คะแนนความสนใจในวิชานาฏศิลป์-ดนตรีไทย ของกลุ่มทดลองในกลุ่มสูง ปานกลาง และต่ำที่ได้รับการสอนด้วยชุดการแนะแนวอาชีพสูงกว่าคะแนนความสนใจในวิชานาฏศิลป์-ดนตรีไทย ก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุวิรัตน์ วิไลลักษณ์ (2537 : 63) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีผลต่อการรับรู้ด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มทดลองได้รับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวมีการรับรู้ด้านอาชีพมากกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศรันยา ประใจ (2538 : 45) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อการเตรียมตัวประกอบอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านปงเตียน จังหวัดเชียงราย จำนวน 16 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดแนะแนวอาชีพมีการเตรียมตัวประกอบอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้าเหมาะสมขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดแนะแนวอาชีพมีการเตรียมตัวประกอบอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้าเหมาะสมกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธิติมา จงพิพัฒน์วณิชย์ (2539 : 66) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้ชุดการแนะแนวเพื่อพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการตัดสินใจดีขึ้น หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม นักเรียนมีการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาดีขึ้น หลังจากได้รับการใช้ชุดแนะแนว และนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม กับนักเรียนที่ได้รับการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับนักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการแนะแนวมีการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาไม่แตกต่างกัน

สุรจิต วรรณรักษ์ (2540 : 74) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขต

ราษฎร์บูรณะ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการใช้ชุดการสอนกิจกรรม
แนะแนวมีกระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ระดับ .05

นวรรตน์ ปลื้มสติ (2544 : 57) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อเจตคติต่อ
อาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย
พบว่า นักเรียนที่ได้รับการแนะแนวอาชีพหลังการทดลอง มีการเปลี่ยนแปลงเจตคติต่ออาชีพอิสระ
สูงขึ้นกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมที่ได้รับข้อเสนอแนะอาชีพหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01

กัลญา กริธาธร (2545 : 51) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการ
ศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองคราม จังหวัดเพชรบุรี ผลการวิจัยพบ
ว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เข้าร่วมกิจกรรมการแนะแนวการศึกษาต่อ มีความก้าวหน้า
เกี่ยวกับการศึกษาต่อมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ศิริลักษณ์ วัฒนศิริ (2545 : 44) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว
ด้านอาชีพ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปัญญาวรคุณ กรุงเทพมหานคร ผลการ
วิจัยพบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพ มีคะแนนสูง
กว่าคะแนนก่อนเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยข้างต้น สรุปได้ว่า กิจกรรมแนะแนวเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ช่วยให้
ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และตระหนักรู้ด้วยตนเอง เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ สามารถใช้
ในการพัฒนาศักยภาพของบุคคลในด้านส่วนตัวและสังคม ด้านการศึกษา และด้านอาชีพการงาน
 อีกทั้งยังสามารถพัฒนาพฤติกรรมให้เหมาะสม เพื่อที่จะให้เกิดประโยชน์แก่ตนเอง และช่วยพัฒนา
ประเทศชาติให้เจริญต่อไปได้

8. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม

8.1 ความหมายของการแนะแนวด้านสังคม

มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของการแนะแนวด้านสังคมไว้ดังนี้

สุนทรินทร์ ธนโกสัย (2522 : 23) กล่าวว่า การแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม หมายถึง
การให้กิจกรรม หรือข้อมูลต่างๆ ที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจตนเองและเข้าใจคนอื่น ๆ และเป็นข้อมูล
ที่ให้ความเชื่อมั่นและนำไปใช้เป็นประโยชน์เกี่ยวกับโอกาสและสิ่งแวดล้อมที่บุคคลได้รับและสัมพันธ์
กันเป็นส่วนตัว เป็นข้อมูลที่จะทำให้นักเรียนเข้าใจตนเองดีขึ้นและปรับปรุงความสัมพันธ์กับบุคคล
อื่นให้ดีขึ้นด้วยขอบเขตเกี่ยวกับ “ความเข้าใจตนเอง” การทำตัวให้เข้ากับคนอื่นได้อย่างดี ความ
สัมพันธ์ของเด็กชายหญิง กริยา ท่าทาง ศิลธรรมจรรยา การใช้เวลาว่าง กิจกรรมต่างๆ รูปร่าง
หน้าตา ทักษะทางสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างบ้านและบุคคลในครอบครัว การวางแผนโครงการ

การเงิน และการมีชีวิตอย่างมีสุขภาพดี บริการส่วนตัวและสังคม จึงมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ และสิ่งที่ให้ความมั่นคงต่างๆ และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเงื่อนไขและองค์ประกอบต่อไปนี้

1. มีความเข้าใจตนเอง
2. มีวุฒิภาวะในด้านความสัมพันธ์กับบุคคลเพศเดียวกันและต่างเพศ
3. มีความเข้าใจในบทบาทเพศชายและเพศหญิง
4. พัฒนาดนเองให้มีบุคลิกภาพที่ดี
5. มีความเข้าใจในพฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคล
6. เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคลและการที่บุคคลมีความคล้ายคลึงกัน
7. เข้าใจพฤติกรรมและความต้องการของผู้อื่น
8. รู้จักตนเอง รู้จักยอมรับสิ่งต่างๆ มีความเข้าใจในเงื่อนไขของบ้าน สมาชิกในครอบครัว

และการคาดหวังจากพ่อแม่

9. มีความรู้เกี่ยวกับการมีนัดกับเพศตรงข้าม ความรับผิดชอบในการแต่งงาน
10. มีพัฒนาการทางร่างกายและสุขภาพจิตดี
11. มีบุคลิกลักษณะเป็นของตนเอง มีกิริยาท่าทางและศีลธรรมดี
12. มีทักษะทางสังคม การวางแผนโครงการด้านการเงิน และกิจกรรมในเวลาว่าง

ทองเรือน อมรัชกุล และคนอื่นๆ (2528 : 6) กล่าวว่า การแนะแนวด้านสังคม หมายถึง กระบวนการที่จะช่วยให้บุคคลมีชีวิตอย่างเป็นสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจรวมทั้งมีอารมณ์มั่นคง สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้

วัชร ทรัพย์มี (2531 : 59) กล่าวว่า การแนะแนวด้านสังคม เป็นการให้ข้อสนเทศทางด้านสังคมและการปรับตัว เป็นการให้ข้อมูลเพื่อที่จะได้เข้าใจตนเองและผู้อื่นรู้จักวิธีปรับปรุงตนเอง และการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิธีปรับปรุงบุคลิกภาพ
2. วิธีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนเพศเดียวกันและต่างเพศ
3. การรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง
4. การรู้จักตนเอง เป็นต้นว่าการรู้จักขอบข่ายความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตน
5. การเข้าใจพฤติกรรมและความต้องการของผู้อื่น
6. วิธีการปรับตัวกับสมาชิกในครอบครัว
7. ความรู้เกี่ยวกับกิริยามารยาทที่ดีงาม
8. การรู้จักวางแผนเกี่ยวกับการเงิน
9. การรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
10. ความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี ตลอดจนศีลธรรมจรรยา

สถิต วงศ์สวรรค์ (2531 : 337) กล่าวว่า การแนะแนวด้านสังคม เป็นกระบวนการช่วยให้บุคคลปรับตัวได้ดียิ่งขึ้น มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายดี ปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมโรงเรียน ครู

ญาติ ครอบครัวและคนทั่วไป ได้ดี มีชีวิตสุขสมบูรณ์ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และช่วยให้รู้จักปัญหา เช่น

1. ปัญหาในการเรียน มักมีคะแนนต่ำ เรียนไม่เข้าใจ
2. ปัญหาที่อยู่อาศัย แออัด ห่างไกล การคมนาคมไม่สะดวก
3. ปัญหาการเงิน ขาดอาหารกลางวัน เงินไม่พอใช้จ่ายทำให้ไม่อยากมาโรงเรียน
4. ปัญหาสุขภาพ เป็นโรคผิวหนัง กังวลในเรื่องอ้วนเกินไป ผอมเกินไป
5. ปัญหาความเปลี่ยนแปลงของร่างกาย วัยรุ่นร่างกายเปลี่ยนแปลงเร็วปรับตัวไม่ทัน
6. ปัญหาทางจิต ขาดความรัก ความอบอุ่น
7. ปัญหาอารมณ์และสังคม ปัญหาที่เกิดจากทางบ้าน เช่น พ่อแม่เข้มงวดมากเกินไปไม่มีอิสระในการตัดสินใจ รู้สึกเป็นปมด้อย

อิสระในการตัดสินใจ รู้สึกเป็นปมด้อย

จำเนียร ช่วงโชติ (2532 : 122) กล่าวว่า การแนะแนวด้านสังคมเป็นการให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเองดียิ่งขึ้น และปรับปรุงความสัมพันธ์กับคนอื่นได้ดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. วิธีการเข้าใจตนเอง
2. การเข้าใจพฤติกรรมและคุณลักษณะของตนเอง
3. วิธีสร้างสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างเพื่อนต่างเพศและเพศเดียวกัน
4. การเข้าใจพฤติกรรมและความต้องการของผู้อื่น
5. การเข้าใจบทบาทของเพศชายและเพศหญิง
6. วิธีปรับปรุงบุคลิกภาพที่สมบูรณ์
7. การปรับตัว การยอมรับ และการเข้าใจสภาวะทางบ้าน สมาชิกในครอบครัวและความคาดหวังของพ่อแม่

คาดหวังของพ่อแม่

8. ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลทางเพศและความรับผิดชอบในการแต่งงาน
9. ความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี
10. ทักษะทางสังคม การวางแผนเรื่องการเงิน และการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

เกื้อกูล ทาสี (2534 : 459) กล่าวว่า การแนะแนวด้านสังคมเป็นการจัดกิจกรรม และบริการต่างๆ ที่ช่วยสนองความต้องการในการ "พัฒนาตน" ของบุคคล เพื่อให้ผู้รับบริการมีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพจิตที่ดี มองเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น เป็นบุคคลที่มีคุณค่า และมีประโยชน์ต่อสังคม และชุมชนของตนเอง

วัลนิภา ฉลากบาง (2535 : 101) กล่าวว่า การแนะแนวด้านสังคม เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน เพื่อให้รู้จักปรับปรุงตนเอง และให้รู้จักวิธีปรับตัวที่เหมาะสม สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

มาลิณี จุโฑปะมา (2536 : 90) กล่าวว่า การแนะแนวด้านสังคม เป็นกรรมวิธีและกระบวนการต่างๆ ที่ช่วยให้คนรู้จักปรับตัวเข้ากับข้อกำหนดต่างๆ ของสังคมอย่างฉลาด ถูกต้องเหมาะสม และมีความสุขช่วยให้สามารถแก้ปัญหาและข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนด้านอารมณ์ ด้านเชาว์ปัญญา

และด้านสังคมของตนเอง ทั้งสามารถพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดีและมี สัมพันธภาพอันดี กับบุคคลอื่นในสังคม รู้จักแก้ปัญหาด้วยข้อใจ ช่วยให้มีความสุขภาพจิตดี ร่างกายสมบูรณ์รู้จักบำเพ็ญ ตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนตัวและส่วนรวม รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ อีกทั้งช่วยเหลือเด็กที่ เจ็บเหงาไร้เพื่อน ได้รู้จักช่วยเหลือตนเองให้ได้รับความสุข ช่วยปรับปรุงสถานการณ์ให้เพื่อน เข้าใจและยอมรับนับถือ นอกจากนี้ยังมีการช่วยเหลือนักเรียนให้เข้าใจตนเอง ส่งเสริมให้เป็นผู้ที่มี บุคลิกภาพที่ดี ซึ่งจะเป็นผลให้เขาสามารถเข้าใจคนอื่นได้ดีขึ้น และสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ใน สังคมอย่างมีความสุข

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2543 : 78) กล่าวว่า การแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม หมายถึง การช่วยเหลือให้นักเรียนมีความเข้าใจในตนเอง ส่งเสริมให้เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดีซึ่งจะเป็นผลทำ ให้เขาสามารถเข้าใจผู้อื่นได้ดีขึ้นและสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นสุข

นิรันดร์ จุลทรัพย์ (2545 : 17) กล่าวว่า การแนะแนวด้านสังคม หมายถึง กระบวนการ ให้ความช่วยเหลือบุคคลให้สามารถดำรงชีวิตภายในสังคมได้อย่างมีความสุข ช่วยป้องกันและลด ปัญหาความยุ่งยากในการดำเนินชีวิต เช่น ปัญหาการเลือกคบเพื่อน การเลือกคู่ครอง การปรับตัว เข้ากับผู้อื่น การมีปมด้อยต่างๆ ปัญหาครอบครัว เป็นต้น ถ้าบุคคลมีความทุกข์จากปัญหาเหล่านี้ มากเกินไป ย่อมจะทำให้ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพได้ ในทางตรงกันข้ามถ้าได้รับ การแนะแนวและแก้ไขปัญหาก็มีโอกาสดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข และใช้ความสามารถที่มี อยู่ให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคมต่อไป

วัชร ทรัพย์มี (2545 : 150) กล่าวว่า การแนะแนวด้านสังคมเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ ผู้รับบริการรู้จักตนเองและสิ่งแวดล้อม มีเป้าหมายเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้รับบริการมีปัญหาด้านส่วนตัว หรือสังคม หรือถ้าเกิดปัญหาด้านส่วนตัวหรือด้านสังคมขึ้น ผู้รับบริการจะสามารถแก้ปัญหาได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาการให้ผู้รับบริการมีความสุขภาพจิตที่ดี และดำเนินชีวิตได้อย่าง มีประโยชน์ต่อตนเองและสังคม เช่น จัดกิจกรรม เรื่องมนุษย์สัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน การจัดสรร เวลาอย่างเหมาะสม การประหยัด การเรียนอย่างมีความสุข การให้บริการปรึกษา แก่เด็กที่พ่อแม่ อย่างร้าย แก่บุคคลที่มีปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาเรื่องเพื่อนต่างเพศ ปัญหาการทำงาน การจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการ เช่น กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาตนเอง กิจกรรมฝึกทักษะ เช่น การสื่อความ หมายด้วยภาษาท่าทาง การพัฒนาทักษะการจัดการด้านอารมณ์

จากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การแนะแนวด้านสังคม หมายถึง กระบวนการ และวิธีการต่างๆ ที่ช่วยให้บุคคลรู้จักปรับตัวเข้ากับบรรทัดฐานที่ดำรงและข้อกำหนดต่างๆ ของ สังคมได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และมีความสุข ช่วยให้สามารถหาวิธีในการเผชิญปัญหา การแก้ ปัญหาและข้อบกพร่อง หรือจุดอ่อนด้านสังคมของตนเอง ทั้งสามารถพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มี บุคลิกภาพที่ดีและมีสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลอื่นในสังคม รู้จักแก้ปัญหาด้วยข้อใจ ช่วยให้มีความสุขภาพจิตดี ร่างกายสมบูรณ์รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนตัวและส่วนรวม รู้จักใช้เวลา ว่างให้เป็นประโยชน์ ได้รู้จักช่วยเหลือตนเองให้ได้รับความสุข ช่วยปรับปรุงสถานการณ์ให้เพื่อน เข้าใจและยอมรับนับถือ นอกจากนี้ยังมีการช่วยเหลือนักเรียนให้เข้าใจตนเอง ส่งเสริมให้เป็นผู้ที่มี

บุคลิกภาพที่ดี ซึ่งจะเป็นผลให้เขาสามารถเข้าใจคนอื่นได้ดีขึ้น และสามารถปรับตัวให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

8.2 จุดมุ่งหมายของกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม

จุดมุ่งหมายของกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม จึงมีผู้ให้จุดมุ่งหมายของกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมไว้ดังนี้

มาลิณี จุโฑปะมา (2536 : 90) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการแนะแนวด้านสังคม มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญดังนี้

1. เพื่อช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนได้พัฒนาจุดมุ่งหมายของชีวิตที่ละน้อย และการพัฒนาจุดมุ่งหมายในชีวิตนั้นย่อมจะเป็นไปตามความปรารถนาของสังคม รวมทั้งการได้รับความพึงพอใจของตนเองด้วย
2. เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถวางแผนชีวิตให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้ และทำกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปตามการวางแผนนั้นด้วย
3. เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เป็นไปในทางสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาจุดมุ่งหมายของชีวิต
4. เพื่อช่วยพัฒนานักเรียนแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ ในด้านความสามารถที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5. เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามในด้านความสามารถที่จะนำตนเองได้
6. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจสภาพสังคม ซึ่งจะเป็นผลทำให้สามารถปฏิบัติตนได้ดีขึ้นในสังคม

ลักขณา สริวัณห์ (2543 : 79) กล่าวว่า ขณะที่นักเรียนอยู่ในโรงเรียนโปรแกรมการแนะแนวซึ่งถือว่าจะต้องให้ความช่วยเหลือนักเรียนทุกคนนั้น ควรจะให้การแนะแนวส่วนตัวและสังคมซึ่งจะมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญดังนี้

1. เพื่อช่วยให้นักเรียนแต่ละคนได้พัฒนาจุดมุ่งหมายของชีวิตที่ละน้อย และการพัฒนาจุดมุ่งหมายในชีวิตนั้นย่อมจะเป็นไปตามความปรารถนาของสังคม รวมทั้งการได้รับความพึงพอใจของตนเองด้วย ในการสร้างจุดมุ่งหมายในชีวิตที่ดีและเหมาะสมกับตนเองนั้น ไม่ใช่ทำกันได้ง่ายๆ เพราะจะต้องมีพื้นฐานของความเข้าใจตนเองอยู่ในระดับสูงมาก
2. เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถวางแผนชีวิตให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้ และการกระทำกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปตามการวางแผนนั้นด้วย นักเรียนบางคนมีการคิดในการวางแผนดีหรือบางคนที่ไม่ค่อยมีความสามารถก็จะได้รับการแนะแนวเช่นกัน
3. ช่วยพัฒนาความสามารถของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เป็นไปในทางสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาจุดมุ่งหมายของชีวิต นอกจากนี้ยังต้องยอมรับขอบเขตความสามารถของบุคคล และนำเอาความสามารถและความสนใจมาสร้างประโยชน์ให้กับตัวนักเรียน ก่อนที่นักเรียนจะมีการวางแผน

ชีวิตที่แน่นอนนั้นเขาจะต้องแน่ใจว่ามีความสามารถในด้านใดก่อนที่จะจะมีการวางแผนชีวิตที่แน่นอนนั้น

4. ช่วยพัฒนานักเรียนแต่ละคนอย่างสม่ำเสมอ ในด้านความสามารถที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะเป็นการส่งเสริมพัฒนาการและจุดมุ่งหมายที่มีคุณค่าของตัวเอง นอกจากนี้นักเรียนจะได้รับประสบการณ์ต่างๆ ที่จะสร้างความพึงพอใจจากการที่นักเรียนได้รู้จักบุคคลหลายประเภทหลายระดับด้วยกัน

5. เพื่อช่วยให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามในด้านความสามารถที่จะนำตนเองได้ (Self-directive Ability) นักเรียนที่กำลังเจริญเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต แต่ละคนย่อมมีประสิทธิภาพและย่อมมีภาระหน้าที่ที่จะพัฒนาตนเอง เพื่อเตรียมพร้อมที่จะไปเป็นบุคคลที่จะต้องดำเนินชีวิตด้วยตนเอง

6. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจสภาพสังคม ซึ่งจะเป็นผลทำให้สามารถปฏิบัติตนได้ดีขึ้นในสังคม เนื่องจากนักเรียนจะต้องอยู่กับสังคม ความจำเป็นที่จะต้องรู้จักสังคมจึงเกิดขึ้น สังคมแต่ละยุคไม่เหมือนกันเพราะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เพราะนักเรียนแต่ละคนจะต้องเผชิญกับเหตุการณ์อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

วัชร ทรัพย์มี (2545 : 151) กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของการพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. วัตถุประสงค์ของการพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมในด้านลักษณะการจัดกิจกรรม เพื่อให้การจัดกิจกรรมมีสถานะที่ดีขึ้น ใ้บุคคลทั่วไปตระหนักในประโยชน์ มีรูปแบบของการจัดกิจกรรมที่เป็นมาตรฐาน มีการวัดผลกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ในด้านผู้ให้บริการแนะแนว คือ ได้มีกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมเหมาะสมกับเหตุการณ์ มีการเลือกกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมที่หลากหลายขึ้น และสะดวกในการนำกิจกรรมนั้นไปใช้

3. วัตถุประสงค์ของการพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมในด้านผู้รับบริการ คือ เป็นการป้องกันปัญหาแก้ปัญหา และส่งเสริมพัฒนาการของผู้รับบริการ

เรณู พินิจการ (2545 : 22) กล่าวว่า เป็นการช่วยให้นักเรียนเห็นแนวทางการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมกับตนเองและสังคม รู้จักตนเองดียิ่งขึ้น รู้จักกลไกในการปรับตัว รู้จักนำตนเอง ไปสู่ความก้าวหน้าและอยู่กับสังคมอย่างมีความสุข

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม เพื่อช่วยเหลือนักเรียนแต่ละคนได้พัฒนาจุดมุ่งหมายของชีวิตที่ละขั้นตอน และการพัฒนาจุดมุ่งหมายในชีวิตนั้นย่อมจะเป็นไปตามความปรารถนาของสังคม รวมทั้งการได้รับความพึงพอใจของตนเองด้วย อีกทั้งช่วยให้นักเรียนสามารถวางแผนชีวิตให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งเอาไว้ และกระทำกิจกรรมต่างๆ ให้เป็นไปตามการวางแผน และเป็นไปในทางสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาจุดมุ่งหมายของชีวิต นอกจากนี้สามารถพัฒนานักเรียนแต่ละคนให้มีความสามารถที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนมีความเจริญงอกงามในด้านความสามารถที่จะนำตนเองได้ ช่วยให้นักเรียนได้เข้าใจสภาพ

สังคม ซึ่งจะเป็นผลทำให้สามารถปฏิบัติตนในสังคมได้ดีขึ้น ส่งผลให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

8.3 ความสำคัญของการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม

มีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมไว้หลายทัศนะดังนี้

คมเพชร จิตรศุภกุล (2521 : 160-161) กล่าวว่า การแนะแนว เกี่ยวข้องกับทางด้านสังคมของนักเรียน เพราะฉะนั้นนักเรียนจะต้องดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนหรือนอกโรงเรียนก็ตาม ดังนั้น การที่นักเรียนมีความจำเป็นจะต้องมีทักษะในการปรับตัวที่ดี เพื่อให้เขาสามารถจะเข้ากันได้กับบุคคลอื่นในสังคม เช่น เพื่อนนักเรียน คณะครู รวมถึงการปรับตัวในครอบครัวในอนาคตอีกด้วย

เกื้อกุล ทาสี (2534 : 461) กล่าวว่า การแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม มีความสำคัญด้วยเป็นงานที่ช่วยพัฒนาพื้นฐานของการดำรงชีวิตของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนแสวงหาความรู้หรือประกอบอาชีพต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

รัญจวน คำศิริพิทักษ์ (2542 : 10) กล่าวว่า การแนะแนวส่วนตัวและสังคมเป็นกระบวนการช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม เนื่องจากสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นสาเหตุให้นักเรียนอาจเกิดความสับสนมีความขัดแย้งในตนเองและระหว่างบุคคล ขาดความสงบสุข นักเรียนอาจมีปัญหาในการพัฒนาบุคลิกภาพ อันเป็นผลเนื่องมาจากการปรับตัวไม่ทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพสังคมยุคใหม่ ขาดความรู้ในการพัฒนาตนเอง พ่อแม่ผู้ปกครอง ให้การเอาใจใส่ดูแลบุตรไม่เหมาะสม หากสภาพของแต่ละบุคคลในสังคมเป็นเช่นดังกล่าวนี้นี้ ย่อมจะมีผลกระทบต่อสุขภาพจิตและพฤติกรรมของนักเรียน ครูแนะแนวควรมีบทบาทหาทางแก้ไขเพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นนี้ วิธีการหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาดังกล่าวได้ คือ การจัดให้มีการแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม

ลักขณา สรวิวัฒน์ (2543 : 80) กล่าวว่า การแนะแนวด้านสังคม เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันไป และมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลแต่ละคนโดยส่วนรวม โดยปกติแล้วบุคคลมักจะมีสภาพปรารถนาที่จะได้รับความสุขในชีวิต และคงไม่มีใครเลยที่จะต้องการประสบความสำเร็จเฉพาะด้านอาชีพ โดยละทิ้งความปรารถนาที่จะมีความสุขในครอบครัว ดังนั้นนอกเหนือไปจากการศึกษาและอาชีพผู้แนะแนวมีความสนใจเป็นอย่างยิ่งในด้านส่วนตัวและสังคม อันถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญทัดเทียมกันกับเรื่องการศึกษาและอาชีพอย่างแน่นอน เช่น ถ้าหากนักเรียนมีความเจริญงอกงามทางด้านส่วนตัวและสังคมแล้ว ก็ย่อมจะส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ ความสำเร็จทั้งในด้านการศึกษาและอาชีพด้วย

วัชร ทรัพย์มี (2545 : 152-153) กล่าวว่า การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม มีความสำคัญต่อตัวผู้รับบริการและผู้ให้บริการแนะแนว ดังนี้

1. การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม มีความสำคัญต่อตัวผู้รับบริการ

แนะแนว ดังต่อไปนี้

- 1.1 การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ช่วยให้ผู้รับบริการพัฒนาความเข้าใจตนเองและผู้อื่น
- 1.2 การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ช่วยให้ผู้รับบริการได้พัฒนาทักษะทางการคิดและการตัดสินใจ
- 1.3 การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ช่วยให้ผู้รับบริการได้พัฒนาทักษะมนุษยสัมพันธ์
- 1.4 การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ช่วยให้ผู้รับบริการได้พัฒนาบุคลิกภาพ

2. การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมมีความสำคัญต่อผู้ให้บริการ ดังต่อไปนี้

- 2.1 การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ช่วยให้ผู้รับบริการตระหนักในความสำคัญของผู้ให้บริการแนะแนว
- 2.2 การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ช่วยให้ผู้รับบริการให้ความสำคัญกับกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม
- 2.3 การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม เป็นการช่วยให้ผู้ทำหน้าที่แนะแนวดำเนินการสร้างกิจกรรมใหม่ๆ ที่เป็นมาตรฐานขึ้น

สรุปได้ว่า การแนะแนวด้านสังคม มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เป็นงานที่ช่วยพัฒนาพื้นฐานของการดำรงชีวิตของนักเรียน เป็นกระบวนการช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคม เนื่องจากสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเป็นสาเหตุให้นักเรียนอาจเกิดความสับสนมีความขัดแย้งในตนเองและระหว่างบุคคล ขาดความสงบสุข นักเรียนอาจมีปัญหาในการพัฒนาบุคลิกภาพ อันเป็นผลเนื่องมาจากการปรับตัวไม่ทันกับโลกที่เปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพสังคมยุคใหม่ ขาดความรู้ในการพัฒนาตนเอง พ่อแม่ผู้ปกครอง ให้ความสำคัญใส่ดูแลบุตรไม่เหมาะสม หากสภาพของแต่ละบุคคลในสังคมเป็นเช่นดังกล่าวมานี้ ย่อมจะมีผลกระทบต่อสุขภาพจิต และพฤติกรรมของนักเรียน ถ้าหากนักเรียนมีความเจริญงอกงามทางด้านสังคมแล้ว ก็ย่อมจะส่งเสริมให้นักเรียนมีประสบการณ์ ความสำเร็จทั้งในด้านการศึกษาและอาชีพด้วย ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนแสวงหาความรู้หรือประกอบอาชีพต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

8.4 ประเภทของกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม

มีผู้แบ่งประเภทของกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมไว้ดังนี้

คมเพชร จิตรศุภกุล (2521 : 168-169) กล่าวว่า กิจกรรมที่สามารถนำมาจัดในการแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม อาจจะแบ่งออกเป็นหลายประเภทดังนี้

1. การเชิญวิทยากรมาบรรยาย จุดมุ่งหมายของการเชิญวิทยากรมาบรรยายนั้น ก็เพื่อให้ นักเรียนได้มีโอกาสได้รับความรู้ ความคิด ตลอดจนทัศนคติจากวิทยากรในเรื่องต่างๆ ทางสังคม

ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความเฉลียวฉลาดมากขึ้น

2. การทำกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียนหรือชั่วโมงโฮมรูมในชั่วโมงที่ใช้สำหรับการแนะแนว หรือสำหรับการพบปะกับนักเรียนนั้น เช่น การช่วยให้นักเรียนรู้จักวิเคราะห์ตนเองและผู้อื่น การฝึกการรับรู้สีกเป็นกลุ่ม การฝึกความเป็นผู้นำ หรือแม้แต่การเล่นเกมที่หลายก็มีประโยชน์ต่อการวิเคราะห์บุคคล

3. การจัดให้นักเรียนรับข้อมูลในรูปของการจัดนิทรรศการ การใช้เครื่องมือสื่อดัดตนศึกษา นอกจากนี้ อาจจะใช้สิ่งตีพิมพ์เป็นสื่อด้วย

4. การทำกิจกรรมกลุ่มตามความสนใจ อาจจะทำออกมาในรูปของการชุมนุมต่างๆ ซึ่งจัดข้อเสนอแนะของกิจกรรมไว้หลายประเภท ดังต่อไปนี้

4.1 กิจกรรมทางด้านวิชาการ การที่นักเรียนได้ทำงานร่วมกันในชุมนุมจะได้รับคุณค่าทางด้านส่วนตัวและสังคมอย่างมาก

4.2 กิจกรรมทางด้านศาสนา เช่น การทำกิจกรรมทางประเพณีในวันต่างๆ กิจกรรมที่ส่งเสริมวัฒนธรรม ด้านการแต่งกาย ภาษา ศิลปะ เป็นต้น

4.3 กิจกรรมด้านสังคมและนันทนาการ การจัดกิจกรรมรื่นเริงต่างๆ กิจกรรมเหล่านี้จะเปิดโอกาสให้นักเรียนรู้จักกันมากขึ้น มีความรักใคร่กลมเกลียวกันมากขึ้น ทำให้มีความสุขอยู่ในสังคม นอกจากนี้ยังส่งเสริมสุขภาพจิตของบุคคลให้สมบูรณ์ เนื่องจากสามารถผ่อนคลายความตึงเครียดต่างๆ ให้ลดน้อยลง

4.4 กิจกรรมด้านสุนทรีย์ เช่น ชุมนุมศิลป์ ดนตรี วรรณคดี และการละคร กิจกรรมประเภทที่ช่วยให้บุคคลได้มีโอกาสกล่อมเกลาคความรู้สึกนึกคิดให้มั่นคง ไม่แข็งกร้าว ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

4.5 กิจกรรมด้านการบริการ เช่น ชุมนุมห้องสมุด กิจกรรมประเภทนี้มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนให้มีพัฒนาการด้านสังคมในแง่การรู้จักให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น

4.6 กิจกรรมสมานักเรียน กิจกรรมนี้มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงาน เป็นการทดลองความสามารถในการทำงานด้านต่างๆ การทำงานร่วมกับผู้อื่น การวางแผน และการดำเนินงานตามแผน เป็นต้น

ลักษณะ สิริวัฒน์ (2543 : 81-82) กล่าวว่า กิจกรรมที่สามารถนำมาจัดในการแนะแนวส่วนตัวและสังคม อาจจะสามารถแบ่งออกได้เป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1. การเชิญวิทยากรมาบรรยาย จุดมุ่งหมายของการเชิญวิทยากรมาบรรยายนั้น ก็เพื่อให้ นักเรียนได้มีโอกาสได้รับความรู้ ความคิด ตลอดจนทัศนคติ จากวิทยากรในเรื่องราวต่างๆ นักเรียนจะมีความคิดที่กว้างขวางขึ้น มองโลกในแง่ของความเป็นจริง และเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ทางด้านสังคม ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความเฉลียวฉลาดมากขึ้น

2. การทำกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียน หรือในชั่วโมงโฮมรูม ในชั่วโมงที่ใช้สำหรับการแนะแนว หรือสำหรับการพบปะนักเรียนนั้น ครูและผู้ให้คำปรึกษาทั้งหลายจะช่วยเหลือนักเรียนของตนได้เป็นอย่างดีในแง่ของการพัฒนา การสร้างพัฒนาการในส่วนตัวและสังคม เช่น ช่วยให้นักเรียนรู้จัก

วิเคราะห์ตนเองและผู้อื่น การฝึกรับรู้ความรู้สึกเป็นกลุ่ม (Group Sensitivity Training) การฝึกความเป็นผู้นำ (Leadership Training) หรือแม้แต่การเล่นเกมนั้นหลายก็ยังมีประโยชน์ต่อการวิเคราะห์บุคคลได้

3. การจัดให้นักเรียนรับข้อสนเทศเป็นกลุ่ม ในโรงเรียนแต่ละโรงเรียนครูไม่จำเป็นต้องจัดกิจกรรมกลุ่มให้เหมือนกัน ทั้งนี้เพราะเด็กแต่ละกลุ่มอาจจะมีความต้องการที่แตกต่างกันไป ดังนั้นควรจะได้พิจารณาว่าเขาควรได้รับข่าวสารอะไร สำหรับวิธีการที่ให้ข่าวสารดังกล่าวแล้ว อาจจะจัดในรูปของนิทรรศการ การใช้เครื่องมือด้านโสตทัศนศึกษา ย่อมจะช่วยให้เด็กมีความสนใจมากขึ้น นอกจากนี้อาจจะใช้สิ่งตีพิมพ์เป็นสื่อในการให้ข้อสนเทศได้ด้วย

สรุปได้ว่า ประเภทของการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม ประกอบไปด้วย การเชิญวิทยากรมาบรรยาย การทำกิจกรรมกลุ่มในชั้นเรียนหรือชั่วโมงโฮมรูมในชั่วโมงที่ใช้สำหรับการแนะแนว หรือสำหรับการพบปะกับนักเรียนนั้น การจัดให้นักเรียนรับข้อมูลในรูปของการจัดนิทรรศการ การใช้เครื่องมือด้านโสตทัศนศึกษา นอกจากนี้ การทำกิจกรรมกลุ่มตามความสนใจ อาจจะจัดออกมาในรูปของการชุมนุมต่างๆ

8.5 หลักการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม

หลักการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม มีผู้ให้หลักการไว้หลายท่านดังนี้

วัชร ทรัพย์มี (2545 : 152-158) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมก้าวหน้าไปเท่าที่ควร ดังนั้นจึงควรมีหลักการพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ดังนี้

1. มีการพัฒนาโครงสร้าง และการดำเนินกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและด้านสังคมอย่างชัดเจน

1.1 มีการสำรวจความต้องการกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม

1.2 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ซึ่งมีจุดประสงค์กำหนดไว้อย่างแน่นอน มีการประเมินกิจกรรมที่ชัดเจน

1.3 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมอย่างต่อเนื่อง

2. การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ต้องพิจารณาลักษณะของผู้รับบริการ

3. การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม นักแนะแนวจะต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับกาลเทศะ เน้นเนื้อหาสาระมากกว่าความสนุกสนานของกิจกรรม ให้ผู้รับบริการมีโอกาสอภิปราย และฝึกทักษะต่างๆ มากกว่าบรรยาย ตลอดจนให้สมาชิกได้เปิดเผยไว้ว่างใจผู้อื่น นอกจากนี้ผู้ให้บริการปรึกษาควรยกตัวอย่างเรื่องใกล้ตัวที่ผู้รับบริการจะนำไปใช้ได้

3.1 มีการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมอย่างเหมาะสมกับกาลเทศะ

3.2 การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม จะต้องเน้นเนื้อหาสาระมากกว่าความสนุกสนานของกิจกรรม

3.3 การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม จะต้องให้สมาชิกได้มีโอกาสอภิปรายและฝึกทักษะต่างๆ มากกว่าบรรยาย ตลอดจนให้สมาชิกได้เปิดเผย และไว้ว่างใจผู้อื่น

3.4 การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ควรยกตัวอย่างเรื่องใกล้ตัวที่ผู้รับบริการจะนำไปใช้ได้

4. ใช้หลักวิชาการในการตรวจสอบคุณภาพของกิจกรรมแนะแนวส่วนตัวและสังคม และนำทฤษฎีและหลักจิตวิทยาต่างๆ ไปใช้ในกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม

ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2543 : 82-83) ได้กล่าวถึงหลักการจัดให้ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการแนะแนวด้านสังคมในระดับต่างๆ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา การแนะแนวสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือนักเรียน ให้สามารถปรับตัวและสามารถเลือกสิ่งต่างๆ ได้เหมาะสมกับวัย ในระดับอนุบาลและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สิ่งสำคัญสำหรับนักเรียน คือ ช่วยนักเรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ในชีวิตของเขา เนื่องจากชีวิตภายในบ้านนั้นนักเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นน้อยมาก เพราะมีบุคคลเป็นจำนวนน้อย แต่เมื่อ นักเรียนเข้าโรงเรียนก็ต้องพบกับคนกลุ่มใหญ่ซึ่งเป็นคนในระดับเดียวกัน มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย และจิตใจเท่าๆ กัน

2. ข้อเสนอแนะระดับมัธยมศึกษา ในระยะวัยรุ่น นักเรียนจะเริ่มมีปัญหาต่างๆ ที่ยุ่งยาก ซึ่งจะเกี่ยวกับการปรับตัวด้านร่างกาย ด้านสังคม และด้านส่วนตัว การเปลี่ยนแปลงที่น่าสังเกต คือ การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายทั้งเด็กชายและเด็กหญิง ในระยะนี้เด็กนักเรียนจะแยกตนเองจากพ่อแม่ เขาจึงพยายามทำอะไรด้วยตนเอง เมื่อเด็กเจริญเติบโตขึ้นความแตกต่างในด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ของนักเรียนแต่ละคนจะมีความชัดเจนและสำคัญมากขึ้น นักเรียนจึงควรได้รับข้อเสนอแนะโดยทั่วไปและข้อเสนอแนะที่กว้างขวางเกี่ยวกับตนเองและผู้อื่น และนอกจากนี้ยังต้องเข้าใจถึงภาวะทางด้านอารมณ์และจิตใจ

นอกจากนี้ ลักษณะ สรวิวัฒน์ (2543 : 82-83) ได้กล่าวถึงหลักการในการให้คำปรึกษาที่เกี่ยวกับการแนะแนวด้านสังคมในระดับต่างๆ ดังนี้

1. นักเรียนจะเรียนรู้เรื่องบุคลิกภาพของตนเอง จากการเรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนเองกับผู้อื่นที่เป็นพื้นฐาน หมายถึงว่าโดยปกติแล้วเมื่อบุคคลใดก็ตามมีความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ เราจะสามารถเห็นท่าทีของบุคคลอื่นก่อนตนเอง

2. ภูมิหลังของนักเรียนในเรื่องประสบการณ์ จะแสดงออกมาในการปฏิบัติตนทางด้านส่วนตัวและสังคมในปัจจุบัน การที่นักเรียนแสดงตนอย่างไรนั้นเป็นการสะท้อนกลับให้ทราบว่า อดีตเขาเคยปฏิบัติอย่างไร เนื่องจากบุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์

3. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเองของนักเรียน อาจจะเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่เป็นจริงไปยังสิ่งที่ไม่เป็นจริง การที่นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตน (Self-concept) อย่างไร ย่อมมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของตัวนักเรียนในทุกๆ ด้าน

4. ถ้าหากนักเรียนไม่สามารถได้รับการตอบสนองตามความต้องการ หรือไม่สามารถลดความวิตกกังวลได้ เขาจะพยายามใช้กลวิธีป้องกันตนเอง ในระหว่างการให้คำปรึกษาจะสามารถสังเกตเห็นได้ว่านักเรียนมีความปรารถนาอะไร นักเรียนมีความวิตกกังวลอย่างไร สิ่งเหล่านี้เป็นองค์

ประกอบที่สำคัญที่จะต้องได้รับการพิจารณา ผู้ให้คำปรึกษาจะสังเกตเห็นได้ว่า นักเรียนเริ่มมีปฏิกริยาโดยกลวิธานในการปรับตัวเสียใหม่ พยายามทำตนให้เป็นไปในลักษณะที่คิดว่าสังคมยอมรับ ดังนั้นข้อสนเทศบางประการจึงน่าจะนำไปใช้ประโยชน์

5. นักเรียนแต่ละคนมีการแสดงแบบแผนพฤติกรรมประเภทใดประเภทหนึ่งมากกว่าประเภทอื่นๆ เนื่องจากบุคคลมีความแตกต่างกัน ดังนั้นบางคนจึงมักแสดงพฤติกรรม ซ้ำๆ กัน แบบแผนพฤติกรรมนั้นอาจจะไม่ดี ไม่เหมาะสม จึงเป็นเหตุให้ควรจะได้รับการแก้ไขพฤติกรรมเหล่านั้น

6. บุคคลแต่ละคนต้องการได้รับการแนะแนวที่ดี เพื่อช่วยให้ความคิดเกี่ยวกับตนเองมีความสมบูรณ์ โดยปกตินักเรียนแต่ละคนจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองหลายประการ ความคิดทั้งหลายอาจมีความขัดแย้งหรือสอดคล้องกัน กิจกรรมแนะแนวหลายแบบอาจจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนมีแนวคิดที่ถูกต้อง

7. การให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการ จะต้องทำร่วมกับโครงการแนะแนวอื่นๆ ที่สามารถจัดให้มีการสัมภาษณ์เป็นระยะเพื่อจุดมุ่งหมายด้านพัฒนาการของผู้เรียนนั้น ควรจะช่วยให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่างๆ ไปพร้อมกับรับคำปรึกษาเป็นระยะๆ ด้วยเพื่อประสิทธิภาพที่จะเกิดขึ้น

สรุปได้ว่า หลักการที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม ต้องมีการพัฒนาโครงสร้างและการดำเนินกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและด้านสังคมอย่างชัดเจน มีการสำรวจความต้องการ มีการจัดกิจกรรมโดยมีจุดประสงค์กำหนดไว้แน่นอน มีการประเมินกิจกรรมที่ชัดเจน มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังต้องพิจารณาลักษณะของผู้รับบริการ โดยที่นักแนะแนวจะต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะกับกาลเทศะ เน้นเนื้อหาสาระมากกว่าความสนุกสนานของกิจกรรม ให้ผู้รับบริการมีโอกาสอภิปราย และฝึกทักษะต่างๆ มากกว่าบรรยาย ตลอดจนให้สมาชิกได้เปิดเผยไว้วางใจผู้อื่น นอกจากนี้ผู้ให้บริการปรึกษาควรยกตัวอย่างเรื่องใกล้ตัวที่ผู้รับบริการจะนำไปใช้ได้ และใช้หลักวิชาการในการตรวจสอบคุณภาพของกิจกรรมแนะแนวส่วนตัวและสังคม นำทฤษฎีและหลักจิตวิทยาต่างๆ ไปใช้ในกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม นอกจากนี้การให้ข้อสนเทศการให้คำปรึกษา การจัดวางตัวบุคคล และการติดตามผล ก็เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม จะช่วยส่งเสริมให้การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมเป็นไปอย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์ และผู้เรียนได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด

8.6 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม

มีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมไว้ดังนี้

เกือกูล ทาสี (2534 : 465-469) กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวด้านสังคมมีการดำเนินงานเป็นกระบวนการบนพื้นฐานหลักการที่ชัดเจน กิจกรรมแนะแนวที่จัดจึงมีประสิทธิภาพ มีความหมายและมีคุณค่าต่อผู้รับบริการอย่างแท้จริง ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การประเมินความต้องการ

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการและตั้งจุดมุ่งหมาย

ขั้นที่ 3 จัดลำดับจุดมุ่งหมาย

ขั้นที่ 4 จัดกิจกรรมที่สนองความมุ่งหมาย

ขั้นที่ 5 ดำเนินกิจกรรม

ขั้นที่ 6 การประเมินผล

วัชรีย์ ทรัพย์มี (2545 : 160-162) กล่าวว่า ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมเป็นกลุ่ม มีดังนี้

1. แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ
2. สำรวจความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
3. พิจารณาลักษณะของผู้รับบริการ
4. วางโครงการจัดกิจกรรมแนะแนวเป็นกลุ่มด้านส่วนตัวและสังคม ไม่ให้ซับซ้อนกับ

โครงการอื่น

5. กำหนดหัวเรื่องการจัดกิจกรรมในลักษณะกิจกรรมสำเร็จรูป มีวัสดุ อุปกรณ์ และการวัดผล

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ การประเมินความต้องการ วิเคราะห์ความต้องการและตั้งจุดมุ่งหมาย จัดลำดับจุดมุ่งหมาย จัดกิจกรรมที่สนองความมุ่งหมาย ดำเนินกิจกรรม การประเมินผล

8.7 เนื้อหากิจกรรมแนะแนวด้านสังคม

เนื้อหากิจกรรมแนะแนวด้านสังคมนั้น เกื้อกูล ทาสี (2534 : 493-494) ได้กล่าวว่า กิจกรรมแนะแนวด้านสังคม เป็นการให้ข้อมูลแก่นักเรียน เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารสาระทางจิตวิทยา สุขภาพจิต และการปรับตัว เพื่อให้ให้นักเรียนพัฒนาตนได้อย่างเหมาะสม เนื้อหาที่พิจารณาอาจจัดไว้ในชั่วโมงกิจกรรมแนะแนว ได้แก่

1. เนื้อหาด้านการรู้จักและเข้าใจตนเอง เช่น การรู้จักตนเองในด้านรูปร่าง หน้าตา นิสัย อารมณ์ ความสามารถ ความเชื่อ ค่านิยม การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการของบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคล การศึกษา และวิเคราะห์บุคลิกภาพของตนเอง จุดเด่นจุดด้อยของตนเอง

2. เนื้อหาด้านทักษะทางสังคม เช่น การตระหนักรู้ถึงปัญหาการรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์และเพื่อการวิเคราะห์ปัญหา การพิจารณาทางเลือกในการแก้ปัญหา การเลือกและตัดสินใจ การฝึกหัดกระบวนการในการแก้ปัญหา

3. เนื้อหาด้านมนุษยสัมพันธ์ เช่น การพูด การฟัง การแสดงออกทางสีหน้า การแสดง ความมั่นใจในตนเอง การสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น การปรับปรุงท่าทางบุคลิกลักษณะเพื่อการสร้างสัมพันธภาพที่ดี การทำงานร่วมกับผู้อื่น การช่วยเหลือและให้ความร่วมมือกับผู้อื่น การยอมรับในคุณค่าความสามารถของตนเองและผู้อื่น ความรับผิดชอบตามบทบาทและหน้าที่ การลดและขจัดข้อขัดแย้ง

สรุปได้ว่า เนื้อหาที่จัดกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม ควรเป็นเนื้อที่เกี่ยวกับการรู้จักและเข้าใจตนเอง ทักษะทางสังคม มนุษยสัมพันธ์ เป็นการให้ข้อมูลแก่นักเรียน เพื่อให้ข่าวสารสาระทางจิตวิทยา สุขภาพจิต และการปรับตัว เพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนได้อย่างเหมาะสม สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

8.8 การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านสังคม

การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านสังคมนั้น วัชร ทรัพย์มี (2545 : 180) ได้กล่าวว่า แนวทางการพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม มีดังนี้

1. แนวทางการพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมเป็นกลุ่ม คือ แนวทางการจัดกิจกรรมโฮมรูม แนวทางการจัดชั่วโมงแนะแนว แนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มย่อย แนวทางการจัดปฐมนิเทศ ซึ่งมีวิธีดำเนินการคือ แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ สำรวจความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง พิจารณาลักษณะของผู้รับบริการ วางโครงการจัดกิจกรรมแนะแนวเป็นกลุ่มด้านส่วนตัวและสังคมไม่ให้ซับซ้อนกับโครงการอื่น กำหนดหัวเรื่องการจัดกิจกรรมในลักษณะกิจกรรมสำเร็จรูป มีวัสดุ อุปกรณ์ และการวัดผล

2. แนวทางการพัฒนากิจกรรมการให้บริการปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคม มีวิธีดำเนินการดังนี้

2.1 มีผู้ให้บริการปรึกษาด้านจิตวิทยาการปรึกษา มีกำหนดเวลาให้บริการปรึกษาที่แน่นอน มีห้องให้บริการปรึกษาโดยเฉพาะ

2.2 มีการรักษาความลับของผู้รับบริการอย่างเคร่งครัด

2.3 มีการประชาสัมพันธ์บริการปรึกษา

2.4 มีการใช้หลักวิชาของการให้บริการปรึกษา

3. แนวทางการพัฒนากิจกรรมกลุ่ม เพื่อพัฒนาตนเองด้านส่วนตัวและสังคม นักแนะแนวควรศึกษาเพิ่มเติมทางด้านกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาตนเองด้านส่วนตัวและสังคมจนถึงขั้นปฏิบัติจริงในกรณีที่ไม่ศึกษาทางด้านนี้

4. แนวทางการพัฒนากิจกรรมการจัดวางตัวบุคคล เช่น ให้ผู้สมควรเข้าพักในสถานที่อื่นเหมาะสม ช่วยให้นักเรียนหรือนักศึกษาที่ขาดแคลนได้รับทุนหรือบริการอาหารกลางวัน หรือได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสม

สรุปได้ว่า การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านสังคม ต้องอาศัยข้อมูลจากผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด โดยเฉพาะนักเรียน ซึ่งอาจจะมีผู้รับผิดชอบ การสำรวจปัญหาความต้องการ การวางแผนโครงการ การจัดกิจกรรม และการประเมินผล อีกทั้งการพัฒนาการให้คำปรึกษาด้านส่วนตัวและสังคมจะต้องมีการรักษาความลับของผู้รับบริการอย่างเคร่งครัด การประชาสัมพันธ์บริการปรึกษา การใช้หลักวิชาของการให้บริการปรึกษา และมีสถานที่ที่เหมาะสมในการให้คำปรึกษา นอกจากนี้ นักแนะแนวควรศึกษาเพิ่มเติมทางด้านกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาตนเองด้านส่วนตัวและสังคมจนถึงขั้นปฏิบัติจริง เพื่อให้นักเรียนได้รับประโยชน์จากการจัดกิจกรรมแนะแนวด้านสังคมมากที่สุด

8.9 การประยุกต์ใช้กิจกรรมแนะแนวด้านสังคม

การประยุกต์ใช้กิจกรรมแนะแนวด้านสังคมนั้น วัชร ทรัพย์มี (2545 : 186) ได้กล่าวว่า การประยุกต์ใช้กิจกรรมแนะแนวด้านสังคมในวัยเด็กมีดังนี้

1. ควรมีครูแนะแนวที่ศึกษามาโดยตรงทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินงานแนะแนว
  2. ควรมีการให้บริการปรึกษาแก่เด็ก
  3. ครูแนะแนวระดับประถมศึกษาจะต้องมีความรู้เป็นอย่างดีในเรื่องจิตวิทยาวัยเด็ก และพัฒนาการของเด็ก
  4. ควรมีการศึกษารายการเกี่ยวกับเด็กที่มีพฤติกรรมที่พึงปรารถนา เพื่อเป็นตัวอย่างในการอบรมเลี้ยงดู
  5. ฝ่ายแนะแนวต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กให้ผู้ปกครอง
- แนวทางการประยุกต์ใช้กิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมในวัยรุ่นมีดังนี้
1. จัดบริการให้การปรึกษาเป็นกลุ่มแก่วัยรุ่น
  2. จัดบริการให้คำปรึกษาโดยเพื่อนร่วมวัยแก่วัยรุ่น
  3. จัดบริการให้คำปรึกษาแก่วัยรุ่นทั้งในสถาบันการศึกษาและนอกสถาบันการศึกษา
- แนวทางการประยุกต์ใช้กิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมในวัยผู้ใหญ่มีดังนี้
1. ควรจัดให้บริการปรึกษาแก่พนักงาน โดยผู้เชี่ยวชาญหรือหัวหน้างานที่ได้รับการฝึก
- อบรมด้านจิตวิทยาการปรึกษา
2. ควรจัดให้บริการปรึกษาแก่ผู้ใหญ่นอกหน่วยงาน เช่น ผู้ป่วย ญาติผู้ป่วย ผู้ติดยาเสพติด ผู้กำลังพ้นโทษ
  3. ควรมีการศึกษาเป็นรายกรณีกับผู้ใหญ่ที่ปรับตัวไม่ได้ พร้อมทั้งวิธีให้ความช่วยเหลือและศึกษารายกรณีกับผู้ใหญ่ที่ปรับตัวได้เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป
- สรุปได้ว่า การประยุกต์ใช้กิจกรรมแนะแนวด้านสังคม ทั้งในวัยเด็ก วัยรุ่น วัยผู้ใหญ่ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ และมีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยผู้ที่ทำการจัดกิจกรรมแนะแนวหรือให้คำปรึกษาจะต้องมีความรู้ความสามารถทางด้านจิตวิทยาและการแนะแนวโดยเฉพาะ ทั้งนี้เพื่อจะได้ช่วยเหลือผู้รับบริการได้อย่างเต็มความสามารถ และให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับบริการมากที่สุด

8.10 งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม

ฟลาดี และรุทเซล (Flaherty; & Reutzel. 1965 : 409-411) ได้ศึกษาบุคลิกภาพของนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนสูงและนักเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการเรียนต่ำ โดยใช้แบบทดสอบ CPI (The California Psychological Inventory) วัดบุคลิกภาพด้านต่างๆ และใช้คะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงได้คะแนนบุคลิกภาพด้านความรับผิดชอบสูงกว่าผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

กาก้า (Kakkar. 1968 : 706) ได้ศึกษาความสามารถในการปรับตัวและการยอมรับตนเองของวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่า เพศหญิงจะสามารถปรับตัวทางอารมณ์และยอมรับตนเองได้ดีกว่าเพศชาย

ออฟเฟอร์ (Ofer. 1971 : 40-48) ได้ศึกษาพฤติกรรมในการคบเพื่อนต่างเพศของวัยรุ่นโดยศึกษาระยะยาวกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาที่มีอายุระหว่าง 14-21 ปี จำนวน 83 คนจนถึงชั้นปีที่ 3 ในมหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ในเรื่องการมีนัดกับเพื่อนต่างเพศเริ่มต้นเมื่อนักเรียนเรียนชั้นมัธยมศึกษาได้หนึ่งปี ส่วนร้อยละ 45 ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่เคยมีนัดกับเพื่อนต่างเพศ แต่การมีนัดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นร้อยละ 77 เมื่อนักเรียนเหล่านี้อยู่ในชั้นปีที่ 3 ของมหาวิทยาลัย

เทสเซอร์ (Tesser. 1980 : 77-79) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความภาคภูมิใจในตนเองที่เกี่ยวข้องกับบุคคลในครอบครัว สรุปได้ว่าตัวแปรในด้านความใกล้ชิดการปฏิบัติต่อกันและความสัมพันธ์กันในครอบครัวมีผลต่อความภาคภูมิใจในตนเองได้ โดยเปรียบเทียบกับบุคคลในครอบครัวที่มีความใกล้ชิดซึ่งมีผลการกระทำดีกว่า

8.11 งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม

รัตนา รัตนประสพโชค (2524 : 41-42) ได้ทดลองใช้กิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดราชบุรี แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 20 คน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมกลุ่มมีผลต่อการสื่อสารระหว่างบุคคลของนักเรียนที่ฝึกกิจกรรมกลุ่มก่อนและหลังการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ธีระ ชัยยุทธยรรยง (2533 : 60) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหมีวิทยา จังหวัดลพบุรี จำนวน 54 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวมีการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญศรี จึงธนาเจริญเลิศ (2533 : 50-52) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยกิจกรรมกลุ่มมีการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เรณู พินิจการ (2545 : 42) ได้สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางลี่วิทยา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า คะแนนหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แสดงว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมทำให้นักเรียนพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับด้านส่วนตัวและสังคมเพิ่มขึ้น

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้น กล่าวได้ว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ เพราะหลักการทำงานของกิจกรรมแนะแนวเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตาม

ศักยภาพ ความสามารถ องค์ความรู้ที่ได้รับมาของตนเอง ส่งผลให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาของกิจกรรมแนะแนว สรุปได้ว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เป็นสื่อการสอนที่สามารถสร้างเสริม ปรับปรุง พัฒนาพฤติกรรมและความรู้ในเรื่องต่างๆ ให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยมีความประสงค์จะทำการวิจัย การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยจะพัฒนานักเรียนในเรื่องการวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น การปฏิบัติตนกับเพื่อน การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม การควบคุมทางสังคม การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแสดงออกทางสังคม การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม การมองโลกในแง่ดี การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อสร้างเครื่องมือการสอนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 (เรณู พินิจการ. 2545 : 24) โดยครูผู้สอนกิจกรรมแนะแนวสามารถนำไปใช้ได้สะดวก และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัยใช้เทคนิค กลุ่มสัมพันธ์ บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง (ซอลัดดา ขวัญเมือง. 2541 : 87,136) การอภิปรายกลุ่มย่อย การอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ การอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น (พันทิพา อุทัยสุข; และ สิริวรรณ ศรีพหล. 2546 : 93-94) เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถทางสังคมให้เหมาะสม ตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบ และพัฒนาศักยภาพของตนเอง เสริมสร้างทักษะชีวิต และการสร้างสัมพันธภาพที่ดี สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการทดลอง
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 900 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ดังแสดงในตาราง 1 ได้ดังนี้

ตาราง 1 ข้อมูลประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระดับชั้น	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวน ห้องเรียน	จำนวน นักเรียน	ระดับชั้น	จำนวน นักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4	7	309	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2	40
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5	8	281	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4	40
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	7	310	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1	40
รวม	22	900	3	120

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

ดำเนินการทดลองโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 17 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 11 วัน โดยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ทำการทดลองในวันจันทร์ วันอังคาร วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ เวลา 15.00-16.00 นาฬิกา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 ทำการทดลองในวันจันทร์ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 13.00-14.00 นาฬิกา และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ทำการทดลองในวันจันทร์ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 08.30-09.30 นาฬิกา โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลอง การทดลองเริ่มตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2547 สิ้นสุดวันพฤหัสบดีที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2547

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
2. แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 และศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมแนะแนวด้านสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดหัวข้อเรื่องที่จะพัฒนาให้ครอบคลุมชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในหัวข้อเรื่อง ดังนี้

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

1. การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น (1 ชั่วโมง)
2. การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น (1 ชั่วโมง)
3. การปฏิบัติตนกับเพื่อน (1 ชั่วโมง)
4. การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ (1 ชั่วโมง)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2

1. การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน (1 ชั่วโมง)
2. การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน (1 ชั่วโมง)
3. การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน (1 ชั่วโมง)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1

1. ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม (1 ชั่วโมง)
2. การควบคุมทางสังคม (1 ชั่วโมง)
3. การทำงานร่วมกับผู้อื่น (1 ชั่วโมง)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2

1. การแสดงออกทางสังคม (1 ชั่วโมง)
2. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว (1 ชั่วโมง)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1

1. การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม (1 ชั่วโมง)
2. การมองโลกในแง่ดี (1 ชั่วโมง)
3. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม (1 ชั่วโมง)

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2

1. การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม (1 ชั่วโมง)
2. การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา (1 ชั่วโมง)

ขั้นตอนที่ 4 สร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการวิจัย ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และนิยามศัพท์เฉพาะให้ครอบคลุมเนื้อหาตามขั้นตอนที่ 3 โดยใช้เทคนิค กลุ่มสัมพันธ์ บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง (ซอลัดดา ขวัญเมือง, 2541 : 87,136) การอภิปรายแบบกลุ่มย่อย การอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ การอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น (พันทิพา อุทัยสุข; และ สิริวรรณ ศรีพหล, 2546 : 93-94) ดังมีรายละเอียดตามภาคผนวก ประกอบไปด้วย คำชี้แจงการใช้ชุดการสอน คู่มือครู คู่มือนักเรียน สื่อในการสอนกิจกรรมแนะแนว แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว แต่ละชุดการสอนมีหัวข้อดังนี้

1. ชื่อเรื่องที่จะพัฒนา
2. ชื่อกิจกรรม
3. จุดประสงค์
4. สาระสำคัญ
5. สาระการเรียนรู้
6. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
7. การวัดและการประเมินผล
8. แหล่งการเรียนรู้
9. สื่อการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 5 นำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์กาญจนา ภูววรรณ ตรวจสอบชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ว่ามีความสอดคล้องกับเรื่องที่จะพัฒนา นิยามศัพท์เฉพาะ จุดประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล สื่อการเรียนรู้ และขั้นตอนการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในแต่ละกิจกรรม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนที่ 6 นำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/3 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/3 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อหาสิ่งที่ควรปรับปรุง แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข

ลักษณะของแบบฝึกหัดในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

แบบฝึกหัดในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นข้อความเกี่ยวกับเนื้อหาของเรื่องที่จะพัฒนา จุดประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในแต่ละกิจกรรม โดยมีจำนวน 17 แบบฝึกหัด แต่ละแบบฝึกหัดมี 10 ข้อ ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในแต่ละกิจกรรม

ตัวอย่างแบบฝึกหัดในชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

01. นักเรียนคิดว่าเพื่อนที่ดีพึงปฏิบัติต่อกันอย่างไร ก. ไม่เอาเปรียบกัน ข. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ค. มีความจริงใจต่อกัน ง. ถูกทุกข้อ	03. นักเรียนควรจะปฏิบัติตนอย่างไรในยามที่เพื่อนมีปัญหาทุกข์ใจ ก. รับฟังปัญหาด้วยความจริงใจ ข. ให้ไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ค. ให้ไปปรึกษาหัวหน้าห้อง ง. บอกว่าเราก็มีปัญหาเหมือนกัน
02. นักเรียนคิดว่าตนเองมีความรู้สึกอย่างไรต่อเพื่อนเมื่อเพื่อนได้รับรางวัล ก. บางครั้งก็ชอบบางครั้งก็ไม่ชอบ ข. รู้สึกเฉยๆ เมื่อเพื่อนได้รับรางวัล ค. ยินดี และดีใจกับเพื่อนด้วย ง. ไม่ชอบอย่างยิ่งที่เห็นคนอื่นได้รับรางวัล	04. เมื่ออาจารย์ให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร ก. ทำคนเดียวเพราะคิดว่าตนมีความสามารถ ข. รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน และช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย ค. ต่อว่าเพื่อนที่ไม่ช่วยเสนอความคิดเห็น ง. ทำงานกับเพื่อนสนิทในกลุ่มเท่านั้น

เกณฑ์การให้คะแนน

เกณฑ์การให้คะแนนจากการทำแบบฝึกหัดของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีดังนี้ (เรณู พินิจการ. 2545 : 28)

- คำตอบถูกให้ 1 คะแนน
- คำตอบผิดให้ 0 คะแนน

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลผลจากคะแนนแบบฝึกหัดของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีดังนี้ (เรณู พินิจการ. 2545 : 28)

คะแนน	การแปลผล	
9 – 10	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจในความสามารถทางสังคมในระดับมากที่สุด
7 – 8	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจในความสามารถทางสังคมในระดับมาก
5 – 6	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจในความสามารถทางสังคมในระดับปานกลาง
3 – 4	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจในความสามารถทางสังคมในระดับน้อย
1 – 2	หมายถึง	มีความรู้ความเข้าใจในความสามารถทางสังคมในระดับน้อยที่สุด

2. แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินชุดการสอน และการประเมินสื่อการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ขั้นตอนที่ 2 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 17 ชุด แต่ละชุดมี 12 ข้อ โดยยึดหลักการในการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ของเอกชน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ของสำนักวิชาและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546 : 8-9) และยึดเนื้อหาในชุดการสอน ได้แก่ เรื่องที่จะพัฒนา จุดประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล สื่อการเรียนรู้ และขั้นตอนการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในแต่ละกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยนำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่สร้างขึ้นจำนวน 17 ชุด แต่ละชุดมี 12 ข้อ ไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง และอาจารย์กาญจนา ภู่วรรณ ตรวจสอบข้อคำถามที่สร้างขึ้น ทั้งด้านเนื้อหาและภาษาให้สอดคล้องกับเนื้อหาในชุดการสอน ได้แก่ เรื่องที่จะพัฒนา นิยามศัพท์ เฉพาะ จุดประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล สื่อการเรียนรู้ และ

ขั้นตอนการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในแต่ละกิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ลักษณะของแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นข้อความเกี่ยวกับเรื่องที่จะพัฒนา จุดประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล สื่อการเรียนรู้ และขั้นตอนการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในแต่ละกิจกรรม โดยมีจำนวน 17 ชุด แต่ละชุดมี 12 ข้อ ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนหลังจากสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในแต่ละกิจกรรม

ตัวอย่างแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
01.	หลังทำกิจกรรมนักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในสังคม					
02.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้สามารถปฏิบัติตนในสังคม					
03.	ข้อความในใบความรู้ ใบงาน อ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
04.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
05.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					

เกณฑ์การแปลผล

เกณฑ์การแปลผลแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีดังนี้ (จตุพร ปักกระภา. 2544 : 32-33)

ค่าเฉลี่ย	4.51 - 5.00	หมายถึง	เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 - 4.50	หมายถึง	เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 - 3.50	หมายถึง	เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 - 2.50	หมายถึง	เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย   1.00 - 1.50   หมายถึง   เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 ในระดับน้อยที่สุด

การดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ติดต่อโรงเรียนที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ขออนุญาตหัวหน้างานแนะแนว และผู้บริหารโรงเรียน เพื่อนัดหมาย กำหนดวัน และเวลา ในการทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 2 เตรียมชุดการสอน ใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัด สื่อการเรียนรู้ แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 และวางแผนการดำเนินงานล่วงหน้า

ขั้นตอนที่ 3 ปฐมนิเทศนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในแต่ละระดับชั้น โดยจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์กับนักเรียน และชี้แจงจุดประสงค์ เนื้อหา ขั้นตอนการสอนกิจกรรม การปฏิบัติตนของนักเรียน วันและเวลาในการเรียนกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการทดลองโดยใช้การวิจัยแบบ One Group Pretest Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 60) ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แบบแผนการทดลองแบบ One Group Pretest Posttest Design

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

- T₁   แทน   การทดสอบก่อนการทดลอง
- T₂   แทน   การทดสอบหลังการทดลอง
- X   แทน   การใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ผู้วิจัยนำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และปรับปรุงแก้ไขจากการนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง มาดำเนินการทดลองใช้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 17 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ทำการทดลองในวันจันทร์ วันอังคาร วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ เวลา 15.00-16.00 นาฬิกา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 ทำการทดลองในวันจันทร์ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 13.00-14.00 นาฬิกา และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ทำการทดลองในวันจันทร์ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 08.30-09.30 นาฬิกา โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลอง การทดลองเริ่มตั้งแต่วันจันทร์ที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2547 สิ้นสุดวันพฤหัสบดีที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2547 ขั้นตอนในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นตอนทดสอบก่อนกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถทางสังคมมากน้อยเพียงใด

2) ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถทางสังคม

3) ขั้นกิจกรรม ผู้วิจัยชี้แจงนักเรียนเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว และให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว

4) ขั้นสรุปกิจกรรม ผู้วิจัยร่วมสรุปกับนักเรียน เกี่ยวกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมแนะแนว

5) ขั้นตอนทดสอบหลังกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถทางสังคมมากน้อยเพียงใด

6) ขั้นประเมินชุดการสอนกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอน กิจกรรมแนะแนว เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอยู่ในระดับใด

ตาราง 3 ระยะเวลาในการดำเนินการทดลอง

วัน / เดือน / ปี				เวลา	สถานที่	รายการทดลอง
วันจันทร์ที่ 16	สิงหาคม 2547	08.30-09.30	ห้อง ม.6/1	13.00-14.00	ห้อง ม.5/4	การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม
						ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม
						การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น
วันอังคารที่ 17	สิงหาคม 2547	08.30-09.30	ห้อง ม.6/1	13.00-14.00	ห้อง ม.5/4	การมองโลกในแง่ดี
						การควบคุมทางสังคม
						การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น
วันพฤหัสบดีที่ 19	สิงหาคม 2547	08.30-09.30	ห้อง ม.6/1	13.00-14.00	ห้อง ม.5/4	การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
						การทำงานร่วมกับผู้อื่น
						การปฏิบัติตนกับเพื่อน
วันศุกร์ที่ 20	สิงหาคม 2547	15.00-16.00	ห้อง ม.4/2			การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
วันจันทร์ที่ 23	สิงหาคม 2547	08.30-09.30	ห้อง ม.6/1	13.00-14.00	ห้อง ม.5/4	การอยู่ร่วมกับผู้อื่น
						การแสดงออกทางสังคม
						การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน
วันอังคารที่ 24	สิงหาคม 2547	08.30-09.30	ห้อง ม.6/1	13.00-14.00	ห้อง ม.5/4	การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา
						การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
						การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน
วันพฤหัสบดีที่ 26	สิงหาคม 2547	15.00-16.00	ห้อง ม.4/1			การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม และจำแนกรายกิจกรรม ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพชุดการสอน E_1 / E_2

2. เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent (t-test for dependent samples)

3. วิเคราะห์แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

4.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรต่อไปนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2546 : 35)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนน
	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยใช้สูตรต่อไปนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2546 : 65)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

4.3 ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้ (พิชิต ฤทธิ์จัญญ. 2544 : 81-82)

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{n}}{A} \times 100$$

เมื่อ	E ₁	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอน
	$\sum X$	แทน	คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างจากการทำแบบฝึกหัดก่อน การใช้ชุดการสอน
	A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอน
	n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

$$E_2 = \frac{\frac{\sum F}{n}}{B} \times 100$$

เมื่อ	E ₂	แทน	ประสิทธิภาพของชุดการสอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ กลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ ชุดการสอน
	$\sum F$	แทน	คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ ชุดการสอน
	B	แทน	คะแนนเต็มของการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอน
	n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

5.4 เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent (t-test for dependent samples) ดังต่อไปนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์. 2546 : 193)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

df = n - 1

เมื่อ	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	$\sum D$	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของ D แต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum D)^2$	แทน	การเอาผลรวมของ D ทั้งหมดมายกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

E_1	แทน	ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอน
ΣX	แทน	คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างจากการทำแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอน
A	แทน	คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดก่อนการใช้ชุดการสอน
E_2	แทน	ประสิทธิภาพของชุดการสอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอน
ΣF	แทน	คะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างจากการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอน
B	แทน	คะแนนเต็มของการทำแบบฝึกหัดหลังการใช้ชุดการสอน
n	แทน	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
$S.D.$	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้เปรียบเทียบกับค่าวิกฤติการแจกแจงแบบ t เพื่อทราบความมีนัยสำคัญทางสถิติ
Σ	แทน	ผลรวมของคะแนนจากการทำแบบฝึกหัด
ΣD	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
ΣD^2	แทน	ผลรวมความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่ยกกำลังสอง
$**$	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม และจำแนกรายกิจกรรม ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพชุดการสอน E_1 / E_2

2. เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent (t-test for dependent samples)

3. วิเคราะห์แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม และจำแนกรายกิจกรรม ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพชุดการสอน E_1 / E_2 ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม และจำแนกรายกิจกรรม

ชื่อกิจกรรม	n	ΣX	A	E_1	n	ΣF	B	E_2	$E_1 / E_2 \times 100$
1. การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น	40	297	10	74.25	40	366	10	91.50	81.14
2. การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น	40	300	10	75.00	40	370	10	92.50	81.08
3. การปฏิบัติตนกับเพื่อน	40	273	10	68.25	40	369	10	92.25	73.98
4. การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ	40	310	10	77.50	40	373	10	93.25	83.10
5. การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน	40	291	10	72.75	40	371	10	92.75	78.43
6. การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน	40	244	10	61.00	40	322	10	80.50	75.77

จากตาราง 4 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพ E_1 / E_2 ของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน อยู่ระหว่าง 61.00–77.50 และประสิทธิภาพของชุดการสอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ระหว่าง 80.50–93.50 โดยทุกกิจกรรมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 และคะแนนหลังได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีคะแนนสูงกว่าคะแนนก่อนการได้รับการสอน ซึ่งเป็นไปตาม สมมุติฐานข้อที่ 2 และประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม ซึ่งมีจำนวน 17 กิจกรรม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 76.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60

2. เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent (t-test for dependent samples) ดังแสดงในตาราง 5 และตาราง 6

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า t ของคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกรายกิจกรรม

ชื่อกิจกรรม	n	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	t
1. การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	7.42	1.12	ระดับมาก	12.04**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	9.15	0.62	ระดับมากที่สุด	
2. การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	7.50	1.15	ระดับมาก	9.82**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	9.25	0.86	ระดับมากที่สุด	
3. การปฏิบัติตนกับเพื่อน					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	6.82	1.48	ระดับปานกลาง	10.36**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	9.22	0.89	ระดับมากที่สุด	
4. การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	7.75	1.12	ระดับมาก	11.19**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	9.32	0.91	ระดับมากที่สุด	

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	n	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	t
5. การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	7.27	1.33	ระดับมาก	10.95**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	9.27	0.67	ระดับมากที่สุด	
6. การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	6.10	1.89	ระดับปานกลาง	7.78**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	8.05	1.01	ระดับมาก	
7. การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	6.15	2.00	ระดับปานกลาง	9.03**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	8.67	1.04	ระดับมาก	
8. ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	6.20	1.81	ระดับปานกลาง	8.00**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	8.17	1.12	ระดับมาก	
9. การควบคุมทางสังคม					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	6.82	1.56	ระดับปานกลาง	11.36**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	8.77	0.99	ระดับมาก	
10. การทำงานร่วมกับผู้อื่น					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	7.27	1.63	ระดับมาก	8.36**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	9.15	0.86	ระดับมากที่สุด	

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	n	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	t
11. การแสดงออกทางสังคม					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	6.35	1.79	ระดับปานกลาง	8.72**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	8.67	1.02	ระดับมาก	
12. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	7.15	1.90	ระดับมาก	7.98**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	9.27	0.75	ระดับมากที่สุด	
13. การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	7.65	1.23	ระดับมาก	11.12**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	9.35	0.76	ระดับมากที่สุด	
14. การมองโลกในแง่ดี					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	6.67	2.04	ระดับปานกลาง	7.57**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	8.92	0.88	ระดับมาก	
15. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ สังคม					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	6.35	1.96	ระดับปานกลาง	8.97**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	8.90	1.19	ระดับมาก	

ตาราง 5 (ต่อ)

ชื่อกิจกรรม	n	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล	t
16. การอยู่ร่วมกับผู้อื่น					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	6.22	1.83	ระดับปานกลาง	10.09**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	8.55	1.03	ระดับมาก	
17. การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา					
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	40	6.10	1.93	ระดับปานกลาง	11.21**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	40	8.80	1.01	ระดับมาก	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรม
แนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 นักเรียนมีการพัฒนาความ
สามารถทางสังคม คือ การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น การเข้าใจและ
ยอมรับในความสามารถของผู้อื่น การปฏิบัติตนกับเพื่อน การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ การ
เข้าใจความรู้สึกของเพื่อน การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน
ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม การควบคุมทางสังคม การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแสดงออกทาง
สังคม การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม การมองโลกใน
แง่ดี การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการใช้ชีวิตในสถาบันอุดม
ศึกษา เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 6 แสดงคะแนนรวมก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน และการทดสอบค่า t ในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม

การทดสอบ	n	Σ	ΣD	ΣD^2	t
คะแนนก่อนการใช้ชุดการสอน	120	4697			
			1067	12983	17.97**
คะแนนหลังการใช้ชุดการสอน	120	5764			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถทางสังคมเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าชุดการสอนสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถทางสังคมเพิ่มขึ้น

4. วิเคราะห์แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 7 และ ตาราง 8

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ที่มีต่อชุดการสอน กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม และจำแนกรายกิจกรรม

ชื่อกิจกรรม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น	4.41	0.16	ระดับมาก
2. การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น	4.28	0.13	ระดับมาก
3. การปฏิบัติตนกับเพื่อน	4.46	0.12	ระดับมาก
4. การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ	4.20	0.10	ระดับมาก
5. การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน	4.31	0.17	ระดับมาก
6. การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน	4.40	0.08	ระดับมาก
7. การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน	4.48	0.10	ระดับมาก
8. ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม	4.33	0.11	ระดับมาก
9. การควบคุมทางสังคม	4.22	0.12	ระดับมาก
10. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.31	0.11	ระดับมาก
11. การแสดงออกทางสังคม	4.38	0.08	ระดับมาก
12. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว	4.28	0.08	ระดับมาก
13. การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม	4.58	0.51	ระดับมากที่สุด
14. การมองโลกในแง่ดี	4.26	0.07	ระดับมาก
15. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	4.26	0.10	ระดับมาก
16. การอยู่ร่วมกับผู้อื่น	4.21	0.12	ระดับมาก
17. การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา	4.32	0.09	ระดับมาก
รวม	4.33	0.10	ระดับมาก

จากตาราง 7 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม อยู่ในระดับมาก แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้กิจกรรมการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกิจกรรมอื่นๆ นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ อยู่ในระดับมาก แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้กิจกรรมอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น การปฏิบัติตนกับเพื่อน การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม การควบคุมทางสังคม การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแสดงออกทางสังคม การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว การมองโลกในแง่ดี การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ที่มีต่อชุดการสอน กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกข้อ และ จำแนกรายข้อ

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. หลังจากเรียนกิจกรรมแนะแนวนักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถทางสังคม	4.45	0.05	ระดับมาก
2. เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถทางสังคม	4.39	0.11	ระดับมาก
3. เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถทางสังคม	4.36	0.09	ระดับมาก
4. กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น	4.11	0.24	ระดับมาก
5. กิจกรรมการเรียนรู้มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนได้เหมาะสมในสังคม	4.35	0.13	ระดับมาก
6. เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา	4.23	0.12	ระดับมาก
7. ข้อความในใบความรู้ ใบงาน และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสังชัดเจนและเข้าใจง่าย	4.25	0.08	ระดับมาก
8. ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา	4.25	0.09	ระดับมาก
9. สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย	4.24	0.08	ระดับมาก
10. การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง	4.25	0.09	ระดับมาก
11. นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	4.37	0.09	ระดับมาก
12. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้	4.57	0.07	ระดับมากที่สุด
รวม	4.31	0.04	ระดับมาก

จากตาราง 8 แสดงว่านักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกข้อ อยู่ในระดับมาก แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกข้อ อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นใน ข้อที่ 12 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้ อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการที่นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนในข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับข้อความในข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ 1 หลังจากเรียนกิจกรรมแนะแนวนักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถทางสังคม ข้อที่ 2 เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถทางสังคม ข้อที่ 3 เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถทางสังคม ข้อที่ 4 กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น ข้อที่ 5 กิจกรรมการเรียนรู้มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนได้เหมาะสมในสังคม ข้อที่ 6 เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา ข้อที่ 7 ข้อความในใบความรู้ ใบงาน และแบบฝึกหัด อ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย ข้อที่ 8 ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา ข้อที่ 9 สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย ข้อที่ 10 การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง และข้อที่ 11 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัยได้ลำดับขั้นตอนของการวิจัย สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
2. เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ทำให้ได้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งเป็นแนวทางให้กับครูแนะแนวในการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์แก่นักเรียนได้เป็นอย่างดี

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 900 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2547 โรงเรียนวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ได้ดังนี้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ได้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 มีนักเรียนจำนวน 40 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ได้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 มีนักเรียนจำนวน 40 คน และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 มีนักเรียนจำนวน 40 คน

ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง

ดำเนินการทดลองโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 17 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 11 วัน โดยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4/2 ทำการทดลองในวันจันทร์ วันอังคาร วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ เวลา 15.00-16.00 นาฬิกา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/4 ทำการทดลองในวันจันทร์ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 13.00-14.00 นาฬิกา และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ทำการทดลองในวันจันทร์ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 08.30-09.30 นาฬิกา โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลอง การทดลองเริ่มตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2547 สิ้นสุดวันพฤหัสบดีที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2547

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60
2. คะแนนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 หลังจากรับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีคะแนนสูงกว่าคะแนนก่อนได้รับการสอน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
2. แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

การดำเนินการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. ดำเนินการทดลองโดยใช้การวิจัยแบบ One Group Pretest Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543 : 60) ผู้วิจัยนำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มาดำเนินการทดลองให้กับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 17 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 11 วัน โดยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ทำการทดลองในวันจันทร์ วันอังคาร วันพฤหัสบดี และวันศุกร์ เวลา 15.00-16.00 นาฬิกา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทำการทดลองในวันจันทร์ วันอังคาร และวันพฤหัสบดี เวลา 13.00-14.00 นาฬิกา และชั้นมัธยมศึกษา

ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลอง การทดลองเริ่มตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม พ.ศ. 2547 สิ้นสุดวันพฤหัสบดีที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2547 ขั้นตอนในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1) ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถทางสังคมมากน้อยเพียงใด

2) ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถทางสังคม

3) ขั้นกิจกรรม ผู้วิจัยชี้แจงนักเรียนเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว และให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว

4) ขั้นสรุปกิจกรรม ผู้วิจัยร่วมสรุปกับนักเรียน เกี่ยวกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมแนะแนว

5) ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถทางสังคมมากน้อยเพียงใด

6) ขั้นประเมินชุดการสอนกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอยู่ในระดับใด

2. นำคะแนนที่ได้จากแบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน และแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มาวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติต่อไป

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้จัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม และจำแนกรายกิจกรรม ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพชุดการสอน E_1 / E_2

2. เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent (t-test for dependent samples)

3. วิเคราะห์แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ประสิทธิภาพ E_1/E_2 ของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน อยู่ระหว่าง 61.00–77.50 และประสิทธิภาพของชุดการสอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ระหว่าง 80.50–93.50 โดยทุกกิจกรรมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 (เรณู พินิจการ. 2545 : 24) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 และคะแนนหลังได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีคะแนนสูงกว่า คะแนนก่อนการได้รับการสอน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 และประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม ซึ่งมีจำนวน 17 กิจกรรม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 76.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60

2. เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำแนกเป็นรายกิจกรรม โดยใช้สถิติ t-test แบบ dependent ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถทางสังคม คือ การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น การปฏิบัติตนกับเพื่อน การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม การควบคุมทางสังคม การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแสดงออกทางสังคม การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม การมองโลกในแง่ดี การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อเปรียบเทียบคะแนนการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า ภายหลังการเข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถทางสังคมเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าชุดการสอนสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถทางสังคมเพิ่มขึ้น

3. วิเคราะห์แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม และจำแนกรายกิจกรรม โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดการสอนกิจกรรม

แนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม อยู่ในระดับมาก แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้กิจกรรมการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกิจกรรมอื่นๆ นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมอื่นๆ อยู่ในระดับมาก แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้กิจกรรมอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น การปฏิบัติตนกับเพื่อน การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม การควบคุมทางสังคม การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแสดงออกทางสังคม การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว การมองโลกในแง่ดี การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

เมื่อวิเคราะห์แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมทุกข้อ และจำแนกรายข้อ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกข้อ อยู่ในระดับมาก แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นใน ข้อที่ 12 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้ อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการที่นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนในข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับข้อความในข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ 1 หลังจากเรียนกิจกรรมแนะแนวนักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถทางสังคม ข้อที่ 2 เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถทางสังคม ข้อที่ 3 เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถทางสังคม ข้อที่ 4 กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น ข้อที่ 5 กิจกรรมการเรียนรู้มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนได้เหมาะสมในสังคม ข้อที่ 6 เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา ข้อที่ 7 ข้อความในใบความรู้ ใบงาน และแบบฝึกหัด อ่านง่าย คำสังชัดเจนและเข้าใจง่าย ข้อที่ 8 ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา ข้อที่ 9 สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย ข้อที่ 10 การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง และข้อที่ 11 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง

การอภิปรายผล

จากการวิจัยการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัยนำเสนอการอภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 17 กิจกรรม โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพชุดการสอน E_1 / E_2 ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน อยู่ระหว่าง 61.00–77.50 และประสิทธิภาพของชุดการสอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่าง อยู่ระหว่าง 80.50–93.50 โดยทุกกิจกรรมมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 (เรณู พินิจการ. 2545 : 24) ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 1 และคะแนนหลังได้รับการสอนโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีคะแนนสูงกว่าคะแนนก่อนการได้รับการสอน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้เนื่องมาจากกิจกรรมในชุดการสอนได้ถูกสร้างขึ้นตามขั้นตอนของการสร้างชุดการสอน และสอดคล้องกับเรื่องที่จะพัฒนา รวมทั้งขั้นตอนการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในแต่ละกิจกรรม โดยที่เนื้อหาที่สอนเป็นเรื่องใกล้ตัว สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทั้งในการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย การอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ และการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น เพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว นักเรียนเป็นอย่างมาก และนักเรียนในช่วงชั้นที่ 4 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นวัยที่มีความกล้าแสดงออกเป็นอย่างมาก ทั้งทางด้านความคิด และการกระทำ จึงทำให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด มีการให้ข้อมูลย้อนกลับทำให้นักเรียนทราบว่าการตัดสินใจหรือการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายถูกหรือผิดอย่างไร มีการเสริมแรงทางบวกโดยการให้คำชมทำให้นักเรียนภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถทำตามที่ได้รับมอบหมายได้ถูกต้อง นักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น มีบรรยากาศแห่งความเป็นกันเอง กล้าเปิดเผยตนเอง นักเรียนมีความใฝ่รู้และให้ความร่วมมือในการสอนกิจกรรม ทำให้นักเรียนมีแนวทางในการปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ มาลี จุฬา (2544 : 116) กล่าวว่า ควรจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการคิด คือ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้พูด และแสดงความคิดเห็น เพื่อส่งเสริมการคิด ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น และสอดคล้องกับ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2544 : 129) กล่าวว่า ในบรรยากาศของการเรียนการสอนควรมีการไต่ถาม มีการอภิปราย และทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้เด็กเกิดความกระตือรือร้น มีการรับฟังและทำความเข้าใจ ตลอดถึงการยอมรับซึ่งกันและกัน

ประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม ตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 (เรณู พินิจการ.

2545 : 24) โดยใช้สูตรการคำนวณประสิทธิภาพชุดการสอน E_1/E_2 ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม ซึ่งมีจำนวน 17 กิจกรรม มีประสิทธิภาพเท่ากับ 76.22 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 แสดงว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม เป็นชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากก่อนสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาพัฒนาการด้านสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ช่วงชั้นที่ 4 ศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษา พุทธศักราช 2542 และศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 นอกจากนี้ยังศึกษาหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ช่วงชั้นที่ 4 อีกทั้งกำหนดหัวข้อเรื่องให้ครอบคลุมชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 และนำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ได้ตรวจสอบชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ว่ามีความสอดคล้องกับเรื่องที่จะพัฒนา นิยามศัพท์เฉพาะ จุดประสงค์ สาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล สื่อการเรียนรู้ และขั้นตอนการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในแต่ละกิจกรรม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

นอกจากนี้ได้นำชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาสิ่งที่ควรปรับปรุง แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับ เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 294) กล่าวว่า ในการสร้างชุดการสอน ก่อนที่จะนำไปใช้จริง ควรจะมีการทดลอง แก้ไขปรับปรุงให้ได้มาตรฐานเสียก่อน เพื่อให้ได้ทราบว่าชุดการสอนนั้นมีคุณภาพเพียงใด มีสิ่งใดที่ยังบกพร่องอยู่ โดยผู้วิจัยนำชุดการสอนไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาสิ่งที่ควรปรับปรุง แล้วนำชุดการสอนมาปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นผู้วิจัยจึงนำชุดการสอนไปทดลองกับนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนทดสอบก่อนกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถทางสังคมมากน้อยเพียงใด ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม ผู้วิจัยสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความสามารถทางสังคม ขั้นกิจกรรม ผู้วิจัยชี้แจงนักเรียนเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว และให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมแนะแนว ขั้นสรุปกิจกรรม ผู้วิจัยร่วมสรุปกับนักเรียน เกี่ยวกับสาระสำคัญ สาระการเรียนรู้ ข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรมแนะแนว ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถทางสังคมมากน้อยเพียงใด

ชั้นประเมินชุดการสอนกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว เพื่อจะได้ทราบว่านักเรียน เห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอยู่ในระดับใด และในชุดการสอนแต่ละชุดประกอบไปด้วยคำชี้แจงการใช้ชุดการสอน คู่มือครู คู่มือนักเรียน สื่อในการสอน กิจกรรมแนะแนว แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว จึงทำให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียนมีคะแนนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน แสดงว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2522 : 130) กล่าวว่า การหาประสิทธิภาพของสื่อทำได้ 2 วิธี คือ ประเมินโดยอาศัยเกณฑ์ทำโดยเอาคะแนนก่อนและหลังเรียนมาคำนวณแล้วเอาไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ถ้าผ่านเกณฑ์แสดงว่าสื่อนั้นมีประสิทธิภาพ และประเมินโดยไม่อาศัยเกณฑ์ เป็นการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียน ถ้าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าสื่อนั้นมีประสิทธิภาพ

2. นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 นักเรียนจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถทางสังคมเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถทางสังคมเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แต่ละกิจกรรม ผู้วิจัยได้ใช้สื่อการเรียนรู้ ได้แก่ อุปกรณ์ต่างๆ ใบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน ที่ใช้ในการสอนกิจกรรม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสอนกิจกรรมแนะแนว ด้านแบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เมื่อนักเรียนได้ทำแบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน จะทำให้ทราบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาความสามารถทางสังคมมากขึ้นเพียงใด โดยก่อนปฏิบัติกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน นักเรียนจะมีความรู้ในการพัฒนาความสามารถทางสังคมระดับหนึ่ง และหลังปฏิบัติกิจกรรม ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียนซึ่งเป็นแบบฝึกหัดชุดเดียวกับครั้งก่อนเรียน พบว่าคะแนนหลังเรียนจะมากกว่าคะแนนก่อนเรียน แสดงว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาความสามารถทางสังคมเพิ่มมากขึ้น ทำให้ทราบได้ว่านักเรียนตระหนักรู้ถึงการพัฒนาความสามารถทางสังคมได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้นักเรียนมีแนวทางในการพัฒนาความสามารถทางสังคมมากยิ่งขึ้น ด้านใบงาน เมื่อนักเรียนปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอน ผู้วิจัยจะให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลองซึ่งเป็นใบงาน และบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนลงในใบงาน เพื่อที่จะให้นักเรียนได้สะท้อนแนวความคิดในการพัฒนาความสามารถทางสังคมของตนเองมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นแนวทางแก่นักเรียนในการปฏิบัติตนในสังคมให้เหมาะสมด้านอุปกรณ์ต่างๆ เป็นส่วนเสริมสร้างให้นักเรียนได้เข้าใจการพัฒนาความสามารถทางสังคมมากยิ่งขึ้น เพราะอุปกรณ์เป็นสัญลักษณ์ที่มองเห็นได้และสัมผัสได้ เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเนื้อหาในกิจกรรม จะทำให้นักเรียนเข้าใจการพัฒนาความสามารถทางสังคมมากยิ่งขึ้น ด้านใบความรู้ ซึ่งเป็นข้อสนเทศประเภทหนึ่ง มีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถทางสังคมในหัวข้อต่างๆ ในแต่ละกิจกรรม โดยผู้วิจัยได้แจกใบความรู้ให้นักเรียนได้อ่านหลังจากปฏิบัติกิจกรรมเสร็จแล้ว หลัง

จากนั้นผู้วิจัยก็สรุปเพิ่มเติมหรือตอบข้อซักถามที่นักเรียนสงสัยจากการอ่านใบความรู้ ซึ่งเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในสังคมให้เหมาะสม ทำให้นักเรียนได้รับความรู้และเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถทางสังคม จึงทำให้นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถทางสังคมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2544 : 116) กล่าวว่า ชุดการสอนประกอบไปด้วยสื่อประสมในรูปของวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการตั้งแต่สองอย่างขึ้นไป บูรณาการโดยใช้วิธีการจัดระบบ เพื่อให้ชุดการสอนแต่ละชุดมีประสิทธิภาพและมีความสมบูรณ์เบ็ดเสร็จไปในตัวเอง

3. นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม อยู่ในระดับมาก แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกกิจกรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้กิจกรรมการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม ใช้สถานการณ์จำลองเกี่ยวกับการทะเลาะวิวาทของวัยรุ่น ซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวและมีการนำเสนอเป็นข่าวอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้นักเรียนสนใจประกอบกับขั้นตอนการสอนกิจกรรมได้เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์มากที่สุด จึงทำให้นักเรียนเห็นด้วยกับกิจกรรมการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนกิจกรรมอื่นๆ นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ กิจกรรมอื่นๆ อยู่ในระดับมาก แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้ กิจกรรมอื่นๆ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น การปฏิบัติตนกับเพื่อน การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม การควบคุมทางสังคม การทำงานร่วมกับผู้อื่น การแสดงออกทางสังคม การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว การมองโลกในแง่ดี การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น และการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้สอนกิจกรรมแนะแนวโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้วิจัยและเพื่อนๆ ในชั้นเรียน และให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสรุปข้อคิดและประโยชน์ที่ได้จากการเรียนกิจกรรมแนะแนว จึงทำให้นักเรียนเห็นด้วยกับกิจกรรมแนะแนว อยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์แบบประเมินชุดการสอน กิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกข้อ พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกข้อ อยู่ในระดับมาก แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 รวมทุกข้ออยู่ ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นใน ข้อที่ 12 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้ อยู่ในระดับ

มากที่สุด แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับการที่นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนในข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงว่านักเรียนเห็นด้วยกับข้อความในข้ออื่นๆ อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ข้อที่ 1 หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความสามารถทางสังคม ข้อที่ 2 เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถทางสังคม ข้อที่ 3 เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้มีความสามารถทางสังคม ข้อที่ 4 กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น ข้อที่ 5 กิจกรรมการเรียนรู้มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนประพฤติปฏิบัติตนได้เหมาะสมในสังคม ข้อที่ 6 เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา ข้อที่ 7 ข้อความในใบความรู้ ใบงาน และแบบฝึกหัด อ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย ข้อที่ 8 ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา ข้อที่ 9 สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย ข้อที่ 10 การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง และข้อที่ 11 นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง

ทั้งนี้เนื่องจากชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแต่ละกิจกรรมใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง (ซอลัดจา ชวัญเมือง. 2541 : 87,136) การอภิปรายแบบกลุ่มย่อย การอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ การอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น (พันทิพา อุทัยสุข; และสิริวรรณ ศรีพล. 2546 : 93-94) ในแต่ละกิจกรรมผู้วิจัยเลือกใช้เทคนิคต่างกันตามความเหมาะสม ซึ่งนักเรียนจะให้ความสนใจในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี โดยเฉพาะเทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ นักเรียนมีความสนใจมากที่สุด เพราะเป็นบรรยากาศที่เป็นกันเอง ทำให้เกิดความสนิท กันเคย และอยากมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากยิ่งขึ้น ซึ่งในการใช้เทคนิคต่างๆ จะดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน โดยขั้นตอนแรกจะเป็นการนำเข้าสู่กิจกรรม มีการสนทนาเพื่อนำเข้าสู่กิจกรรม ชี้แจงการปฏิบัติตน และขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมตามเทคนิคที่กำหนด เพื่อให้นักเรียนได้มีการคิด ร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ต่างๆ ร่วมกับเพื่อนในกลุ่มและเพื่อนในชั้นเรียน เมื่อมีการอภิปรายแบบกลุ่มย่อยและการอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ ผู้วิจัยจะให้นักเรียนเลือกหัวหน้ากลุ่มทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการอภิปรายและร่วมอภิปราย เลือกเลขานุการกลุ่มทำหน้าที่จดบันทึกและร่วมอภิปราย และเลือกผู้ที่จะออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียนทำหน้าที่นำเสนอผลการอภิปรายในกลุ่มหน้าชั้นเรียนและร่วมอภิปราย สมาชิกคนอื่นในกลุ่มร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เมื่อมีการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น ผู้วิจัยจะให้นักเรียนนั่งเป็นรูปครึ่งวงกลม ผู้วิจัยจะทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย นอกจากนี้นักเรียนได้มีโอกาสเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ต่างๆ ที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง และบทบาทสมมติที่ผู้วิจัยได้กำหนดขึ้น ทำให้นักเรียนกล้าแสดงออก และสามารถนำประสบการณ์ที่ตนเองได้ประสบมา นำมาถ่ายทอดให้เพื่อนๆ ในชั้นเรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น มีการร่วมกันสรุปข้อคิดระหว่างผู้วิจัยและนักเรียน ในกิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัติร่วมกัน โดยนักเรียนในกลุ่มช่วยกันสรุป และออกมานำเสนอ แล้วผู้วิจัยร่วมสรุปกับนักเรียนอีกครั้ง และนักเรียนทั้งชั้นเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ต่างๆ สอดคล้องกับ มาลี จุฬา (2544 : 116) กล่าวว่า การแบ่ง

นักเรียนเป็นกลุ่มเล็กๆ หรือศูนย์การเรียนรู้ มอบงานหรือกิจกรรมให้ทุกกลุ่มได้กระทำ ให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้การสอน เพื่อส่งเสริมการคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น และให้นักเรียนอภิปรายในชั้นเรียน หรือใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ให้นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนๆ เพื่อให้เข้าใจในบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น และเมื่อนักเรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ผู้วิจัยได้ให้คำชม ซึ่งเป็นการเสริมแรง ทำให้มีจำนวนนักเรียนแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์เพิ่มขึ้น หลังจากนั้นนักเรียนทั้งชั้นเรียนและผู้วิจัยร่วมกันสรุปข้อคิดที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม โดยในแต่ละขั้นตอนผู้วิจัยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมและปฏิบัติด้วยตนเองมากที่สุด ซึ่งทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของกิจกรรม และเกิดการตระหนักถึงความสำคัญของการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม สอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ นิคม ทาแดง และ ศรีสุตา จริยากุล. (2544 : 742) กล่าวว่า ชุดการสอนเป็นการสอนแบบโปรแกรมที่เน้นสื่อประสมเป็นหลัก การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ได้รับคำติชมได้ทันทั่วถึง จะทำให้มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จและได้เรียนรู้ใคร่ครวญตามไปที่ละเอียดตามลำดับขั้น

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับ เรณู พินิจการ (2545 : 39-40) ได้ศึกษาการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางลี่วิทยา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 12 ชุด โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพชุดการสอน E_1/E_2 ผลการวิจัยพบว่า มีประสิทธิภาพของกระบวนการอยู่ระหว่าง 73.33-80.66 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์อยู่ระหว่าง 82.66-88.00 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมมีความก้าวหน้าเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวและสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ กัลญา กริธาธร (2545 : 47-48) ได้ศึกษาการสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคงคาราม จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 12 ชุด โดยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพชุดการสอน E_1/E_2 ผลการวิจัยพบว่า มีประสิทธิภาพของกระบวนการอยู่ระหว่าง 49.33-80.67 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์อยู่ระหว่าง 61.62-90.67 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของกรมวิชาการ 60/60 และนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อ มีความก้าวหน้าเกี่ยวกับการศึกษาต่อเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีประสิทธิภาพ เพราะทำให้นักเรียนมีการพัฒนาความสามารถทางสังคมเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เรณู พินิจการ และงานวิจัยของ กัลญา กริธาธร ที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยการวิจัยครั้งนี้ทำให้นักเรียนรู้จักคิด รู้จักพิจารณา และรู้จักการตัดสินใจเลือกแนวทางในการพัฒนาความสามารถทางสังคมให้เหมาะสมกับตนเองและผู้อื่น ส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้สอนควรศึกษาคำชี้แจง คู่มือครู คู่มือนักเรียน วิธีการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอนที่ใช้ในการสอน อีกทั้งควรจัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ ใบบงาน ใบความรู้ แบบฝึกหัด จัดสถานที่ และเตรียมตัวให้พร้อมก่อนสอนทุกครั้ง

1.2 ในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้สอนควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเทคนิคต่างๆ ที่ใช้ในชุดการสอน ได้แก่ เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ บทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง การอภิปรายแบบกลุ่มย่อย การอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ และการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น

1.3 ในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหา ขั้นตอนการสอนกิจกรรม สื่อ อุปกรณ์ในการสอน ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เวลา และสถานที่ได้ตามความเหมาะสม

1.4 ในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้สอนควรติดตามพฤติกรรมของนักเรียนหลังจากใช้ชุดการสอนแนะแนวไปแล้ว เพื่อสังเกตการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติตนของนักเรียนว่ามีความเหมาะสมเพียงใด

1.5 ในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผู้สอนควรดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดทุกกลุ่ม เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนประสบการณ์อย่างเหมาะสม และพยายามให้นักเรียนทุกคนมีโอกาสฝึกความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดีในกลุ่ม จะเป็นการฝึกให้นักเรียนรู้จักบทบาทการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดีในสังคมได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรใช้สถานที่ที่มีความเหมาะสมในแต่ละกิจกรรม ในกิจกรรมใดที่ใช้เทคนิคกลุ่มสัมพันธ์ หรือกิจกรรมที่ต้องการความสงบ ควรจัดหาสถานที่ให้มีความเหมาะสม เพื่อจะได้ดำเนินการวิจัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนสายวิทย์-คณิต สายศิลป์-คำนวณ สายศิลป์-ภาษา หรือนักเรียนในสายการเรียนอื่นๆ ในโรงเรียนต่างๆ จะทำให้ทราบได้ว่าชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 มีความเหมาะสมกับนักเรียนในสายการเรียนใด และยังต้องปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนในสายการเรียนใด

2.3 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรจัดทำใบบงาน และใบความรู้ให้มีความน่าสนใจ อาจใช้รูปภาพต่างๆ มาเป็นส่วนประกอบของใบบงาน และใบความรู้ เพื่อให้มีความสนใจ จะทำให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายที่จะต้องปฏิบัติตามคำชี้แจงในใบบงาน และการศึกษาเนื้อหาในใบความรู้

2.4 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรดำเนินการทดลองชุดการสอนแนะแนวโดยแบ่งเป็นภาคเรียน โดยเรื่องที่จะสอนเรื่องใดอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ให้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 และเรื่องที่จะสอนเรื่องใดอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ให้ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 2 เพื่อให้ผลการทดลองเป็นไปตามสภาพจริงเหมือนการนำไปใช้

2.5 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรสร้างชุดการสอนแนะแนวที่เป็นระดับชั้น แบ่งเป็นภาคเรียน โดยงานวิจัย 1 เรื่อง สามารถทำได้ 1 ภาคเรียน และทำการทดลองในภาคเรียนตามสภาพจริง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ประทีปธีรานันท์. (2530). ผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวตามหลักสัปปริสธรรมเพื่อพัฒนาคุณธรรมด้านสัปปริสธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดไร่ขิง จังหวัดนครปฐม. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2537). คู่มือการจัดกิจกรรมแนะแนวเล่มที่ 1 : การจัดกิจกรรมแนะแนวตามหลักสูตรมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- . (2544ก). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- . (2544ข). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- . (2545ก). แผนพัฒนาการแนะแนว ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545-2549. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2545ข). คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- . (2546). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2534) คู่มือการปฏิบัติงานแนะแนวระดับมัธยมศึกษาตามหลักสูตร ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- . (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และ พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงสาธารณสุข. (2532). สุขภาพทางเพศและวางแผนครอบครัว. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2531). เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กัลญา กริธาธร. (2545). การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวการศึกษาต่อสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนคลองคาราม จังหวัดเพชรบุรี. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- กฤษณา จันทรวินาศ. (2527). ผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกื้อกูล ทาสี. (2534). การแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ใน เอกสารสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการแนะแนว หน่วยที่ 9-15. หน้า 455-522. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- คมเพชร จิตรตุกกุล. (2521). การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- (2529). การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ฉลองชัย สุวัฒนบุรณ. (2528). การเลือกและการใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2544). กระบวนการสันนิเวศและระบบสื่อการสอน ใน เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 1-8. หน้า 69-125. พิมพ์ครั้งที่ 22. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์; นิคม ทาแดง; และ ศรีสุดา จริยากุล. (2544). นวัตกรรมการศึกษา (1) ใน เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 9-15. หน้า 713-762. พิมพ์ครั้งที่ 22. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2522). เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- (2526). เทคโนโลยีการศึกษา : หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- (2533). เทคโนโลยีการศึกษา การออกแบบ และพัฒนา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2546). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตรการพิมพ์.
- ชอลดา ขวัญเมือง. (2541). กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒน์.
- จตุพร ปักกระกา. (2544) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จินดาภรณ์ อังสุวรรณชาติ. (2525). การทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- จรรยา เศรษฐบุตร; อัญชัย วรวงศ์รัตน์; และ จิรกิต บุญชัยวัฒนา. (2541). รายงานการสำรวจ
สภาวะเยาวชนไทย พ.ศ. 2541. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จำเนียร ช่างโชติ. (2527). การฝึกภาคปฏิบัติทางการแนะแนวและให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ: รุ่ง
ศิลป์การพิมพ์.
- . (2532). การบริการปรึกษาและแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทิพมาศย์ พิมพ์ศักดิ์. (2530). ผลของการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ
ของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองเรียน อมรัชตกุล; และคนอื่นๆ. (2528). หลักการแนะแนวเบื้องต้น. พิษณุโลก: โครงการ
ตำรามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- ธิดิมา จงพิพัฒน์วินิชย์. (2539). การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มกับการใช้ชุด
การแนะแนวเพื่อพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของ
นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีระ ชัยยุทธธรรมง. (2533). ผลการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนต่างเพศ ของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านหมี่วิทยา จังหวัดลพบุรี. ปรินิพนธ์การ
ศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรศักดิ์ ลิขิตวัฒน์เศรษฐ์. (ม.ป.ป.). การหาประสิทธิภาพของสื่อบางประเภท : คู่มือเมื่อใช้สื่อ.
กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5.
- ธีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์. (2534). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ธานินทร์ ศรีภาวินทร์. (2546). การศึกษาผลงานการเขียนภาพระบายสีของนักเรียนในระดับการ
ศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ตามแนวทางของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544
ในเขตพื้นที่การศึกษาสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์การ
ศึกษามหาบัณฑิต. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นภาพร ปรีชามารถ. (2545) การจัดกิจกรรมแนะแนวในคาบเรียนระดับมัธยมศึกษา ใน
เอกสารสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 8-15. หน้า 189-245.
พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- นวรรณ์ ปลื้มสติ. (2544). ผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อเจตคติต่ออาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนจันทร์หุ่นบำเพ็ญ กรุงเทพมหานคร. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (ธันวาคม 2532-มกราคม 2533). การจัดหลักสูตรแนะแนวอย่างมีระบบ. วารสารแนะแนว. 24(126): 27-33.
- นวลนง มังตรีสรณ์. (2530). ผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่องสังคมวัตถุ 4 ที่มีต่อคุณธรรมสังคมวัตถุ 4 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพศิรินทร์ กรุงเทพมหานคร. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2545). การแนะแนวเบื้องต้น. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- นุชลดา ส่องแสง. (2540). การสร้างชุดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ เรื่อง การบวก การลบ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเกื้อ คอราหาเวช. (2529). นวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- บุญศรี จิงธนาเจริญเลิศ. (2533). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรี กรุงเทพมหานคร. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจวรรณ ศรีสุริยกานนท์. (2534). ผลของการใช้ชุดการแนะแนวที่มีต่อการทำงานกลุ่ม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนธนบุรีวรเทพีพলารักษ์ กรุงเทพมหานคร. ปรินุณยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรีชา วิหคโต. (2545). จิตวิทยากับพฤติกรรมวัยรุ่น ใน เอกสารสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยรุ่น หน่วยที่ 1-8. หน้า 1-44. พิมพ์ครั้งที่ 7. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประดิษฐ์ อูปรมย์. (2545). แนวคิดเกี่ยวกับกิจกรรมและเครื่องมือแนะแนว ใน เอกสารการสอนชุดวิชากิจกรรมและเครื่องมือแนะแนว หน่วยที่ 1-8. หน้า 1-39. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประเสริฐ วิเศษกิจ. (2534). การจัดการเรียนการสอนในชั่วโมงแนะแนว เอกสารประกอบการอบรมแนะแนวมัธยม. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- ประหยัด จิระวรพงษ์. (2527). หลักการและทฤษฎีเทคโนโลยีทางการศึกษา. พิษณุโลก: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

- ปราณี รามสูตร. (2528). จิตวิทยาวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: รุ่งวัฒนา.
- เป็รื่อง กุมุท. (2518). ชุดการสอน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2529). การแนะแนวและการให้คำปรึกษาในโรงเรียนชั้นประถมศึกษา.
กรุงเทพฯ: บัณฑิตการพิมพ์.
- . (2536). การปรับปรุงพฤติกรรมเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (ม.ป.ป.). การแนะแนวและให้คำปรึกษา. กรุงเทพฯ: พัทธอักษร.
- . (2544). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- พิชิต ฤทธิ์จัญญ. (2544). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้: ปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน. กรุงเทพฯ:
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: เดอะ
บุคส์.
- พิไล แยมงามเหลือ. (2521). คู่มือครูวิชากิจกรรมสำรวจ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สาธิตจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- เพชรสุดา เพชรใส. (2544). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับวัยรุ่น ใน เอกสารการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ
หลักสูตร ทักษะการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา. หน้า 1-9. กรุงเทพฯ: โครงการศึกษาเด็กและ
ครอบครัว ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เพทาย เจริญคุณวิวิฏ. (2535). ผลการใช้ชุดการแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจในอาชีพ
นาฏศิลป์-ดนตรีไทย ของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์ อ่างทอง.
ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พันทิพา อุทัยสุข; และ สิริวรรณ ศรีพหล. (2546). การสอนโดยยึดผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ใน
เอกสารสอนชุดวิชาวิทยาการสอน หน่วยที่ 8-15. หน้า 87-133. พิมพ์ครั้งที่ 23.
นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- มาลี จุฑา. (2544). การประยุกต์จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- มาลีณี จุโฑปะมา. (2536). จิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ยุพิน พิพิธกุล; และ อรพรรณ ดันบรรจง. (2531). สื่อการเรียนการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ:
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุวดี เขียวประสิทธิ์. (2536). เอกสารประกอบการสอน วิชา จด 323 จิตวิทยาวัยรุ่น.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปทุมวัน.

- เยาวนารถ เลหาบรรจง. (2545). ผลของการจัดกิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญาที่มีต่อความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รวีวรรณ ชินตระกูล. (2539). หลักการแนะแนว. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- รัตนา รัตนประสพโชค. (2524). การพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคลด้วยกิจกรรมกลุ่ม. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัญจวน คำชิตพิทักษ์. (2545). ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา ในเอกสารการสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1-7. หน้า 1-31. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เรณู พินิจการ. (2545). การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบางลี่วิทยา อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลักษณา สรวิวัฒน์. (2543). การแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ลัดดา สุขปรีดี. (2523). เทคโนโลยีการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ลัดดาวรรณ ณ ระนอง. (2542). จิตวิทยากับการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา ใน เอกสารสอนชุดวิชาการแนะแนวในระดับมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1-7. หน้า 33-67. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วรรณ อาภาอดุล. (2545). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในการปฏิบัติงานของครู วิทยาลัยสารพัดช่าง สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วาสนา วลีประทานพร. (2531). การศึกษาชุดปฏิบัติการแนะแนวเชิงพลวัต สำหรับครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2525). การพัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วินัดดา ปิยะศิลป์. (2539). ครอบครัวกับวัยรุ่น ใน การพัฒนาครอบครัว. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.

- วิไลลักษณ์ ตรีจันทปกรณ. (2526). ผลการใช้สไลด์เทปในการสอนกิจกรรมแนะแนวเรื่องการเลือกแผนการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัชร ทรัพย์มี. (2531). การแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- . (2545). การพัฒนากิจกรรมแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคม ใน ประมวลสาระชุดวิชา การพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว หน่วยที่ 9-15. หน้า 144-191. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- วัฒนาพร ระบุทุกข์. (2545). การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค.
- วัลนิภา ฉลากบาง. (2535). จิตวิทยาและการแนะแนวเด็กประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โอ เอส พรินติ้งเฮาส์.
- วัลลภา อีสริยวงศ์. (2530). จิตวิทยาวัยรุ่น. นครปฐม: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูนครปฐม.
- ศิริภา จามรมา; และ ปันดดา ชำนาญสุข. (2541). พฤติกรรมมนุษย์ ใน มนุษย์กับสังคม. หน้า 1-23. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศิริลักษณ์ วัฒนศิริ. (2545). การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวด้านอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนปัญญาวรคุณ กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คันสนีย์ นาคะสนธิ์. (2545). การศึกษาและพัฒนาทักษะทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดประดู่ในทรงธรรม กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียา ประใจ. (2538). ผลการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อการเตรียมตัวประกอบอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้าของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านปงเคียน จังหวัดเชียงราย. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สโตโส นิยมจันทร์. (2541). การศึกษาปัญหาด้านการเรียน ส่วนตัวและสังคม และวิธีการเผชิญปัญหา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สมร ทองดี; และ ปราณี รามสูต. (2545). แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมแนะแนว ใน ประมวล
สารชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว หน่วยที่ 9-15. หน้า 1-68.
นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมจิตร เพชรผา. (2544). การพัฒนาชุดการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหา
คณิตศาสตร์ แบบอิวริคสติก เรื่อง สมการและอสมการเชิงเส้นตัวแปร ระดับชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 3. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมเจตน์ อภิเมษฐ์รักษา. (2527). การสอนกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการ
แนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2541). การรับรู้และการเรียนรู้กับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมนุษย์ ใน
เอกสารสอนชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ หน่วยที่ 1-8. หน้า 269-311. พิมพ์ครั้งที่ 4.
นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สถิต วงศ์สุวรรณ. (2531). จิตวิทยาการแนะแนว. กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น.
- สันทัต ภิบาลสุข; และพิมพ์ใจ ภิบาลสุข. (2525). การใช้สื่อการสอน. กรุงเทพฯ: พีระพัฒนา.
- สุชา จันทน์เอม. (2542). จิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพัตรา สุภาพ. (2536). สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม ครอบครัว ศาสนา ประเพณี.
กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนทรินทร์ ธนโกไสย. (2522). จิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยาแนะแนว คณะ
ครุศาสตร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สุมานัน รุ่งเรืองธรรม. (2526). กลวิธีสอน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ด้านสุขภาพการพิมพ์.
- สุรจิต วรรณรักษ์. (2540). ผลของการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อกระบวนการตัดสินใจ
เลือกอาชีพ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดพุทธบูชา เขตราชบุรีบูรณะ
กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุริรัตน์ วิไลลักษณ์. (2537). ผลการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวที่มีต่อการรับรู้ด้านอาชีพของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเทศบาลวัดทรงธรรม อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (จิตวิทยาการแนะแนว).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวดี เมืองสุข. (2546). การพัฒนาชุดการสอนทักษะการฟัง-พูด สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 2. ปรินูญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- โสมาวดี โอภาโส. (2542). การศึกษาผลการใช้ชุดการสอน วิชาภาษาอังกฤษเสริมทักษะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. (เทคโนโลยีการศึกษา).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักวิชาและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2546, 21 พฤศจิกายน). ประกาศสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่อง แนวปฏิบัติในการตรวจสอบประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ออกชน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.
- สำเนา ขจรศิลป์. (2538). มิติใหม่ของกิจการนักศึกษา 1-2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต.
- สำเนา มากแบน. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวและการปฏิบัติของครอบครัว กับลักษณะการเสพยาบ้าของวัยรุ่นที่เข้ารับการบำบัดในแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลธัญญารักษ์. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. (การบริหารพยาบาล). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวณีย์ สิกขบัณฑิต. (2528). เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาครุศาสตร์ เทคโนโลยี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เสถียร ยุระชัย. (2530). จิตวิทยาและการแนะแนวเด็กวัยรุ่น. อุบลราชธานี: โครงการตำราและเอกสารวิชาการ คณะวิชาครุศาสตร์ วิทยาลัยอุบลราชธานี.
- อชิพร ศรียมก. (2529). การประเมินผลสื่อการสอน ใน เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับมัธยมศึกษา. หน่วยที่ 11-15. หน้า 207-253. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- อริตรา วิริยะประโมทย์. (2539). ปัญหาการปรับตัวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์สำหรับชาวเขา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. (ประชากรศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- อัญชลี แจ่มเจริญ; และ สุกัญญา ธารีวรรณ. (2533). หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: เฉลิมชัยการพิมพ์.
- อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม; และ สุวรรณ ววรรณ (2530). คู่มือการสอนเรื่องครอบครัวศึกษา. กรุงเทพฯ: สไต้.
- อุษณีย์ เย็นสบาย. (2533). จิตวิทยาแนะแนว. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อรพรรณ พรสีมา. (2530). เอกสารประกอบการสอนวิชาเทคโนโลยี 437 : บทเรียนด้วยตนเอง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.

- อารี พันธุ์ณี. (2545). การพัฒนาเครื่องมือมาตรฐานทางการแนะแนวด้านการศึกษา ใน
ประมวลสารวิชาการพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว หน่วยที่ 1-8.
หน้า 109-144. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Armstrong, Jane. (1972, April) "The Development and Evaluation of a Multi – Media
Self – Instructional Package in Beginning French at Tarrant County Junior
College," *Dissertation Abstracts International*. 32(10) : 5669-A.
- Anderson, R.M. (1982, May). "Self Instruction as a Method of Preparing Elementary
Schools Social Studies Teacher Trainees to Apply an Inductive Teaching
Model," *Dissertation Abstracts International*. 42(11) : 4795-A.
- Atwayer, E. (1992). *Adolescence*. New Jersey : Prentice Hall.
- Ashby, Sir Eric. (1972). *The Fourth Revolution Instructional Technology in Higher
Education*. New York : McGraw-Hill.
- Ben. R; Kronenburg. K; & Herny H. (1961). *Principle of Secondary Education*. U.S.A. :
n.p.
- Brawley, Olethe Danieis. (1975, January). "A Study of Evaluate the Effects of Using
Multi – Media Instructional Modules to Teach Time – Telling to Retarded
Learners," *Dissertation Abstracts International*. 35(7) : 4280-A.
- Durgin, Rodney Wayne. (1974, November) A Model of Managing Career Guidance
Programs in Secondary of Ohio. *Dissertation Abstracts International*. 35(5) :
2674-A.
- Duan, J. E. (1973). *Individualized instructional Programs and Materials*. New Jersey :
Englewood Cliffs Company.
- Erikson, E. (1968). *Identity : Youth, and Crises*. New York : Norton.
- Flaherty, Rita M, and Reutzel Eileen. (1965, May-June). Personality Traits of High
and Low Achievera in College. *The Journal of Educational Research*. 59 :
409-411.
- Gibson, Robert L. (1980, July). Teacher Opinion of High School Guidance Program.
The Personnel And Guidance Journal. 44 : 416-412.
- Good Carter V.(1973a). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill Book
Company, Inc
- (1973b). *Module on O – A*. Florida : Florida Department of Education.
- Herlock EB. (1973). *Adolescent development*. Tokyo : McGraw-Hill, Kogakuska.
- Kakkar, S. B. (1968, June). Adjustment and Self-Acceptance. *The Psychological
Abstract*. 42(5) : 706.

- Kemp, J.E.; & D.K. Dayton. (1985). *Planning and Producing Instructional Media*. 5th ed. New York : Harper and Row.
- McColman, James Westley. (1975, July). Relationship between the Use of Learning Activity Packages, Group Activity and the Preferences of Student toward the Social Study Course. *Dissertation Abstracts International*. 36(1) : 109-A
- Miller, Carroll H. (1976). *Foundations of Guidance*. New York : Harper and Row Publisher.
- Ofer, Daniel. (1971, September). Sexual Behavior of group of normal Adolescence. *Medical Aspects of Human Sexuality*. 9 : 40-49.
- Parke, B.N. (1980, April). "Effect of Self – Instruction Materials on the Mathematical Achievement of High Achieving Elementary Student," *Dissertation Abstracts International*. 41(6) : 1377-A.
- Roger, Dorothy. (1962). *Issues in Adolescence Psychology*. New York : Meredith Corporation.
- Tesser, Abraham. (1980). Self-Esteem Maintenance in Family Dynamic. *Journal of Personality and Social Psychology*. 39 : 77-91.
- Wilson, Zynthia Louise. (1989, August). "An Analysis of a Direct Instruction Produce in Teaching Word Problem Solving to Learning disabled Student," *Dissertation Abstracts International*. 50(02A) : 416.
- Youngue, Toddy.; & Burton. (1981). The Effect of Didactic Classroom Instruction Versus Field Exposure on Career Maturity. *Journal of Vocation Behavior*. 19 : 369-378.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ตรวจคุณภาพชุดการสอนและแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
ความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นันทนา วงษ์อินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง

อาจารย์ ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. อาจารย์กาญจนา ภู่วรรณ

หัวหน้างานแนะแนว โรงเรียนวัดสังเวช

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ข
หนังสือของความร่วมมือในการวิจัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ   บัณฑิตวิทยาลัย มสว   โทร. 5731, 5618

ที่   ศธ 0519.12/๒๗๒๕

วันที่   ๑๓   กรกฎาคม 2547

เรื่อง   ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน   คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นายสรเรณู หุ่นแสน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะเพื่อพัฒนาด้านสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร มณีศรีจำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์นันทนา วงษ์อินทร์ และ อาจารย์มณฑิรา จารุเพ็ง เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบชุดการสอนกิจกรรมแนะเพื่อพัฒนาด้านสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบชุดการสอนฯให้ นายสรเรณู หุ่นแสน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/๗๖๗๐

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ สิงหาคม 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดสังเวช

ซึ่งส่งมาด้วย ชุดการสอนฯ

เนื่องด้วย นายสรสรเจริญ หุ่นแสน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร มณีศรีจำ เป็นอาจารย์ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์กาญจนา ภู่วรรณ เป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจชุดการสอนฯให้ นายสรสรเจริญ หุ่นแสน และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

ที่ ศธ ๐๕๑๕.๑๐.๐๒/๐๖๔๑

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท ๒๓ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐

/3 กรกฎาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลการทดลองเบื้องต้น

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทรงธรรม

ด้วยนายสรรเสริญ หุ่นแสน เป็นนิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว ชั้นปีที่ 3 ของภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งขณะนี้นิสิตคนดังกล่าวกำลังดำเนินการทำสารนิพนธ์ “เรื่อง การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4” ในการนี้จึงใคร่ขออนุญาตให้นิสิตได้เข้าไปเก็บข้อมูลเบื้องต้นที่โรงเรียนของท่านโดยการทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมกับนักเรียน ในวันที่ 14-30 กรกฎาคม 2547 โดยมีนักเรียนกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 1 ห้องเรียน
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 ห้องเรียน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 1 ห้องเรียน

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ภาควิชาการแนะแนวฯ หวังเป็นอย่างยิ่งในความอนุเคราะห์จากท่าน และขอขอบคุณล่วงหน้ามา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์แวร์นีย์ กริทอง)

หัวหน้าภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๒๖๖๔-๑๐๐๐ ต่อ ๕๕๔๓

โทรสาร ๐-๒๖๖๑-๒๐๘๕

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

/5 กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนวัดทรงธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ชุดการสอนกิจกรรมฯ

เนื่องด้วย นายสรเรณู หุ่นแสน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะเพื่อพัฒนาด้านสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร มณีศรีขำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ทดลองใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 3 ห้องเรียน ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสรเรณู หุ่นแสน ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

/๑๙๖๖—

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

นางงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

ที่ ศธ 0519.12/๗๔๗๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

15 กรกฎาคม 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทรงธรรม

สิ่งที่ส่งมาด้วย ชุดการสอนกิจกรรมฯ

เนื่องด้วย นายสรรเสริญ หุ่นแสน นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การสร้างชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทศพร มณีศรีจำ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอใช้สถานที่ใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาด้านสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 3 ห้องเรียน ระหว่างเดือนสิงหาคม - กันยายน 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายสรรเสริญ หุ่นแสน ได้เก็บข้อมูลการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

/๗๗๕

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

ภาคผนวก ค

โปรแกรมชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

1. การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น	เวลา 1 ชั่วโมง
2. การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น	เวลา 1 ชั่วโมง
3. การปฏิบัติตนกับเพื่อน	เวลา 1 ชั่วโมง
4. การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ	เวลา 1 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2

1. การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน	เวลา 1 ชั่วโมง
2. การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน	เวลา 1 ชั่วโมง
3. การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน	เวลา 1 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1

1. ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม	เวลา 1 ชั่วโมง
2. การควบคุมทางสังคม	เวลา 1 ชั่วโมง
3. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	เวลา 1 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2

1. การแสดงออกทางสังคม	เวลา 1 ชั่วโมง
2. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว	เวลา 1 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1

1. การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม	เวลา 1 ชั่วโมง
2. การมองโลกในแง่ดี	เวลา 1 ชั่วโมง
3. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	เวลา 1 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2

1. การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม	เวลา 1 ชั่วโมง
2. การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา	เวลา 1 ชั่วโมง

**โปรแกรมชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4**

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
1. การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น	มุมมองของเพื่อน	1.กลุ่มสัมพันธ์	1.เพื่อให้นักเรียนบอกลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น 2. เพื่อให้ นักเรียน วิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ที่เพื่อนและตนเองมองเห็น ทั้งในส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน 2. ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การสำรวจตนเองเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น 3. ครูให้นักเรียนคิดข้อความที่แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น 4. ครูชี้แจงและอธิบายเกี่ยวกับ ความสำคัญและการศึกษา เพื่อทำความรู้จักและเข้าใจตนเองมากที่สุด 5. ครูให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการเห็นสีของลูกบอล 6. ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายเปรียบเทียบการมองเห็นตนเองกับการมองเห็นสีที่ติดอยู่กับลูกบอล 7. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 10 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มนั่งเป็นวงกลม 8. ครูให้นักเรียนแต่ละคนเขียนบรรยายลักษณะความสัมพันธ์ของตนเองกับเพื่อน 8. ครูให้นักเรียนนำข้อมูลที่นักเรียนแต่ละคนเขียนมอบให้เพื่อน

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				9. ครูให้นักเรียนทำใบงานมุมมองของเพื่อน 10.ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้ 11. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น 12. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น 13. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น
2. การเข้าใจและยอมรับในความสามารของผู้อื่น	ความแตกต่างระหว่างบุคคล	กลุ่มสัมพันธ์และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย	1. เพื่อให้ นักเรียนตระหนักถึง ความสำคัญของการเข้าใจและยอมรับความสามารถของผู้อื่น 2. เพื่อให้ นักเรียนบอก	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น 2. ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น 3. ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกความแตกต่างของแต่ละคน 4. ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับการ

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
			ประโยชน์ของการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น	เข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น 5. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน 6. ครูแจกกระดาษ A4 ให้นักเรียน แล้วให้ประดิษฐ์หรือทำอะไรก็ได้ที่มีความหมายสำหรับตัวนักเรียนเอง แล้วให้เพื่อนในกลุ่มทายความหมาย 7. ครูให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย เรื่อง ประโยชน์ของการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ และยกตัวอย่างเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ประกอบการนำเสนอหน้าชั้นเรียน 8. ครูให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ ประโยชน์ของการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น 9. ครูให้นักเรียนทำใบงานความแตกต่างระหว่างบุคคล 10.ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น และร่วมกันสรุปข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้ 11. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ ประกอบกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจ

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				และยอมรับในความสามารถของผู้อื่น 12. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น 13. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น
3. การปฏิบัติตนกับเพื่อน	เพื่อนดี คือมิตรแท้	การอภิปรายแบบกลุ่มย่อย	1. เพื่อให้ นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนกับเพื่อน 2. เพื่อให้ นักเรียนบอกแนวทางการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับเพื่อน	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน 2. ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน 3. ครูให้นักเรียนทำใบงานเพื่อนในอุดมคติของฉัน 4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน 5. ครูให้นักเรียนอภิปรายแบบกลุ่มย่อย เรื่อง เพื่อนในอุดมคติของกลุ่ม และแนวทางการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เหมาะสม 6. ครูให้นักเรียนทำใบงานเพื่อนดีคือ มิตรแท้ 7. ครูให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน 8. ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเพื่อนในอุดมคติของกลุ่ม และ

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				แนวทางการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เหมาะสม 9.ครูสรุปร่วมกับนักเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน และร่วมกันสรุป ข้อคิดและประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้ 10. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน 11. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน 12. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมิน ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน
4. การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ	คบกันฉันท์เพื่อน	การอภิปรายแบบกลุ่มย่อย	1. เพื่อให้ นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ 2. เพื่อให้ นักเรียนอธิบายขอบเขตของความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ก่อนเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ 2. ครูสนทนากับนักเรียน เรื่องการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ 3. ครูเล่าเรื่องของหญิงสาวชายหนุ่มที่วางตัวไม่เหมาะสมในสังคมไทย 4. ครูสนทนาและซักถามนักเรียนในเรื่องการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ดังนี้ 1) การคบเพื่อนต่างเพศเป็นเรื่องธรรมดา ที่คนเราต้องคบหากันเป็นเพื่อนกันและพึ่งพาอาศัย

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				กันได้ ไม่ใช่เรื่องชอบพอกันฉันท์ชั่วสาว 2) ประโยชน์ของการคบเพื่อนต่างเพศ 3) ปัญหาในการคบเพื่อนต่างเพศ 5. ครูยกย่องตัวอย่างนักเรียนในโรงเรียนที่ชอบพอกันเป็นมิตรกันได้ อย่างเหมาะสม 6. ครูให้นักเรียนจับฉลากแบ่งกลุ่มตามชื่อสี ได้แก่ สีแดง สีฟ้า สีเขียว สีเหลือง สีชมพู สีส้ม สีม่วง และสีน้ำเงิน สีเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน กลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ 7. ครูแจกใบงานความคิดเห็นในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และบันทึกผลการอภิปราย 8.ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน 9. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ และร่วมกันสรุปข้อคิดประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรม 10. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ 11. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				หลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ 12. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
1. การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน	เอาใจเขามาใส่ใจเรา	การแสดงบทบาทสมมติสถานการณ์จำลอง และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย	1. เพื่อให้ นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน 2. เพื่อให้ นักเรียนบอกประโยชน์ของการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน 2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน จะทำให้เกิดผลดีต่อตนเองและเพื่อนอย่างไร 3. ครูยกตัวอย่างบุคคลในโรงเรียนที่เข้าใจความรู้สึกของเพื่อนได้ดี 4. ครูขออาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติ ตามเนื้อเรื่องในใบงานไม่เป็นไร ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง 5. ครูแจกใบงานไม่เป็นไร ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง ให้นักเรียนอ่านเพื่อวิเคราะห์ และทบทวนเหตุการณ์จากการแสดงบทบาทสมมติ 6. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน แล้วเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายแบบกลุ่มย่อย ตามหัวข้อในใบงานเอาใจเขามาใส่ใจเรา 7. ครูให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอเรื่องที่นักเรียนได้อภิปรายแบบกลุ่มย่อย หน้าชั้นเรียน 8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน และช่วยกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้ 9. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน 10. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน 11. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน
2. การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน	ฟังนิตสะกิดใจ	การแสดงบทบาทสมมติสถานการณ์จำลอง และการอภิปรายแบบซัทตาม	1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน 2. เพื่อให้นักเรียนบอก	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน 2. ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน 3. ครูยกตัวอย่างบุคคลในโรงเรียนที่รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนหรือของผู้อื่นอย่างเหมาะสม

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
		ทั้งชั้น	ประโยชน์ของการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน	4. ครูขออาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติ แล้วครูแจกใบงาน แหวนเพชรแสนสวย ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้กับนักเรียนที่ออกมาแสดงบทบาทสมมติ ได้ศึกษาและเตรียมตัวเพื่อที่จะออกมาแสดง แล้วให้ผู้แสดง แสดงบทบาทสมมติ 5. ครูให้นักเรียนจัดเก้าอี้นั่งเป็นรูปครึ่งวงกลม เพื่อที่จะดำเนินการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย 6. ครูแจกใบงานแหวนเพชรแสนสวย ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้นักเรียนอ่าน เพื่อวิเคราะห์และทบทวนเหตุการณ์ในการแสดงบทบาทสมมติ 7. ครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น 8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้ 9. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ ประกอบกิจกรรม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน 10. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน 11. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมิน

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน
3.การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน	ความคิดเห็นของฉัน	สถานการณ์จำลองและการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย	1. เพื่อให้ นักเรียน ตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน 2. เพื่อให้ นักเรียนบอกประโยชน์ของการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน 2. ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน 3. ครูขออาสาสมัครเพื่อที่จะออกมาเล่า เรื่อง ความรู้สึกของตนเองในการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนในการทำกิจกรรมต่างๆ 4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ 5. ครูแจกแจงใบงานปาร์ตี้ปีใหม่ ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้นักเรียนอ่าน 6. ครูแจกใบงานความคิดเห็นของฉัน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายแบบกลุ่มย่อยตามหัวข้อในใบงานความคิดเห็นของฉัน และบันทึกลงในใบงาน 7. ครูให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอเรื่องที่นักเรียนได้อภิปรายแบบกลุ่มย่อย หน้าชั้นเรียน 8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วม

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				กับเพื่อน และช่วยกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจาก กิจกรรมนี้ 9. ครูแจกใบความรู้ประกอบ กิจกรรม เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ให้นักเรียนศึกษา 10. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หลังเรียน เรื่อง การแสดง ความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน 11. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมิน ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อ พัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับ เพื่อน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
1. ความไว ต่อการรับรู้ ทางสังคม	เพื่อนจำฉัน ห่วงใย	การแสดง บทบาท สมมติ สถานการณ์ จำลอง และการ อภิปราย แบบกลุ่มย่อย	1. เพื่อให้ นักเรียน ตระหนักถึง ความสำคัญ ของ ความไวต่อการ รับรู้ทางสังคม 2. เพื่อฝึกให้ นักเรียนได้ฝึก ความไวต่อการ รับรู้ทางสังคม	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ก่อนเรียน เรื่อง ความไวต่อการ รับรู้ทางสังคม 2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม 4. ครูเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง เพื่อนจำฉันห่วงใย 5. ครูขออาสาสมัครเพื่อแสดง บทบาทสมมติ 6. ครูแจกใบงานเพื่อนจำฉันห่วงใย ให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงบทบาท สมมติ 7. ครูให้นักเรียนที่เป็นอาสาสมัคร

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				ทำความเข้าใจ และเตรียมตัวแสดง บทบาทสมมติ หลังจากนั้นให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติ 8. ครูให้นักเรียนที่ไม่ได้เป็นผู้แสดง ช่วยกันจัดฉากให้เหมือนกับสถานการณ์จริงแล้วให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดง แสดงบทบาทสมมติ 9. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสนใจ กลุ่มละ 5 คน แล้วเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ 10.ครูแจกใบงานเพื่อนจำฉันห่วงใย ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้กับนักเรียนเพื่อช่วยกันวิเคราะห์และทบทวนเหตุการณ์ในการแสดงบทบาทสมมติ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และบันทึกลงในใบงานความห่วงใย 11. ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนของกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายแบบกลุ่มย่อยของแต่ละกลุ่มหน้าชั้นเรียน 12. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่องเพื่อนจำฉันห่วงใย 13. ครูให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง ความไว

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				ต่อการรับรู้ทางสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้ 14. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม 15. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม 16. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม
2.การควบคุมทางสังคม	บทบาททางสังคมของตนเอง	กลุ่มสัมพันธ์	1. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบทบาททางสังคม 2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามบทบาททางสังคม	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การควบคุมทางสังคม 2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับบทบาททางสังคมของตนเอง 3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ โดยนั่งเป็นวงกลม กลุ่มละ 8-10 คน 4. ครูแจกกระดาษขนาด 3 นิ้ว x 5 นิ้ว ให้นักเรียนคนละ 4 แผ่น และให้นักเรียนเขียนบทบาทของตนเองในปัจจุบันลงบนกระดาษแผ่นละ 1 บทบาท ดังนี้ 1) แผ่นที่ 1 บทบาทลูก 2) แผ่นที่ 2 บทบาทนักเรียน 3) แผ่นที่ 3 บทบาทเพื่อน 4) แผ่นที่ 4 บทบาทการเป็น

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				พลเมืองดี 5. ครูถามนักเรียนว่าบทบาททั้ง 4 บทบาทที่นักเรียนเขียนมานั้น มีบทบาทใดที่นักเรียนคิดว่ายังแสดงออกได้ไม่ดี และต้องการปรับปรุงมากที่สุด จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนทิ้งกระดาษแผ่นนั้นออกมา กลางวง 6. ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ให้กับเพื่อนในกลุ่มฟังว่า เพราะเหตุใดตนเองถึงเลือกที่จะต้องการที่จะปรับปรุงในบทบาทนั้นๆ และมีแนวทางในการปรับปรุงบทบาทนั้นอย่างไร โดยเริ่มวิเคราะห์จากทางขวามือไปครั้งละคนจนครบหมดทุกคน 7. ครูให้นักเรียนทั้งบทบาทและวิเคราะห์ให้เพื่อนฟัง จนครบทั้ง 4 บทบาท 8. ครูให้นักเรียนในกลุ่ม ร่วมกันวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่มเรื่องบทบาททางสังคมของตนเอง และประโยชน์ของการการปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามบทบาททางสังคมของแต่ละคน 9. ครูแจกใบงานบทบาททางสังคมของตนเอง ให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกความคิดเห็นที่วิเคราะห์ให้เพื่อนในกลุ่มฟังลงในใบงานของแต่ละคน 10. ครูให้นักเรียนสรุป เรื่อง การ

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				ควบคุมทางสังคม และร่วมกันสรุปข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้ 11. ครูให้นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นร่วมกันและจากการสรุปของครูเกี่ยวกับบทบาททางสังคมในแต่ละ บทบาทไปประยุกต์ใช้ และปรับปรุงการแสดงออกของนักเรียนให้สอดคล้องกับกาลเทศะมากยิ่งขึ้น 12. ครูให้นักเรียนศึกษาไปความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การควบคุมทางสังคม 13. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การควบคุมทางสังคม 14. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การควบคุมทางสังคม
3. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	ร่วมด้วยช่วยกัน	การแสดงบทบาทสมมติสถานการณ์จำลอง และการอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่	1. เพื่อให้ นักเรียนปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น 2. เพื่อให้ นักเรียนบอกประโยชน์ของการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น 2. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องความสำคัญในการทำงานร่วมกับผู้อื่น 3. ครูเล่าเรื่องสถานการณ์จำลองเรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน 4. ครูขออาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติ ครูแจกใบงานร่วมด้วยช่วยกัน ซึ่งเป็นสถานการณ์

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				จำลองให้กับผู้แสดง เพื่อให้ผู้แสดงได้ทำความเข้าใจบทบาทในการแสดง 5. ครูให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงก็ช่วยกันจัดฉากให้เหมือนกับสถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ ใช้เวลา 10 นาที สำหรับนักเรียนที่ไม่แสดงให้ตั้งใจดูเป็นผู้สังเกตการณ์ 6. เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติสถานการณ์จำลอง เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน เสร็จแล้ว ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นเลขประจำตัวที่เป็นเลขคู่ กับเลขคี่ แล้วเลือก หัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ 7. ครูแจกใบงานร่วมด้วยช่วยกัน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่าน ทบทวน และวิเคราะห์เหตุการณ์ในการแสดงบทบาทสมมติ 8. ครูแจกใบงานทำงานร่วมกันให้กับนักเรียน แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ ตามหัวข้อในใบงานทำงานร่วมกัน แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน 9. ครูให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนของ

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ หน้าชั้นเรียน 10. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้ 11. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น 12. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น 13. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
1. การแสดงออกทางสังคม	ปละบใจ	สถานการณ์จำลอง และการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น	1. เพื่อให้ นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ 2. เพื่อให้	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การแสดงออกทางสังคม 2. ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง พฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม ทั้งพฤติกรรมที่อยู่ที่บ้าน พฤติกรรมที่อยู่โรงเรียน และพฤติกรรมที่อยู่ในสถานที่ต่างๆ 3. ครูให้นักเรียนช่วยกันบอก

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
			นักเรียนบอก พฤติกรรมทาง สังคมที่เหมาะสม กับสถานการณ์ ต่างๆ	พฤติกรรมการแสดงออกทางสังคม ที่เหมาะสม 4. ครูเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง พลอบใจ ให้นักเรียนฟัง 5. ครูให้นักเรียนจัดเก้าอี้นั่งเป็น ครึ่งวงกลมทุกคน เพื่อทำการ อภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น โดยมี ครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย 6. ครูให้นักเรียนแต่ละคนร่วมกัน อภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น และ แสดงความคิดเห็นครั้งละคน 7. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การแสดงออกทางสังคม อย่างเหมาะสม 8. ครูแจกใบงานการแสดงออกทาง สังคมอย่างเหมาะสม ให้นักเรียน บันทึกตัวอย่างการแสดงออกทาง สังคมที่เหมาะสม และการแสดง ออกทางสังคมที่ไม่เหมาะสม ตาม ความคิดเห็นของนักเรียน 9. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุป แลก เปลี่ยนข้อคิดเห็น และข้อเสนอ แนะซึ่งกันและกัน เรื่อง การแสดง ออกทางสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้ รับจากกิจกรรมนี้ 10. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ ประกอบกิจกรรม เรื่อง การแสดง ออกทางสังคม 11. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หลังเรียน เรื่อง การแสดงออก

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				ทางสังคม 12. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมิน ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อ พัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงออกทางสังคม
2. การ ปฏิบัติตน เป็นสมาชิก ที่ดีของ ครอบครัว	สายใย ครอบครัว	สถานการณ์ จำลอง และการ อภิปราย แบบกลุ่ม ย่อย	1. เพื่อให้ นักเรียน ตระหนักถึง ความสำคัญของ การปฏิบัติตน เป็นสมาชิกที่ดี ของครอบครัว 2. เพื่อให้ นักเรียนบอกการ ปฏิบัติตนของ นักเรียน ใน ฐานะสมาชิกที่ดี ของครอบครัว	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ก่อนเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็น สมาชิกที่ดีของครอบครัว 2. ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง แนวทางในการปฏิบัติตนของ สมาชิกในครอบครัวที่จะทำให้ ครอบครัวมีความสุขได้ 3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตาม ความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดย เลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำ เสนอ 4. ครูแจกใบงานครอบครัวของวินัย ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้ นักเรียนในกลุ่มอ่าน ใช้เวลา ประมาณ 5 นาที 5. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม อภิปรายแบบกลุ่มย่อย 6. ครูให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนของ แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้น เรียน 7. ครูแจกใบงานสายใยแห่ง ครอบครัว และให้นักเรียนบันทึก ความคิดเห็นลงในใบงานสายใย ครอบครัว

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว ให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของหน้าที่ที่สมาชิกในครอบครัวควรปฏิบัติ และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้ 9. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว 10. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว 11. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมิน ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
1. การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม	ชีวิตที่ผิดพลาด	สถานการณ์จำลอง และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย	1. เพื่อให้ นักเรียนได้ตระหนักถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม ที่ไม่เป็นปัญหาต่อตนเองและสังคม 2. เพื่อให้	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม 2. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องความประพฤติที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน และความประพฤติที่เป็นปัญหาในสังคมไทย 3. ครูให้นักเรียนช่วยกันบอก

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
			นักเรียนได้บอกถึงแนวทางในการปรับปรุงตนเอง ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ไม่เป็นปัญหาต่อสังคม	พฤติกรรมที่เป็นปัญหาในสังคมไทย 4. ครูแจกใบงานยกพวกตีกัน ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง ให้นักเรียนอ่าน 5. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย 6. ครูให้ตัวแทนของนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย หน้าชั้นเรียน 7. ครูแจกใบงานชีวิตที่ผิดพลาด ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของตนเองลงในใบงาน 8. ครูให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้ 9. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม 10. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หลังเรียน เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				11. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่องการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม
2. การมองโลกในแง่ดี	มองโลกในแง่ดี	การอภิปรายแบบกลุ่มย่อย	1. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมองโลกในแง่ดี 2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การมองโลกในแง่ดี 2. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องการมองโลกในแง่ดี 3. ครูให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างบุคคลที่ใกล้ตัวหรือบุคคลในโรงเรียน และการกระทำของบุคคลนั้น ที่สื่อให้เห็นว่าเขาคนนั้นเป็นคนมองโลกในแง่ดี 4. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ 5. ครูแจกใบงานมองโลกในแง่ดีให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายแบบกลุ่มย่อย การกระทำของบุคคลนั้นที่สื่อให้เห็นว่าเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ดี ตามหัวข้อในใบงานมองโลกในแง่ดี 6. ครูให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการวิเคราะห์และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย หน้าชั้นเรียน 7. ครูให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นลงในใบงานมองโลก

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				ในแง่ดี 8. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผล การวิเคราะห์และการอภิปรายแบบ กลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง การมอง โลกในแง่ดี ให้นักเรียนบอก ประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี ร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่ นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้ 9. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ ประกอบกิจกรรม เรื่อง การมอง โลกในแง่ดี 10. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หลังเรียน เรื่อง การมองโลกในแง่ดี 11. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมิน ชุติการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อ พัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การมองโลกในแง่ดี
3. การ ปฏิบัติตน เป็นสมาชิก ที่ดีของ สังคม	คนดีของ สังคม	สถานการณ์ จำลอง และการ อภิปราย แบบกลุ่ม ย่อย	1. เพื่อให้ นักเรียน ตระหนักถึง ความสำคัญของการปฏิบัติตน เป็นสมาชิกที่ดี ของสังคม 2. เพื่อให้ นักเรียนบอก ประโยชน์การ ปฏิบัติตนเป็น สมาชิกที่ดีของ สังคม	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ก่อนเรียน เรื่อง การปฏิบัติตน เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม 2. ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ สังคม 3. ครูให้นักเรียนช่วยกันบอก พฤติกรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติใน การเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม 4. ครูแจกใบงานคิดถึงวิไล ซึ่งเป็น สถานการณ์จำลอง ให้นักเรียน อ่าน แล้ววิเคราะห์และทบทวน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากใบงาน

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				คิดถึงวิไล 5. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ 6. ครูแจกใบงานคนดีของสังคมให้กับนักเรียน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกัน อภิปรายแบบกลุ่มย่อย และส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ตามหัวข้อในใบงานคนดีของสังคม 7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย หน้าชั้นเรียน 8. ครูให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของแต่ละคนลงในใบงานคนดีของสังคม 9. ครูให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้ 10. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				11. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็น สมาชิกที่ดีของสังคม 12. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมิน ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อ พัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ สังคม

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
1. การอยู่ ร่วมกับผู้อื่น	ของฝาก จากเพื่อน	กลุ่ม สัมพันธ์	1. เพื่อให้ นักเรียนได้เข้าใจ และยอมรับสิ่งที่ ดีของตนเอง และสิ่งที่ควร ปรับปรุงตนเอง จากมุมมองของ เพื่อนในห้อง เรียน ที่เกี่ยวกับ การประพฤติ ปฏิบัติตนในการ อยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคม 2. เพื่อให้ นักเรียนได้ทราบ ถึงแนวทางใน การปฏิบัติตนใน การปรับปรุงตัว เพื่อให้อยู่ร่วมกับ	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ก่อนเรียน เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคม 2. ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องการ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม แนวทาง วิธีการในการปรับปรุงพฤติกรรมที่ ไม่เหมาะสมของตนเองในการอยู่ ร่วมกับผู้อื่นในสังคม 3. ครูให้นักเรียนจัดเก้าอี้เป็นวง กลมทั้งห้องแล้วครูก็แจกซองจด หมายซึ่งภายในซองจดหมายแต่ละ ซองจะบรรจุกระดาษขนาด 3 นิ้ว x 5 นิ้ว ไว้เท่ากับจำนวนนักเรียน ทั้งห้อง ให้กับนักเรียนทุกคน 4. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการ อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และ แนวทางในการปรับปรุงตนเองใน การอยู่ร่วมกับผู้อื่น 5. ครูอธิบายการดำเนินกิจกรรมให้

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
			ผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข	นักเรียนฟัง 6. ครูให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้ 7. ครูให้นักเรียนนำเก้าอี้มาวางไว้กลางวงกลมที่นักเรียนนั่งล้อมรอบ 1 ตัว 8. ครูให้นักเรียนบอกความในใจเกี่ยวกับการที่เราอยู่ร่วมกับเพื่อนในโรงเรียนนี้มาหลายปี กับเพื่อนทั้งห้อง โดยไม่ต้องเอ่ยชื่อเพื่อนแล้วสมมติให้ เก้าอี้นั้นมีเพื่อนของเรานั่งอยู่ โดยให้นักเรียนบอกทุกคน แล้ววนไปทางขวามือจนครบทุกคน 9. ครูให้นักเรียนอ่านสิ่งที่เพื่อนได้เขียนให้กับนักเรียน แล้วให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้ 10. ครูและนักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม 11. ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้ 12. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม 13. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่น

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				ในสังคม 14. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมิน ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อ พัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
2. การใช้ ชีวิตใน สถานอุดม ศึกษา	มหาวิทยาลัย ลัยชีวิต	กลุ่ม สัมพันธ์	1. เพื่อให้ นักเรียนได้ ตระหนักถึง ความสำคัญของการใช้ชีวิตใน สถานอุดม ศึกษา 2. เพื่อให้ นักเรียนได้ทราบ แนวทางการ ปฏิบัติตนในการ ใช้ชีวิตในสถาน อุดมศึกษา	1. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด ก่อนเรียน เรื่อง การใช้ชีวิตใน สถานอุดมศึกษา 2. ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการเตรียมตัวที่จะไปใช้ชีวิตใน สถานอุดมศึกษา 3. ครูให้นักเรียนที่ได้เคยพูดคุย สอบถามจากรุ่นพี่ ถึงการใช้ชีวิต ในสถานอุดมศึกษา หรืออ่านจาก วารสารหนังสือ มาเล่าถึงสิ่งที่เขา ได้ประสบมา ในเรื่องการใช้ชีวิตใน สถานอุดมศึกษา ให้เพื่อนๆ ใน ห้องฟัง 4. ครูเล่าเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ ชีวิตในสถานอุดมศึกษา 5. ครูให้นักเรียนจัดเก้าอี้นั่งเป็นวง กลมทั้งห้อง 6. ครูให้นักเรียนหยิบสิ่งของที่ นักเรียนมีอยู่มาคนละ 1 ชิ้น เช่น ดินสอ ปากกา ยางลบ ไม่บรรทัด ก๊ิบติดผม ผ้าเช็ดหน้า กระจก หวี เป็นต้น 7. ครูให้นักเรียนบอกเพื่อนครั้งละ คนว่าตัวเองน่าจะไรมาโดยเริ่มจาก ครูแล้ววนไปทางขวามือของครู

ชื่อเรื่อง	ชื่อกิจกรรม	เทคนิค	จุดประสงค์	ขั้นตอนการสอนกิจกรรม
				8. ครูอธิบายการดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนฟัง 9. ครูให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้ 10. ครูและนักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการทำกิจกรรม เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา 11. ครูแจกใบงานมหาวิทยาลัยชีวิต ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคน 12. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งข้อคิด และประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรม 13. ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ ประกอบกิจกรรม เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา 14. ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัด หลังเรียน เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา 15. ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

ภาคผนวก ง

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1

1. การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น	เวลา 1 ชั่วโมง
2. การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น	เวลา 1 ชั่วโมง
3. การปฏิบัติตนกับเพื่อน	เวลา 1 ชั่วโมง
4. การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ	เวลา 1 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2

1. การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน /	เวลา 1 ชั่วโมง
2. การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน	เวลา 1 ชั่วโมง
3. การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน	เวลา 1 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1

1. ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม	เวลา 1 ชั่วโมง
2. การควบคุมทางสังคม	เวลา 1 ชั่วโมง
3. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	เวลา 1 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2

1. การแสดงออกทางสังคม	เวลา 1 ชั่วโมง
2. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว	เวลา 1 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1

1. การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม	เวลา 1 ชั่วโมง
2. การมองโลกในแง่ดี	เวลา 1 ชั่วโมง
3. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	เวลา 1 ชั่วโมง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2

1. การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม	เวลา 1 ชั่วโมง
2. การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา	เวลา 1 ชั่วโมง

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 1

เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

ชื่อเรื่อง   การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

ชื่อกิจกรรม   มุมมองของเพื่อน

เทคนิค   กลุ่มสัมพันธ์

เวลา   1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนบอกลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น
2. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ที่เพื่อนและตนเองมองเห็น ทั้งในส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และให้นักเรียนสำรวจตนเองเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ของตนเอง ที่เพื่อนและตนเองมองเห็นทั้งในส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยแบ่งนักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมมุมมองของเพื่อน

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมมุมมองของเพื่อน ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การสำรวจตนเองเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

3.2.3 ครูให้นักเรียนคิดข้อความที่แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

3.2.4 ครูชี้แจงและอธิบายเกี่ยวกับความสำคัญและการศึกษา เพื่อทำความรู้จักและเข้าใจตนเองมากที่สุด

3.2.5 ครูให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการเห็นสีของลูกบอล

3.2.6 ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายเปรียบเทียบการมองเห็นตนเอง กับการมองเห็นสิ่งที่ติดอยู่กับลูกบอล

3.2.7 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 10 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มหนึ่งเป็นวงกลม

3.2.8 ครูให้นักเรียนแต่ละคนเขียนบรรยายลักษณะความสัมพันธ์ของตนเองกับเพื่อน

3.2.9 ครูให้นักเรียนนำข้อมูลที่นักเรียนแต่ละคนเขียนมอบให้เพื่อน

3.2.10 ครูให้นักเรียนทำใบงานมุมมองของเพื่อน

3.2.11 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

3.2.12 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

3.2.13 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

3.2.14 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

4. สิ่งที่ต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

4.2 ใบงานมุมมองของเพื่อน

4.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

4.4 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

4.5 ลูกบอลที่มีสีตามแนวยาว ได้แก่ สีแดง สีดำ สีเขียว และสีขาว

4.6 กระดาษที่ตัดเป็นแผ่นสี่เหลี่ยม ขนาด 3 นิ้ว x 2 นิ้ว จำนวนเท่ากับ 9 x ด้วยจำนวนนักเรียนในห้องเรียน

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมมุมมองของเพื่อน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอนดังนี้

1.สาระสำคัญ

การสำรวจตนเองเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น เป็นสิ่งที่จำเป็นแต่ทำได้ค่อนข้างยาก เพราะบางครั้งบุคคลอาจจะไม่รู้จักรักและเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง หรือมีความลำเอียงเข้าข้างตนเอง ทำให้มองไม่เห็นข้อบกพร่องของตนเอง ฉะนั้นการรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อน จะช่วยให้บุคคลรู้จักความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่นได้ดีขึ้น สามารถที่จะปรับตัวอยู่กับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนบอกลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น
2. เพื่อให้นักเรียนวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ที่เพื่อนและตนเองมองเห็น ทั้งในส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน

3. สาระการเรียนรู้

การสำรวจลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่นเป็นสิ่งที่จำเป็นแต่ทำได้ค่อนข้างยาก เพราะบางครั้งบุคคลอาจจะไม่รู้จักรักและเข้าใจในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นอย่างที่เป็นจริง หรือมีความลำเอียงเข้าข้างตนเองมากเกินไป เพราะคิดว่าตนเองสามารถที่จะปรับตัวอยู่กับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ทำให้มองไม่เห็นข้อบกพร่องของตนเอง ฉะนั้นการรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อน ๆ จะช่วยให้บุคคลรู้จักและเข้าใจตนเองได้ดีขึ้น สามารถดำรงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนทดสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การสำรวจตนเองเกี่ยวกับลักษณะลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นจะช่วยให้เราทราบข้อดีและข้อบกพร่องของตนเองได้

4.3 ชั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนคิดข้อความที่แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น เช่น การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การทำงานร่วมกัน การไปรับประทานอาหารกลางวันด้วยกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีน้ำใจ มีความรับผิดชอบ โอบอ้อมอารี ไม่ช่วยทำงานกลุ่ม ไม่มีความเสียสละ ไม่ซื่อสัตย์ ไม่ทำเวรทำความสะอาดห้องเรียน เชื้อฟุ้งคำสั่งสอนของครู เป็นต้น และให้นักเรียนออกมาช่วยเขียนบนกระดานดำไม่ให้ซ้ำกัน โดยให้นักเรียนช่วยกันคิดหาข้อความทั้งด้านดีและด้านไม่ดีให้มากที่สุด

4.3.2 ครูชี้แจงและอธิบายเกี่ยวกับความสำคัญและการศึกษา เพื่อทำความรู้จัก และเข้าใจตนเองมากที่สุด ครูนำลูกบอล 1 ลูก ซึ่งในแต่ละด้านของลูกบอลได้แบ่งเป็นสีแดง สีดำ สีเขียว และสีขาว ออกมา แล้วถามนักเรียนหนึ่งคนว่า ลูกบอลนี้มีสีอะไร (สีดำ-สีแดง)

4.3.3 ครูถามนักเรียนอีกหนึ่งคน ซึ่งนั่งอยู่ด้านหน้าว่าลูกบอลที่ตั้งอยู่ด้านหน้าของนักเรียนมีสีอะไร (สีดำ-สีแดง) ทำไมจึงมองเห็น (เพราะนักเรียนนั่งอยู่ด้านหน้าทำให้มองเห็นได้ง่ายในด้านหน้า)

4.3.4 ครูถามนักเรียนซึ่งนั่งอยู่แถวริมขวามือของครูว่าลูกบอลมีสีอะไร (สีดำ-สีแดง – สีเขียว) นักเรียนบอกได้หรือไม่ว่าลูกบอลนี้มีสีอะไรบ้าง ทำอย่างไรจึงจะทราบ (ต้องเอี้ยวตัวดู ต้องหมุนลูกบอล หรือยกลูกบอล)

4.3.5 ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายเปรียบเทียบการมองเห็นตนเอง กับ การมองเห็นสีที่ติดอยู่กับลูกบอล (การที่จะมองเห็นสีของลูกบอลให้ครบนั้น อาจจะต้องให้เพื่อนช่วยดูในมุมที่ต่างกันว่าเพื่อนเห็นสีอะไรบ้าง ถ้าเป็นตัวนักเรียนเอง ถ้าอยากรู้ว่าตนเองมีความสัมพันธ์กับผู้อื่นอย่างไร มีความเหมาะสมหรือไม่ ก็ต้องให้เพื่อนบอก) แล้วครูสรุปว่า การมองเห็นสีลูกบอลมีทั้งส่วนที่เรามองเห็นได้ด้วยตนเอง และส่วนที่เรามองไม่เห็นได้ด้วยตนเอง ในส่วนที่เรามองไม่เห็นถ้าเราอยากรู้ก็สามารถทำได้โดยผู้อื่นเป็นคนบอก เช่นเดียวกับการทำความรู้จักและเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของตนเองและผู้อื่น ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร มีสิ่งใดต้องปรับปรุงหรือไม่ ซึ่งต้องอาศัยทั้งในส่วนที่เรามองเห็นตัวเราเอง และส่วนที่ผู้อื่นมองเห็นและบอกเรา ดังนั้นการรู้จักการนำเอาความคิดเห็นของผู้อื่นที่มีต่อเรามาพิจารณา จะช่วยให้เราเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่นได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

4.3.6 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 10 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มนั่งเป็นวงกลม หลังจากนั้นครูแจกกระดาษที่ตัดเป็นแผ่นสี่เหลี่ยม ขนาด 3 นิ้ว x 2 นิ้ว ให้นักเรียนคนละ 9 แผ่น แล้วให้เขียนชื่อของตนเองไว้มุมขวาบนของกระดาษทุกแผ่น แล้วให้นักเรียนแจกให้เพื่อนทุกคนในกลุ่ม แล้วให้นักเรียนแต่ละคนเขียนบรรยายลักษณะความสัมพันธ์ของตนเองกับเพื่อนในกลุ่มให้ตรงกับกระดาษที่มีชื่อเพื่อน โดยให้นักเรียนเขียนด้วยความจริงใจ เข้าใจและมีความไว้วางใจต่อกัน เพื่อข้อมูลที่ได้จากเพื่อนๆ จะเป็นประโยชน์ให้แก่นักเรียนในการรู้จักตนเองมากขึ้น โดยนักเรียนที่เขียนให้เพื่อนไม่ต้องลงชื่อตนเอง ครูให้นักเรียนทำประมาณ 20 นาที

4.3.7 ครูให้นักเรียนนำข้อมูลที่ตนเขียนมอบให้เพื่อน โดยการส่งงานไปทางขวามือ ถ้าเป็นชื่อของใครก็หยิบไปได้ แต่ถ้าไม่ใช่ชื่อของตนเองก็ส่งผ่านไป ไม่ควรดูข้อมูลของเพื่อน

4.3.8 ครูให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จากเพื่อนๆ มาพิจารณาและวิเคราะห์ ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่นให้นักเรียนบันทึกลงในใบงานมุมมองของเพื่อน

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ให้นักเรียนศึกษา

4.5 ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

5. การวัดและการประเมินผล

5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

5.2 ตรวจผลจากใบงานมุมมองของเพื่อน

5.3 สังเกตจากการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล

5.4 สังเกตจากการสรุปข้อคิดเห็น

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

7.2 ใบงานมุมมองของเพื่อน

7.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

7.4 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

7.5 ลูกบอลที่มีสีตามแนวยาว ได้แก่ สีแดง สีดำ สีเขียว และสีขาว

7.6 กระดาษที่ตัดเป็นแผ่นสี่เหลี่ยม ขนาด 3 นิ้ว x 2 นิ้ว จำนวนเท่ากับ 9 x ด้วยจำนวนนักเรียนในห้องเรียน

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมมุมมองของเพื่อน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น
2. ให้นักเรียนคิดข้อความที่แสดงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น
3. ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการเห็นสีของลูกบอล
4. ให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายเปรียบเทียบการมองเห็นตนเอง กับการมองเห็นสีที่ติดอยู่กับลูกบอล
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 10 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มนั่งเป็นวงกลม
6. ให้นักเรียนแต่ละคนเขียนบรรยายลักษณะความสัมพันธ์ของตนเองกับเพื่อน
7. ให้นักเรียนนำข้อมูลที่นักเรียนแต่ละคนเขียนมอบให้เพื่อน
8. ให้นักเรียนทำใบงานมุมมองของเพื่อน
9. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปกับครูเกี่ยวกับการวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้
10. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น
11. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น
12. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ในงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม

เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบงานมุมมองของเพื่อน

คำชี้แจงให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนจากการทำกิจกรรมลงในใบงานของแต่ละคน

จากการวิเคราะห์ตนเองและจากการที่เพื่อนวิเคราะห์ตามกิจกรรม “มุมมองของเพื่อน”

พบว่า

สิ่งที่พบว่าตนเอง
ไม่ตรงกับเพื่อน

สิ่งที่ตนเองและ
เพื่อนพบตรงกัน

สิ่งที่เพื่อนพบ กับ
ตนเองพบ ไม่ตรง
กับตนเอง

ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ที่ฉันอยากจะปรับปรุงแก้ไข

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม

เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบความรู้ประกอบกิจกรรม

เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

การสำรวจเกี่ยวกับลักษณะลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่นสามารถกระทำได้หลายวิธี วิธีการหนึ่งก็คือการรับฟังข้อคิดเห็นจากบุคคลที่ใกล้ชิดกับเรา ไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ ครู อาจารย์ เพื่อน หรือบุคคลที่อยู่รอบๆ ตัวเรา สามารถที่จะให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่นได้ เพราะบุคคลแต่ละคนไม่อาจจะรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างแท้จริง บางครั้งอาจมีความลำเอียงเข้าข้างตนเอง มองไม่เห็นข้อบกพร่องของตนเอง หากเปิดใจกว้างพร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่นของเราจากบุคคลใกล้ชิด โดยที่บุคคลเหล่านี้รู้จักเรดีพอ มีความจริงใจต่อเรา และสามารถให้ความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมาโดยปราศจากความลำเอียง จะช่วยให้รู้จักและเข้าใจลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่นของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

การรู้จักและเข้าใจลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่นอย่างถ่องแท้ และตรงไปตรงมาตามความจริง ช่วยให้เราได้ทราบข้อบกพร่องของตนเองในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และหาแนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไข ซึ่งจะทำให้เราได้พัฒนาความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดียิ่งขึ้น สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ลักษณะของผู้ที่มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น

ลักษณะของผู้ที่มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญทำให้สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นได้ อัจฉรา นวจินดา และคนอื่นๆ (2542 : 178-180) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ดังนี้

1. การมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง พื้นฐานอันดับแรกต่อการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น คือการชอบตนเองก่อน โดยเริ่มจากการมีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง เพราะการมีสิ่งเหล่านี้ นับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น

2. การใช้ภาษากายที่ดี ในการสื่อสารของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับภาษากายเป็นอันดับแรก ภาษากายที่เป็นมิตร มักจะดึงดูดให้ผู้คนเข้ามาทักทาย ผูกมิตร ฯลฯ ตัวอย่าง

2.1 การยิ้มทักทาย นับว่าเป็นภาษากายที่สำคัญที่สุดอันดับแรก การยิ้มที่จริงใจจะช่วยบอกมิตรไมตรี และสร้างความสบายใจให้เกิดขึ้น

2.2 การใช้ภาษาที่ “เปิด” เป็นการแสดงพฤติกรรมการกระทำที่บุคคลอื่นสามารถมองเห็นได้

2.3 การสบตา การสบตาคู่สนทนา หรือผู้ที่เราต้องการสร้างความสัมพันธ์ด้วย นับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะเมื่อใช้คู่กับรอยยิ้มที่จริงใจ เป็นภาษากายที่บอกว่า “ฉันสนใจคุณและอยากรู้จักคุณให้มากกว่านี้”

2.4 การใช้น้ำเสียง น้ำเสียงจะเป็นตัวสื่อความมั่นใจ ความจริงใจ การให้เกียรติ การถูก น้ำเสียงที่นุ่มนวลสุภาพพร้อมๆ กับความมั่นใจ จะช่วยให้เอื้อต่อการสร้างความสัมพันธ์ต่อกันได้โดยไม่ยากนัก

3. ความมั่นใจในการเริ่มสนทนากับผู้ที่เราสร้างความสัมพันธ์ด้วย มิตรภาพและความสัมพันธ์ต่างๆ จะไม่สามารถเกิดขึ้นและงอกงามได้ ถ้าเราเพียงแต่จะรอให้คนที่เราสร้างความสัมพันธ์ด้วยเป็นฝ่ายเริ่มต้น การเริ่มพูดคุยด้วยเรื่องต่างๆ ด้วยการใช้คำถามปลายเปิดที่เหมาะสมจะเป็นการเริ่มต้นการสนทนาที่ดี ได้แก่ ทำไมคุณถึงเข้าชมรมนี้ครับ และพยายามหลีกเลี่ยงหัวข้อสนทนาที่อาจก่อปัญหา เช่น เรื่องส่วนตัว เรื่องศาสนา เรื่องการเมือง เป็นต้น

4. การจำชื่อคู่สนทนา การจำชื่อคู่สนทนานับว่าเป็นการสร้างความรู้สึกที่ดีต่อผู้ที่เราจะสร้างความสัมพันธ์ ด้วยการเรียกชื่อผู้ที่เราสนทนาด้วยจะทำให้เรารู้สึกว่า เขาเป็นคนสำคัญ เพราะคำที่นำฟังที่สุดสำหรับมนุษย์ คือ คำเรียกชื่อของเขา และถ้าคุณจำได้ คุณจะทำให้เขามีความประทับใจเพิ่มขึ้นเป็นอย่างยิ่ง

5. การให้ความสนใจเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน นักปราชญ์ชาวฝรั่งเศสคนหนึ่งเคยพูดไว้ว่า “ถ้าคุณหันใส่ใจเพื่อนมนุษย์คนอื่นๆ เพียง 2 เดือน คุณจะมียุเพื่อนมากกว่าคนที่รอคอยให้เพื่อนมนุษย์มาสนใจเขาถึง 2 ปี” คำกล่าวนี้ย่อมเป็นเรื่องที่แสดงให้เห็นชัดเจนว่า มิตรภาพที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลนั้นเกิดขึ้นเพราะมีความสนใจในเพื่อนมนุษย์ มิใช่การคอยให้คนอื่นมารัก หรือเริ่มมาสนใจตัวเรา

6. การเป็นผู้รับฟังที่ดี คนที่ฟังเป็นจะเป็นคนที่ได้เปรียบคนอื่น การเป็นผู้ฟังที่ดี ต้องประกอบไปด้วย การใช้ภาษากายที่เหมาะสม ท่าทางที่ดี สายตา และสีหน้าที่แสดงความสนใจ อีกทั้งยังมีทักษะในการทำให้ผู้ร่วมสนทนา รู้สึกว่า เขายอมรับและเข้าใจ และทักษะการสะท้อนความรู้สึกที่ไม่ตำหนิ ไม่วิพากษ์วิจารณ์ ไม่สั่งสอน

7. การเปิดเผยตนเอง คือ การที่เราสามารถเล่าความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ เรื่องส่วนตัวของเราให้ผู้ที่เราจะสร้างความสัมพันธ์ด้วยได้รู้ การเปิดเผยตนเอง เป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้คนอื่นได้เข้ามาารู้สึก “ตัวตนที่แท้จริง” ของเรา

ตัวอย่าง การเปิดเผยความรู้สึก เช่น ผมเบื่อวิชาที่ท่องจำมากที่สุด การเปิดเผยทัศนคติ และความคิด เช่น ดิฉันคิดว่าอยู่เป็นโสด ดีกว่าแต่งงาน การเปิดเผย ความต้องการ เช่น ดิฉันอยากมีร้านขนมของตนเองในอนาคต

โดยทั่วไปมนุษย์เรามักจะชอบคนที่เปิดเผยมากกว่าคนที่ลึกลับ เพราะการเปิดเผยทำให้เราเข้าใจ และสร้างความรู้สึที่ดีให้กับตัวเรา นอกจากนี้ การเปิดเผยตนเอง ยังเป็นสิ่งที่แสดงให้ผู้อื่นรู้ว่า ความสัมพันธ์ที่เรามีต่อเขาลึกซึ้งหรือไม่ การเปิดเผยตนเองจึงนับว่า มีความจำเป็นต่อการสร้างความสัมพันธ์ เพราะหมายถึงความไว้วางใจ เชื่อใจ และจริงใจต่อกัน

8. การคุยให้เป็น คนที่คุยเป็น คือ คนที่คุยเรื่องไม่น่าเบื่อ และสามารถสื่อในสิ่งที่ตนต้องการออกไปให้คนที่ต้องการได้เข้าใจ คนที่มีปัญหาในการคุยกับคนอื่น มักจะเป็นคนที่ชอบคิดถึงตนเองมากกว่าคู่สนทนา บุคคลเหล่านี้มักจะใช้เวลาส่วนใหญ่ในการคำนึงถึงแต่ตนเองเสมอ ดังนั้นในการสนทนากับใครก็ตามทั้ง 2 ฝ่าย ควรมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทั้ง 2 ทาง ทั้งนี้ควรพยายามหาความสนใจร่วมกันด้วย

9. ข้อควรระวังในการพูดคุยเรื่องคนอื่น การพูดคุยกับคนที่เราจะสร้างความสัมพันธ์ด้วยทั้ง 2 ฝ่าย จะต้องระมัดระวังในเรื่องต่อไปนี้ คือ

9.1 พยายามไม่ใช่คำพูดที่เกินความจริง เช่น ผมอยากจะควักเอาใจออกมาพูดกับคุณจริงๆ

9.2 เปิดเผยความรู้สึกที่แท้จริงในเวลาอันสมควร การกล่าวพูดความรู้สึกที่แท้จริงออกมาจะทำให้มิตรภาพทั้ง 2 ฝ่ายแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

9.3 พูดให้ตรงประเด็น ไม่เยิ่นเย้อ

9.4 ให้เวลาอีกฝ่ายหนึ่งพูดบ้าง

9.5 อย่าพูดเกินเลยข้อเท็จจริง

9.6 ขยายความคิดแต่อย่ายึดเยียดความคิด เพราะธรรมชาติของมนุษย์ คือ การไม่ชอบการถูกยึดเยียด การพูดคุยที่ดี ที่สร้างสรรค์ จะทำให้ความสัมพันธ์งอกงามขึ้น

10. การปิดฉากสนทนา ควรเกิดขึ้นเมื่อทั้ง 2 ฝ่ายรู้สึกว่าได้พูดคุย แสดงออก หรือพูดถึงเรื่อง ที่ต้องการพอสมควรแก่เวลาแล้ว ควรที่จะปิดการสนทนา ดังตัวอย่างเช่น “ยินดีจริงๆ ะที่ ได้รู้จักคุณสมชาย และขอบคุณที่ให้ข้อมูล...” จะสังเกตได้ว่า ประโยคการปิดฉากการสนทนาจะพูดโดยการเอ่ยชื่อคู่สนทนา และพูดสรุปความ หรือทวนสิ่งที่ได้พูดคุยกันแล้ว

บรรณานุกรม

อัจฉรา นวจินดา; และคนอื่นๆ. (2542). ศิลปะการดำเนินชีวิต. กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. นักเรียนสามารถสำรวจลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น โดยวิธีใดดีที่สุด ก. ยอมรับฟังความคิดเห็นจากบุคคลใกล้ชิด ข. ให้ผู้อื่นวิจารณ์ ค. สัมภาษณ์อาจารย์แนะแนว ง. ใช้แบบสำรวจ	4. ข้อใดที่แสดงว่านักเรียนรู้จักลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ก. เห็นข้อผิดพลาดในบางส่วนของผู้อื่น ข. ไม่เห็นข้อบกพร่องของตนเองและผู้อื่น ค. การปฏิบัติตนกับเพื่อนอย่างเหมาะสม ง. รู้ว่าตนเองมีความสามารถมากกว่าเพื่อน
2. การที่นักเรียนรู้จักและเข้าใจตนเองตามความเป็นจริง จะส่งผลต่อนักเรียนอย่างไร ก. ทำให้นักเรียนสามารถพัฒนาลักษณะนิสัยที่ดี ข. นักเรียนสามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี ค. นักเรียนสามารถเลือกแนวทางต่างๆ ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง ง. ถูกทุกข้อ	5. ข้อใดเป็นแนวทางในการปรับปรุงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ก. มานียอมรับความสามารถของตนเอง ข. ปิดใจยอมรับข้อบกพร่องของตนเอง ค. ชูใจอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ง. วิจารณ์ความเชื่อมั่นในตนเองสูง
3. ปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่นของนักเรียนมากที่สุด ก. ความลำเอียงเข้าข้างตนเอง ข. ความพึงพอใจในตัวบุคคลอื่น ค. ความรักใคร่ชอบพอ ง. ความอิจฉาริษยา	6. นักเรียนคิดว่าการรู้จักลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ด้านใด ที่จะช่วยให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ก. ด้านร่างกาย และด้านสติปัญญา ข. ด้านอารมณ์ และด้านสังคม ค. ด้านคุณธรรม และด้านจริยธรรม ง. ทุกด้านที่กล่าวมา

7. ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ในข้อใดที่นักเรียนควรหลีกเลี่ยง ก. ไม่ทำความสะอาดห้องเรียนร่วมกับเพื่อนๆ ข. ไปรับประทานอาหารกับเพื่อนสนิท ค. เล่นกีฬาอย่างสนุกสนาน ง. ทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	9. การรู้จักลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ของตนเองมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างไร ก. เอาใจใส่ผู้อื่นและชอบเข้าสังคม ข. มองโลกในแง่ดีสุขใจกับคนรอบข้าง ค. ทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมด้วยความจริงใจ ง. ถูกทุกข้อ
8. เมื่อเพื่อนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ของนักเรียน นักเรียนรู้สึกอย่างไร ก. เฉยๆ เพราะเชื่อว่าเพื่อนไม่เหมือนกับเรา ข. ตั้งใจจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ค. โกรธเพื่อน และด่าว่าเพื่อน ง. ปฏิเสธเพื่อนว่า ที่พูดไม่เป็นความจริง	10. การรู้จักลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ของตนเองจะช่วยในการวางแผนการดำเนินชีวิตอย่างไร ก. รู้ว่าตนเองควรจะปรับปรุงความสัมพันธ์กับเพื่อนอย่างไร ข. รู้ว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนแบบใดที่ไม่เหมาะสม ค. รู้ว่าเราควรจะช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนเดือดร้อน ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

1. ก	6. ง
2. ง	7. ก
3. ข	8. ข
4. ค	9. ง
5. ข	10. ง

**แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4**

เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
 ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งให้นักเรียนได้วิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น ที่เพื่อนและตนเองมองเห็น ทั้งในส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกัน					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้วิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น					
4.	กิจกรรมการวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
5.	กิจกรรมการวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น					
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้					

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 2

เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

ชื่อเรื่อง   การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

ชื่อกิจกรรม   ความแตกต่างระหว่างบุคคล

เทคนิค   กลุ่มสัมพันธ์ และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

เวลา   1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าใจและยอมรับความสามารถของผู้อื่น
2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้นักเรียนร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยแบ่งนักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

3.2.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกความแตกต่างของแต่ละคน

3.2.4 ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

3.2.5 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน

3.2.6 ครูแจกกระดาษ A4 ให้นักเรียน แล้วให้ประดิษฐ์หรือทำอะไรก็ได้ที่มีความหมายสำหรับตัวนักเรียนเอง แล้วให้เพื่อนในกลุ่มทายความหมาย

3.2.7 ครูให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย เรื่อง ประโยชน์ของการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ และยกตัวอย่างเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ประกอบการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

3.2.8 ครูให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอประโยชน์ของการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

3.2.9 ครูให้นักเรียนทำใบงานความแตกต่างระหว่างบุคคล

3.2.10 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

3.2.11 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

3.2.12 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

3.2.13 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

4. สิ่งที่คุณต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

4.2 ใบงานความแตกต่างระหว่างบุคคล

4.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

4.4 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

4.5 กระดาษ A4 เท่ากับจำนวนนักเรียน

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมความแตกต่างระหว่างบุคคล ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สาระสำคัญ

มนุษย์ทุกคนย่อมมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้นการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น จะช่วยให้ตนเองสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เพราะบุคคลที่ยอมรับผู้อื่นก็ย่อมที่จะยอมรับสิ่งของผู้อื่นได้ เช่น ความสามารถ ความคิด คุณธรรม จริยธรรม อายุ ความคิดเห็น ประสบการณ์ เป็นต้น หากตนเองไม่เข้าใจและไม่ยอมรับผู้อื่นแล้ว ก็เป็นการยากที่ผู้อื่นจะมีมนุษยสัมพันธ์อันดีด้วย ส่งผลให้การดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมไม่มีความสุขเท่าที่ควร

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าใจและยอมรับความสามารถของผู้อื่น
2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

3. สาระการเรียนรู้

มนุษย์ทุกคนต้องการที่จะให้ผู้อื่นเข้าใจและยอมรับในความสามารถของตนเอง ดังนั้นการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น จึงต้องเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่นด้วย เมื่อใดก็ตามเมื่อสังคมยอมรับในความสามารถของผู้อื่นแล้ว เขาก็จะเกิดความภาคภูมิใจ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมากขึ้น เมื่อทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ก็ต้องให้เขามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ทั้งการทำงานและสังคม เช่น ให้เขาได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นต่างๆ ให้เขามีความรู้สึกว่า เขามีความสำคัญในความสำเร็จในการทำกิจกรรมร่วมกัน เปิดโอกาสให้เขาได้มีการร่วมงานในสังคมต่างๆ ตัวอย่างเช่น การต้อนรับผู้ที่มาเยี่ยมชมโรงเรียน เป็นต้น จะเป็นส่วนเสริมสร้างความภาคภูมิใจให้กับบุคคลนั้นเป็นอย่างดี

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่นว่าเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นจะช่วยให้เราอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกว่า คนแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านใดบ้าง เช่น ความรู้ในด้านต่างๆ ความสามารถในด้านต่างๆ ฐานะ ความเป็นอยู่ เชื้อชาติ ศาสนา เป็นต้น

4.3.2 ครูถามนักเรียนเกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น ว่าความคิด การกระทำ และความสามารถของผู้อื่น เราไม่ควรจะตัดสินการกระทำของผู้อื่น ว่าทำไมเขาทำเช่นนั้น หรือมีความสามารถในการทำเท่านี้เอง เสมือนว่ารู้ใจเขาเสียหมดทุกอย่าง เราต้องเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น หากเรานำความคิด การกระทำ และความสามารถของบุคคลมาใช้ให้เกิดประโยชน์ จะทำให้ประเทศชาติของเราพัฒนายั่งยืนต่อไป

4.3.3 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน แล้วครูแจกกระดาษขนาด A4 ให้กับนักเรียนคนละ 1 แผ่น แล้วให้นักเรียนประดิษฐ์หรือทำอะไรก็ได้ที่มีความหมายสำหรับตัวนักเรียนเอง เช่น อาจจะทำรูปหรือฉีกเป็นรูปต่างๆ เป็นต้น แล้วให้ทุกคนในกลุ่มหาความหมายของสิ่งที่ทุกคนเลือกหรือทำจนครบทุกคน เมื่อทำเสร็จแล้วให้เจ้าของเจตนาความหมายหรือบอกสาเหตุว่าทำไมจึงทำเช่นนั้น ครูให้นักเรียนทำประมาณ 10 นาที

4.3.4 ครูให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย เรื่อง ประโยชน์ของการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ และยกตัวอย่างเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ประกอบการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

4.3.5 ครูให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอประโยชน์ของการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

4.3.6 ครูแจกใบงานความแตกต่างระหว่างบุคคลให้นักเรียนบันทึก

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่นให้นักเรียนศึกษา

4.5 ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

5. การวัดและการประเมินผล

- 5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น
- 5.2 ตรวจผลจากใบงานความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 5.3 สังเกตจากการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล
- 5.4 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย
- 5.5 สังเกตจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

- 6.1 ห้องแนะแนว
- 6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

- 7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น
- 7.2 ใบงานความแตกต่างระหว่างบุคคล
- 7.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น
- 7.4 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น
- 7.5 กระดาษ A4 เท่ากับจำนวนนักเรียน

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมความแตกต่างระหว่างบุคคล ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น
2. ให้นักเรียนบอกความแตกต่างของแต่ละคน
3. ให้นักเรียนตอบคำถามเกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น
4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มโดยความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน แล้วครูแจกกระดาษขนาด A4 ให้กับนักเรียนคนละ 1 แผ่น แล้วให้นักเรียนประดิษฐ์หรือทำอะไรก็ได้ที่มีความหมายสำหรับตัวนักเรียนเอง เช่น อาจจะเป็นรูปหรือฉีกเป็นรูปต่างๆ เป็นต้น แล้วให้ทุกคนในกลุ่มทายความหมายของสิ่งที่ทุกคนเลือกหรือทำจนครบทุกคน เมื่อทายเสร็จแล้วให้เจ้าของเฉลยความหมายหรือบอกสาเหตุว่าทำไมจึงทำเช่นนั้น ครูให้นักเรียนทำประมาณ 10 นาที
5. ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย เรื่อง ประโยชน์ของการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ และยกตัวอย่างเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ประกอบการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
6. ให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอประโยชน์ของการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น
7. ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนลงในใบงานความแตกต่างระหว่างบุคคล
8. ให้นักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้
9. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น
10. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น
11. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม

เรื่อง การเข้าใจและยอมรับความสามารถของผู้อื่น

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบความรู้ประกอบการสอน เรื่อง การเข้าใจและยอมรับความสามารถของผู้อื่น

การเข้าใจและยอมรับความสามารถของผู้อื่น

มนุษย์ทุกคนต้องการที่จะให้ผู้อื่นเข้าใจและยอมรับในความสามารถของตนเอง ดังนั้นการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น จึงต้องเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่นด้วย เมื่อใดก็ตามเมื่อสังคมยอมรับในความสามารถของผู้อื่นแล้ว เขาก็จะเกิดความภาคภูมิใจ และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมมากขึ้น เมื่อทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ก็ต้องให้เขามีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ทั้งการทำงานและสังคม เช่น ให้เขาได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นต่างๆ ให้เขามีความรู้สึกว่า เขามีความสำคัญประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมร่วมกัน เปิดโอกาสให้เขาได้มีส่วนร่วมในงานในสังคมต่างๆ เช่น การต้อนรับผู้ที่มาเยี่ยมชมโรงเรียน เป็นต้น จะเป็นส่วนเสริมสร้างความภาคภูมิใจให้กับบุคคลนั้นเป็นอย่างดี

การเข้าใจและยอมรับความสามารถของผู้อื่น

การดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม จะต้องเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น ซึ่งจะส่งผลให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข อัจฉรา นวจินดา และคนอื่นๆ (2542 : 139-140) ได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับความสามารถของผู้อื่น เพื่อให้ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนี้

1. ยอมรับในความแตกต่างกันของมนุษย์ มนุษย์ทุกคนมีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง เราจะพบว่าเราไม่สามารถค้นหาสิ่งที่มีความเหมือนหรือแทนที่กันได้หมดทั้งความคิด ความรู้สึก และการกระทำ มนุษย์ทุกคนแตกต่างกันอาจจะมากหรือน้อย ทั้งในด้านของสถานภาพ ภูมิหลัง ค่านิยม การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัว โรงเรียน ฯลฯ หากเรายอมรับหลักการนี้ เราก็จะคาดหวังให้ผู้อื่นเป็นอย่างที่เราต้องการน้อยลง

2. ยอมรับในความสามารถของมนุษย์ มนุษย์พยายามที่จะพัฒนาตนเองไปสู่สิ่งที่ดียิ่งอยู่เสมอ แต่บางครั้งขาดโอกาส ขาดความรู้ และขาดแรงกระตุ้น ดังนั้นเราจึงพบว่าหากได้มีการให้โอกาสแก่เขา เช่น การเปิดโอกาสให้ร่วมแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจของกลุ่ม กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ ก็จะทำให้กลุ่มได้รับประโยชน์จากความสามารถดังกล่าวของเขาที่อาจถูกละเลยไป เช่น คน

พิการที่เล่นดนตรีเก่ง เกษตรกรที่มีฝีมือในการทำงานหัตถศิลป์ เป็นต้น ดังนั้น หากการอยู่ร่วมในสังคม เป็นไปด้วยความสัมพันธ์ที่มีการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้แสดงความคิดเห็น ความสามารถ ก็ จะเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน ลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

3. ยอมรับในศักดิ์ศรี และความเท่าเทียมกันของมนุษย์ บุคคลทุกคนมีความนับถือตนเอง และมีความภาคภูมิใจในตนเองเป็นพื้นฐาน การเปลี่ยนแปลงความคิด การกระทำใดก็ตาม ก็จะต้องเริ่มต้นขึ้นจาก ความต้องการของคนๆ นั้นเป็นสำคัญ โดยเขาต้องตระหนักและเกิดการตัดสินใจด้วยตนเอง ดังนั้นหากต้องการให้ความสัมพันธ์ระหว่างเราและผู้อื่นเป็นไปด้วยดี ควรเริ่มต้นจากการยอมรับศักดิ์ศรี และไม่ใช่คำพูดหรือกิริยาในอันที่จะลดคุณค่า ศักดิ์ศรีของผู้อื่น เช่น คำพูดในเชิงตำหนิที่ไม่มีพื้นฐานมาจากความห่วงใย คำพูดเชิงสอบสวนที่เป็นคำถามปลายปิดโดยมุ่งให้ผู้อื่นตอบเพียงว่าใช่หรือไม่ใช่มากกว่าจะฟังความคิดเห็น เป็นต้น

เคล็ดลับการเข้าใจและยอมรับความสามารถของผู้อื่น

เคล็ดลับการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น เป็นสิ่งที่มีความสำคัญประการหนึ่งของคุณ หงส์พันธ์ (2534 : 144-147) ได้เสนอเคล็ดลับเกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น เพื่อให้นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยสรุปดังนี้

1. การยอมรับ

การยอมรับเป็นวิถีมโนทัศน์หนึ่ง ทุกคนย่อมต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในความสามารถของตนเองเท่าที่มีอยู่ เราต้องการคบกับคนที่คบแล้วทำให้เราสบายอกสบายใจ ต้องการใครสักคนที่เราไม่ต้องคอยระวังตัว คนเราน้อยคนที่จะกล้าทำอะไรได้ในที่ทุกแห่งไป จึงทำให้เราต้องการใครสักคนที่ยอมรับในความสามารถของเรา ยอมรับในตัวเรา และแสดงความเป็นกันเองกับเรา เพราะเราทุกคนย่อมต้องการให้ผู้อื่นมายอมรับมาชื่นชมเรา

2. การชื่นชม

มนุษย์ทุกคนมีข้อบกพร่องของแต่ละคน การมองสิ่งที่ดีในตัวเขา จะทำให้เราสามารถชื่นชมเขาได้ ในตัวบุคคลคนหนึ่งเราสามารถค้นหาสิ่งที่ดีที่จะชื่นชมได้ นั่นเป็นการแสดงว่าเราเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น และเราก็สามารถหาสิ่งที่เป็นข้อบกพร่องได้ด้วยเช่นกัน แล้วแต่เราจะต้องการสิ่งใด หากเราต้องการที่จะเข้าใจและยอมรับความสามารถของผู้อื่น เราก็ต้องมองหาสิ่งที่ดีของเขา และชื่นชมเขาอย่างเหมาะสม ก่อนการชื่นชมบุคคลอื่น ก็มีข้อควรจำ คือคนเขาจะภาคภูมิใจเมื่อเขามองหาสิ่งเล็กน้อยที่ผู้อื่นมองไม่เห็นมาชื่นชมเขา ถ้าหากบุคคลนั้นมีความสามารถดังเทพเจ้ากรีก แล้วเราไปชื่นชมเขาอย่างนั้น ผลตอบสนองมีน้อยเพราะเขาก็รู้ของอยู่แล้ว จึงควรหาสิ่งที่เป็นความสามารถ ในการชื่นชมผู้อื่นด้วยความจริงใจ และเหมาะสม จะทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันตลอดไป

3. การให้กำลังใจ

การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น ควรมีการให้กำลังใจ ให้ความปรารถนาดี เมื่อบุคคลนั้นมีความสามารถในการทำสิ่งใดประสบความสำเร็จ เมื่อเขาได้รับความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่างๆ เราก็ควรแสดงความยินดี ให้กำลังใจ เมื่อมีความทุกข์เพราะไม่สามารถทำสิ่งใดได้ ประสบความสำเร็จ เราก็ช่วยแก้ไขปัญหามา ให้คำแนะนำ เป็นผู้คอยปลอบขวัญให้กำลังใจสม่ำเสมอ และปฏิบัติตนที่ดีเสมอต้นเสมอปลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง จะส่งผลให้ความสัมพันธ์ของเรากับบุคคลอื่นเป็นไปอย่างราบรื่น และใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

บรรณานุกรม

- ทองคุณ หงส์พันธ์. (2534). *วิถีทางแห่งบัณฑิต : การครองตน ครองคน และครองงาน*.
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
 อัจฉรา นวจินดา; และคนอื่นๆ. (2542). *ศิลปะการดำเนินชีวิต*. กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล
 พับลิเคชั่น.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. คนที่เข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่นจะมีลักษณะอย่างไร ก. พร้อมที่จะรับประสบการณ์ใหม่ๆ จากผู้อื่น ข. เข้าใจลักษณะของผู้อื่น ค. ยอมรับในความเป็นตัวเองของผู้อื่น ง. ถูกทุกข้อ	4. อาจารย์ประจำชมรมดนตรีไทยคัดเลือกเพื่อนของนักเรียน เป็นนักเรียนกิจกรรมดีเด่น นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร ก. อยากไปแสดงความยินดีกับเพื่อน ข. เฉยๆ ไม่ยินดียินร้ายใดๆ ทั้งสิ้น ค. น้อยใจที่อาจารย์ไม่เลือกตนเอง ง. รู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถ
2. การที่คนเราเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์อะไรบ้าง ก. ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ข. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ค. ทำงานร่วมกันจนบรรลุผลสำเร็จ ง. ถูกทุกข้อ	5. นักเรียนได้ส่งภาพวาดเข้าประกวด โดยนักเรียนตั้งใจอย่างเต็มที่ ผลปรากฏว่านักเรียนได้รับคำชมเชย นักเรียนรู้สึกอย่างไร ก. อยากออกไปต่อว่ากรรมการ ข. พยายามฝึกฝนใหม่ ค. คิดว่าทำดีที่สุดแล้ว ง. หมดกำลังใจและเสียใจมาก
3. นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไรในโรงเรียน จึงเรียกว่าเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น ก. จันทปรบมือให้เพื่อนในบางครั้ง เมื่อเพื่อนได้รับรางวัล ข. จันทมักจะอารมณ์เสียได้ง่ายเมื่ออาจารย์ชมเชยเพื่อนต่อหน้าฉัน ค. ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในกลุ่ม ง. ทำงานกลุ่มได้สำเร็จโดยปรึกษาเพื่อนสนิทเท่านั้น	6. สมศรี เป็นคนพูดเก่ง อาจารย์ให้สมศรีทำงานกลุ่มเดียวกับนักเรียน นักเรียนคิดว่าควรจะเสนอให้สมศรีทำหน้าที่ใดในกลุ่ม ก. พิมพ์รายงาน และหาข้อมูล ข. ประสานงานกับอาจารย์ ค. ออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ง. ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ของกลุ่ม

7. ข้อใดแสดงถึงความเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น ก. นาย เอ พูดจาดูหมิ่นเด็กชายพวงมาลัย ข. นาย บี หัวเราะเยาะแสดงกิริยาไม่ดีต่อเด็กชายไข่มิ่ง ค. นาย ซี พูดชื่นชมแบบไม่เต็มใจ เมื่อเพื่อนได้รับคำชมจากอาจารย์ ง. นาย ดี รู้สึกชื่นชม เมื่อเพื่อนเป็นตัวแทนไปแข่งขันโอลิมปิกวิชาการ	9. เมื่อเพื่อนคนหนึ่งของนักเรียนสอบไม่ผ่านในวิชาภาษาอังกฤษ นักเรียนควรทำอย่างไร ก. พูดปลอบใจ และชมว่าเขาก็น่ามีความสามารถด้านอื่นที่เราไม่มีเช่นกัน ข. ต่อกว่าเพื่อนทันที แล้วให้รีบไปฝึกซ้อม ค. รู้สึกอวยที่มีเพื่อนสอบไม่ผ่าน ง. ไม่พอใจแต่เก็บไว้ไม่แสดงออก
8. กิจกรรมโฮมรูมในตอนเช้า อาจารย์ให้นักเรียนช่วยกันเสนอชื่อเพื่อน เพื่อเป็นนักเรียนมารยาทงามประจำห้อง นักเรียนรู้สึกอย่างไรต่อการเสนอชื่อเพื่อนที่มีความสามารถพิเศษ ก. กลัวเพื่อน ๆ ไม่เห็นด้วย ข. ไม่มั่นใจว่าจะถูกคัดค้านหรือไม่ ค. ภูมิใจที่ห้องเรามีเพื่อนที่มีมารยาทงาม ง. ถูกทุกข้อ	10. อาจารย์มักจะเลือกเพื่อนคนอื่น ให้ไปทำกิจกรรมต่างๆ มากกว่านักเรียน ทั้งๆ ที่มีความสามารถเท่ากัน นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร ก. คิดว่าอาจารย์คงไม่ชอบตนเอง ข. เราจะได้ไม่เหนื่อย ค. รู้สึกว่าตนเองจะไม่ค่อยประสบความสำเร็จ ง. พอใจในความสามารถของตนเอง

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

1. ง	6. ค
2. ง	7. ง
3. ค	8. ค
4. ก	9. ก
5. ข	10. ง

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งให้นักเรียนนอกประโยชน์ของการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้เข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น					
4.	กิจกรรมการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น					
5.	กิจกรรมการเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนได้เข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้					

**ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4**

**ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 3**

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อเรื่อง   การปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อกิจกรรม   เพื่อนดี คือ มิตรแท้

เทคนิค   การอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

เวลา   1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

- 1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนกับเพื่อน
- 2. เพื่อให้นักเรียนบอกแนวทางการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับเพื่อน

ส่วนประกอบในชุดการสอน

- 1. คำชี้แจง
- 2. คู่มือครู
- 3. คู่มือนักเรียน
- 4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน โดยใช้กิจกรรมเพื่อนดี คือ มิตรแท้ และให้นักเรียนเขียนลักษณะของเพื่อนในอุดมคติที่นักเรียนอยากจะคบเป็นเพื่อน สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ไม่เหมาะสม แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เหมาะสม และอภิปรายแบบกลุ่มย่อย เรื่อง เพื่อนในอุดมคติของกลุ่ม

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยแบ่งนักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน โดยใช้กิจกรรมเพื่อนดี คือ มิตรแท้

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน โดยใช้กิจกรรมเพื่อนดี คือ มิตรแท้ ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

3.2.3 ครูให้นักเรียนทำใบงานเพื่อนในอุดมคติของฉัน

3.2.4 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน

3.2.5 ครูให้นักเรียนอภิปรายแบบกลุ่มย่อย เรื่อง เพื่อนในอุดมคติของกลุ่ม และแนวทางการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เหมาะสม

3.2.6 ครูให้นักเรียนทำใบงานเพื่อนดี คือ มิตรแท้

3.2.7 ครูให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

3.2.8 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป เพื่อนในอุดมคติของกลุ่ม และแนวทางการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เหมาะสม

3.2.9 ครูสรุปร่วมกับนักเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน และร่วมกันสรุป ข้อคิดและประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

3.2.10 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

3.2.11 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

3.2.12 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

4. สิ่งที่คุณครูต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

4.2 ใบงานเพื่อนในอุดมคติของฉัน

4.3 ใบงานเพื่อนดี คือ มิตรแท้

4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

4.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน โดยใช้กิจกรรมเพื่อนดี คือ มิตรแท้ ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สาระสำคัญ

เพื่อนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ มีความหมายและมีอิทธิพลต่อชีวิตเรามาก ไม่มีใครอยากขาดเพื่อน การหาเพื่อนไว้มากๆ ไม่ใช่เรื่องยาก แต่การรู้จักเลือกหาเพื่อนที่ดีไว้คบหาสมาคมด้วย หรือหากกลายามิตรไว้มากแล้วนั้นเป็นสิ่งที่ยาก เราจึงควรประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นกัลยาณมิตรของผู้อื่นได้

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนกับเพื่อน
2. เพื่อให้นักเรียนบอกแนวทางการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับเพื่อน

3. สาระการเรียนรู้

เพื่อนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ มีความหมาย และมีอิทธิพลของชีวิตทุกคน ไม่มีใครอยากขาดเพื่อน จากความหมายของคำว่า “เพื่อน” ที่ทุกคนแสดงออกนั้นจะเป็นเครื่องยืนยันได้เป็นอย่างดี นอกจากอยามีเพื่อนที่ดีแล้ว เราคงอยากจะเป็นเพื่อนที่ดีของคนอื่นด้วย และในการคบเพื่อนนั้นในบางครั้งอาจมีการกระทบกระทั่งกันในเรื่องคำพูด กิริยาท่าทาง การกระทำ อารมณ์ต่างๆ ดังนั้นในการคบหาสมาคมกับเพื่อนๆ จะต้องมีความใจหนักแน่น มั่นคง ยอมรับฟังเหตุผล รู้จักให้อภัย และมีน้ำใจซึ่งกันและกัน จึงจะทำให้มิตรภาพหรือความเป็นเพื่อนยืนยาว

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียนว่าเพื่อนเป็นบุคคลที่มีความสำคัญ มีความหมาย และมีอิทธิพลต่อชีวิตนักเรียนมาก นักเรียนแต่ละคนจะต้องค่อยๆ เรียนรู้การปฏิบัติตนเข้ากับเพื่อน

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนทุกคนบอกความหมายของคำว่า “เพื่อน” คนละ 1 ความหมาย เช่น เพื่อน คือ มิตรแท้ เป็นต้น

4.3.2 ครูแจกใบงานเพื่อนในอุดมคติของฉัน แล้วให้นักเรียนเขียนลักษณะของเพื่อนในอุดมคติที่นักเรียนอยากจะเป็นเพื่อน สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติตนไม่เหมาะสมกับเพื่อน และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เหมาะสม ลงในใบงานเพื่อนในอุดมคติของฉัน

4.3.3 ครูและนักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มหนึ่งเป็นวงกลม แล้วเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ และร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อยถึงลักษณะของ เพื่อนในอุดมคติของกลุ่ม และแนวทางการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เหมาะสม โดยใช้ข้อมูลจากใบงานเพื่อนในอุดมคติของฉันทน์ ที่แต่ละคนเขียนไว้

4.3.4 ครูแจกใบงานเพื่อนดีคือมิตรแท้ เพื่อให้นักเรียนบันทึกหลังจากอภิปรายเสร็จแล้ว

4.3.5 ครูให้แต่ละกลุ่มสรุปและบันทึกผลการอภิปรายลงในใบงานเพื่อนดี คือ มิตรแท้ เมื่อทุกกลุ่มสรุปผลการอภิปรายแล้ว ให้นักเรียนทุกคนกลับไปนั่งที่เดิม และให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน เรื่อง เพื่อนในอุดมคติของกลุ่ม แนวทางการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เหมาะสม

4.3.6 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป เพื่อนในอุดมคติของกลุ่ม และแนวทางการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เหมาะสม จากการนำเสนอของทุกกลุ่ม

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูสรุปร่วมกับนักเรียนเกี่ยวกับการคบเพื่อนและการปฏิบัติตนกับเพื่อน โดยช่วยกันสรุป ความหมายของเพื่อน ความสำคัญของเพื่อน ลักษณะของเพื่อนในอุดมคติ สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติตนไม่เหมาะสมกับเพื่อน แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เหมาะสม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน ให้นักเรียนศึกษา

4.5 ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

5. การวัดและการประเมินผล

5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน

5.2 ตรวจผลจากใบงานเพื่อนในอุดมคติของข้าพเจ้า

5.3 ตรวจผลจากใบงานเพื่อนดี คือ มิตรแท้

5.4 สังเกตจากการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล

5.5 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

5.6 สังเกตจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

7.2 ใบงานเพื่อนในอุดมคติของข้าพเจ้า

7.3 ใบงานเพื่อนดี คือ มิตรแท้

7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

7.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน โดยใช้กิจกรรมเพื่อนดี คือ มิตรแท้ ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน
2. ให้นักเรียนบอกความหมายของคำว่า "เพื่อน"
3. ให้นักเรียนทำใบงานเพื่อนในอุดมคติของฉัน
4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย เรื่อง เพื่อนในอุดมคติของกลุ่ม และแนวทางการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เหมาะสม
5. ให้นักเรียนทำใบงานเพื่อนดี คือ มิตรแท้
6. ให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
7. ให้นักเรียนช่วยกันสรุป เพื่อนในอุดมคติของกลุ่ม และแนวทางการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เหมาะสม จากการนำเสนอของทุกกลุ่ม
8. ให้นักเรียนสรุปร่วมกับครูเกี่ยวกับการคบเพื่อนและการปฏิบัติตนกับเพื่อน โดยช่วยกันสรุป ความหมายของเพื่อน ความสำคัญของเพื่อน ลักษณะของเพื่อนในอุดมคติ สิ่งที่นักเรียนปฏิบัติตนไม่เหมาะสมกับเพื่อนได้ แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติตนกับเพื่อนให้เหมาะสม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้
9. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน
10. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน
11. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบความรู้ประกอบการสอน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

การปฏิบัติตนกับเพื่อน

ในวัยของนักเรียนในขณะนี้ “เพื่อน” นับว่ามีอิทธิพลต่อนักเรียนอยู่ไม่น้อย ในหลายๆ ด้าน ถ้านักเรียนไม่มีเพื่อนหรือไม่มีคนต้องการคบหาสมาคมด้วย ก็ต้องพิจารณาตนเองว่าเป็นเพราะเหตุใด มีข้อบกพร่องหรือมีสิ่งใดที่ไม่ดีอะไรอยู่บ้างในตนเอง เมื่อพบข้อบกพร่องหรือสิ่งที่ไม่ดีแล้ว ก็ต้องปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องหรือสิ่งที่ไม่ดีต่างๆ ให้หมดไปหรือลดน้อยลง

การคบเพื่อนั้นในบางครั้งอาจมีการกระทบกระทั่งกันในเรื่องคำพูด กิริยาท่าทาง การกระทำ อารมณ์ต่างๆ ดังนั้นในการคบหาสมาคมกับเพื่อนๆ จะต้องมีความเข้าใจกันแน่น มั่นคง ยอมรับฟังเหตุผล รู้จักให้อภัย และมีน้ำใจซึ่งกันและกัน จึงจะทำให้มิตรภาพหรือความเป็นเพื่อนยืนยาว

การปฏิบัติตนกับเพื่อน

การปฏิบัติตนกับเพื่อนได้ถูกต้องเหมาะสม เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ปรารถนาพรณวิเชียร (2534 : 76-78) ได้เสนอแนวทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อน ดังนี้

1. แสดงกิริยายิ้มแย้มแจ่มใส เพราะรอยยิ้มเป็นการแสดงออกซึ่งความรักที่มีความหมายมากที่สุด แต่ลงทุนน้อยที่สุด
2. แสดงความสนใจเพื่อน เช่น การทักทาย การไต่ถามทุกข์สุข
3. ตั้งใจฟังเพื่อนพูด หากท่านกำลังทำงาน เมื่อเพื่อนมาสนทนาด้วย ก็ควรจะเก็บงานที่ทำเอาไว้ชั่วคราวก่อน อย่าทำงานไปด้วยพูดไปด้วยเป็นกิริยาที่ไม่เหมาะสมอันแสดงถึงการไม่ให้ความสนใจเพื่อน
4. มีมารยาทในการรับฟังข้อคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะของเพื่อน
5. ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่างจ้องจับผิดเพื่อน จะทำให้เกิดความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน หากเพื่อนทำอะไรก็ให้มองในแง่ดีไว้ก่อน อย่าคอยจ้องแต่จะนินทา
6. แสดงความเกรงใจต่อเพื่อน เนื่องจากความสนิทสนมเกินไปอาจทำให้เกิดความเกรงใจกัน

7. รู้จักรับอารมณ์ ในการคบหาสมาคมกับเพื่อนนั้น อาจมีสิ่งทำให้เกิดความไม่พอใจขึ้นได้ ดังนั้นหากเราเกิดอารมณ์ก็ควรระวังอารมณ์ไว้บ้าง เพราะการเป็นคนเจ้าอารมณ์ไม่ได้ก่อให้เกิดอะไรดีขึ้นเลย นอกจากจะทำลายความสัมพันธ์ที่เคยมีมาก่อน

8. วางตัวอยู่ในฐานะที่เหมาะสมไม่แสดงกิริยาอาการโอ้อวด ยกตนข่มท่าน ไม่ว่าบุคคลใดก็ตาม ไม่มีใครชื่นชม คนที่ข่มเขาให้ต่ำลง

9. รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลของเพื่อน ด้วยการแสดงใบหน้าปกติ น้ำเสียงเรียบ ดังชัดเจน มองสบตาเพื่อนเพื่อแสดงให้เห็นความจริงใจที่ต้องการให้เพื่อนทราบความรู้สึกที่แท้จริง

10. จดจำข้อมูลเล็กๆ น้อยๆ ของเพื่อนไว้ แสดงความเอาใจใส่ ความสนใจเพื่อน แสดงความยินดีในสาระสำคัญ แสดงความห่วงใยเมื่อเพื่อนมีทุกข์

บรรณานุกรม

ปราณี พรณวิเชียร. (2534, กรกฎาคม). ทำอย่างไรไม่ไร้เพื่อน. วารสารสถาบันเทคโนโลยี
ราชมนคล. 9(1) : 76-78.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. นักเรียนคิดว่าเพื่อนที่ดีควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร ก. ต่อหน้าเพื่อนจะไม่เอาเปรียบกัน ข. มีความจริงใจต่อกันในบางเรื่อง ค. ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ง. เมื่อเพื่อนมีปัญหาควรแก้ปัญหาด้วยตนเอง	5. นักเรียนควรจะปฏิบัติตนอย่างไรในยามที่เพื่อนมีปัญหาทุกข์ใจ ก. รับฟังปัญหาด้วยความจริงใจ ข. ให้ไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ค. ให้ไปปรึกษาหัวหน้าห้อง ง. บอกว่าเราก็มีปัญหาเหมือนกัน
2. ข้อใดคือประโยชน์ของการปฏิบัติตนที่ดีกับเพื่อน ก. ไม่มีความขัดแย้งกัน ข. มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ค. มีเพื่อนที่รู้จักและเข้าใจกัน ง. ถูกทุกข้อ	6. เมื่ออาจารย์ให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร ก. ทำคนเดียวเพราะคิดว่าตนมีความสามารถ ข. รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน และช่วยกันทำงานที่ได้รับมอบหมาย ค. ต่อว่าเพื่อนที่ไม่ช่วยเสนอความคิดเห็น ง. ทำงานกับเพื่อนสนิทในกลุ่มเท่านั้น
3. สิ่งใดที่นักเรียนควรระวังในเรื่องการคบเพื่อนที่จะทำให้มีการกระทบกระทั่งกัน และเกิดความขัดแย้ง ก. กิริยาท่าทาง ข. คำพูด ค. อารมณ์ต่างๆ ง. ถูกทุกข้อ	7. นักเรียนคิดว่าข้อใดต่อไปนี้ตรงกับลักษณะของตนเองเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน ก. ชีวิตมีแต่ความสุข เสร้า เคล้ากันไป ข. ชีวิตคาบเกี่ยวระหว่างความดีกับความเลว ค. ชีวิตบางครั้งมีแต่สิ่งที่ไร้ค่า บางครั้งมีประโยชน์มากมาย ง. ชีวิตคือการต่อสู้ ผู้ชนะคือผู้อยู่รอด
4. เมื่อเพื่อนทำตุ๊กตาแก้วซึ่งเป็นของที่รักของนักเรียนแตก นักเรียนควรทำอย่างไร ก. ต่อว่าที่ทำให้ตุ๊กตาแก้วแตก ข. ให้อภัยเพื่อน ค. ฟ้องอาจารย์ให้ลงโทษ ง. ให้เพื่อนซื้อให้ใหม่	8. นักเรียนคิดว่าตนเองมีรูสึกอย่างไรต่อเพื่อนเมื่อเพื่อนได้รับรางวัล ก. บางครั้งก็ชอบบางครั้งก็ไม่ชอบ ข. รู้สึกเฉยๆ เมื่อเพื่อนได้รับรางวัล ค. ยินดี และดีใจกับเพื่อนด้วย ง. ไม่ชอบอย่างยิ่งที่เห็นคนอื่นได้รับรางวัล

9. ในการคบเพื่อน นักเรียนควรยอมรับในข้อใด ก. ยอมรับว่าเพื่อน คือ คนสำคัญเสมอ ข. ยอมรับว่าเพื่อนก็ไม่เหมือนเรา เราก็ไม่เหมือนเพื่อน ค. ยอมรับว่าตนเองเด่นกว่าคนอื่น และคนอื่นด้อยกว่าเรา ง. ยอมรับว่าเราเป็นคนเก่ง เพื่อนบางคนอาจเก่งเท่าเรา	10. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการคบเพื่อน ก. สิ่งสำคัญในการคบเพื่อน คือ การแสวงหาประโยชน์ซึ่งกันและกัน ข. สิ่งสำคัญในการคบเพื่อน คือ การสนองความสุขของตนเอง และของเพื่อน ค. สิ่งสำคัญในการคบเพื่อน คือ การทำตัวให้เรา และเพื่อนในกลุ่มดูเด่นกว่าเพื่อนกลุ่มอื่น ง. สิ่งสำคัญในการคบเพื่อน คือ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

1. ค	6. ข
2. ง	7. ก
3. ง	8. ค
4. ข	9. ข
5. ก	10. ง

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อน					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งให้นักเรียนบอกแนวทางการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับเพื่อน					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้ปฏิบัติตนกับเพื่อนได้เหมาะสม					
4.	กิจกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น					
5.	กิจกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อน มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับเพื่อน					
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้					

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 4

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

ชื่อเรื่อง   การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

ชื่อกิจกรรม   คบกันฉันท์เพื่อน

เทคนิค   การอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

เวลา   1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
2. เพื่อให้นักเรียนอธิบายขอบเขตของความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ โดยใช้กิจกรรมคบกันฉันท์เพื่อน และให้นักเรียนอภิปรายแบบกลุ่มย่อยเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยให้นักเรียนจับฉลากแบ่งแยกตามสี

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ โดยใช้กิจกรรมคบกันฉันท์เพื่อน

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ โดยใช้กิจกรรมคบกันฉันท์เพื่อน ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

3.2.3 ครูเล่าเรื่องของหญิงสาวชายหนุ่มที่วางตัวไม่เหมาะสมในสังคมไทย

3.2.4 ครูสนทนาและซักถามนักเรียนในเรื่องการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ดังนี้

1) การคบเพื่อนต่างเพศเป็นเรื่องธรรมดา ที่คนเราต้องคบหากันเป็นเพื่อนกันและพึ่งพาอาศัยกันได้ ไม่ใช่เรื่องชอบพอกันฉันท์ชู้สาว

2) ประโยชน์ของการคบเพื่อนต่างเพศ

3) ปัญหาในการคบเพื่อนต่างเพศ

3.2.5 ครูยกย่องตัวอย่างนักเรียนในโรงเรียนที่ชอบพอกันเป็นมิตรกันได้อย่างเหมาะสม

3.2.6 ครูให้นักเรียนจับฉลากแบ่งกลุ่มตามชื่อสี ได้แก่ สีแดง สีฟ้า สีเขียว สีเหลือง สีชมพู สีส้ม สีม่วง และสีน้ำเงิน สีเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน กลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ

3.2.7 ครูแจกใบงานความคิดเห็นในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และบันทึกผลการอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

1) นักเรียนเห็นเพื่อนชายและเพื่อนหญิงประคองโอบกอดกัน บริเวณทางเท้าริมถนน นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

2) นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ ที่เพื่อนต่างเพศใช้วาจาเกี้ยวพาราสีกันที่สวนสาธารณะในสถานที่ของโรงเรียน

3) หากเพื่อนชายหรือหญิงชวนไปเดินร่ำในงานเลี้ยงวันเกิด นักเรียนจะทำตัวอย่างไรจึงจะเหมาะสม

3.2.8 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

3.2.9 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ และร่วมกันสรุปข้อคิด ประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรม

3.2.10 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

3.2.11 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

3.2.12 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

4. สิ่งที่คุณต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

4.2 ใบงานความคิดเห็นในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

4.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

4.4 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

4.5 ฉลากแบ่งกลุ่มตามสี ได้แก่ สีแดง สีฟ้า สีเขียว สีเหลือง สีชมพู สีส้ม สีม่วง และสีน้ำเงิน

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ โดยใช้กิจกรรมคบกันฉันท์เพื่อน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สารสำคัญ

การผูกมิตรกับคนที่เป็นเพศเดียวกัน ทำได้ง่ายกว่าการผูกมิตรกับเพศตรงข้ามสำหรับคนที่เป็นเพื่อนต่างเพศนั้น ปกติสังคมไทยโบราณเราจะสนิทสนมกันได้ก็เพราะเป็นญาติพี่น้องกัน หรือรู้จักกันมาตั้งแต่เด็กๆ แต่ปัจจุบันทั้งชายและหญิงยอมเป็นมิตรกันได้ดีเหมือนกัน เพราะอาจจะต้องพึ่งพาอาศัย แนะนำ ช่วยเหลือ หรือแก้ปัญหาให้กันได้เมื่อมีความทุกข์

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
2. เพื่อให้นักเรียนอธิบายขอบเขตของความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ

3. สารการเรียนรู้

การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศมีความสำคัญต่อนักเรียน ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นเป็นอย่างมาก นักเรียนคนใดที่สามารถปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้อย่างเหมาะสม ก็จะไม่เกิดความอับอายหรือคับข้องใจ สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนต่างเพศได้ มีความภูมิใจในตนเอง สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข แต่วัยรุ่นคนใดปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศไม่เหมาะสม อาจจะนำไปสู่การกระทำที่ก่อให้เกิดปัญหาได้ ปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเอง ได้แก่ เกิดความคับข้องใจ ไม่ยอมรับตนเอง เข้ากับกลุ่มเพื่อนต่างเพศไม่ได้ ไม่สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข อาจทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และเป็นปัญหาสังคมในที่สุด การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศที่ดีจึงควรมีมารยาททางสังคมอย่างเหมาะสม เช่น การใช้ภาษาถ้อยคำ การแต่งกาย การคบหาระหว่างชายหญิงในขอบเขตของวัฒนธรรม เป็นต้น

4. กระบวนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการคบเพื่อนนั้นจำเป็นจะต้องปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับทุกๆ กรณี ซึ่งการปฏิบัติตนไม่เหมาะสมในการคบเพื่อนต่างเพศนั้นจะมีผลกระทบในทางที่ไม่ดี อาจเป็นสาเหตุที่จะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ได้มากมาย เพื่อเป็นการป้องกันปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นได้ นักเรียนควรปฏิบัติตนสำหรับการคบเพื่อนต่างเพศได้อย่างเหมาะสม

4.3 ชั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูเล่าเรื่องของหญิงสาวชายหนุ่มที่วางตัวไม่เหมาะสมในสังคมไทย ในเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ

4.3.2 ครูสนทนาและซักถามในเรื่องดังต่อไปนี้

1) การคบเพื่อนต่างเพศเป็นเรื่องธรรมดา ที่คนเราต้องคบหากันเป็นเพื่อนกันและพึ่งพาอาศัยกันได้ ไม่ใช่เรื่องชอบพอกันฉันท์ชู้สาว

2) ประโยชน์ของการคบเพื่อนต่างเพศ

3) ปัญหาในการคบเพื่อนต่างเพศ

4.3.3 ครูยกย่องตัวอย่างนักเรียนในโรงเรียน ที่ชอบพอกันมิตรกันได้อย่างเหมาะสม

4.3.4 ให้นักเรียนจับฉลากแบ่งกลุ่มตามชื่อสี ได้แก่ สีแดง สีฟ้า สีเขียว สีเหลือง สีชมพู สีส้ม สีม่วง และสีน้ำเงิน สีเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน กลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ

4.3.5 ครูแจกใบงานความคิดเห็นในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และบันทึกผลการอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้

1) นักเรียนเห็นเพื่อนชายและเพื่อนหญิงประคองโอบกอดกัน บริเวณทางเข้าริมถนน นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

2) นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ ที่เพื่อนต่างเพศใช้วาจาเกี้ยวพาราสีฉันท์ชู้สาวกันในสถานที่ของโรงเรียน

3) หากเพื่อนชายหรือหญิงชวนไปเดินร้านในงานเลี้ยงวันเกิด นักเรียนจะทำตัวอย่างไรจึงจะเหมาะสม

4.3.6 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

4.4 ชั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ และร่วมกันสรุปข้อคิด ประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรม

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ให้นักเรียนศึกษา

4.5 ชั้นทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

4.6 ชั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

5. การวัดและการประเมินผล

- 5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
- 5.2 ตรวจผลจากใบงานความคิดเห็นในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
- 5.3 สังเกตจากการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล
- 5.4 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย
- 5.5 สังเกตจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

- 6.1 ห้องแนะแนว
- 6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

- 7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
- 7.2 ใบงานความคิดเห็นในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
- 7.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
- 7.4 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของ

นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

- 7.5 ฉลากแบ่งกลุ่มตามสี ได้แก่ สีแดง สีฟ้า สีเขียว สีเหลือง สีชมพู สีส้ม สีม่วง และสี
น้ำเงิน

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ โดยใช้กิจกรรมคบกันฉันท์เพื่อน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
2. ให้นักเรียนสนทนากับครูเรื่องการคบเพื่อนต่างเพศ
3. ให้นักเรียนตอบคำถามครูในเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ดังนี้
  - 1) การคบเพื่อนต่างเพศเป็นเรื่องธรรมดา ที่คนเราต้องคบหากันเป็นเพื่อนกันและพึ่งพาอาศัยกันได้ ไม่ใช่เรื่องชอบพอกันฉันท์ชู้สาว
  - 2) ประโยชน์ของการคบเพื่อนต่างเพศ
  - 3) ปัญหาในการคบเพื่อนต่างเพศ
4. ให้นักเรียนจับฉลากแบ่งกลุ่มตามชื่อสี ได้แก่ สีแดง สีฟ้า สีเขียว สีเหลือง สีชมพู สีส้ม สีม่วง และสีน้ำเงิน สีเดียวกันอยู่กลุ่มเดียวกัน กลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และบันทึกผลการอภิปรายในหัวข้อต่อไปนี้
  - 1) นักเรียนเห็นเพื่อนชายและเพื่อนหญิงประคองโอบกอดกัน บริเวณทางเข้าริมถนน นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร
  - 2) นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ ที่เพื่อนต่างเพศใช้วาจาเกี้ยวพาราสีฉันท์ชู้สาวกันในสถานที่ของโรงเรียน
  - 3) หากเพื่อนชายหรือหญิงชวนไปเดินร้านในงานเลี้ยงวันเกิด นักเรียนจะทำตัวอย่างไรจึงจะเหมาะสม
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน
6. ให้นักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ และร่วมกันสรุปข้อคิด ประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรม
7. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ
8. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน
9. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบงาน คบกันฉันท์เพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อยตามหัวข้อต่อไปนี้ และบันทึกความคิดเห็นลงใน
ใบงานของแต่ละคน

1. ถ้านักเรียนเห็นเพื่อนชายและเพื่อนหญิงประคองโอบกอดกันบริเวณทางเท้าริมถนน นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

---

2. นักเรียนเห็นด้วยหรือไม่ที่เพื่อนต่างเพศใช้วาจาเกี้ยวพาราสีกันที่สถานที่ยของโรงเรียน

---

3. หากเพื่อนชายหรือหญิงชวนไปเดินรាំในงานเลี้ยงวันเกิด นักเรียนจะทำตัวอย่างไรจึงจะเหมาะสม

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ควรอยู่ภายใต้ขอบเขตขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและศาสนา รู้จักระมัดระวังในการคบกันให้ถูกต้องตามศีลธรรมจรรยาอันดีงาม นักเรียนควรมีความจริงใจ แสดงความเห็นใจซึ่งกันและกัน ไม่เอาแต่ใจตนเอง เข้าได้กับบุคคลทุกคนในกลุ่ม ควรให้เกียรติซึ่งกันและกัน นักเรียนชายควรทำตนเป็นสุภาพบุรุษโดยช่วยเหลือปกป้องนักเรียนหญิงทุกครั้งที่มีโอกาสอำนวย ส่วนนักเรียนหญิงก็ควรระวังตัวให้เหมาะสม ควรสำรวมตนให้ดูเรียบร้อย มีความเป็นกุลสตรีของคนไทย

การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะต้องมีการปฏิสัมพันธ์ หรือทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนต่างเพศ เราจึงควรปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศ เดิมสิริ บุญยสิงห์ (2526 : 93-95) ได้เสนอแนวทางในการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ ดังนี้

1. การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ นักเรียนควรแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม โดยการใช้วาจาและแสดงกิริยาท่าทาง ได้แก่ การยิ้มอย่างเป็นมิตร การพูดด้วยถ้อยคำที่สุภาพ น้ำเสียงไพเราะ ควรกล่าวชมเชยและพูดให้กำลังใจ ไม่พูดหรือแสดงกิริยาก้าวร้าวกับเพื่อนต่างเพศ

2. การให้ความช่วยเหลือเพื่อนต่างเพศ นักเรียนควรกระทำตามความสามารถที่มีอยู่ ได้แก่ การช่วยอธิบายเนื้อหาที่เพื่อนต่างเพศไม่เข้าใจ การให้เพื่อนต่างเพศยืมอุปกรณ์หรือวัสดุงาน การแสดงความเข้าใจ ปลอบใจเมื่อเพื่อนต่างเพศไม่สบายใจ รับฟังปัญหาจากเพื่อนต่างเพศด้วยความเข้าใจซึ่งกันและกัน เห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน

3. การร่วมกิจกรรมกับเพื่อนต่างเพศ นักเรียนสามารถที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ กับเพื่อนต่างเพศ โดยประพฤติตนให้เหมาะสมกับความเป็นสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี เช่น เล่นกีฬาและร่วมกิจกรรมชุมนุมกับเพื่อนต่างเพศ ยอมรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนต่างเพศ ทำงานตามหน้าที่

ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับเพื่อนต่างเพศ ทำงานกลุ่มร่วมกับเพื่อนต่างเพศด้วยความสบายใจรวมทั้งเห็นประโยชน์บทบาทของสมาชิกในกลุ่ม

4. การแสดงความเป็นสุภาพบุรุษและสุภาพสตรี นักเรียนชายจะต้องถือว่าผู้หญิงเป็นเพศอ่อนแอ จะต้องช่วยเหลือ ให้ความสะดวก และให้เกียรติ นักเรียนหญิงจะต้องให้เกียรตินักเรียนชาย และแสดงความขอบคุณเมื่อผู้ชายให้การช่วยเหลือหรือแสดงความมีน้ำใจ

5. การแสดงพฤติกรรมต่อเพื่อนต่างเพศให้อยู่ในขอบเขตของวัฒนธรรมไทย เช่น

5.1 ไม่ควรสัมผัสร่างกายโดยไม่จำเป็น

5.2 การใช้ภาษาและถ้อยคำควรใช้อย่างสุภาพและเหมาะสม

5.3 ในการพักแรมควรหาสถานที่แบ่งแยกชายหญิงอย่างเหมาะสม

5.4 วางตัวเช่นสุภาพบุรุษและสตรี สุภาพบุรุษนั้น คือ ลูกผู้ชายที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาเป็นอย่างดี จนเกิดบุคลิกที่น่าจะไว้วางใจและมอบความรับผิดชอบให้ ส่วนสุภาพสตรีนั้นก็คือนักเรียนที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาอย่างถูกต้อง จนเกิดบุคลิกภาพที่เป็นเสน่ห์และทำให้ผู้ชายไม่กล้าล่วงเกิน แต่ผู้ชายจะชื่นชม

6. การปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศในเรื่องการพูด เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ควรปฏิบัติดังนี้

6.1 การเรียกชื่อจริงหรือชื่อเล่น การใช้คำว่า คุณและสรรพนามให้สอดคล้องกับความสนิทสนมชอบพอกันเป็นส่วนตัว

6.2 พูดคุยกันอย่างเหมาะสม ควรคิดก่อนพูด มีการสอดแทรกอารมณ์ขัน เป็นการเพิ่มความน่าสนใจให้กับตนเอง เรื่องที่จะคุยควรฟังได้ทั้งสองเพศ ไม่ควรคุยเรื่องส่วนตัว

6.3 ไม่พูดเรื่องของตนเองหรือของผู้อื่น

6.4 ไม่ควรพูดเรื่องที่ไม่สุภาพ เช่น พูดเรื่องเกี่ยวกับเพศในสิ่งที่ไม่เหมาะสม

7. การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศในสถานที่และสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ควรปฏิบัติดังนี้

7.1 ไม่ควรเดินจับมือถือแขน ควรเดินในระยะห่างพอสมควร

7.2 นักเรียนชายควรเสียสละที่นั่งบนรถโดยสารประจำทางให้กับ นักเรียนหญิง สุภาพสตรี คนชรา และเด็ก

7.3 นักเรียนชาย และนักเรียนหญิงไม่ควรอยู่ในสถานที่มืดซิด หรือสถานที่ที่ไม่เหมาะสมกันตามลำพัง

บรรณานุกรม

เต็มสิริ บุญยสิงห์. (2526). เพศศึกษา. กรุงเทพฯ: วิบูลย์กิจการพิมพ์.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. นักเรียนคิดว่าการคบเพื่อนต่างเพศ นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเหมาะสม ก. แต่งกายเหมาะสมกับโอกาส ข. การแสดงกิริยาท่าทางที่สุภาพ ค. ใช้วาจาที่สุภาพ ง. ถูกทุกข้อ	4. ถ้าเพื่อนแนะนำให้รู้จักเพื่อนต่างเพศ ซึ่งนักเรียนไม่รู้จักมาก่อน นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร ก. เป็นคู่สนทนาที่ดี และกล่าวทักทายอย่างสุภาพ ข. เฉยๆ ไม่แสดงกิริยาอะไร ค. คอยเรื่องคนอื่นให้ฟัง ง. ทักทายอย่างสุภาพ และคุยแต่เรื่องของตนเอง
2. ข้อใดเป็นการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในการนัดหมายกับเพื่อนต่างเพศ ก. ควรนัดหมายในเวลากลางวันเพราะอากาศไม่ร้อน ข. กำหนดเวลาที่แน่นอนและไปตามเวลาที่นัดหมาย ค. ถ้ามีเหตุขัดข้องจะแจ้งล่วงหน้าในบางครั้ง ง. ถ่วงเวลาในการพบปะไว้นานๆ	5. สิ่งที่นักเรียนชายควรปฏิบัติต่อนักเรียนหญิงในการพบปะสนทนา คือข้อใด ก. ทักทายอย่างเสียงดังเพื่อแสดงความเป็นกันเอง ข. ใช้ถ้อยคำที่สุภาพ ค. คุยแต่เรื่องที่ดีของตนเองให้เพื่อนฟัง ง. เดินจูงมือคุยกันไป
3. ถ้านักเรียนเห็นวัยรุ่นชายหญิงแต่งเครื่องแบบนักเรียน จูงมือกันในที่สาธารณะ นักเรียนคิดว่าเขาควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเหมาะสม ก. เดินกันไปและกอดคอด้วยเพื่อให้ดูสนิทสนม ข. จูงมือกันเดินต่อไป เพราะไม่ใช่เรื่องเสียหาย ค. เดินคุยกันธรรมดาโดยไม่จับมือกัน ง. ถูกทุกข้อ	6. สิ่งที่นักเรียนชายและนักเรียนหญิง ไม่ควรปฏิบัติในการคบหาสมาคมในรูปแบบความเป็นเพื่อน คือข้อใด ก. แต่งกายตามแฟชั่นแบบวัยรุ่นทั่วไป ข. สำรวมกิริยามารยาทต่อหน้าผู้ใหญ่ ค. เดินกอดคอกุ้ยกันอย่างสนุกสนาน ง. เป็นเพื่อนคุยที่ดีซึ่งกันและกัน

7. “ชายหญิงที่คบกัน จะต้องชอบพอกันฉันท์คู่สาว” นักเรียนคิดอย่างไรกับคำกล่าวข้างต้น ก. ไม่เห็นด้วย เพราะชายหญิง อาจจะต้องทำงานร่วมกัน ข. เห็นด้วย เพราะสังคมไทยไม่นิยม ค. เห็นด้วย เพราะชายหญิงที่ไปไหนมาไหนด้วยกันส่วนใหญ่จะเป็นคู่รักกัน ง. ข้อ ข. และ ข้อ ค. ถูกต้อง	9. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง ในการที่นักเรียนชายประพฤติดนต่อนักเรียนหญิง ก. รู้จักสังเกตการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของผู้หญิง ข. พูดชมเชยเพื่อนนักเรียนหญิงในทางที่ดีอยู่เสมอ ค. นัดเพื่อนชายและหญิงไปเที่ยวในเวลาว่าง ง. พูดจาสองแง่สองง่าม
8. ข้อใดอาจเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นได้จากการคบเพื่อนต่างเพศ ก. การแสดงกิริยาที่ไม่เหมาะสม ข. การพูดจาล่วงเกินด้วยคำพูด ค. การแต่งกายที่ล่อแหลม ง. ถูกทุกข้อ	10. สิ่งที่นักเรียนหญิงควรปฏิบัติต่อนักเรียนชายคือข้อใด ก. เป็นเพื่อนคุยที่ดี ข. สำรวมกิริยามารยาท ค. ไม่ปล่อยให้เพื่อนชายล่วงเกิน ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

1. ง	6. ค
2. ข	7. ก
3. ค	8. ง
4. ก	9. ข
5. ข	10. ง

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งให้นักเรียนได้อธิบายขอบเขตความสัมพันธ์กับเพื่อนต่างเพศ					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้ปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศได้อย่างเหมาะสม					
4.	กิจกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5.	กิจกรรมการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับเพื่อนต่างเพศ					
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
		5	4	3	2	1
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัด อ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถ ทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำ ของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ได้					

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2
ครั้งที่ 1

เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

ชื่อเรื่อง   การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

ชื่อกิจกรรม   เอาใจเขามาใส่ใจเรา

เทคนิค   การแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

เวลา   1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน
2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน โดยใช้กิจกรรมเอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ อ่านสถานการณ์จำลอง และอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยแบ่งนักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน โดยใช้กิจกรรมเอาใจเขามาใส่ใจเรา

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน โดยใช้กิจกรรมเอาใจเขามาใส่ใจเรา ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน จะทำให้เกิดผลดีต่อตนเองและเพื่อนอย่างไร

3.2.3 ครูยกตัวอย่างบุคคลในโรงเรียนที่มีการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนได้อย่างดี

3.2.4 ครูขออาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติ ตามเนื้อเรื่องในใบงานไม่เป็นไร ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง แล้วครูแจกใบงานไม่เป็นไร ให้กับนักเรียนที่ออกมาแสดงบทบาทสมมติ ได้ศึกษาและเตรียมตัวเพื่อที่จะออกมาแสดง แล้วให้ผู้แสดง แสดงบทบาทสมมติ

3.2.5 ครูแจกใบงานไม่เป็นไร ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง ให้นักเรียนอ่านเพื่อวิเคราะห์ และทบทวนเหตุการณ์จากการแสดงบทบาทสมมติ

3.2.6 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน แล้วเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายแบบกลุ่มย่อย ตามหัวข้อในใบงานเอาใจเขามาใส่ใจเรา ดังนี้

- 1) ถ้านักเรียนเป็น ป่อม หลังจากที่ทำน้ำหก นักเรียนจะทำอย่างไร
- 2) นักเรียนคิดว่าการกระทำของ ดอ้ง เหมาะสมหรือไม่อย่างไร
- 3) นักเรียนคิดอย่างไร กับการกระทำของ แอน และนิด
- 4) นักเรียนคิดว่าประโยชน์ของการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนมีอะไรบ้าง

3.2.7 ครูให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอเรื่องที่นักเรียนได้อภิปรายแบบกลุ่มย่อยหน้าชั้นเรียน

3.2.8 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน และช่วยกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้ข้อ

3.2.9 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

3.2.10 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

3.2.11 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

4. สิ่งที่คุณต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

4.2 ใบงานไม่เป็นไร

4.3 ใบงานเอาใจเขามาใส่ใจเรา

4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

4.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน โดยใช้กิจกรรมเอาใจเขามาใส่ใจเรา ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สารสำคัญ

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ไม่มีใครสามารถอยู่คนเดียวในโลกนี้ได้ บุคคลจึงต้องดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม การที่เราเข้าใจถึงความรู้สึกของบุคคลอื่นจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิต ในบางครั้งบุคคลแต่ละคนจะต้องเผชิญสภาวะการณต่างๆ ที่ไม่เหมือนกัน ทำให้เกิดความไม่สบายใจในเรื่องต่างๆ ได้ การที่มีใครสักคนหนึ่งที่เราเข้าใจความรู้สึกย่อมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ การเสริมสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่ดี ส่งผลให้บุคคลที่เข้าใจความรู้สึกของเพื่อนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนสามารถตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน
2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

3. สารการเรียนรู้

มนุษย์ทุกคนย่อมมีความรู้สึก รัก วิชา เศร้า โศก เกลียดชัง ดุหมั่น โกรธ เมตตา กรุณา ฯลฯ สิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับมนุษย์ทุกคน แตกต่างกันที่ความมากน้อยของความรู้สึกนั้น ดังนั้นการที่เราเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนจะทำให้สัมพันธภาพระหว่างตนเองและเพื่อนมีมากขึ้น การสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อน จำเป็นจะต้องเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน ทั้งนี้การรู้จักตัวตนของเพื่อน จะทำให้เราเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนได้เป็นอย่างดี

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับ การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน จะทำให้เกิดผลดีต่อตนเองและเพื่อนอย่างไร

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูยกตัวอย่างบุคคลในโรงเรียนที่มีการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

4.3.2 ครูขออาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติ ตามเนื้อเรื่องในใบงานไม่เป็นไร

ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง แล้วครูแจกใบงานไม่เป็นไร ให้กับนักเรียนที่ออกมาแสดงบทบาทสมมติ ได้ศึกษาและเตรียมตัวเพื่อที่จะออกมาแสดง แล้วให้ผู้แสดง แสดงบทบาทสมมติ

4.3.3 ครูแจกใบงานไม่เป็นไร ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง ให้นักเรียนอ่านเพื่อวิเคราะห์ และทบทวนเหตุการณ์จากการแสดงบทบาทสมมติ

4.3.4 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ แล้วแจกใบงานเอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายแบบกลุ่มย่อยตามหัวข้อในใบงานเอาใจเขามาใส่ใจเรา และบันทึกลงใน ใบงาน ดังนี้

- 1) ถ้านักเรียนเป็น ป่อม หลังจากที่ทำน้ำหก นักเรียนจะอย่างไร
- 2) นักเรียนคิดว่าการกระทำของ ต๋อง เหมาะสมหรือไม่อย่างไร
- 3) นักเรียนคิดอย่างไร กับการกระทำของ แอน และนิค
- 4) นักเรียนคิดว่าประโยชน์ของการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนมีอะไรบ้าง

4.3.5 ครูให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอเรื่องที่นักเรียนได้อภิปรายแบบกลุ่มย่อย หน้าชั้นเรียน

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน และร่วมกัน สรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

4.5 ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทาง สังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

5. การวัดและการประเมินผล

- 5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน
- 5.2 ตรวจผลจากใบงานเอาใจเขามาใส่ใจเรา
- 5.3 สังเกตจากการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล
- 5.4 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย
- 5.5 สังเกตจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

- 6.1 ห้องแนะแนว
- 6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

- 7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน
- 7.2 ใบงานไม่เป็นไร

7.3 ใบงานเอาใจเขามาใส่ใจเรา

7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

7.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน โดยใช้กิจกรรมเอาใจเขามาใส่ใจเรา ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน
2. ให้นักเรียนสนทนากับครูเกี่ยวกับ การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน จะทำให้เกิดผลดีต่อตนเองและเพื่อนอย่างไร
3. ให้นักเรียนที่เป็นอาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติ ตามเนื้อเรื่องในใบงานไม่เป็นไร ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง แล้วให้ผู้แสดง แสดงบทบาทสมมติ
4. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลอง จากใบงานไม่เป็นไร เพื่อวิเคราะห์ และทบทวนเหตุการณ์จากการแสดงบทบาทสมมติ
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ แล้วแจกใบงานเอาใจเขามาใส่ใจเรา ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายแบบกลุ่มย่อยตามหัวข้อในใบงานเอาใจเขามาใส่ใจเรา และบันทึกลงในใบงาน ดังนี้
  - 1) ถ้านักเรียนเป็น ป่อม หลังจากที่ทำน้ำหก นักเรียนจะทำอย่างไร
  - 2) นักเรียนคิดว่าการกระทำของ ต้อง เหมาะสมหรือไม่อย่างไร
  - 3) นักเรียนคิดอย่างไร กับการกระทำของ แอน และนิต
  - 4) นักเรียนคิดว่าประโยชน์ของการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนมีอะไรบ้าง
6. ให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอเรื่องที่นักเรียนได้อภิปรายแบบกลุ่มย่อย หน้าชั้นเรียน
7. ให้นักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้
8. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน
9. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน
10. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบงานไม่เป็นไร

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลองต่อไปนี้ แล้วร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย ตามหัวข้อในใบงานเอาใจเขามาใส่ใจเรา แล้วบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนลงในใบงาน

สถานการณ์จำลองเรื่อง “ไม่เป็นไร”

วันหนึ่งขณะที่ต้อง แอน และนิต กำลังทบทวนบทเรียนกันอยู่บริเวณที่นั่งอ่านหนังสือหน้าอาคารเรียน อย่างเคร่งเครียด ป้อมเดินถือน้ำ 3 แก้ว เข้ามาเพื่อจะให้เพื่อนๆ ดื่มกันให้หายเครียด บังเอิญป้อมเดินสะดุดทำให้น้ำในแก้วหกใส่ แอน และนิตอย่างไม่ตั้งใจ ป้อมจึงรีบขอโทษเพื่อนๆ เป็นการใหญ่

- ป้อม : (ทำหน้าเสีย) เราขอโทษนะ เราไม่ได้ตั้งใจ เป็นอะไรมากไหมเดี๋ยวเราเช็ดให้นะ
- แอน : (ไม่พอใจอย่างมาก) ดูลิ เราเปียกหมดเลย นี่นายทำอะไรระวังหน่อยสิ หัดเป็นคนซุ่มซ่ามตั้งแต่เมื่อไหร่
- นิต : (ไม่พอใจอย่างมากเช่นกัน แต่ไม่พูด ได้แต่วางปากกา ถอนหายใจแรงๆ และทำท่าทางไม่พอใจป้อม)
- ต้อง : (มองหน้าป้อม แล้วยิ้มนิดๆ) ไม่เป็นไรนะป้อม เราว่านายไม่ได้ตั้งใจ น้ำที่มันหกเนี่ยเดี๋ยวมันก็แห้ง คราวหน้านายระวังหน่อยก็แล้วกันนะ
- ป้อม : (พูดไม่ออก ได้แต่ทำหน้าเสียใจ ที่เพื่อนๆ ไม่พอใจ จึงเดินคอดกออกไปจากที่อ่านหนังสือหน้าอาคารเรียน เพราะคิดว่าตนเป็นคนทำให้บรรยากาศเสีย)
- ต้อง : (หันไปทางแอนและนิต) ทำไมพวกเธอต้องทำอย่างนี้กับป้อมด้วยล่ะ ป้อมเขาหวังดีอยากเอาน้ำมาให้พวกเราดื่มกัน แต่บังเอิญที่น้ำหกมาเสียก่อนก็เท่านั้นเอง แล้วป้อมเขาก็ขอโทษพวกเราแล้วด้วยนะ เรา รู้สึกไม่ดีเลยที่พวกเธอทำอย่างนั้นกับป้อม ถ้าเธอเป็นป้อมบ้างล่ะ เธอจะรู้สึกอย่างไรที่มีคนมาว่าความหวังดีของเธอ
- แอน : (ทำหน้าเสียใจ) จริงสิ เราไม่น่าพูดอย่างนั้นกับป้อมเลยนะ ป้อมต้องเสียใจแน่ๆ ก็ตอนนั้นมันโมโหโน้ คนอ่านหนังสืออยู่ดีๆ ทำเอาเราตกใจหมด

- นิต : เราก็เหมือนกัน ไม่น่าทำท่าทางอย่างนั้นเลย ป้อมต้องโกรธเราแน่ๆ ป้อม.....เราขอโทษเธอนะ
- ต้อง : ขอโทษป้อมตรงนี้ไม่ได้หรอกนะ เราคิดว่าพวกเธอต้องไปขอโทษกับเจ้าตัวเขาเองจะดีกว่านะ
- แอน : ไป.....พวกเราไปหาป้อมกันเถอะ

ต้อง แอน และนิต ลุกออกไปตามหาป้อม เพื่อที่จะขอโทษในสิ่งที่ไม่ได้ทำลงไป และหวังว่าป้อมคงไม่คิดมาก สักพักก็เดินมาเจอป้อมซึ่งกำลังนั่งซึมอยู่คนเดียว ด้วยท่าทางไม่สบายใจเป็นอย่างมาก แล้วทั้งสามคนจึงรีบเดินไปหาป้อม

- แอน : ป้อม เราขอโทษนะ ที่เมื่อสักครู่นี้เราพูดกับเธอรุนแรงไปหน่อยนะ เรารู้แล้วล่ะว่าเธอไม่ได้ตั้งใจจริงๆ
- นิต : ใช่ เราก็ต้องขอโทษเธอด้วยนะ แหม! เพื่อนหวังดีเอาน้ำมาให้แท้ๆ กลับทำท่าทางอย่างนั้นไปได้อย่างไรก็ไม่รู้ (ยืมแล้วสายหัว) เราเข้าใจความรู้สึกของเธอแล้วล่ะ ว่าเธอรู้สึกอย่างไร ป้อม.....แล้วเธอหายโกรธพวกเราแล้วหรือยังเพื่อน
- ป้อม : เราไม่ได้โกรธพวกเธอหรอกนะ แต่เราแค่เสียใจ ที่เดินไม่ระวังจนทำให้น้ำหก เราก็ต้องขอโทษพวกเธอด้วยนะ แต่ตอนนี้เราไม่เป็นอะไรแล้วล่ะ เราดีใจนะที่พวกเราเข้าใจกัน
- ต้อง แอน และนิต : (พูดพร้อมกัน) “ไม่เป็นไร เราเพื่อนกัน”

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม

เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบงานเอาใจเขามาใส่ใจเรา

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อยตามหัวข้อต่อไปนี้ และบันทึกความคิดเห็นลงในใบงานของแต่ละคน

1. ถ้านักเรียนเป็น ป่อม หลังจากที่ทำน้ำหก นักเรียนจะอย่างไร

---

2. นักเรียนคิดว่าการกระทำของ ด้อง เหมาะสมหรือไม่อย่างไร

---

3. นักเรียนคิดอย่างไร กับการกระทำของ แอน และนิด

---

4. นักเรียนคิดว่าประโยชน์ของการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนมีอะไรบ้าง

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบความรู้ประกอบการสอน เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนจะเกิดขึ้น เมื่อเรารู้สึกถึงพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นของเพื่อน เรามีการดำเนินไปและเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ เช่น เมื่อเพื่อนโกรธก็จะแสดงพฤติกรรมโมโห ฉุนเฉียว เป็นต้น ดังนั้นเมื่อเราเห็นพฤติกรรมของเพื่อนเป็นเช่นนั้น เราก็จะเข้าใจได้ว่าเพื่อนโกรธ และเราก็จะรู้ว่าเพื่อนมีความรู้สึกอย่างไร ถ้าเราทำให้เพื่อนโกรธ เราก็ต้องไปขอโทษ และคราวต่อไปก็จะไม่ทำอีก หากเราได้เข้าใจความรู้สึกของเพื่อน จะส่งผลให้สัมพันธภาพระหว่างตัวเราและเพื่อนดำเนินต่อไปด้วยดี

การปฏิบัติตนเพื่อให้เข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

เพื่อนเป็นบุคคลที่สำคัญบุคคลหนึ่งของตัวเรา การที่เราปฏิบัติตนเพื่อให้เข้าใจความรู้สึกของเพื่อนจึงเป็นสิ่งที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง นางลักษณ์ สุทธิวัฒน์พันธ์ (2543 : 145-148) ได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อให้เข้าใจความรู้สึกของเพื่อนโดยสรุป ดังนี้

1. เป็นคนช่างสังเกตพฤติกรรมของเพื่อน และรู้จักจดจำนำมาใช้ปฏิบัติตนกับเพื่อนเพื่อให้เข้าใจความรู้สึกของเพื่อน เราควรเลือกสังเกตสิ่งที่สำคัญ เช่น เพื่อนชอบอะไร ไม่ชอบอะไร เพื่อที่จะได้ไม่ปฏิบัติให้ขัดกับความรู้สึกของเพื่อนจนเพื่อนรับไม่ได้

2. เอาใจใส่และให้เกียรติเพื่อนอย่างจริงจัง

3. มองโลกในแง่ดี เพราะจะทำให้เป็นมิตรกับผู้อื่นได้ง่าย

4. มีปฏิภาณไหวพริบ แสดงความคิดเห็นได้ถูกต้องกับสิ่งที่ได้เห็นและได้ยิน จึงทำให้การปฏิบัติตนเป็นที่ถูกใจของเพื่อน และปฏิบัติต่อเพื่อนได้อย่างถูกต้องตรงกับที่เขาเป็นก็จะได้รับการยอมรับ และสามารถเข้ากับเพื่อนได้ดี

5. อย่ามีอคติต่อเพื่อน เพราะการมีอคติต่อเพื่อนจะทำให้เข้าใจความรู้สึกของเพื่อนไม่ตรงกับความเป็นจริง

6. เป็นนักฟังที่ดี เราควรจะฟังเพื่อที่จะได้ข้อมูลในการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนได้อย่างเหมาะสม

7. ความมุ่งมั่นและอารมณ์ได้อย่างมั่นคง ไม่เปลืองแสดงปฏิบัติต่อผู้อื่น เช่น โกรธเสียงดัง พุดกระแทกเสียงไม่พอใจ เป็นต้น ถ้าเป็นเช่นนี้เพื่อนคงไม่ชอบ ไม่ยอมรับเรา ทำให้เราไม่สามารถที่จะเข้าใจถึงความรู้สึกของเพื่อนได้

8. บุคลิกภาพดี อารมณ์ดี ยิ้มแย้มแจ่มใส จะทำให้เราได้รับมิตรจากเพื่อน ได้รับการยอมรับจากเพื่อน ส่งผลให้เราได้เข้าใจความรู้สึกของเพื่อนอย่างแท้จริง

9. มีศิลปะในการพูดให้เพื่อนฟังพอใจ จะเป็นการลดความขัดแย้ง ส่งผลให้มีสัมพันธภาพที่ดี และทำให้เข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

10. มีความรอบตัวกว้างขวาง เพื่อที่จะเป็นส่วนเสริมสร้างให้เข้าใจสิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง และสามารถเข้าใจความรู้สึกของเพื่อนได้เป็นอย่างดี สามารถที่จะปรับตัวกับความรู้สึกของเพื่อนได้ทุกสถานการณ์

บรรณานุกรม

นางลักษณ์ สุทธิวัฒนพันธ์. (2543). พิชิตความสำเร็จได้ด้วยตนเอง. กรุงเทพฯ: สนุกอ่าน.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. นักเรียนคิดว่าข้อใดตรงกับความหมายของการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน ก. โกล่เกลือกินต่าง ข. ขมื่นกับปุน ค. เอาใจเขามาใส่ใจเรา ง. ดาวล้อมเดือน	4. ข้อใดถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน ก. ชไมพร คิดว่าจะช่วยเพื่อนเมื่อเห็นว่าเพื่อนมีความทุกข์ ข. ชนินทร์ ด้อยเพื่อนอย่างแรงเมื่อเพื่อนทำแก้วน้าตกแตก ค. ชบา เห็นเพื่อนถือหนังสือหลายเล่มจึงเข้าไปช่วย ง. ชวลิต แกล้งเพื่อนขณะที่เพื่อนกำลังหลับในเวลาเรียน
2. เมื่อเพื่อนของนักเรียนเสียใจกับการจากไปของญาติสนิท นักเรียนควรทำอย่างไร ก. เข้าไปปลอบ และแสดงความเสียใจ ข. ดูอยู่ห่างๆ เพราะเพื่อนอาจอยากอยู่คนเดียว ค. ชวนคุยเรื่องสนุกสนาน ง. บอกให้เพื่อนๆ คนอื่นมาดู และเป็นกำลังใจให้	5. วลีสเห็นเพื่อนกำลังอ่านหนังสือ จึงนำน้ำไปให้เพื่อน แต่สะดุดทำให้น้ำหกรดเพื่อน ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนวลีส นักเรียนจะทำอย่างไร ก. ให้อภัยเพื่อน เพราะคงไม่ได้ตั้งใจ ข. ไปฟ้องอาจารย์ว่าวลีสแกล้ง ค. ต่อกว่าวลีส ที่เป็นคนซุ่มซ่าม ง. ทำเฉยๆ แต่ไม่พูดอะไร
3. ถ้าเพื่อนของนักเรียนเดินชนนักเรียนจนล้มลง ทั้งๆ ที่เพื่อนไม่ได้ตั้งใจ นักเรียนจะทำอย่างไร ก. ต่อกว่าอย่างรุนแรง ข. ไปฟ้องอาจารย์ฝ่ายปกครอง ค. ผลักเพื่อนคนนั้นให้ล้มบ้าง ง. บอกว่าไม่เป็นไร เธอคงไม่ได้ตั้งใจ	6. เดือนนภา บอกเพื่อนในกลุ่มว่าไม่มีเงินมาจ่ายค่าทำรายงานกลุ่ม ถ้านักเรียนอยู่กลุ่มเดียวกับเดือนนภา นักเรียนจะทำอย่างไร ก. ให้รีบไปขอผู้ปกครองมาจ่ายโดยเร็ว ข. ไว้วันไหนมีก็ค่อยมาจ่าย ค. ถ้าไม่จ่ายจะไปฟ้องอาจารย์ ง. จะตัดชื่อออกจากการทำรายงานกลุ่ม

7. เมื่อเพื่อนของเรามาโรงเรียนสายแล้วถูก อาจารย์ทำโทษ นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร ก. ไม่สนใจเลย ข. ทำตัวตามปกติ ค. เข้าไปปลอบใจ และพูดคุยอย่างเห็นใจ ง. ชวนนินทาเรื่องของคนอื่น	9. อุดมพร ทำแจกันดอกไม้ของห้องเรียนแตก ทำให้เพื่อนๆ หลายต่อว่าอย่างรุนแรง นักเรียน ควรทำอะไร ก. ยิ้ม และเข้าไปปลอบใจ ข. ไปฟ้องอาจารย์ให้ลงโทษ ค. เข้าไปพูดปกติเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ง. ไม่สนใจ เพราะไม่ใช่แจกันของเรา
8. การกระทำในข้อใดที่แสดงว่านักเรียนเข้าใจ ความรู้สึกของเพื่อน ก. สนใจเพื่อนคนที่ได้รับรางวัลเท่านั้น ข. แสดงความยินดีด้วยกับเพื่อนเมื่อเพื่อนได้รับ รางวัล ค. ไม่ได้ปรบมือให้เพื่อนเมื่อเพื่อนได้รับรางวัล ง. ต่อว่าเพื่อนเมื่อเพื่อนทำตัวเด่นกว่าเรา	10. ข้อใดคือประโยชน์ของการเข้าใจความรู้สึก ของเพื่อน ก. ทำให้เรามีเพื่อนมากขึ้น ข. ทำให้เราเข้าใจผู้อื่นได้ดีขึ้น ค. ทำให้เราเป็นคนมีเหตุผลมากขึ้น ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

1. ค	6. ข
2. ก	7. ค
3. ง	8. ข
4. ค	9. ก
5. ก	10. ง

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้ปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน					
4.	กิจกรรมการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5.	กิจกรรมการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน					
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัด อ่านง่าย คำสังชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถ ทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำ ของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ได้					

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2
ครั้งที่ 2

เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

ชื่อเรื่อง   การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

ชื่อกิจกรรม   ฟังนิดสะกิดใจ

เทคนิค   การแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง และการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น

เวลา   1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน
2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน โดยใช้กิจกรรมฟังนิตสะกิดใจ ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ อ่านสถานการณ์จำลองและอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น

2.2 ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ และจัดเก้าอี้เป็นรูปครึ่งวงกลม เพื่อที่จะดำเนินการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน โดยใช้กิจกรรมฟังนิตสะกิดใจ

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน โดยใช้กิจกรรมฟังนิตสะกิดใจ ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การไม่ยอมรับฟังความเห็นของเพื่อน

3.2.3 ครูยกตัวอย่างบุคคลในโรงเรียนที่รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน หรือของผู้อื่นอย่างเหมาะสม

3.2.4 ครูขออาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติ แล้วครูแจกใบงานแหวนเพชรแสนสวย ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้กับนักเรียนที่ออกมาแสดงบทบาทสมมติ ได้ศึกษาและเตรียมตัวเพื่อที่จะออกมาแสดง แล้วให้ผู้แสดง แสดงบทบาทสมมติ

3.2.5 ครูให้นักเรียนจัดเก้าอี้เป็นรูปครึ่งวงกลม เพื่อที่จะดำเนินการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

3.2.6 ครูแจกใบงานแหวนเพชรแสนสวย ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้นักเรียนอ่านเพื่อวิเคราะห์และทบทวนเหตุการณ์ในการแสดงบทบาทสมมติ

3.2.7 ครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้นในหัวข้อต่อไปนี้

1) ถ้านักเรียนเป็น เจน นักเรียนจะทำอย่างไร

2) นักเรียนคิดว่าการกระทำของ บัว เหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร

3) ถ้านักเรียนมีเพื่อนเหมือนกับ เจน นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร

4) นักเรียนคิดว่าประโยชน์ของการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนมีอะไรบ้าง

3.2.8 ครูแจกใบงานฟังนิศะกิดใจ ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของตนเองหลังจากที่ได้ทำการอภิปรายแบบซักรตามทั้งชั้น

3.2.9 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

3.2.10 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

3.2.11 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

3.2.12 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

4. สิ่งที่ครูต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

4.2 ใบงานแหวนเพชรแสนสวย

4.3 ใบงานฟังนิศะกิดใจ

4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

4.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน โดยใช้กิจกรรมฟังนิตสะกิดใจ ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สาระสำคัญ

การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนหรือของผู้อื่นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากในการดำรงชีวิตประจำวัน ในบางครั้งเราอาจจะไม่ได้มีความคิดหรือแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมเมื่อไปการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนหรือบุคคลอื่น จึงเป็นแนวทางที่จะทำให้เราสามารถประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสม

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน
2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

3. สาระการเรียนรู้

การฟังเป็นศิลปะในการติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่ง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพื่อที่จะทำให้เราได้รับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับตัวเรา หรือข้อมูลในการทำกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน จะต้องมึลักษณะการฟังที่ดี เช่น ฟังด้วยความตั้งใจ มีสมาธิ ฟังโดยใช้เหตุผล ฟังในสิ่งที่ควรฟัง เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องมีมารยาทในการฟัง เช่น แสดงความสนใจผู้ฟัง ไม่แสดงความไม่พอใจหรือเบื่อก่อนหน้า เป็นต้น

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การไม่รู้จักยอมรับฟังความเห็นของเพื่อนจะทำให้เกิดผลเสียต่อตนเองอย่างไร

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูยกตัวอย่างบุคคลในโรงเรียนที่รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน หรือของผู้อื่นอย่างเหมาะสม

4.3.2 ครูขออาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติ แล้วครูแจกใบงานแหวนเพชรแสนสวย ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้กับนักเรียนที่ออกมาแสดงบทบาทสมมติ ได้ศึกษาและเตรียมตัวเพื่อที่จะออกมาแสดง แล้วให้ผู้แสดง แสดงบทบาทสมมติ

4.3.3 ครูให้นักเรียนจัดเก้าอี้เป็นรูปครึ่งวงกลม เพื่อที่จะดำเนินการอภิปรายแบบ

ซักถามทั้งชั้น โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

4.3.4 ครูแจกใบงานแหวนเพชรแสนสวย ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้นักเรียนอ่าน เพื่อวิเคราะห์และทบทวนเหตุการณ์ในการแสดงบทบาทสมมติ

4.3.5 ครูและนักเรียนอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น โดยครูเป็นผู้ดำเนินการ ในหัวข้อต่อไปนี้

- 1) ถ้านักเรียนเป็น เจน นักเรียนจะทำอย่างไร
- 2) นักเรียนคิดว่าการกระทำของ บัว เหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร
- 3) ถ้านักเรียนมีเพื่อนเหมือนกับ เจน นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร
- 4) นักเรียนคิดว่าประโยชน์ของการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนมีอะไรบ้าง

4.3.6 ครูแจกใบงานฟังนิตสะกิดใจ ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของตนเองหลังจากที่ได้ทำการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน และช่วยกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ให้นักเรียนศึกษา

4.5 ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

5. การวัดและการประเมินผล

5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

5.2 ตรวจผลจากใบงานฟังนิตสะกิดใจ

5.3 สังเกตจากการทำงานเป็นรายบุคคล

5.4 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

7.2 ใบงานแหวนเพชรแสนสวย

7.3 ใบงานฟังนิตสะกิดใจ

7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

7.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน โดยใช้กิจกรรมฟังนิตสะกิดใจ ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน
2. ให้นักเรียนสนทนากับครู เรื่อง การไม่รู้จักรักยอมรับฟังความเห็นของเพื่อนจะทำให้เกิดผลเสียต่อตนเองอย่างไร
3. ให้นักเรียนที่เป็นอาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติ แล้วให้นักเรียนศึกษาใบงาน แหวนเพชรแสนสวยที่ครูแจกมาให้ เพื่อเตรียมตัวที่จะออกมาแสดง แล้วให้ผู้แสดง แสดงบทบาทสมมติ
4. ให้นักเรียนจัดเก้าอี้นั่งเป็นรูปครึ่งวงกลม เพื่อที่จะดำเนินการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย
5. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลองในใบงานแหวนเพชรแสนสวย เพื่อวิเคราะห์และทบทวนเหตุการณ์ในการแสดงบทบาทสมมติ
6. ให้นักเรียนอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น ในหัวข้อต่อไปนี้
  - 1) ถ้านักเรียนเป็น เจน นักเรียนจะทำอะไร
  - 2) นักเรียนคิดว่าการกระทำของ บัว เหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร
  - 3) ถ้านักเรียนมีเพื่อนเหมือนกับ เจน นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร
  - 4) นักเรียนคิดว่าประโยชน์ของการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนมีอะไรบ้าง
7. ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของตนเองหลังจากที่ได้ทำการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น
8. ให้นักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้
9. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน
10. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน
11. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบงานแหวนเพชรแสนสวย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลองต่อไปนี้ แล้วร่วมกันอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น ตามหัวข้อในใบงานฟังนิตสะกิดใจ และบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนลงในใบงานเอาใจเขามาใส่ใจเรา

สถานการณ์จำลองเรื่อง “แหวนเพชรแสนสวย”

วันหนึ่งขณะที่แพรวกำลังนั่งอ่านหนังสืออยู่ในห้องเรียนตามลำพัง เจนก็เดินเข้ามาพร้อมกับพุดอวดแหวนเพชรวงใหม่ที่คุณแม่เพิ่งซื้อให้เป็นของขวัญวันเกิด

- เจน : เป็นไงบ้าง แหวนของฉันสวยไหม เนี่ยคุณแม่เราเพิ่งซื้อให้ใหม่เลยนะ
- แพรว : (ทำตาโต) โอโฮ! สวยจังเลยนะ แต่เราว่าเธอน่าจะใส่ตอนไปเที่ยวมากกว่าที่จะใส่มาโรงเรียนนะ รู้ไหมว่ามันผิดระเบียบของโรงเรียน ถ้าอาจารย์ฝ่ายปกครองมาเจอ มีหวังว่าเธอโดนเชิญผู้ปกครองแน่
- เจน : แหม! ก็เราอยากใส่มาอวดเพื่อนๆ นี่นา ดูสิ.....เพชรส่องแสงประกายระยิบระยับดูสวยงามจังนะ
- แพรว : ใช่.....สวยนะสวยเราเห็นด้วยนะ แต่มันดูไม่เหมาะกับชุดนักเรียนนี้เท่าไรนะ (แพรวพยายามเตือนด้วยความหวังดี แต่เจนก็ไม่ฟังคำเตือนของแพรว)

ในขณะนั้นเอง บัวก็เดินเข้ามาในห้องพอดี พร้อมกับพูดเสียงดังเข้ามาว่า

- บัว : วันหยุดเสาร์-อาทิตย์นี้เราจะไปเที่ยวไหนกันดี

เจนหันมาเห็น จึงพุดอวดแหวนเพชรกับบัวอีกคนว่า

- เจน : นี่แหวนเพชรวงใหม่ของฉันนะ สวยไหม ฉันชอบจริงๆ คุณแม่ฉันเพิ่งซื้อให้ มันเหมาะกับฉันมากเลยเห็นไหม

บัว : ว้าว! สวยจังเลยเจน แต่เสียอย่างเดียว ที่มันไม่เข้ากับชุดนักเรียนเลยนะ มันน่าจะเข้ากับชุดอื่นมากกว่านะ นี่เราจะบอกอะไรให้ เมื่ออาทิตย์ก่อนเราก็ก็นำสร้อยคอทองคำมาโรงเรียนเหมือนกัน แต่ยังไม่ทันข้ามวัน ก็โดนอาจารย์ฝ่ายปกครองยึดไปเสียก่อน ต้องให้ผู้ปกครองมาขอรับ แถมยังโดนตัดคะแนนความประพฤติอีกด้วยนะ ทำให้โดนคุณแม่ดุอีกต่างหาก และคุณแม่ก็ไม่ยอมให้ใส่อีกเลย เราอยากเตือนเพื่อนไว้ด้วยความหวังดีนะ

เจนฟังบัวพูดอย่างตั้งใจ และเสียดายที่จะใส่มาอวดเพื่อนๆ แต่ก็คิดว่าจริงอย่างที่แพรวและบัวพูด และที่สำคัญหากแม่มารู้เข้า ท่านคงเสียใจที่เราไม่รู้จักรักษาของ

เจน : ขอบใจนะเพื่อน ที่เป็นห่วงและเตือนเราด้วยความหวังดี

จากนั้นเจนจึงรีบถอดแหวนเพชรออกอย่างระมัดระวัง แล้วเก็บใส่กระเป๋าอย่างดี เอาไว้ใส่เวลาไปงานเลี้ยงกับคุณพ่อคุณแม่เท่านั้น

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบงานฟังนิศสะกิดใจ

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นลงในใบงานของแต่ละคน

1. ถ้านักเรียนเป็น เจน นักเรียนจะอย่างไร

---

2. นักเรียนคิดว่าการกระทำของ บัว เหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร

---

3. ถ้านักเรียนมีเพื่อนเหมือนกับ เจน นักเรียนจะพูดกับเพื่อนอย่างไร

---

4. นักเรียนคิดว่าประโยชน์ของการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนมีอะไรบ้าง

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบความรู้ประกอบการสอน เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

การฟังเป็นศิลปะในการติดต่อสื่อสารอย่างหนึ่ง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพื่อที่จะทำให้เราได้รับทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับตัวเรา หรือข้อมูลในการทำกิจกรรมให้ประสบความสำเร็จ การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน จะต้องมีลักษณะการฟังที่ดี เช่น ฟังด้วยความตั้งใจ มีสมาธิ ฟังโดยใช้เหตุผล ฟังในสิ่งที่ควรฟัง เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องมีมารยาทในการฟัง เช่น แสดงความสนใจผู้ฟัง ไม่แสดงความไม่พอใจหรือเบื่อหน่าย เป็นต้น

การปฏิบัติตนการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

การปฏิบัติตนในการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ปราณี รามสูต และ จำรัส ตัวสุวรรณ (2545 : 163) จึงได้เสนอแนวทางที่นักเรียนควรปฏิบัติตนในการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ดังนี้

1. ฟังด้วยความตั้งใจ มีสมาธิ หากขาดสมาธิย่อมขาดความเข้าใจ เก็บความไม่ได้
2. ฟังโดยพยายามเก็บสาระสำคัญอย่างเป็นระบบ และมีความต่อเนื่องของเนื้อหา หากฟังแล้วไม่เข้าใจก็อาจจะถามในสถานการณ์ที่ถามได้
3. ฟังโดยใช้เหตุผล ใช้วิจารณ์อย่างไตร่ตรอง เลือกรับ ไม่มั่งมาย ไม่ตกเป็นทาสของอารมณ์
4. เลือกฟังในสิ่งที่ควรฟัง สิ่งที่ไม่ก่อประโยชน์ให้ตนเอง แต่ไม่จำเป็นเสมอไปที่จะต้องแสดงการต่อต้านอย่างรุนแรงในสิ่งที่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์
5. เลือกปรับเปลี่ยนสิ่งที่ฟังให้เข้ากับวิถีชีวิตที่เหมาะสมของตน ซึ่งถือว่าเป็นการบริโภคข้อมูลข่าวสารด้วยปัญญา อันเป็นที่พึงปรารถนาให้เกิดแก่คนไทยยุคใหม่

มารยาทในการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

มารยาทในการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ปราณี งามสุด และ จารัส ด้วงสุวรรณ (2545 : 163) ได้กล่าวถึงมารยาทในการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ดังนี้

1. แสดงความสนใจ และตั้งใจฟัง ขณะเพื่อนพูด
2. ไม่แสดงความไม่พอใจ เบื่อหน่าย เหนื่อยอ่อน หรือแม้เรื่องที่ฟังจะไม่น่าสนใจ
3. ควรเคารพต่อสถานที่ ในกรณีที่เป็นการประชุมอย่างเป็นทางการ หรือในที่ที่สถานที่ควรเคารพ โดยการนั่งให้เรียบร้อยและสำรวมกิริยา
4. การฟังเพื่อนพูดในที่ประชุม ผู้ฟังไม่ทำตนรบกวนผู้อื่นโดยการพูดคุยเสียงดัง หรือทำกิจกรรมอื่นๆ หรือลุกเดินไปมา
5. ถ้าจำเป็นต้องลุกออกจากที่ประชุมขณะเพื่อนพูด ควรลุกออกไปอย่างช้าๆ และสำรวมให้มากที่สุด

ทิตนา แคมมณี (2522 : 35) ได้เสนอคำกลอนสอนใจเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ดังนี้

คำกลอนสอนใจ

ฟังอะไรฟังให้ชัดเจนดี	ฟังให้รู้ฟังเป็นแพ้ความหมาย
ฟังให้ถูกฟังก่อนตอบโดยแยบคาย	ฟังด้วยกายใจถึงกันนั้นฟังดี
ฟังอะไรใคร่ครวญคิดด้วยจิตว่าง	ฟังทุกอย่างฟังทุกคนจนถ้วนถี่
ฟังแล้วท้วงติงเพื่อแก้ข้อ	ฟังเช่นนั้นล้วนเลอเลิศเกิดปัญญา

บรรณานุกรม

- ทิตนา แคมมณี. (2522). *กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1*. กรุงเทพฯ: บุรพาติลปการพิมพ์.
- ปราณี งามสุด; และ จารัส ด้วงสุวรรณ. (2545). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ: ธารการพิมพ์.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. ข้อใดคือการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ก. เพชร แย่งเพื่อนพูดขณะเพื่อนกำลังแสดงความคิดเห็น ข. แพร่ คอยโทรศัพท์ขณะเพื่อนกำลังแสดงความคิดเห็น ค. พล ตั้งใจฟังขณะเพื่อนกำลังแสดงความคิดเห็น ง. พลอย นั่งเหม่อลอยขณะกำลังเพื่อนกำลังแสดงความคิดเห็น	4. มานะ เสนอให้เพื่อนในกลุ่มแสดงความคิดเห็นครั้งละคน นักเรียนว่าเหมาะสมหรือไม่ ก. เหมาะสม เพราะทุกคนก็มีเหตุผล ข. เหมาะสม เพราะทุกคนอยากพูด ค. ไม่เหมาะสม เพราะบางคนอยากได้เถียงมากกว่า ง. ไม่เหมาะสม เพราะความคิดของเราดีกว่า
2. เมื่อนักเรียนประชุมกลุ่มกับเพื่อน นักเรียนควรปฏิบัติตนเช่นไร ก. ถกเถียงกับเพื่อนเพื่อหาข้อสรุป ข. รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนอย่างตั้งใจ ค. กล่าวหาว่าเพื่อนไม่มีความคิดที่ดี ง. ใช้คำพูดที่ไม่สุภาพกับเพื่อน	5. พรวิภา ไม่ชอบ สมศักดิ์ เมื่อสมศักดิ์แสดงความคิดเห็นในกลุ่ม พรวิภาจะแย่งพูดทุกครั้ง นักเรียนคิดว่าสมศักดิ์ควรทำอย่างไร ก. ค่อยกับเพื่อนคนอื่นว่าพรวิภาไม่มีมารยาท ข. กำหนดกติกาว่าใครจะแสดงความคิดเห็นให้ยกมือ ค. ทำเฉยๆ เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น ง. ข้อ ก. และ ค. ถูกต้อง
3. หากนักเรียนมีความคิดเห็นขัดแย้งกับเพื่อน นักเรียนจะอย่างไร ก. พุดแข่งขึ้นไป ข. ยกมือแล้วขอพูดบ้าง ค. ตะโกนบอกเพื่อนในกลุ่มว่าไม่เห็นด้วย ง. รอให้เพื่อนพูดจบ เราก็ขอพูดบ้าง	6. ถ้านักเรียนกำลังประชุมกันอยู่แล้วทุกคนก็แย่งกันพูด นักเรียนในฐานะเป็นสมาชิก นักเรียนจะอย่างไร ก. บอกเพื่อนว่าใครจะพูดก็ยกมือขึ้น ข. รับพูดแข่งเพื่อนเพราะกลัวเพื่อนแย่งพูด ค. บอกหัวหน้าให้ไล่เพื่อนคนที่แย่งพูดออกไป ง. อยู่เฉยๆ ใครอยากพูดก็พูดไป

7. ถ้ามีเพื่อนที่ไม่เห็นด้วยกับการกระทำของนักเรียน นักเรียนควรจะทำอย่างไร ก. ไม่รับฟัง ข. รับฟังเพื่อนเพื่อนำมาคิดทบทวน ค. รับฟังเป็นบางเรื่องเท่านั้น ง. หาข้อโต้แย้งอย่างมีเหตุผล	9. ถ้าเพื่อนรับฟังความคิดเห็นของเรา นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร ก. มีความมั่นใจในตนเอง ข. กล้าแสดงความคิดเห็นมากขึ้น ค. จะรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนๆ ด้วย ง. ถูกทุกข้อ
8. ถ้านักเรียนเป็นหัวหน้าห้องที่ไม่รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนในห้องเลย นักเรียนคิดว่าเพื่อนจะชอบหรือไม่ ก. ชอบ เพราะเด็ดขาดดี ข. ชอบ เพราะน่าเกรงขาม ค. ไม่ชอบ เพราะเอาแต่ใจตัวเองมากเกินไป ง. ไม่ชอบ เพราะเพื่อนคนอื่นก็มีความเห็นที่น่าสนใจ	10. ข้อใดไม่ใช่ประโยชน์ของการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน ก. งานประสบความสำเร็จ ข. ทำงานเป็นระบบ ชัดเจน ค. มีเหตุผลเข้าข้างตนเอง ง. มีความสามัคคีในกลุ่ม

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

1. ค	6. ก
2. ข	7. ข
3. ง	8. ค
4. ก	9. ง
5. ข	10. ค

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้ปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน					
4.	กิจกรรมการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5.	กิจกรรมการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน					
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
		ที่สุด		กลาง		ที่สุด
		5	4	3	2	1
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสังชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้					

**ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4**

**ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2
ครั้งที่ 3**

เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

ชื่อเรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

ชื่อกิจกรรม ความคิดเห็นของฉัน

เทคนิค สถานการณ์จำลอง และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

- 1. เพื่อให้ นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน
- 2. เพื่อให้ นักเรียนบอกประโยชน์ของการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

ส่วนประกอบในชุดการสอน

- 1. คำชี้แจง
- 2. คู่มือครู
- 3. คู่มือนักเรียน
- 4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน โดยใช้กิจกรรมความคิดเห็นของฉัน ให้นักเรียนเล่าความรู้สึกของตนเองในการแสดงความคิดเห็น อ่านสถานการณ์จำลอง และอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยแบ่งนักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน โดยใช้กิจกรรมความคิดเห็นของฉัน

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน โดยใช้กิจกรรมความคิดเห็นของฉัน ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

3.2.3 ครูขออาสาสมัครเพื่อที่จะออกมาเล่า เรื่อง ความรู้สึกของตนเองในการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนในการทำกิจกรรมต่างๆ

3.2.4 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ

3.2.5 ครูแจกใบงานปาร์ตี้ปีใหม่ ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้นักเรียนอ่าน

3.2.6 ครูแจกใบงานความคิดเห็นของฉัน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายแบบกลุ่มย่อยตามหัวข้อในใบงานความคิดเห็นของฉัน และบันทึกลงในใบงาน ดังนี้

1) ถ้านักเรียนเป็น เอก นักเรียนจะแก้ไขสถานการณ์อย่างไร

2) นักเรียนคิดว่าการกระทำของใครบ้าง ที่ไม่เหมาะสม และเพราะเหตุใด

3) ถ้านักเรียนอยู่ในสถานการณ์เช่นนั้น นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

4) นักเรียนคิดว่าประโยชน์ของการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนมีอะไรบ้าง

3.2.7 ครูให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอเรื่องที่นักเรียนได้อภิปรายแบบกลุ่มย่อยหน้าชั้นเรียน

3.2.8 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน และ

ช่วยกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

3.2.9 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน
ให้นักเรียนศึกษา

3.2.10 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับ
เพื่อน

3.2.11 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความ
สามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

4. สิ่งที่ต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

4.2 ใบงานปาร์ตี้ปีใหม่

4.3 ใบงานความคิดเห็นของฉัน

4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

4.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน โดยใช้กิจกรรมความคิดเห็นของฉัน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สาระสำคัญ

การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะนักเรียนต้องทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนอยู่เสมอ การที่จะทำกิจกรรมใดให้ประสบความสำเร็จลงได้ด้วยดี ก็จำเป็นจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ทั้งของตนเองและของเพื่อน ที่ได้ทำงานด้วยกัน ดังนั้นการที่ได้แสดงความคิดเห็นเพื่อที่จะให้งานหรือกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกันประสบความสำเร็จ จึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

2. จุดประสงค์

- 1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน
- 2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

3. สาระการเรียนรู้

การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนเป็นการสื่อสารด้วยวาจาที่สำคัญยิ่งทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ช่วยผูกมิตร ช่วยในการทำกิจกรรมต่างๆ สำเร็จ ช่วยให้งานราบรื่น ช่วยให้ตนเองสบายใจ และผู้อื่นเป็นสุข ในการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน จะต้องพูดโดยการแสดงการยอมรับในตัวผู้ฟัง พูดโดยเชื่อมั่นว่าสิ่งที่พูดนั้นช่วยเสริมสร้างให้ผู้ฟังคิดหาเหตุผลและการกระทำที่ดี เพื่อให้การทำงานหรือการทำกิจกรรมร่วมกันประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูขออาสาสมัครเพื่อที่จะออกมาเล่า เรื่อง ความรู้สึกของตนเองในการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนในการทำกิจกรรมต่างๆ

4.3.2 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ แล้วแจกใบงานปาร์ตี้ใหม่ ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้นักเรียนอ่าน

4.3.3 ครูแจกใบงานความคิดเห็นของฉัน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายแบบกลุ่มย่อยตามหัวข้อในใบงานความคิดเห็นของฉัน และบันทึกลงในใบงาน ดังนี้

- 1) ถ้านักเรียนเป็น เอก นักเรียนจะแก้ไขสถานการณ์อย่างไร
- 2) นักเรียนคิดว่าการกระทำของใครบ้าง ที่ไม่เหมาะสม และเพราะเหตุใด
- 3) ถ้านักเรียนอยู่ในสถานการณ์เช่นนั้น นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร
- 4) นักเรียนคิดว่าประโยชน์ของการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนมีอะไรบ้าง

4.3.4 ครูให้ตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอเรื่องที่นักเรียนได้อภิปรายแบบกลุ่มย่อยหน้าชั้นเรียน

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน และช่วยกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ให้นักเรียนศึกษา

4.5 ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

5. การวัดและการประเมินผล

- 5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน
- 5.2 ตรวจผลจากใบงานความคิดเห็นของฉัน
- 5.3 สังเกตจากการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล
- 5.4 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย
- 5.5 สังเกตจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

- 6.1 ห้องแนะแนว
- 6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

- 7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน
- 7.2 ใบงานปาร์ตี้ปีใหม่
- 7.3 ใบงานความคิดเห็นของฉัน
- 7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

7.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน โดยใช้กิจกรรมความคิดเห็นของฉัน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน
2. ให้นักเรียนสนทนากับครู เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน
3. ให้นักเรียนออกมาเล่า เรื่อง ความรู้สึกของตนเองในการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนในการทำกิจกรรมต่างๆ
4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ
5. ให้นักเรียนอ่านใบงานปาร์ตี้ปีใหม่ ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง
6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายแบบกลุ่มย่อยตามหัวข้อในใบงานความคิดเห็นของฉัน และบันทึกลงในใบงาน ดังนี้
  - 1) ถ้านักเรียนเป็น เอก นักเรียนจะแก้ไขสถานการณ์อย่างไร
  - 2) นักเรียนคิดว่าการกระทำของใครบ้าง ที่ไม่เหมาะสม และเพราะเหตุใด
  - 3) ถ้านักเรียนอยู่ในสถานการณ์เช่นนั้น นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร
  - 4) นักเรียนคิดว่าประโยชน์ของการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนมีอะไรบ้าง
7. ให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอเรื่องที่นักเรียนได้อภิปรายแบบกลุ่มย่อย หน้าชั้นเรียน
8. ให้นักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้
9. ให้นักเรียนศึกษาเนื้อหาในใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน
10. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน
11. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบงานปาร์ตี้ปีใหม่

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลองต่อไปนี้ แล้วร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย ตามหัวข้อ
ในใบงานความคิดเห็นของตนเอง และบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนลงในใบงาน

สถานการณ์จำลองเรื่อง “ปาร์ตี้ปีใหม่”

ช่วงนี้ใกล้ถึงเทศกาลวันปีใหม่ เพื่อนๆ ทุกคนต่างก็อยากที่จะจัดงานปาร์ตี้กันในห้อง จึงมา
ช่วยกันคิดรูปแบบการจัดงาน โดยมี เอก เป็นแม่งานเพราะเป็นหัวหน้าห้อง

- เอก : เอาละ เรามาคูกันดีกว่านะ ว่าวันปีใหม่นี้พวกเราอยากจะทำอะไรกันบ้าง
- โจ้ : (พูดเสียงดัง) เราน่าจะมีงานเลี้ยง และมีการเปิดเพลงเต้นกันในห้องเรียนไปเลยนะ
เพื่อนๆ
- เมย์ : อืม! ก็ดีนะ เราเห็นด้วยละ
- หน้อย : (พูดช้าๆ และเสียงไม่ดังจึงไม่มีใครฟัง) เราน่าจะมีการจับฉลากแลกของขวัญกันนะ
- เมย์ : อืม! ก็ดีนะ เราเห็นด้วยละ
- เอก : เราน่าจะเตรียมขนมมาคนละอย่าง จะได้มานั่งรับประทานด้วยกัน แล้วนั่งคุยกันไป
ด้วยดีกว่านะ
- เมย์ : อืม! ก็ดีนะ เราเห็นด้วยละ
- ขวัญ : (ไม่พูดเอาแต่ทำหน้าที่แบ่ ไม่พอใจกับความคิดเห็นของเพื่อนแต่ละคน)

ในขณะนั้นเอง เอกเห็นบรรยากาศไม่ค่อยดี จึงพูดกับเพื่อนๆ ว่า

- เอก : เอาละถ้าหากทุกคนต้องการให้มีงานปาร์ตี้ในวันปีใหม่ แต่ไม่ช่วยกันคิด ไม่ช่วยกัน
แสดงความคิดเห็น ไม่ยอมรับฟังกัน แล้วงานเราจะสำเร็จได้อย่างไรกัน เราขอถาม
เพื่อนๆ ทุกคนหน่อยเถอะว่า แต่ละคนจะรู้สึกอย่างไร ถ้าบรรยากาศของการประชุม

เป็นแบบนี้ ทุกคนต้องรู้สึกไม่ดีแน่ๆ ใช่ไหม เอาล่ะถ้าอย่างนั้นเราจะมีวิธีการอย่างไรที่จะประชุมกันแล้วได้ข้อสรุปที่พอใจกันทุกคน

ขวัญ : เราว่า น่าจะผลัดกันพูดครั้งละคนจนครบทุกคนนะ

โจ้ : ใช่แล้ว หลังจากนั้นให้ทุกคนเลือกโดยการยกมือ ว่าเห็นด้วยหรือไม่

จากนั้นเมื่อทุกคนเห็นด้วย การประชุมก็เริ่มดำเนินไปอย่างราบรื่น ทุกคนเริ่มที่จะมีความคิดเห็นตรงกัน และไม่มีข้อขัดแย้งกัน

หน้อย : เราน่าจะมีการจับฉลากแลกของขวัญกันนะ

โจ้ : ใช่แล้ว แล้วเราก็เอาเพลงมาเปิดฟังกันด้วยนะ

เมย์ : อืม! ก็ดีนะ แล้วเราก็ช่วยกันนำขนมมาคนละอย่างจะได้มารับประทานด้วยกัน อย่างที่เอกเสนอไว้ดีไหม

ขวัญ : เราว่า น่าจะเชิญอาจารย์ที่ปรึกษาของเรามาช่วยในงานด้วย ดีไหมเพื่อนๆ

เอก : เอาล่ะ ที่เพื่อนๆ ทุกคนเสนอมาทั้งหมด ผมเห็นด้วยนะ แล้วทุกคนละเห็นด้วยหรือเปล่า ใครเห็นด้วยยกมือขึ้นนะครับ

เพื่อนๆ ทุกคนยกมือ แสดงความเห็นด้วยกับที่ประชุม

เอก : เอาล่ะ ผมจะสรุปสิ่งที่เราได้พูดคุยกันในเรื่องการจัดงานปีใหม่นะครับ เราจะมีการจัดฉลากของขวัญ มีเพลงมาเปิดฟังกัน มีขนมที่พวกเราช่วยกันเตรียมมาคนละ 1 อย่าง และเราจะเชิญอาจารย์ที่ปรึกษามาช่วยในงานด้วยนะ

เพื่อนๆ ทุกคนเห็นด้วยกับความคิดที่ร่วมกันเสนอไป การประชุมจึงจบลงด้วยดี

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม

เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบงานความคิดเห็นของฉัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อยตามหัวข้อต่อไปนี้ และบันทึกความคิดเห็นลงในใบงานของแต่ละคน

1. ถ้านักเรียนเป็น เอก นักเรียนจะแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างไร

---

2. นักเรียนคิดว่าการกระทำของใครบ้าง ที่ไม่เหมาะสม เพราะเหตุใด

---

3. ถ้านักเรียนอยู่ในสถานการณ์เช่นนี้ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไร

---

4. นักเรียนคิดว่าประโยชน์ของการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนมีอะไรบ้าง

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะนักเรียนต้องทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนอยู่เสมอ การที่จะทำกิจกรรมใดให้ประสบความสำเร็จลงได้ด้วยดี ก็จำเป็นจะต้องใช้ความรู้ ความสามารถ ทั้งของตนเองและของเพื่อน ที่ได้ทำงานด้วยกัน ดังนั้นการที่ได้แสดงความคิดเห็นเพื่อที่จะให้งานหรือกิจกรรมที่ได้ทำร่วมกันประสบความสำเร็จ จึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ปราณี รามสูต และ จำรัส ดั่งสุวรรณ (2545 : 164-165) ได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ดังนี้

1. พุดโดยการแสดงการยอมรับในตัวเพื่อน ทำให้ผู้ฟังสบายใจ อบอุ่น ถ้าทำให้เพื่อนเกิดความไว้วางใจและคุ้นเคยกันมากขึ้นก็จะเป็นการสื่อสารที่ดี

2. หากจะต้องวิจารณ์ ให้วิจารณ์การกระทำ ไม่เจาะจงตัวบุคคล และไม่วิจารณ์รุนแรง

3. เมื่อจะกล่าวชื่นชม ให้เจาะจงการกระทำที่ดี ไม่กล่าวชมลอยๆ ว่าดีโดยไม่รู้ว่าเป็นอย่างไร เพื่อสื่อความว่าผู้พูดเห็นความดีนั้นจริงๆ

4. พุดโดยเชื่อมั่นว่าสิ่งที่พูดนั้นช่วยเสริมสร้างให้ผู้ฟังคิดหาเหตุผลและกระทำดี

5. ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายพูดหรือฝ่ายฟังจะต้องพยายามเข้าใจถึงความรู้สึกอีกฝ่ายหนึ่ง

6. พุดโดยแน่ใจว่าสิ่งที่พูดไม่ไปกระตุ้นอารมณ์โกรธหรือบั่นทอนจิตใจผู้อื่น

7. ไม่ใช้คำพูดสองแง่สามง่าม เพราะเป็นการสื่อถึงจิตใจของผู้พูดสร้างภาพลักษณ์เชิงลบในสายตาผู้อื่นได้

8. ใช้คำพูดสั้นๆ พุดชัดๆ พุดตรงประเด็น ไม่กำกวมทำให้เข้าใจผิด ซึ่งจะทำให้ปฏิบัติไม่ตรงประเด็น ได้ตอบไม่ตรงประเด็นหรือเสียเวลาตีความ

9. พุดโดยแสดงความเชื่อมั่นในสิ่งที่พูดและเป็นตัวของตัวเอง บางครั้งต้องกล้าหาญต่อการปฏิเสธกับการเสี่ยงในบางเรื่องที่ไม่ควรเข้าไปเสี่ยง แต่ทั้งนี้ต้องเลือกวิธีพูดแบบ “บัวไม่ช้ำน้ำไม่ขุ่น”

10. หลีกเลียงการพูดเชิงก้าวร้าวและสร้างความขัดแย้งกับเพื่อน

บรรณานุกรม

ปราณี รามสูต; และ จำรัส ดั่งสุวรรณ. (2545). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ: ธารณาการพิมพ์.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. ข้อใดคือการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ก. แอมป์ คอยโทรศัพท์ทักขณะประชุมกลุ่ม ข. เอก เสนอแนวทางการทำงานอย่างมีเหตุผล ค. อ้อม บอกเพื่อนว่าฉันมีความคิดที่ดีกว่าคนอื่น ง. อ้อย ยกมือขึ้น และพูดแข่งเพื่อน	5. ศิริพร ไม่ชอบการกระทำของ ชูขวัญ แล้วต่อว่าชูขวัญในที่ประชุม นักเรียนคิดว่าเหมาะสมหรือไม่ ก. ไม่เหมาะสม เพราะเป็นเรื่องส่วนตัว ข. ไม่เหมาะสม เพราะเพื่อน ๆ ไม่อยากรู้ ค. เหมาะสม เพราะชูขวัญจะได้ปรับปรุงตัว ง. เหมาะสม เพราะชูขวัญจะได้ไม่กล้าทำอีก
2. ถ้าหากนักเรียนอยากแสดงความคิดเห็นต่อจากเพื่อน นักเรียนควรทำอย่างไร ก. ยกมือ ข. รีบพูดขึ้นมาทันที ค. บอกทุกคนว่าขอฉันพูดก่อน ง. พูดแทรกเพื่อนก่อนที่จะพูดจบ	6. ชูวิทย์ แสดงความคิดเห็นกับเพื่อนอย่างมีเหตุผล ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของชูวิทย์นักเรียนจะทำอย่างไร ก. เห็นด้วยในบางเรื่องเท่านั้น ข. ต่อว่าชูวิทย์ว่ารู้แล้วไม่รีบบอก ค. คิดทบทวนตามเหตุผลของชูวิทย์ ง.โต้แย้งด้วยคำพูดที่ไม่สุภาพ
3. เมื่อมีการประชุมกลุ่ม มนัสชอบแย้งคนอื่นพูด นักเรียนคิดเพื่อน ๆ จะรู้สึกอย่างไร ก. เป็นการกระทำที่ไม่เหมาะสม ข. อีกหน่อยก็ไม่มีเพื่อนชอบ ค. อาจจะถูกเพื่อน ๆ ต่อว่าได้ ง. ถูกทุกข้อ	7. ถ้าเพื่อนแสดงความคิดเห็นได้ดี นักเรียนควรทำอย่างไร ก. ชื่นชม ข. ประบมือให้ ค. เห็นด้วยกับความคิดเห็น ง. ถูกทุกข้อ
4. ข้อใดที่คนเป็นหัวหน้าห้องควรปฏิบัติในการประชุมนักเรียน ก. เอาความคิดของตนเองเป็นหลัก ข. บังคับเพื่อนให้เข้าประชุม ค. ให้พูดครั้งละคน ง. ไม่ต้องตั้งกฎในการประชุม	8. ถ้าเพื่อนแสดงความคิดเห็นไม่มีเหตุผล นักเรียนควรทำอย่างไร ก. ต่อว่าเพื่อนว่าพูดจาไม่มีเหตุผล ข. แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล ค.โต้แย้งด้วยการตะโกนเสียงดัง ง. บอกเพื่อนว่าตนเองมีเหตุผลที่ดีกว่า

9. ข้อใดที่ควรปฏิบัติตน ในการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ก. พูดอย่างสุภาพแต่เสียงเบา ข. พูดด้วยภาษาที่เข้าใจเฉพาะกลุ่ม ค. พูดอย่างมีเหตุผล ง. พูดตะโกนเสียงดังเพราะมีความมั่นใจ	10. ข้อใดคือประโยชน์ของการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ก. เข้าใจความรู้สึกของเพื่อน ข. ทำให้งานประสบความสำเร็จ ค. มีความสามัคคีในกลุ่ม ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

1. ข	6. ค
2. ก	7. ง
3. ง	8. ข
4. ค	9. ค
5. ก	10. ง

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้ปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน					
4.	กิจกรรมการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5.	กิจกรรมการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน					
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
		ที่สุด		กลาง		ที่สุด
		5	4	3	2	1
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัด อ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถ ทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำ ของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ ได้					

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 1

เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

ชื่อเรื่อง   ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

ชื่อกิจกรรม   เพื่อนจำฉันห้วงใย

เทคนิค   การแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

เวลา   1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของความไวต่อการรับรู้ทางสังคม
2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม โดยใช้กิจกรรมเพื่อนจำฉันห่วยโย ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ อ่านสถานการณ์จำลอง และอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยแบ่งนักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม โดยใช้กิจกรรมเพื่อนจำฉันห่วยโย

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม โดยใช้กิจกรรมเพื่อนจำฉันห่วยโย ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

3.2.3 ครูเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง เพื่อนจำฉันห่วยโย

3.2.4 ครูขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติ

3.2.5 ครูแจกใบงานเพื่อนจำฉันห่วยโยให้กับนักเรียนที่ เป็นผู้แสดงบทบาทสมมติ

3.2.6 ครูให้นักเรียนที่เป็นอาสาสมัคร ทำความเข้าใจ และเตรียมตัวแสดงบทบาทสมมติ หลังจากนั้นให้นักเรียนเริ่มแสดงบทบาทสมมติ

3.2.7 ครูให้นักเรียนที่ไม่ได้เป็นผู้แสดงช่วยกันจัดฉากให้เหมือนกับสถานการณ์จริง แล้วให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดง แสดงบทบาทสมมติ

3.2.8 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน แล้วเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ

3.2.9 ครูแจกใบงานเพื่อนจำฉันห่วยโย ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง ให้กับนักเรียนเพื่อช่วยกันวิเคราะห์และทบทวนเหตุการณ์ในการแสดงบทบาทสมมติ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกัน อภิปรายแบบกลุ่มย่อย และบันทึกความคิดเห็นลงในใบงานความห่วยโย ในหัวข้อต่อไปนี้

1) ถ้านักเรียนเป็น รังสีมา นักเรียนจะพูดแบบนั้นหรือไม่

2) นักเรียนคิดว่า สิณี เป็นคนอย่างไร

3) ถ้านักเรียนเป็น ชนินทร์ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ยินคำพูดของ รังสิมา

4) ถ้านักเรียนเป็น ชนินทร์ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ยินคำพูดของ

ภควัฒน์ และ อารี

3.2.10 ครูให้นักเรียนส่งตัวแทนของกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายแบบกลุ่มย่อยของแต่ละกลุ่มหน้าชั้นเรียน

3.2.11 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง เพื่อนจำฉันห่วงใย

3.2.12 ครูให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

3.2.13 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

3.2.14 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

3.2.15 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

4. สิ่งที่ครูต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

4.2 ใบงานเพื่อนจำฉันห่วงใย

4.3 ใบงานความห่วงใย

4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

4.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม โดยใช้กิจกรรมเพื่อนจำฉันห่วงใย ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สาระสำคัญ

ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม เป็นทักษะทางสังคมที่มีความสำคัญ ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่นทางภาษาท่าทาง ส่งผลให้นักเรียนเป็นบุคคลที่ช่างสังเกตในการรับรู้ความรู้สึกของเพื่อน และบุคคลอื่นๆ เพื่อประเมินสถานการณ์ ความคิด ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือเพื่อน และบุคคลอื่นๆ ในเรื่องต่างๆ ทำให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของความไวต่อการรับรู้ทางสังคม
2. เพื่อให้นักเรียนได้ฝึกความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

3. สาระการเรียนรู้

ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม เป็นความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่นทางภาษาท่าทาง เป็นกระบวนการที่จะรู้จักและเข้าใจบุคคลที่อยู่รอบตัวเรา เช่น การรู้จักครู อาจารย์ การรู้จักเพื่อน แต่เราไม่สามารถจะเข้าใจครูอาจารย์หรือเข้าใจเพื่อนได้อย่างลึกซึ้ง เราจึงต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อน เพื่อให้เข้าใจความรู้สึกหรือสิ่งที่เขาจะกระทำ คนที่ไวต่อการรับรู้ทางสังคมจะมีพฤติกรรมทางสังคมที่สุภาพ มีมารยาท มีจิตสำนึกและทราบถึงวิธีปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการรับรู้และการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น

4.3 ขั้นกิจกรรม

- 4.3.1 ครูเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง เพื่อนจำฉันห่วงใย
- 4.3.2 ครูขออาสาสมัครเพื่อแสดงบทบาทสมมติ
- 4.3.3 ครูแจกใบงานเพื่อนจำฉันห่วงใยให้กับนักเรียนที่เป็นผู้แสดงบทบาทสมมติ
- 4.3.4 ครูให้นักเรียนที่เป็นอาสาสมัคร ทำความเข้าใจ และเตรียมตัวแสดงบทบาทสมมติ
- 4.3.5 ครูให้นักเรียนที่ไม่ได้เป็นผู้แสดงช่วยกันจัดฉากให้เหมือนกับสถานการณ์จริง

แล้วให้นักเรียนที่เป็นผู้แสดง แสดงบทบาทสมมติ

4.3.6 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน แล้วเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ แล้วครูแจกใบงานเพื่อนำจำแนกห่วงโซ่ ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง ให้นักเรียนเพื่อช่วยกันวิเคราะห์และทบทวนเหตุการณ์ในการแสดงบทบาทสมมติ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และบันทึกความคิดเห็นลงในใบงาน ความห่วงโซ่ ในหัวข้อต่อไปนี้

- 1) ถ้านักเรียนเป็น รังสิมา นักเรียนจะพูดแบบนั้นหรือไม่
- 2) นักเรียนคิดว่า สิณี เป็นคนอย่างไร
- 3) ถ้านักเรียนเป็น ชนิษฐ์ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ยินคำพูดของ รังสิมา
- 4) ถ้านักเรียนเป็น ชนิษฐ์ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ยินคำพูดของ ภควัฒน์

และ อารี

4.3.7 ให้นักเรียนส่งตัวแทนของกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายแบบกลุ่มย่อยของแต่ละกลุ่มหน้าชั้นเรียน

4.3.8 ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง เพื่อนำจำแนกห่วงโซ่ ตลอดจนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเป็นคนที่มีความไวต่อการรับรู้ทางสังคม เข้าใจ และรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของคนรอบๆ ข้างตัวนักเรียน

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการอภิปรายกลุ่มแบบกลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม ให้นักเรียนศึกษา

4.5 ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

5. การวัดและการประเมินผล

5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

5.2 ตรวจผลจากใบงานความห่วงโซ่

5.3 สังเกตจากการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล

5.4 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

5.5 สังเกตจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

7.2 ใบงานเพื่อนจำฉันห่วงใย

7.3 ใบงานความห่วงใย

7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

7.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม โดยใช้กิจกรรมเพื่อนจำฉันห่วยไป ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม
2. ให้นักเรียนสนทนากับครูเกี่ยวกับการรับรู้และการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น
3. ให้นักเรียนที่เป็นอาสาสมัคร ทำความเข้าใจ และเตรียมตัวแสดงบทบาทสมมติ
4. ให้นักเรียนที่ไม่ได้เป็นผู้แสดงช่วยกันจัดฉากให้เหมือนกับสถานการณ์จริง แล้วให้

นักเรียนที่เป็นผู้แสดง แสดงบทบาทสมมติ

6. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลองจากใบงานเพื่อนจำฉันห่วยไป แล้วแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน แล้วเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ เพื่อช่วยกันวิเคราะห์และทบทวนเหตุการณ์ในการแสดงบทบาทสมมติ โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และบันทึกความคิดเห็นลงในใบงานความห่วยไป ในหัวข้อต่อไปนี้

- 1) ถ้านักเรียนเป็น รังสิมา นักเรียนจะพูดแบบนั้นหรือไม่
- 2) นักเรียนคิดว่า สิณี เป็นคนอย่างไร
- 3) ถ้านักเรียนเป็น ชรินทร์ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ยินคำพูดของ รังสิมา
- 4) ถ้านักเรียนเป็น ชรินทร์ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ยินคำพูดของ ภควัฒน์ และ

อารี

7. ให้นักเรียนส่งตัวแทนของกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายแบบกลุ่มย่อยของแต่ละกลุ่มหน้าชั้นเรียน

8. ให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดที่ได้จากสถานการณ์จำลอง เรื่อง เพื่อนจำฉันห่วยไป ตลอดจนให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของการเป็นคนที่มีความไวต่อการรับรู้ทางสังคม เข้าใจ และรับรู้ความรู้สึกนึกคิดของคนรอบๆ ข้างตัวนักเรียน

9. ให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการอภิปรายกลุ่มแบบกลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

10. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม
11. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม
12. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม

เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบงานเพื่อนจำฉันห่วงใย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลองต่อไปนี้ แล้วร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย ตามหัวข้อในใบงานความห่วงใย และบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนลงในใบงาน

สถานการณ์จำลองเรื่อง “เพื่อนจำฉันห่วงใย”

ฉากที่ 1

ณ ห้องเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ชนิษฐ์ เดินเข้ามาในห้องเรียนเป็นคนแรก สักพักใหญ่ๆ นักเรียนคนอื่นก็ทยอยกันเข้ามาในห้องเรียน ต่างคนเมื่อต่างเจอหน้ากันก็จับกลุ่มคุยกันในเรื่องที่คุณเองได้ทำในวันหยุดที่ผ่านมา ยกเว้น ชนิษฐ์ คนเดียวที่เขาแต่นั่งซึม สายตาเหม่อลอยออกไปที่ประตูของห้องเรียน ไม่พูดจากับใครเลย ซึ่งเพื่อนๆ ในกลุ่มทั้ง ภควัฒน์ นรวิทย์ อนุชิต อารี และรังสิมา กำลังคุยกันอย่างสนุกสนาน มีเพียง ภควัฒน์ คนเดียวเท่านั้นที่เข้าไปคุยกับเพื่อน แต่ก็ได้หันไปมอง ชนิษฐ์อยู่บ่อยๆ อย่างสนใจ และได้สะกิดให้อารี หันไปมอง ชนิษฐ์ ด้วยกัน

ฉากที่ 2

ในช่วงพักเที่ยงหลังจากที่เพื่อนๆ ทุกคนทานอาหารเสร็จแล้ว ก็นั่งคุยกันต่อแต่ ชนิษฐ์ ก็ยังนั่งซึมไม่พูดอะไรเหมือนกับเมื่อตอนเช้า

ภควัฒน์ : ชนิษฐ์ วันนี้นายดูแปลกไปนะ ไม่เห็นคุยอะไรกับใครเลย

ชนิษฐ์ : ก็ฉันไม่รู้จะพูดอะไร

นรวิทย์ : อะไรกัน หยุดอยู่บ้านทั้งวัน เธอไม่มีเรื่องอะไรสนุกๆ ที่จะมาเล่าให้พวกเราฟังบ้างเลยหรือ

รังสิมา : ชนิษฐ์เขาไม่อยากพูดกับเราหรอก ทำไมต้องมานั่งร้องอยู่ได้ เขาไม่อยากพูดก็ไม่ต้องพูดกับเขาสิ ปล่อยให้เขาไปคนเดียวดีกว่า

- อารี : จริงด้วย วันนี้ ชนินทร์รีบไปจริงๆ นะ มีอะไรไม่สบายใจหรือเปล่าเล่าให้พวกเราฟังก็ได้นะ อย่าไปสนใจคำพูดของ รังสิมาเลย คำก็พูดไปอย่างนั้นเองแหละ
- รังสิมา : ฉันไม่ได้พูดไปอย่างนั้นฉันพูดจริงๆ ก็ชนินทร์ไม่ยากพูดกับพวกเราจริงๆ ฉันไม่สนใจหรอก ไปที่อื่นดีกว่า น่าเบื่อจัง
- ภควัฒน์ : เธอมีอะไรไม่สบายใจก็เล่าให้พวกเราฟังได้นะ ชนินทร์พวกเราทุกคนเป็นห่วงเธอนะ
- ชนินทร์ : พวกเธอดีกับเรามากเลยนะ ขอบใจทุกๆ คนเลย ก็เมื่อวานนี้เราเพิ่งถูกคุณแม่เราบ่นเรื่อง เราสอบวิชาภาษาอังกฤษได้เกรด 0 เราเสียใจมากที่คุณแม่ว่าเราไม่ตั้งใจเรียน แต่จริงๆ แล้วเราตั้งใจเรียนนะ แต่เราไม่ค่อยเข้าใจแล้วเราก็ไม่กล้าถามอาจารย์ด้วย
- ภควัฒน์ : โห้! เรื่องแค่นี้เองทำไมเธอไม่บอกพวกเรตั้งแต่แรกล่ะ ไม่ต้องกลุ้มใจไปนะ เอาอย่างนี้ เราจะช่วยติววิชาภาษาอังกฤษให้กับเธอทุกๆ เย็นเลยดีไหม
- ชนินทร์ : พวกเธอดีกับเรามากจริงๆ เราขอบใจมากเพื่อนรักของเราทุกคน

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบงานความห่วงใย

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และบันทึกความคิดเห็นลงในใบงานของแต่ละคน

1. ถ้านักเรียนเป็น รังสิมา นักเรียนจะพูดแบบนั้นหรือไม่

---

2. นักเรียนคิดว่า รังสิมา เป็นคนอย่างไร

---

3. ถ้านักเรียนเป็น ชนินทร์ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ยินคำพูดของ รังสิมา

---

4. ถ้านักเรียนเป็น ชนินทร์ นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรเมื่อได้ยินคำพูดของ ภควัฒน์ และ อารี

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม เป็นทักษะทางสังคมที่มีความสำคัญ ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการรับรู้และเข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่นทางภาษาท่าทาง ส่งผลให้นักเรียนเป็นบุคคลที่ช่างสังเกตในการรับรู้ความรู้สึกของเพื่อน และบุคคลอื่นๆ เพื่อประเมินสถานการณ์ ความคิด ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือเพื่อน และบุคคลอื่นๆ ในเรื่องต่างๆ ทำให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความไวต่อการรับรู้ทางสังคมจึงเป็นกระบวนการที่จะทำให้เรารู้จักและเข้าใจบุคคลที่อยู่รอบๆ ตัวเรา เช่น การรู้จักครูอาจารย์ และการรู้จักเพื่อน แต่เราก็ไม่สามารถที่จะเข้าใจครูอาจารย์หรือเพื่อนได้อย่างลึกซึ้ง เป็นต้น การที่บุคคลเกี่ยวข้องหรือมีการกระทำระหว่างกัน ย่อมจะต้องมีการสื่อความหมายกัน เมื่อมีการสื่อความหมายจากผู้ส่ง ก็จะมีปฏิกิริยาย้อนกลับ (Feed back) จากผู้รับ อาจจะเป็นไปในทางบวก คือ เกิดความพึงพอใจ หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส แสดงไมตรีตอบหรืออาจจะเป็นไปในทางลบก็ได้ กล่าวคือ เกิดความไม่พึงพอใจ หน้าตาบูดบึ้ง หรืออาจจะมีพฤติกรรมก้าวร้าว เมื่อบุคคลได้เกี่ยวข้องหรือมีการกระทำระหว่างกันบ่อยครั้งขึ้น อาจจะพูดคุยกันหรือไปไหนมาไหนด้วยกันบ่อยๆ ย่อมจะรู้จักบุคคลนั้นๆ ดีตามลำดับ ซึ่งเป็นวิธีการรับรู้ทางสังคมของบุคคลนั้นโดยตามธรรมชาติ

วิธีการรับรู้ทางสังคม

วิธีการรับรู้ทางสังคม ทำให้นักเรียนมีความไวต่อการรับรู้ทางสังคมของเพื่อนหรือบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 244-245) จึงได้เสนอแนวทางให้นักเรียนปฏิบัติตนในการรับรู้ทางสังคม ดังนี้

1. พิจารณาที่ใบหน้าของบุคคล มีการแสดงออกทางสีหน้าหรือไม่ แล้วมีลักษณะเป็นอย่างไร เพื่อที่จะได้ทราบถึงระดับอารมณ์ของเขา เช่น หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใสแสดงว่ากำลังอารมณ์ดี เป็นต้น

2. สังเกตที่สายตาหรือแววตา ควรสังเกตที่การมอง ถ้าบุคคลมองในระดับสายตา ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ปกติ แต่ถ้าบุคคลมองหรือจ้องในระดับที่ต่ำกว่าสายตา หรือมีการหลบสายตา แสดงว่ามีพฤติกรรมผิดปกติ เช่น มีพิรุณ หรือมีความในใจ

3. พิจารณาที่บุคลิกภาพ อากัปกริยาท่าทางของร่างกาย ตลอดจนการพูดจาว่าปกติหรือไม่ มีท่าทางเหมือนคนตื่นเต้น ตกใจกลัว และเครียดหรือไม่ มากน้อยเพียงใด

4. พิจารณาที่เจตนาารมณ์ของบุคคล พฤติกรรมหรือการกระทำของเขามีเจตนาอย่างไร มีสาเหตุมาจากอะไร เกิดจากความกดดัน และเป็นความต้องการของเขา หรือเกิดจากความกดดันหรือความต้องการของบุคคลอื่น

บรรณานุกรม

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. สิทธิชัย นั่งหน้าแคร่อยู่ในห้องคนเดียวโดยไม่มีเพื่อนๆ สนใจ อาทิตย์เดินผ่านมาเห็นสิทธิชัยนั่งอยู่ ถ้านักเรียนเป็นอาทิตย์ นักเรียนจะอย่างไร ก. เข้าไปชวนคุยเรื่องสนุกสนาน ข. ยิ้มให้แล้วเดินผ่านไป ค. เดินผ่านไปเฉยๆ ง. เข้าไปทักทายได้ถามทุกข์สุข	4. ข้อใดคือวิธีรับรู้ทางสังคมของผู้อื่น ก. สอบถามเรื่องการเรียนวิชาสังคมกับเพื่อน ข. พิจารณาที่ใบหน้า แววตา อากัปกริยา ท่าทาง ของเพื่อน ค. พูดคุยกับเพื่อนเพื่อหาข้อมูล ง. ชวนเพื่อนไปพูดคุยกับเพื่อนห้องอื่น
2. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องที่สุด ก. ฉันยืนเฉยๆ เมื่อเห็นเพื่อนร้องไห้ ข. ฉันเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน และเดินเข้าไปปลอบ เมื่อเห็นเพื่อนร้องไห้ ค. ฉันคุยกับเพื่อนคนอื่นเมื่อเห็นเพื่อนร้องไห้ ง. ฉันเดินหนีไปที่อื่นเมื่อเห็นเพื่อนร้องไห้ เพราะเพื่อนคงอยากอยู่คนเดียว	5. มานีนั่งร้องไห้อยู่คนเดียวในห้องเรียน นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร ก. เดินเข้าไปดูเฉยๆ ข. ไม่สนใจทำเป็นมองไม่เห็น เพราะเขาคงอยากอยู่คนเดียว ค. เดินเข้าไปปลอบแล้วถามหาสาเหตุ ง. ไปบอกอาจารย์ฝ่ายปกครอง
3. เมื่อมีคนมาทำหน้าบึ้งตึงกับนักเรียน นักเรียนจะรู้สึกอย่างไรต่อคนคนนั้น ก. เราทำอะไรให้เขาไม่พอใจ ข. เขากำลังมีความทุกข์ ค. ทำหน้าบึ้งตึงตอบกลับไป ง. เรื่องของเขา เราไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้อง	6. นพพรได้รับมอบหมายจากเพื่อนในห้องให้เขียนคำขวัญ แต่พอถึงเวลานพพรยังเขียนไม่เสร็จ เมื่อนักเรียนมาเห็น นักเรียนควรทำอย่างไร ก. เดินผ่านไปเฉยๆ เพราะนพพรต้องใช้สมาธิ ข. เข้าไปต่อว่า "รับหน้าที่อะไรก็ต้องทำให้เสร็จ" ค. ช่วยนพพรเขียนต่อให้เสร็จ ง. ไปบอกอาจารย์ว่านพพรยังเขียนไม่เสร็จ

7. สุรินทร์ ขออนุญาตพ่อกับแม่ไปเที่ยวต่างจังหวัดกับเพื่อน แต่พ่อกับแม่ไม่อนุญาตเพราะเกรงว่าจะมีอันตราย ทำให้สุรินทร์รู้สึกผิดหวังและไม่พอใจ ถ้านักเรียนเป็นสุรินทร์จะทำอย่างไร ก. เก็บอาการไม่พอใจไว้ และแสดงท่าทีเป็นปกติ ข. ทำสีหน้าผิดหวัง แต่ก็ยอมรับในเหตุผลของพ่อแม่ ค. แสดงอาการหงุดหงิดเดินกระแทกเท้าเข้าไปในห้องทันที ง. หาเหตุผลที่ดีกว่านี้มาขอร้องพ่อกับแม่	9. ขณะที่วิรัชนั่งอยู่ในบ้านกำลังอ่านหนังสือเพื่อเตรียมตัวสอบ ถ้านักเรียนเป็นน้องของวิรัชควรทำอย่างไร ก. เข้าไปชวนวิรัชคุยเรื่องการไปเที่ยวในวันหยุด ข. ไม่ทำเสียงดังรบกวน ค. เข้าไปเปิดเพลงดังๆ ฟังในห้องนอนของตนเอง ง. เปิดโทรทัศน์ดูละครเรื่องที่วิรัชชอบมาก
8. เทวาทาเสื้อตัวโปรดไม่เจอ และจะรีบใส่ออกไปข้างนอกเพราะนัดกับเพื่อนไว้ จึงต้องการให้แม่ช่วยหา แต่ตอนนี้แม่ของเทวากำลังคุยกับเพื่อนบ้านในห้องรับแขก ถ้านักเรียนเป็นเทวาทาจะทำอย่างไร ก. เข้าไปขออนุญาตขัดจังหวะ แล้วถามแม่ว่าเสื้ออยู่ไหน ข. เข้าไปกระซิบถามแม่ว่าเสื้ออยู่ที่ไหน ค. เข้าไปขัดจังหวะแล้วบอกให้แม่ช่วยหาเสื้อให้ ง. ทำเสียงดังโครมครามแม่จะได้ออกมาดูและช่วยหาเสื้อให้	10. น้ำหวานไปหาน้ำฝนซึ่งเป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่บ้าน เพื่อให้ช่วยสอนการบ้าน แต่พบว่าน้ำฝนกำลังยุ่งอยู่กับการซักผ้ากองใหญ่ ถ้านักเรียนเป็นน้ำหวานจะทำอย่างไร ก. บอกให้น้ำฝนหยุดซักผ้าแล้วมาสอนการบ้านก่อน ข. บอกให้น้ำฝนซักผ้าไวๆ เดี่ยวจะมาหาใหม่ ค. กลับบ้านไปก่อน เพราะเกรงใจว่าเพื่อนกำลังยุ่ง ง. กลับไปบ้าน แล้วไม่มาบ้านน้ำฝนอีก

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

1. ง	6. ค
2. ข	7. ก
3. ก	8. ก
4. ข	9. ข
5. ค	10. ค

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับความไวต่อการรับรู้ทางสังคม					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งพัฒนานักเรียนให้ฝึกความไวต่อการรับรู้ทางสังคม					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนเหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับการเป็นผู้ที่มีความไวต่อการรับรู้ทางสังคม					
4.	กิจกรรมความไวต่อการรับรู้ทางสังคม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น					
5.	กิจกรรมความไวต่อการรับรู้ทางสังคม มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของความไวต่อการรับรู้ทางสังคม					
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนและเนื้อหา					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้					

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 2

เรื่อง การควบคุมทางสังคม

ชื่อเรื่อง การควบคุมทางสังคม

ชื่อกิจกรรม บทบาททางสังคมของตนเอง

เทคนิค กลุ่มสัมพันธ์

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบทบาททางสังคม
2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการการปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามบทบาททางสังคม

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การควบคุมทางสังคม โดยใช้กิจกรรมบทบาททางสังคมของตนเอง และให้นักเรียนร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยแบ่งนักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การควบคุมทางสังคม โดยใช้กิจกรรมบทบาททางสังคมของตนเอง

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การควบคุมทางสังคม โดยใช้กิจกรรมบทบาททางสังคมของตนเอง ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การควบคุมทางสังคม

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับบทบาททางสังคมของตนเอง

3.2.3 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ โดยนั่งเป็นวงกลม กลุ่มละ 8–10 คน

3.2.4 ครูแจกกระดาษขนาด 3 นิ้ว x 5 นิ้ว ให้นักเรียนคนละ 4 แผ่น และให้นักเรียนเขียนบทบาทของตนเองในปัจจุบันลงบนกระดาษแผ่นละ 1 บทบาท ดังนี้

1) แผ่นที่ 1 บทบาทลูก

2) แผ่นที่ 2 บทบาทนักเรียน

3) แผ่นที่ 3 บทบาทเพื่อน

4) แผ่นที่ 4 บทบาทการเป็นพลเมืองดี

3.2.5 ครูถามนักเรียนว่าบทบาททั้ง 4 บทบาทที่นักเรียนเขียนมานั้น มีบทบาทใดที่นักเรียนคิดว่ายังแสดงออกได้ไม่ดี และต้องการปรับปรุงมากที่สุด จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนทิ้งกระดาษแผ่นนั้นออกมากลางวง

3.2.6 ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ให้กับเพื่อนในกลุ่มฟังว่า เพราะเหตุใดตนเองถึงเลือกที่จะต้องการที่จะปรับปรุงในบทบาทนั้นๆ และมีแนวทางในการปรับปรุงบทบาทนั้นอย่างไร โดยเริ่มวิเคราะห์จากทางขวามือไปครั้งละคนจนครบหมดทุกคน

3.2.7 ครูให้นักเรียนทิ้งกระดาษบทบาท และวิเคราะห์ให้เพื่อนฟัง ทำไปจนครบทั้ง 4 บทบาท

3.2.8 ครูให้นักเรียนในกลุ่ม ร่วมกันวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่มเรื่อง บทบาททางสังคมของตนเอง และประโยชน์ของการการปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามบทบาททางสังคม ของแต่ละคน

3.2.9 ครูแจกใบงานบทบาททางสังคมของตนเอง ให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกความคิดเห็นที่วิเคราะห์ให้เพื่อนในกลุ่มฟังลงในใบงานของแต่ละคน

3.2.10 ครูให้นักเรียนสรุป เรื่อง การควบคุมทางสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และ ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

3.2.11 ครูให้นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และจาก การสรุปของครูเกี่ยวกับบทบาททางสังคมในแต่ละบทบาทไปประยุกต์ใช้ และปรับปรุงการแสดงออก ของนักเรียนให้สอดคล้องกับกาลเทศะมากยิ่งขึ้น

3.2.12 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การควบคุมทางสังคม

3.2.13 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การควบคุมทางสังคม

3.2.14 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การควบคุมทางสังคม

4. สิ่งที่ต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การควบคุมทางสังคม

4.2 ใบงานบทบาททางสังคมของตนเอง

4.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การควบคุมทางสังคม

4.4 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การควบคุมทางสังคม

4.5 กระดาษขนาด 3 นิ้ว x 5 นิ้ว ให้นักเรียนคนละ 4 แผ่น

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การควบคุมทางสังคม โดยใช้กิจกรรมบทบาททางสังคมของตนเอง ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สาระสำคัญ

การควบคุมทางสังคม เป็นความสามารถในการแสดงบทบาททางสังคมที่เหมาะสม เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมไม่สามารถที่จะอยู่คนเดียวในสังคมได้ การที่บุคคลรู้จักบทบาททางสังคมของตนเอง จะช่วยให้บุคคลเกิดการตระหนักและให้ความสำคัญกับบทบาทของตนเองที่มีต่อสังคม ส่งผลให้การควบคุมทางสังคมเป็นไปอย่างมีศักยภาพ ทำให้บุคคลสามารถที่จะดำเนินชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบทบาททางสังคม

2. เพื่อให้เรียนบอกประโยชน์ของการการปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามบทบาททางสังคม

3. สาระการเรียนรู้

การควบคุมทางสังคม เป็นความสามารถในการแสดงบทบาททางสังคมที่เหมาะสม มีทักษะในการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบทบาทในสังคม คนที่มีการควบคุมทางสังคมที่ดี จะมีความคล่องแคล่ว มีไหวพริบ มีความรู้สึกเชื่อมั่นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ต่างๆ และสามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับชนิดของสถานการณ์ บทบาททางสังคมของนักเรียนมี 4 บทบาท คือ บทบาทลูก บทบาทนักเรียน บทบาทเพื่อน และบทบาทการเป็นพลเมืองดี นักเรียนสามารถที่จะพัฒนาพฤติกรรมหรือการกระทำที่เหมาะสมกับบทบาท เพื่อให้เป็นบุคคลที่ดีของสังคมต่อไป

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การควบคุมทางสังคม

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับบทบาททางสังคมของตนเอง โดยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความเหมาะสมของบทบาทลูก บทบาทนักเรียน บทบาทเพื่อน และบทบาทการเป็นพลเมืองดีในสังคม

4.3 ขั้นตอนกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ โดยนั่งเป็นวงกลม กลุ่มละ 8–10 คน แล้วครูแจกกระดาษขนาด 3 นิ้ว x 5 นิ้ว ให้นักเรียนคนละ 4 แผ่น และให้นักเรียนเขียนบทบาทของตนเองในปัจจุบันลงบนกระดาษแผ่นละ 1 บทบาท ดังนี้

- 1) แผ่นที่ 1 บทบาทลูก
- 2) แผ่นที่ 2 บทบาทนักเรียน
- 3) แผ่นที่ 3 บทบาทเพื่อน
- 4) แผ่นที่ 4 บทบาทการเป็นพลเมืองดี

4.3.2 ครูถามนักเรียนว่าบทบาททั้ง 4 บทบาทที่นักเรียนเขียนมานั้น มีบทบาทใดที่นักเรียนคิดว่ายังแสดงออกได้ไม่ดี และต้องการปรับปรุงมากที่สุด จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนทั้งกระดาษแผ่นนั้นออกมาวาง

4.3.3 ครูให้นักเรียนวิเคราะห์ให้กับเพื่อนในกลุ่มฟังว่า เพราะเหตุใดตนเองถึงเลือกที่จะต้องการที่จะปรับปรุงในบทบาทนั้นๆ และมีแนวทางในการปรับปรุงบทบาทนั้นอย่างไร โดยเริ่มวิเคราะห์จากทางขวามือไปครั้งละคนจนครบหมดทุกคน

4.3.4 ครูถามนักเรียนอีกว่า ตอนนี้นักเรียนเหลือคนละ 3 บทบาท ใน 3 บทบาทนั้นมีบทบาทใดที่นักเรียนคิดว่ายังแสดงออกได้ไม่ดี และต้องการปรับปรุงมากที่สุด จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนทั้งกระดาษแผ่นนั้นออกมา แล้วครูให้นักเรียนวิเคราะห์ให้กับเพื่อนในกลุ่มฟังว่าเพราะเหตุใดตนเองถึงเลือกที่จะต้องการที่จะปรับปรุงในบทบาทนั้นๆ และมีแนวทางในการปรับปรุงบทบาทนั้นอย่างไร โดยเริ่มวิเคราะห์จากทางขวามือไปครั้งละคนจนครบหมดทุกคน

4.3.5 ครูถามนักเรียนอีกว่า ตอนนี้นักเรียนเหลือคนละ 2 บทบาท ใน 2 บทบาทนั้นมีบทบาทใดที่นักเรียนคิดว่ายังแสดงออกได้ไม่ดี และต้องการปรับปรุงมากที่สุด จากนั้นให้นักเรียนแต่ละคนทั้งกระดาษแผ่นนั้นออกมา แล้วครูให้นักเรียนวิเคราะห์ให้กับเพื่อนในกลุ่มฟังว่าเพราะเหตุใดตนเองถึงเลือกที่จะต้องการที่จะปรับปรุงในบทบาทนั้นๆ และมีแนวทางในการปรับปรุงบทบาทนั้นอย่างไร โดยเริ่มวิเคราะห์จากทางขวามือไปครั้งละคนจนครบหมดทุกคน

4.3.6 ครูถามนักเรียนอีกว่า ตอนนี้นักเรียนเหลือคนละ 1 บทบาท นักเรียนคิดว่าต้องการปรับปรุงอะไรบ้างกับบทบาทที่นักเรียนเหลืออยู่ และมีแนวทางในการปรับปรุงบทบาทนั้นอย่างไร

4.3.7 ครูให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่มเรื่องบทบาททางสังคมของตนเอง และประโยชน์ของการการปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามบทบาททางสังคมของแต่ละคน

4.3.8 ครูแจกใบงานบทบาททางสังคมของตนเอง ให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกความคิดเห็นที่วิเคราะห์ให้เพื่อนในกลุ่มฟังลงในใบงานของแต่ละคน

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูให้นักเรียนสรุป เรื่อง การควบคุมทางสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และ ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

4.4.2 ครูให้นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และจาก การสรุปของครูเกี่ยวกับบทบาททางสังคมในแต่ละบทบาทไปประยุกต์ใช้ และปรับปรุงการแสดงออก ของนักเรียนให้สอดคล้องกับกาลเทศะมากยิ่งขึ้น

4.4.3 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การควบคุมทางสังคม ให้นักเรียน ศึกษา

4.5 ขั้นตอนสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การควบคุมทางสังคม

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทาง สังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การควบคุมทางสังคม

5. การวัดและการประเมินผล

5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการควบคุมทางสังคม

5.2 ตรวจผลจากใบงานบทบาททางสังคมของตนเอง

5.3 สังเกตจากการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล

5.4 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การควบคุมทางสังคม

7.2 ใบงานบทบาททางสังคมของตนเอง

7.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรมการควบคุมทางสังคม

7.4 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การควบคุมทางสังคม

7.5 กระดาษขนาด 3 นิ้ว x 5 นิ้ว ให้นักเรียนคนละ 4 แผ่น

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การควบคุมทางสังคม โดยใช้กิจกรรมบทบาททางสังคมของตนเอง ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การควบคุมทางสังคม
2. ให้นักเรียนสนทนากับครูเกี่ยวกับบทบาททางสังคมของตนเอง โดยให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความเหมาะสมของบทบาทลูก บทบาทนักเรียน บทบาทเพื่อน และบทบาทการเป็นพลเมืองดีในสังคม
3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ โดยนั่งเป็นวงกลม กลุ่มละ 8–10 คน
4. ให้นักเรียนเขียนบทบาทของตนเองในปัจจุบันลงบนกระดาษแผ่นละ 1 บทบาท ดังนี้
  - 1) แผ่นที่ 1 บทบาทลูก
  - 2) แผ่นที่ 2 บทบาทนักเรียน
  - 3) แผ่นที่ 3 บทบาทเพื่อน
  - 4) แผ่นที่ 4 บทบาทการเป็นพลเมืองดี
5. ให้นักเรียนแต่ละคนทิ้งกระดาษแผ่นที่เขียนบทบาทที่นักเรียนคิดว่ายังแสดงออกได้ไม่ดี และต้องการปรับปรุงมากที่สุดออกมากลางวง
6. ให้นักเรียนวิเคราะห์ที่ให้กับเพื่อนในกลุ่มฟังว่า เพราะเหตุใดตนเองถึงเลือกที่จะต้องการที่จะปรับปรุงในบทบาทนั้นๆ และมีแนวทางในการปรับปรุงบทบาทนั้นอย่างไร โดยเริ่มวิเคราะห์จากทางขวามือไปครั้งละคนจนครบทุกคน ทำไปจนครบทั้ง 4 บทบาท
7. ให้นักเรียนในกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นกับสมาชิกในกลุ่มเรื่องบทบาททางสังคมของตนเอง และประโยชน์ของการการปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามบทบาททางสังคมของแต่ละคน
8. ให้นักเรียนแต่ละคนบันทึกความคิดเห็นที่วิเคราะห์ให้เพื่อนในกลุ่มฟังลงในใบงานบทบาททางสังคมของตนเอง
9. ให้นักเรียนสรุป เรื่อง การควบคุมทางสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้
10. ให้นักเรียนรวบรวมแนวคิดที่ได้จากการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน และจากการสรุปของครูเกี่ยวกับบทบาททางสังคมในแต่ละบทบาทไปประยุกต์ใช้ และปรับปรุงการแสดงออกของนักเรียนให้สอดคล้องกับกาลเทศะมากยิ่งขึ้น
11. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การควบคุมทางสังคม
12. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การควบคุมทางสังคม

13. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การควบคุมทางสังคม

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การควบคุมทางสังคม

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การควบคุมทางสังคม

บทบาททางสังคม

การควบคุมทางสังคม เป็นความสามารถในการแสดงบทบาททางสังคมอย่างเหมาะสม มีทักษะในการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบทบาทในสังคม คนที่มีการควบคุมทางสังคมที่ดี จะมีความคล่องแคล่ว มีไหวพริบ มีความรู้สึกเชื่อมั่นเมื่ออยู่ในสถานการณ์ต่างๆ และสามารถปรับตัวได้เหมาะสมกับโอกาสของสถานการณ์ บทบาททางสังคมของนักเรียนมี 4 บทบาท คือ บทบาทลูก บทบาทนักเรียน บทบาทเพื่อน และบทบาทการเป็นพลเมืองดี นักเรียนสามารถที่จะพัฒนาพฤติกรรมหรือการกระทำให้เหมาะสมกับบทบาท เพื่อให้เป็นบุคคลที่ดีของสังคมต่อไป

บทบาททางสังคม เป็นการประพฤติปฏิบัติของบุคคลตามตำแหน่งและสถานภาพในสังคมนั้นๆ เช่น อาจารย์ประจำวิชามีหน้าที่สอนหนังสือ แต่ผู้อำนวยการมีสถานภาพสูงกว่าอาจารย์ประจำวิชา เพราะต้องรับผิดชอบมากกว่า ทั้งงานบริหาร งานดูแลนักเรียน งานธุรการโรงเรียน เป็นต้น ผู้ชายมีสถานภาพเป็นบิดา มีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูบุตร และมีสถานภาพสูงกว่าบุตร บุตรต้องให้ความเคารพนับถือ เชื่อฟัง เป็นต้น

ถ้าบุคคลในสังคมรู้จักสถานภาพ ตำแหน่ง และบทบาทที่พึงปฏิบัติได้ถูกต้องและเหมาะสมในสังคมแล้ว บุคคลในสังคมจะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สังคมนั้นๆ จะมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่แตกความสามัคคี ไม่ก้าวร้าวหน้าที่ซึ่งกันและกัน แต่บางสังคมในปัจจุบันไม่สงบสุขนั้น เพราะบุคคลในสังคมไม่เข้าใจสถานภาพ ตำแหน่งและบทบาทจึงไม่ปฏิบัติตามปทัสถานทางสังคม ที่สังคมกำหนดไว้นั่นเอง

การปฏิบัติตนตามบทบาททางสังคม

บทบาทลูก

นักเรียนควรปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทลูก อัจฉรา นวจินดา และคนอื่นๆ (2542 : 192) จึงได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทลูก ดังนี้

1. มีความกตัญญู พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูลูกตั้งแต่กำเนิด จนกระทั่งเติบโตขึ้นมา มีหน้าที่การงาน มีรายได้ ก็ควรต้องตอบแทนพ่อแม่ ด้วยการดูแลเอาใจใส่ จัดหาอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวกให้กับท่าน

2. ช่วยเหลือกิจการงานหน้าที่ของครอบครัวตามโอกาส เช่น การช่วยทำงานบ้าน เป็นต้น หากครอบครัวมีธุรกิจ หรือกิจการต่างๆ ลูกควรช่วยเหลือหรือสืบทอดธุรกิจเหล่านั้น

3. ดำรงวงศ์ตระกูลของพ่อแม่ให้เจริญ ในสังคมไทยในการสืบทอดสายโลหิตที่ร่วมสกุลเดียวกัน ถือเป็นความสัมพันธ์ใกล้ชิด ลูกควรจะรักษาชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล ประพฤติตนให้เหมาะสมกับขนบธรรมเนียมประเพณีที่สืบทอดกันมา

4. เมื่อพ่อแม่ล่วงลับไปแล้วทำบุญอุทิศให้ สังคมไทยถือว่าการทำบุญกับพ่อแม่ที่ล่วงลับไปแล้ว เป็นการสร้างกุศลต่อท่าน จะทำให้บุตรระลึกพระคุณ และไม่ลืมถึงแม้ว่าท่านจะจากไป ก็ยังให้ความเคารพอยู่เสมอ

บทบาทนักเรียน

นักเรียนควรปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทนักเรียน กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 74-75) จึงได้เสนอแนวทางการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทนักเรียน ดังนี้

1. ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและกฎเกณฑ์ของโรงเรียน เช่น นักเรียนทุกคนต้องแต่งกายให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน

2. ปฏิบัติตามคำสั่งของอาจารย์ โดยไม่มีข้อโต้แย้งที่ไร้เหตุผล เช่น นักเรียนจะต้องทำการบ้านตามที่อาจารย์กำหนดให้

3. ตั้งใจเรียน เช่น ในขณะที่อยู่ในห้องเรียนและกำลังเรียนอยู่ จะต้องไม่หยอกล้อหรือคุยกัน

4. ปฏิบัติตนให้เป็นคนดีมีคุณธรรม ไม่ประพฤติในสิ่งที่จะทำให้เกิดความเสื่อมเสียต่อตนเองและผู้อื่น เช่น ไม่หนีโรงเรียน หรือประพฤติตนเป็นเด็กเกเร

บทบาทเพื่อน

นักเรียนควรปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทเพื่อน น้อม งามนิสัย สุภัทธินดา ศิลาเขตต์ และ วีรณัฐ สรรวาทนกุล (2545 : 88) จึงได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทเพื่อน ดังนี้

1. แสดงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รู้จักการให้และการรับอย่างเหมาะสม

2. พุดจาด้วยถ้อยคำที่สุภาพต่อเพื่อน

3. ประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่เป็นประโยชน์ร่วมกับเพื่อน

4. รู้จักวางตนเสมอเพื่อน ไม่ถือตัวกับเพื่อน

5. มีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อกัน

6. รักษาทรัพย์สินที่มีค่าของเพื่อน ไม่ชวนเพื่อนไปใช้จ่ายในทางที่ฟุ่มเฟือย
7. ไม่ทอดทิ้งกัน เมื่อได้รับความเดือดร้อน เมื่อเกิดภัยต่างๆ ก็พร้อมที่จะช่วยเหลือเพื่อน
8. แสดงความเคารพนับถือญาติพี่น้องของเพื่อนอย่างเหมาะสม

บทบาทการเป็นพลเมืองดี

นักเรียนควรปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทการเป็นพลเมืองดี น้อม งามนิตย์ สุภัทธานิดา ศิลาเชตต์ และ วีรณัฐ สรารัตนกุล (2545 : 88)จึงได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบทบาทการเป็นพลเมืองดี ดังนี้

1. มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
2. มีความซื่อสัตย์สุจริต
3. มีความรับผิดชอบต่อสังคม
4. มีความเสียสละแก่ผู้อื่นและส่วนรวม
5. มีความกล้าหาญในการแสดงออกสิ่งที่ถูกต้องอย่างเหมาะสม
6. มีระเบียบวินัย ตามกฎเกณฑ์ที่สังคมกำหนด
7. ปฏิบัติตามหลักธรรมในศาสนาที่ตนเองนับถือ

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- น้อม งามนิตย์; สุภัทธานิดา ศิลาเชตต์; และ วีรณัฐ สรารัตนกุล. (2545). สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1-ม.3) สารที่ 1,2. กรุงเทพฯ: ประสานมิตร.
- อัจฉรา นวจินดา; และคนอื่นๆ. (2542). ศิลปะการดำเนินชีวิต. กรุงเทพฯ: เท็กซ์ แอนด์ เจอร์นัล พับลิเคชั่น.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การควบคุมทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. นักเรียนคิดว่า ความหมายของบทบาททางสังคมของตนเองคืออะไร ก. บทบาทลูก ข. บทบาทนักเรียน ค. บทบาทการเป็นพลเมืองดี ง. ถูกทุกข้อ	4. เมื่อคุณพ่อกลับมาถึงบ้าน นักเรียนควรปฏิบัติตนอย่างไร ก. เดินมาขอเงินไปซื้อของ ข. ยกน้ำไปให้ดื่ม ค. นำจดหมายของโรงเรียนมาให้ ง. ทำเฉยๆ เพราะคุณพ่อต้องการพักผ่อน
2. บทบาททางสังคมของตนเอง จะส่งผลให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงอย่างไร ก. นักเรียนปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้ ข. สามารถพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้ดี ค. มีแนวทางในการดำเนินชีวิต ง. ถูกทุกข้อ	5. ในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ได้รับเลือกเป็นประธานสีเขียว ถ้านักเรียนเป็นธงชัย จะหวังสิ่งใดจากการแข่งขันครั้งนี้ ก. หวังว่าจะได้เหรียญมากที่สุด ข. หวังว่าการแข่งขันทุกรายการต้องประสบความสำเร็จ ค. ทำงานอย่างสุดความสามารถ ง. ถูกทุกข้อ
3. เมื่อนักเรียนอยู่ในกลุ่มเพื่อน นักเรียนมักจะเป็นผู้พูดแทนเพื่อนในกลุ่ม ก. ไม่จริง เพราะทุกคนมีศักยภาพของตนเอง ข. ไม่จริง เพราะทุกคนก็พูดเก่งเหมือนกัน ค. จริง เพราะเพื่อนไม่ยอมพูด ง. จริง เพราะฉันเป็นหัวหน้ากลุ่ม	6. เมื่อนักเรียนเห็นคนตาบอดกำลังจะข้ามถนน นักเรียนควรทำอย่างไร ก. เดินไปบอกตำรวจให้พาข้ามถนน ข. เดินเลี่ยงไปทางอื่น ค. เดินเข้าไปช่วยจูงข้ามถนน ง. เดินข้ามถนนเป็นเพื่อนคนตาบอด

7. นักเรียนคิดว่า ใครมีบทบาททางสังคมในการเป็นนักเรียนได้เหมาะสม ก. วีระ ซื้อเครื่องเขียนด้วยราคาแพงมาก ข. เอกชัย ตั้งใจเรียนขณะอาจารย์สอน ค. มานะ ขอลอกการบ้านของเพื่อน เฉพาะข้อที่ทำไม่ได้ ง. สุธา สอนการบ้านเพื่อนอย่างตั้งใจ	9. เมื่อนักเรียนลงจากรถโดยสารฝั่งตรงข้ามโรงเรียน แล้วได้ยินเสียงเพลงชาติ นักเรียนควรทำอย่างไร ก. ยืนตรงเพราะเคยถูกอบรมเกี่ยวกับเรื่องนี้ ข. จำเป็นต้องยืนตรงเพราะกลัวคนอื่นตำหนิ ค. ยืนตรง เพราะการเคารพธงชาติทำให้เกิดความภูมิใจในชาติไทย ง. รีบวิ่งเข้าโรงเรียน เพราะกลัวอาจารย์ตำหนิ
8. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้องที่สุด ก. แก้วดา ไม่พูดถึงพ่อแม่ให้เพื่อนในกลุ่มฟัง ข. ชูใจ ตำว่าเพื่อนแต่ก็ช่วยทำงานกลุ่ม ค. ปิติ อยากจะขออนุญาตผู้ปกครองไปเที่ยวกลางคืน ง. นที ออกไปกล่าวรายงานในฐานะประธานนักเรียน	10. ถ้านักเรียนต้องไปงานศพญาติเพื่อนในตอนเย็น หลังจากนั้นต้องไปงานวันเกิดเพื่อนอีกคนหนึ่ง นักเรียนจะแต่งกายอย่างไร จึงจะเหมาะสมที่สุด ก. แต่งกายชุดดำและนำชุดไปงานวันเกิดไปเปลี่ยน ข. ใส่เสื้อขาวที่วิ้งรุ่นชอบใส่กัน และใส่กระโปรงดำ เพราะคิดว่าเป็นสีที่สุภาพ ค. ไม่ไปงานศพไปแต่งานวันเกิดเพราะสนุกกว่า ง. อยู่บ้านเฉยๆ ไม่ไปงานไหนเลยสบายใจที่สุด

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การควบคุมทางสังคม

1. ง	6. ค
2. ง	7. ข
3. ก	8. ง
4. ข	9. ค
5. ค	10. ก

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การควบคุมทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการควบคุมทางสังคม					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามบทบาททางสังคม					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนเหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้ปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับบทบาททางสังคมของตนเอง					
4.	กิจกรรมการควบคุมทางสังคม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น					
5.	กิจกรรมการควบคุมทางสังคม มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบทบาททางสังคมของตนเอง					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มาก	มาก	ปาน	น้อย	น้อย
		ที่สุด		กลาง		ที่สุด
		5	4	3	2	1
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้					

**ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4**

**ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 3**

เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

ชื่อเรื่อง	การทำงานร่วมกับผู้อื่น
ชื่อกิจกรรม	ร่วมด้วยช่วยกัน
เทคนิค	การแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง และการอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่
เวลา	1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

- 1. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

ส่วนประกอบในชุดการสอน

- 1. คำชี้แจง
- 2. คู่มือครู
- 3. คู่มือนักเรียน
- 4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง และอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็นเลขประจำตัวที่เป็นเลขคู่ กับเลขคี่

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องความสำคัญในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

3.2.3 ครูเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

3.2.4 ครูขออาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติ ครูแจกใบงานร่วมด้วยช่วยกัน

ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้กับผู้แสดง เพื่อให้ผู้แสดงได้ทำความเข้าใจบทบาทในการแสดง

3.2.5 ครูให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงก็ช่วยกันจัดฉากให้เหมือนกับสถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ ใช้เวลา 10 นาที สำหรับนักเรียนที่ไม่แสดงให้ตั้งใจดูเป็นผู้สังเกตการณ์

3.2.6 เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติ ตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน เสร็จแล้ว ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นเลขประจำตัวที่เป็นเลขคู่ กับเลขคี่ แล้วเลือก หัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ

3.2.7 ครูแจกใบงานร่วมด้วยช่วยกัน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่าน ทบทวน และวิเคราะห์เหตุการณ์ในการแสดงบทบาทสมมติ

3.2.8 ครูแจกใบงานทำงานร่วมกันให้กับนักเรียน แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ ตามหัวข้อในใบงานทำงานร่วมกัน แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ดังนี้

อะไร

- 1) ถ้านักเรียนเป็น พัชร นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่าง พัชร หรือไม่ เพราะ

- 2) การกระทำของ วีรลักษณ์ กับ พัชร เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

- 3) ถ้าเป็นนักเรียนทุกคนมีลักษณะเช่นเดียวกับ พัชร จะเป็นอย่างไร

- 4) การที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/9 จัดป้ายนิทรรศการไม่เสร็จ เพราะอะไร และมีผลเป็นอย่างไร

- 5) นักเรียนคิดว่าการทำงานที่เราได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นมีประโยชน์อย่างไรบ้าง

3.2.9 ครูให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ หน้าชั้นเรียน

3.2.10 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น และร่วมกันสรุปข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

3.2.11 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

3.2.12 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

3.2.13 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

4. สิ่งที่คุณต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

4.2 ใบงานร่วมด้วยช่วยกัน

4.3 ใบงานทำงานร่วมกัน

4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

4.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สาระสำคัญ

การทำงานร่วมกับผู้อื่นควรให้ความร่วมมือกันอย่างเต็มที่ เพราะการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพนั้นต้องมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ และมีหลักในการทำงานที่ดี การรู้จักปฏิบัติตนในการทำงานร่วมกับผู้อื่น นอกจากจะทำให้งานบรรลุผลสำเร็จแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ทำให้มีความสุขกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

3. สาระการเรียนรู้

การทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นสิ่งที่สำคัญ จะช่วยให้เรามีการสื่อสารและมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ เป็นการส่งเสริมให้มนุษย์ได้เติบโตและพัฒนาทักษะทางสังคมและมีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น เป็นการเปิดโอกาสให้มนุษย์เรียนรู้เกี่ยวกับการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ในบรรยากาศที่ส่งเสริมซึ่งกันและกัน ผู้ที่เข้าร่วมทำงานกลุ่มจะพยายามช่วยเหลือให้กลุ่ม เพื่อให้การทำงานกลุ่มประสบความสำเร็จต่อไป

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง ความสำคัญในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ว่าขณะที่ครูให้นักเรียนทำงานเป็นกลุ่ม ถ้านักเรียนไม่ให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานกลุ่ม ได้แก่ การไม่ช่วยเพื่อนทำงาน ไม่แสดงความคิดเห็นในการทำงาน ปฏิเสธเพื่อนเมื่อได้รับมอบหมายงาน ฯลฯ การกระทำของนักเรียนเหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน

4.3.2 ครูขออาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติ ครูแจกใบงานร่วมด้วยช่วยกัน ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้กับผู้แสดง เพื่อให้ผู้แสดงได้ทำความเข้าใจบทบาทในการแสดง

4.3.3 ครูให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงก็ช่วยกันจัดฉากให้เหมือนกับสถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ ใช้เวลา 10 นาที สำหรับนักเรียนที่ไม่แสดงให้ตั้งใจดูเป็นผู้สังเกตการณ์

4.3.4 เมื่อนักเรียนแสดงบทบาทสมมติ สถานการณ์จำลอง เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน เสร็จแล้ว ครูแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นเลขประจำตัวที่เป็นเลขคู่ กับเลขคี่ แล้วเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ

4.3.5 ครูแจกใบงานร่วมด้วยช่วยกัน ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่าน ทบทวน และวิเคราะห์เหตุการณ์ในการแสดงบทบาทสมมติ

4.3.6 ครูแจกใบงานทำงานร่วมกันให้กับนักเรียน แล้วให้แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ ตามหัวข้อในใบงานทำงานร่วมกัน แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ดังนี้

- 1) ถ้านักเรียนเป็น พัชร นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่าง พัชร หรือไม่ เพราะอะไร
- 2) การกระทำของ วีรลักษณ์ กับ พัชร เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
- 3) ถ้าเป็นนักเรียนทุกคนมีลักษณะเช่นเดียวกับ พัชร จะเป็นอย่างไร
- 4) การที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/9 จัดปายนิทรรศการไม่เสร็จ เพราะอะไร และมีผลเป็นอย่างไร

5) นักเรียนคิดว่าการที่เราได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นมีประโยชน์อย่างไรบ้าง

4.3.7 ครูให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ หน้าชั้นเรียน

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น และผลดีของการให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานกลุ่มว่า การให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำงานกลุ่ม ต้องอาศัยความพร้อมเพียงโดยทุกคนต้องเอาใจใส่ต่องาน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ และช่วยกันแก้ปัญหา นอกจากนี้ถ้างานสำเร็จหรือผิดพลาดไป ก็ต้องพร้อมที่จะรับผิดชอบ มิใช่โทษคนใดคนหนึ่ง และร่วมกันปรับปรุงแก้ไขงานของกลุ่ม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น ให้นักเรียนศึกษา

4.5 ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

5. การวัดและการประเมินผล

- 5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 5.2 ตรวจผลจากใบงานทำงานร่วมกัน
- 5.3 สังเกตจากการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล
- 5.4 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่
- 5.5 สังเกตจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

- 6.1 ห้องแนะแนว
- 6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

- 7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 7.2 ใบงานร่วมด้วยช่วยกัน
- 7.3 ใบงานทำงานร่วมกัน
- 7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น
- 7.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยใช้กิจกรรมร่วมด้วยช่วยกัน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น
2. ให้นักเรียนสนทนากับครู เรื่อง ความสำคัญในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
3. ให้นักเรียนฟังครูเล่าเรื่องสถานการณ์จำลอง เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน
4. ให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติ ครูแจกใบงานร่วมด้วยช่วยกัน ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้กับผู้แสดง เพื่อให้ผู้แสดงได้ทำความเข้าใจบทบาทในการแสดง
5. ให้นักเรียนที่ไม่ได้แสดงก็ช่วยกันจัดฉากให้เหมือนกับสถานการณ์จริง และให้นักเรียนแสดงบทบาทตามสถานการณ์จำลอง เรื่อง ร่วมด้วยช่วยกัน ไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้ ใช้เวลา 10 นาที สำหรับนักเรียนที่ไม่แสดงให้ตั้งใจดูเป็นผู้สังเกตการณ์
6. ให้นักเรียนแบ่งนักเรียนกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม โดยแบ่งเป็นเลขประจำตัวที่เป็นเลขคู่ กับเลขคี่ แล้วเลือก หัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ
7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอ่าน ทบทวน และวิเคราะห์เหตุการณ์ในการแสดงบทบาทสมมติจากใบงานร่วมด้วยช่วยกันที่ครูแจกให้
8. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ ตามหัวข้อในใบงานทำงานร่วมกัน แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ดังนี้
  - 1) ถ้านักเรียนเป็น พัชร นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่าง พัชร หรือไม่ เพราะอะไร
  - 2) การกระทำของ วีรลักษณ์ กับ พัชร เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด
  - 3) ถ้าเป็นนักเรียนทุกคนมีลักษณะเช่นเดียวกับ พัชร จะเป็นอย่างไร
  - 4) การที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/9 จัดปายนิทรรศการไม่เสร็จ เพราะอะไร และมีผลเป็นอย่างไร
- 5) นักเรียนคิดว่าการทำงานที่เราได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นมีประโยชน์อย่างไรบ้าง
9. ให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ของกลุ่มตนเอง
10. ให้นักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้
11. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น
12. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

13. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบงานร่วมด้วยช่วยกัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลองต่อไปนี้ แล้วร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ ตามหัวข้อในใบงานทำงานร่วมกัน แล้วบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนลงในใบงาน

สถานการณ์จำลองเรื่อง “ร่วมด้วยช่วยกัน”

ฉากที่ 1

ในการจัดนิทรรศการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาแห่งหนึ่ง อ.สรรเสริญ ได้มอบหมายให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีทั้งหมด 9 ห้องเรียน จัดป้ายนิทรรศการเกี่ยวกับจังหวัดของเรา โดยจะให้แต่ละห้องส่งหัวหน้าห้องมาเลือกหัวข้อในการจัดป้าย เย็นวันนั้นหลังเลิกเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทุกห้อง ก็ช่วยกันจัดป้ายนิทรรศการ ยกเว้นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/9 ที่ไม่มีใครมาจัดป้ายนิทรรศการ อ.สรรเสริญ เดินมาตรวจ แล้วให้นักเรียนคนหนึ่งไปตาม วีรลักษณ์ ซึ่งเป็นหัวหน้านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/9 มาพบ

- อ.สรรเสริญ : (แสดงอาการไม่พอใจ) วีรลักษณ์ ทำไมห้องเธอไม่เห็นมาช่วยกันจัดป้ายนิทรรศการเลย เดียวไม่เสร็จตามกำหนดเวลานะ
- วีรลักษณ์ : ก็พวกเพื่อนๆ ไม่มีใครมาช่วยกันทำ ผมก็เลยไม่ได้ทำครับ (ก้มหน้าไม่กล้าสบหน้าอาจารย์)
- อ.สรรเสริญ : ถ้าวันพรุ่งนี้ป้ายนิทรรศการของเธอไม่เสร็จ ห้องเธอจะไม่ได้คะแนนกิจกรรม และครูจะลงโทษให้ห้องเธอ กวาดสนามในโรงเรียนทั้งหมด

ฉากที่ 2

หลังจากที่ อ.สรรเสริญ สั่งให้นักเรียนจัดป้ายนิทรรศการแล้ว นักเรียนห้องอื่นก็ทำเสร็จแล้ว คงเหลือแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/9 ที่ยังไม่ได้ทำ และก็เหลือเวลาเพียงแค่วันนี้เท่านั้น ถ้าหากป้ายนิทรรศการของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/9 ยังไม่เสร็จ ก็จะได้คะแนนและจะถูกลงโทษด้วย

- วีรลักษณ์ : (ยิ้ม) พัชรี่มาช่วยกันจัดป้ายนิทรรศการหน่อยสิเดี่ยวเสร็จไม่ทันตามกำหนดนะ
- พัชรี่ : ไม่วางแผน ฉันไม่วางแผนจะต้องรีบไปซื้อหนังสือการ์ตูนนะ
- วีรลักษณ์ : (หันไปทางเพื่อนๆที่กำลังนั่งคุยกันอยู่) พวกเธอมาช่วยกันจัดป้ายนิทรรศการหน่อยสิเดี่ยวเสร็จไม่ทันตามกำหนดนะ
- เพื่อนๆ : พวกเราต้องรีบไปทานไอศกรีมที่หน้าโรงเรียนนะ ลังไว้แล้วไม่ไปเอาเดี่ยวคนอื่นแย่งหมด

ฉากที่ 3

วีรลักษณ์ซึ่งเป็นหัวหน้าห้องจึงต้องมาทำป้ายนิทรรศการคนเดียว เมื่อถึงเวลา 17.00 น. ต้องปิดประตูโรงเรียน วีรลักษณ์ จึงต้องกลับบ้าน ทั้งๆ ที่ป้ายนิทรรศการยังไม่เสร็จ วันรุ่งขึ้นต่อมาในชั่วโมงวิชาสังคมศึกษาของ อ.สรรเสริฐ

- อ.สรรเสริฐ : (หน้าตาไม่พอใจ และพูดตะคอกเสียงดัง) พวกเธอเป็นคนที่ไม่มีสมาธิรับผิดชอบ แ่่งงานจัดป้ายนิทรรศการแค่นี้พวกเธอก็ไม่ร่วมแรงร่วมใจกันทำ ทำไมไม่ดูห้องอื่นบ้าง เขาช่วยเหลือกัน ร่วมกันทำงาน งานก็ประสบความสำเร็จ
- นักเรียน : (ก้มหน้า...เงียบ)
- อ.สรรเสริฐ : ชั่วโมงนี้ครูจะลงโทษตามที่ครูได้บอกไว้ ให้พวกเธอทุกคนไปทำความสะอาดสนามของโรงเรียนให้สะอาด ถ้าไม่สะอาดไม่ต้องพักกลางวัน ถ้าคราวนี้พวกเธอไม่ร่วมแรงร่วมใจกันอีก ก็ทำความสะอาดไปถึงเย็นเลยนะ
- นักเรียน : (ก้มหน้า) ครับ /ค่ะ

ฉากที่ 4

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/9 กำลังทำความสะอาดสนาม โดยมี อ.สรรเสริฐ คอยยืนดูอยู่บนอาคารเรียน

- พัชรี่ : (พัชรี่และเพื่อนๆ ในห้องเรียนรู้สึกจะอายใจที่ไม่ช่วยกันทำงานตามที่อาจารย์ได้มอบหมาย จนต้องทำให้ถูกลงโทษ) วีรลักษณ์ เราขอโทษนะที่ไม่ได้ให้ความร่วมมือเธอในการจัดป้ายนิเทศ
- เพื่อนๆ : พวกเราก็ตอบขอโทษด้วยนะ วีรลักษณ์
- วีรลักษณ์ : (ยิ้มและพยักหน้ารับ) เรารีบช่วยกันทำความสะอาดสนามเถอะนะ แล้วตอนเย็นก่อนกลับบ้านเราก็มาร่วมช่วยกันจัดป้ายนิทรรศการให้เสร็จนะ ทุกคนช่วยกันเดี๋ยวก็เสร็จ
- เพื่อนๆ : (ยิ้ม) ได้สิ

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบงานทำงานร่วมกัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ตามหัวข้อต่อไปนี้ และบันทึกความคิดเห็นลงในใบงานของแต่ละคน

1. ถ้านักเรียนเป็น พัชรี นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่าง พัชรี หรือไม่ เพราะอะไร

---

2. การกระทำของ วีรลักษณ์ กับ พัชรี เหมาะสมหรือไม่ เพราะเหตุใด

---

3. ถ้าเป็นนักเรียนทุกคนมีลักษณะเช่นเดียวกับ พัชรี จะเป็นอย่างไร

---

4. การที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/9 จัดปายนิทรรศการไม่เสร็จ เพราะอะไร และมีผลเป็นอย่างไร

---

5. นักเรียนคิดว่าการที่เราได้ทำงานร่วมกับผู้อื่นมีประโยชน์อย่างไรบ้าง

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรม เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

การทำงานร่วมกับผู้อื่น

การทำงานเป็นกลุ่มหรือทำงานร่วมกันกับคนอื่นนั้น เป็นการยากมากกว่าการทำงานคนเดียว เรามักจะมีความสุขสนุกสนานที่ได้ร่วมงานกับคนอื่น แต่การประสานงานเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก และการดำเนินงานเป็นกลุ่มไม่ใช่สิ่งที่ย่าง การทำงานเป็นกลุ่มเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกัน อย่าหวังว่าการทำงานของกลุ่มจะมีประสิทธิภาพ ดีเหมือนกับคนทำงานเพียงคนเดียว ที่ทำงานอิสระโดยลำพัง การทำงานกลุ่มจำเป็นต้องมีโครงสร้าง การประสานงาน มีการวางแผนอย่างมีประสิทธิภาพ มีการสื่อสารที่ดีพอสมควร ผลงานที่สำเร็จออกมาจึงจะมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง นิพนธ์ จิตภักดี (2528 : 3-7) จึงได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการทำงานร่วมกับผู้อื่น ดังนี้

1. องค์ประกอบของสมาชิกในกลุ่ม สมาชิกในกลุ่มต้องมีคุณสมบัติอย่างน้อย 4 อย่าง คือ
  - 1.1 มีเจตคติที่ดีและตั้งใจทำงาน
  - 1.2 มีทักษะในการทำงานนั้น
  - 1.3 มีความร่วมมือและประสานงานกันเป็นอย่างดี
  - 1.4 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
2. องค์ประกอบด้านผู้นำกลุ่ม ประกอบด้วย
  - 2.1 มีคุณสมบัติของผู้นำที่ดี
  - 2.2 มีความสามารถในการจัดความขัดแย้งในกลุ่ม
  - 2.3 มีเทคนิคในการจูงใจสมาชิก
  - 2.4 เอาใจใส่สมาชิกผู้อื่น
  - 2.5 มีความเข้าใจในพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคน
  - 2.6 มีความรอบรู้และเข้าใจในการวางแผน การปฏิบัติงาน การติดตามการประเมินผล

3. องค์ประกอบด้านการจัดกลุ่ม ประกอบด้วย

- 3.1 มีเป้าหมายของกลุ่มชัดเจน
- 3.2 มีกลไกย้อนกลับ เพื่อปรับปรุงผลงาน
- 3.3 มีวิธีการทำงานของกลุ่มอย่างมีระบบซึ่งสมาชิกเข้าใจอย่างดี
- 3.4 มีรูปแบบการประสานงานอย่างดี
- 3.5 มีการแสวงหาวิธีที่เหมาะสมอยู่เสมอ

ประโยชน์ของการทำงานร่วมกับผู้อื่น

ในการทำงานร่วมกับผู้อื่นนั้นมีประโยชน์หลายด้าน หลุยส์ อภิชาติพงศ์ (2526 : 13) จึงได้กล่าวถึงประโยชน์ของการทำงานร่วมกับผู้อื่น ดังนี้

1. ช่วยให้เข้าใจกระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่น แล้วนำไปประยุกต์ใช้กับเพื่อนในการทำงานกลุ่มร่วมกัน
2. ช่วยให้รู้จักเลือก รู้จักวางจุดมุ่งหมายและการเสนอแนะ ตลอดจนการประเมินผลการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานที่กระทำ และสามารถดำเนินการตามงานที่ต้องทำต่อไปได้ดี
3. ช่วยให้สมาชิกแต่ละคนเกิดความรู้สึกไวต่อปฏิกิริยาโต้ตอบภายในกลุ่ม เพื่อเขาจะได้รับรู้ในเรื่องความรับผิดชอบของหัวหน้า ของสมาชิกดีขึ้น การโต้ตอบอย่างดีจะช่วยให้กลุ่มพัฒนากว้างขวาง และได้แหล่งความรู้ของแต่ละคนในกลุ่มที่แสดงออกมา
4. ช่วยให้สมาชิกแต่ละคนได้พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน และความสามัคคี

บรรณานุกรม

- นิพนธ์ จิตภักดี. (2528). การพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพ. วารสารพัฒนาหลักสูตร. 43 : 3-7.
 หลุยส์ อภิชาติพงศ์. (2526). กิจกรรมกลุ่มในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. ข้อใดควรกระทำในการทำงานร่วมกัน ก. งานบางอย่างทำคนเดียวได้ ข. ร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจ ค. อยากแสดงความสามารถคนเดียว ง. ทำงานร่วมกันตามหน้าที่เท่านั้น	4. ระเบียบกติกาในการทำงานร่วมกัน ควรมีลักษณะอย่างไร ก. เป็นระเบียบกติกาที่ทุกคนในกลุ่มยินดีปฏิบัติ ข. เป็นระเบียบกติกาที่เลขานุการยินดีปฏิบัติ ค. เป็นระเบียบกติกาที่สมาชิกส่วนใหญ่ยินดีปฏิบัติ ง. เป็นระเบียบกติกาที่หัวหน้ากลุ่มยินดีปฏิบัติตาม
2. ข้อใดจัดปัญหาความสับสนวุ่นวายของการทำงานกลุ่ม ก. การกำหนดแนวทางในการทำงานร่วมกัน ข. การทำงานตามความพอใจ ค. การทำงานตามความถนัด ง. การไม่ละทิ้งงาน	5. การขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน มีสาเหตุมาจากอะไร ก. เผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ข. ร่วมทำงานด้วยความเต็มใจ ค. ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ง. ตั้งใจทำงานอย่างจริงจัง
3. นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไรในคำกล่าวที่ว่า "การทำงานร่วมกันต้องมีการปรึกษากัน" ก. ไม่จำเป็นต้องปรึกษาใคร ข. ปรึกษาก็ได้ไม่ปรึกษาก็ได้ ค. ไม่จำเป็นต้องวางแผนเพราะทุกคนมีความสามารถ ง. จำเป็นต้องมีการวางแผนร่วมกัน	6. พฤติกรรมใดที่ทำให้การทำงานกลุ่มประสบความสำเร็จ ก. ทำงานตามความต้องการของเพื่อน ข. ทำตามความเข้าใจของตนเอง ค. ทำตามระเบียบกติกาและข้อตกลงของกลุ่ม ง. ทำตามความต้องการของตนเอง

7. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด ก. การปฏิบัติงานโดยมีระเบียบกติกามากเกินไปทำให้งานล่าช้า ข. ระเบียบกติกาหรือข้อตกลงของกลุ่ม ทำให้กลุ่มดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน ค. ข้อตกลงในกลุ่มไม่ค่อยมีความจำเป็น ง. เมื่อเกิดข้อขัดแย้งในกลุ่มจึงค่อยตั้งระเบียบกติกากลุ่ม	9. การรู้จักให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีประโยชน์อย่างไร ก. ทำให้เป็นคนยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ข. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ค. งานบรรลุผลสำเร็จ ง. ถูกทุกข้อ
8. ถ้าเพื่อนภายในกลุ่มที่จะต้องทำงานร่วมกันทะเลาะวิวาทกัน นักเรียนควรทำอย่างไร ก. อยากทะเลาะก็ทะเลาะกันไป ข. ช่วยไกล่เกลี่ยให้เพื่อนเข้าใจ ค. บอกอาจารย์ว่าเพื่อนไม่ให้ความร่วมมือ ง. อยู่เฉยๆ เพื่อนทุกคนมีความสามารถเขาจะหาข้อสรุปได้เอง	10. ความสำเร็จของการทำงานกลุ่มขึ้นอยู่กับข้อใดมากที่สุด ก. ความร่วมมือ ข. ความพยายาม ค. ความรอบคอบ ง. ความรับผิดชอบ

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

1. ข	6. ค
2. ก	7. ข
3. ง	8. ข
4. ก	9. ง
5. ค	10. ก

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับผู้อื่น					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการทำงานร่วมกับผู้อื่น					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้ปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น					
4.	กิจกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่น เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น					
5.	กิจกรรมการทำงานร่วมกับผู้อื่น มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น					
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้					

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2
ครั้งที่ 1

เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

ชื่อเรื่อง   การแสดงออกทางสังคม

ชื่อกิจกรรม   พลอบใจ

เทคนิค   สถานการณ์จำลอง และการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น

เวลา   1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมกับสถานการณ์
2. เพื่อให้นักเรียนบอกพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การแสดงออกทางสังคม โดยใช้กิจกรรมปลอมใจ และให้นักเรียนอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยให้นักเรียนจัดเก้าอี้นั่งเป็นครึ่งวงกลมทั้งห้อง

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การแสดงออกทางสังคม โดยใช้กิจกรรมปลอมใจ

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การแสดงออกทางสังคม โดยใช้กิจกรรมปลอมใจ ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง พฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม ทั้งพฤติกรรมที่อยู่ที่บ้าน พฤติกรรมที่อยู่โรงเรียน และพฤติกรรมที่อยู่ในสถานที่ต่างๆ

3.2.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกพฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมที่เหมาะสม

3.2.4 ครูเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง ปลอมใจ ให้นักเรียนฟัง

3.2.5 ครูให้นักเรียนจัดเก้าอี้นั่งเป็นครึ่งวงกลมทุกคน เพื่อทำการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ดังหัวข้อต่อไปนี้

1) ในความคิดของนักเรียน ความหมายของการแสดงออกอย่างเหมาะสม คืออะไร

2) นักเรียนคิดว่า สมปอง แสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร

3) ถ้านักเรียนเป็น สุชิน นักเรียนจะอย่างไรกับเหตุการณ์นี้ เพราะเหตุใด

4) ตัวอย่างของบุคคลที่มีพฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม

3.2.6 ครูให้นักเรียนแต่ละคนร่วมกันอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น และแสดงความคิดเห็นครั้งละคน

3.2.7 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม

3.2.8 ครูแจกใบงานการแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม ให้นักเรียนบันทึกตัวอย่างการแสดงออกทางสังคมที่เหมาะสม และการแสดงออกทางสังคมที่ไม่เหมาะสม ตามความคิดเห็นของนักเรียน

3.2.9 ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุป แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน เรื่อง การแสดงออกทางสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

3.2.10 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

3.2.11 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

3.2.12 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

4. สิ่งที่ต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

4.2 ใบงานการแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม

4.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

4.4 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การแสดงออกทางสังคม โดยใช้กิจกรรมปλοบใจ ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สารสำคัญ

การแสดงออกทางสังคม คือ ความสามารถในการใช้ภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางในการติดต่อสื่อสารกับบุคคล ในปัจจุบันการแสดงออกทางสังคมนับว่ามีบทบาทสำคัญมากของบุคคลทั่วไป การที่นักเรียนได้เห็นความสำคัญ และสามารถแสดงออกทางพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ จะส่งผลทำให้นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ดี

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมกับสถานการณ์
2. เพื่อให้นักเรียนบอกพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ

3. สารการเรียนรู้

การแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการดำรงชีวิตประจำวันของเรา เพราะมนุษย์ทุกคนเป็นสัตว์สังคมไม่สามารถจะอยู่คนเดียวได้ จึงต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยการใช้ภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น เพื่อให้บุคคลอื่นได้รับรู้ถึงพฤติกรรมของเราที่ปฏิสัมพันธ์ด้วย ได้แก่ การพูดทักทายปราศรัย การแสดงออกทางสีหน้าได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนทดสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง พฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม ทั้งพฤติกรรมที่อยู่ที่บ้าน พฤติกรรมที่อยู่โรงเรียน และพฤติกรรมที่อยู่ในสถานที่ต่างๆ

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกพฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมที่เหมาะสม เช่น การเสียสละที่นั่งให้คนชรา นั่งบนรถเมล์ การรับประทานอาหารกับครอบครัวในตอนเย็นทุกวัน การเล่นกีฬา กับเพื่อนตอนพักกลางวัน การพูดกับผู้ใหญ่ที่ลงท้ายด้วย ครับ / ค่ะ เป็นต้น

4.3.2 ครูเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง ปลอดภัย ให้นักเรียนฟัง ดังนี้

"เช้าวันหนึ่ง สมปอง กำลังเดินทางไปโรงเรียน ระหว่างทางที่เดินไปโรงเรียนนั้น สมปองต้องเดินผ่านบ้านของ สุชิน ซึ่งเป็นเพื่อนเรียนห้องเดียวกัน สมปองจึงเดินไปที่หน้าบ้านของสุชิน คิดว่าจะชวนสุชินเดินทางไปโรงเรียนด้วยกัน แต่สมปองกลับเห็น สุชิน กำลังนั่งหน้าแคร่อยู่ใกล้กับกรงนกแล้ว สมปอง จึงถาม สุชิน ว่า ไปโรงเรียนด้วยกันไหม สุชิน หันหน้ามาหา สมปอง ด้วยใบหน้าที่เศร้าหมอง ในตาแดงก่ำเหมือนกับอยากจะร้องไห้ แล้วตอบ สมปอง ว่า วันนี้ไม่อยากไปเรียนเลย สมปองจึงเดินเข้าหา สุชิน แล้วถามว่าเกิดอะไรขึ้น สุชิน เล่าว่า เมื่อคืนมีงูเขียวหางไหม้เข้าไปกัดตนกแก้วในกรง ทำให้นกแก้วซึ่งเขารักและหวงมากนั้นตาย สุชิน จึงเสียใจมาก สมปอง จึงพูดปลอบใจ สุชิน ว่า ไม่เป็นไรหรอกนะ เจ้านกแก้วของนายมันคงหมดอายุขัยแล้วละ มันไปสบายแล้วนะ ไว้ตอนเย็นวันนี้หลังเลิกเรียน เราจะพานายไปบ้านคุณตาของเรา ซึ่งเลี้ยงนกแก้วไว้หลายตัว แต่ละตัวสวยงามสดน่านดู แล้วเราจะขอนกแก้วจากคุณตาให้นายเลี้ยงใหม่นะ ตอนนี้อย่าไปโรงเรียนกันเถอะเดี๋ยวไปสาย ไม่ทันเคารพธงชาติ สุชิน ยิ้มรับ แล้วกล่าวขอบคุณ สมปอง แล้วทั้งสองคนก็เดินทางไปโรงเรียน"

4.3.3 ครูให้นักเรียนจัดเก้าอี้นั่งเป็นครึ่งวงกลมทุกคน เพื่อทำการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ดังหัวข้อต่อไปนี้

- 1) ในความคิดของนักเรียน ความหมายของการแสดงออกอย่างเหมาะสม คืออะไร
- 2) นักเรียนคิดว่า สมปอง แสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร
- 3) ถ้านักเรียนเป็น สุชิน นักเรียนจะอย่างไรกับเหตุการณ์นี้ เพราะเหตุใด
- 4) ตัวอย่างของบุคคลที่มีพฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม

4.3.4 ครูให้นักเรียนแต่ละคนร่วมกันอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น และแสดงความคิดเห็นครั้งละคน

4.3.4 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม

4.3.5 ครูแจกใบงานการแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม ให้นักเรียนบันทึกตัวอย่างการแสดงออกทางสังคมที่เหมาะสม และการแสดงออกทางสังคมที่ไม่เหมาะสม ตามความคิดเห็นของนักเรียน

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุป แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน เรื่อง การแสดงออกทางสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การแสดงออกทางสังคม ให้นักเรียนศึกษา

4.5 ขั้นตอนทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

5. การวัดและการประเมินผล

5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการแสดงออกทางสังคม

5.2 ตรวจผลจากใบงานการแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม

5.3 สังเกตจากการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล

5.4 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

7.2 ใบงานการแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม

7.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

7.4 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การแสดงออกทางสังคม โดยใช้กิจกรรมปλοบใจ ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การแสดงออกทางสังคม
2. ให้นักเรียนสนทนากับครู เรื่อง พฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม ทั้งพฤติกรรมที่อยู่ที่บ้าน พฤติกรรมที่อยู่โรงเรียน และพฤติกรรมที่อยู่ในสถานที่ต่างๆ
3. ให้นักเรียนช่วยกันบอกพฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมที่เหมาะสม
4. ให้นักเรียนฟังครูเล่าสถานการณ์จำลอง เรื่อง ปโลบใจ
5. ให้นักเรียนจัดเก้าอี้เป็นครึ่งวงกลมทุกคน เพื่อทำการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น โดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการอภิปราย ดังหัวข้อต่อไปนี้
  - 1) ในความคิดของนักเรียน ความหมายของการแสดงออกอย่างเหมาะสม คืออะไร
  - 2) นักเรียนคิดว่า สมปอง แสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสมหรือไม่ เพราะอะไร
  - 3) ถ้านักเรียนเป็น สุชิน นักเรียนจะอย่างไรกับเหตุการณ์นี้ เพราะเหตุใด
  - 4) ตัวอย่างของบุคคลที่มีพฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม
6. ให้นักเรียนแต่ละคนร่วมกันอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้น และแสดงความคิดเห็นครั้งละคน
7. ให้นักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม
8. ให้นักเรียนบันทึกตัวอย่างการแสดงออกทางสังคมที่เหมาะสม และการแสดงออกทางสังคมที่ไม่เหมาะสม ตามความคิดเห็นของนักเรียนลงในใบงานการแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม
9. ให้นักเรียนร่วมกันสรุป แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน เรื่อง การแสดงออกทางสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้
10. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การแสดงออกทางสังคม
11. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การแสดงออกทางสังคม
12. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบความรู้ประกอบการสอน เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

การแสดงออกทางสังคม

การแสดงออกทางสังคมอย่างเหมาะสม เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการดำรงชีวิตประจำวันของเรา เพราะมนุษย์ทุกคนเป็นสัตว์สังคมไม่สามารถจะอยู่คนเดียวได้ จึงต้องมีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยการใช้ภาษาถ้อยคำ และภาษาท่าทางในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น เพื่อให้บุคคลอื่นได้รับรู้ถึงพฤติกรรมของเราที่ปฏิสัมพันธ์ด้วย เช่น การพูดทักทายปราศรัย การแสดงออกทางสีหน้าได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น

พฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมที่เหมาะสม

การแสดงออกทางสังคมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคม
ลักขณา สริวัฒน์ (2544 : 32-33) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมการแสดงออกทางสังคมที่เหมาะสม ดังนี้

1. การพูดแสดงความรู้สึกที่แท้จริง เป็นการแสดงออกถึงความรู้สึกชอบและความสนใจได้อย่างไม่ขัดเขิน แทนการพูดอะไรออกมาอย่างเป็นกลางๆ สามารถที่จะใช้วาจา “ฉันรู้สึก...” หรือ “ฉันคิดว่า...” ได้ในเวลาอันเหมาะสม

2. การพูดเกี่ยวกับตนเองให้ผู้อื่นฟัง เมื่อบุคคลทำสิ่งใดที่มีคุณค่าและน่าสนใจ บุคคลนั้นสามารถที่จะพูด หรือเล่าให้บุคคลอื่นทราบได้ โดยไม่พูดโอ้อวดหรือผูกขาดการสนทนาเพียงผู้เดียว แต่สามารถที่จะเล่าถึงความสำเร็จของตนได้เมื่อเวลาอันสมควร

3. การพูดทักทายปราศรัย บุคคลสามารถที่จะแสดงความเป็นมิตรกับบุคคลที่ต้องการรู้จักให้มากขึ้น ด้วยการแสดงความยินดีที่ได้พบเขา ด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส สามารถทักทาย กล่าว ว่า “สวัสดีค่ะ ดีใจที่ได้พบคุณ” มากกว่าที่จะกล่าวเพียงว่า “สวัสดี” หรือพยักหน้าเพียงอย่างเดียว

4. การยอมรับคำยกย่องชมเชย บุคคลสามารถยอมรับคำชมเชยได้อย่างจริงใจ แทนการแสดงความไม่เห็นด้วย เช่น เมื่อมีคนชมว่า “เสื้อของคุณตัวนี้สวย” สามารถตอบได้ว่า “ขอบคุณค่ะ ดิฉันก็ชอบเหมือนกัน” โดยถือว่า การยอมรับคำชมเชยเป็นการให้รางวัลผู้กล่าวคำชมเชย แทนที่จะพูดในลักษณะเป็นการลงโทษเขา

5. การแสดงออกทางสีหน้าได้อย่างเหมาะสม เป็นการแสดงออกทางใบหน้าและน้ำเสียงที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง และสามารถสลายตาไปกับสุนทนาได้อย่างตรงไปตรงมา

6. การแสดงความคิดเห็นอย่างสุภาพ เมื่อมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน หรือไม่เห็นด้วยกับผู้อื่น โดยที่ตนเองมีความแน่ใจในสิ่งที่ไม่เห็นด้วยนั้น สามารถที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างนุ่มนวล ด้วยการแสดงกิริยาบางอย่าง เช่น มองไปทางอื่น เลิกหัว สันศรีษะ หรือเปลี่ยนเรื่องสนทนา

7. การขอให้แสดงความกระจำ เมื่อมีคนให้คำแนะนำ คำสั่งสอน หรือคำอธิบายให้ชัดเจน ก็สามารถขอร้องให้เขาอธิบายให้ฟังอีกครั้งให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยสามารถพูดว่า “ดิฉันยังไม่เข้าใจคำอธิบายของคุณดีนัก คุณกรุณาพูดใหม่อีกครั้งได้ไหมคะ”

8. การถามเหตุผลว่า ทำไม เมื่อมีผู้ใดมาขอร้องให้ทำในสิ่งที่ไม่ใช่เหตุผล ก็สามารถถามได้ว่า “ทำไมคุณต้องการให้ดิฉันทำในสิ่งนั้นล่ะคะ” ด้วยน้ำเสียงที่สุภาพ และไม่ทำหน้าบึ้งตึง แต่ไม่ต้องยี้ม

9. การแสดงความคิดเห็นในขณะนั้น เมื่อมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน หรือไม่เห็นด้วยกับผู้อื่นโดยที่ตนเองมีความแน่ใจในสิ่งที่ไม่เห็นด้วยนั้นก็สามารถแสดงความคิดเห็นด้วยได้ โดยพูดว่า “ดิฉันมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป ดิฉันมีความเห็นว่า...”

10. การพูดเพื่อรักษาสีตย์ของตนเอง การไม่ให้ใครมาเอาเร็ดเอาเปรียบโดยไม่ยุติธรรม สามารถที่จะปฏิเสธได้โดยไม่รู้สึกผิด สามารถที่จะแสดงสิทธิและขอร้องให้ผู้อื่นแสดงต่อตนเองด้วยความยุติธรรม เช่น สามารถพูดว่า “ดิฉันมาเข้าคิวก่อน” หรือ “กรุณาหรีววิทยุก่อนได้ไหมคะ” โดยไม่ต้องทำลายสถานการณ์ คือ ไม่ต้องทะเลาะวิวาท หรือ โกรธคนอื่น

11. แสดงความมั่นคง เมื่อมีเรื่องข้องใจในเรื่องที่มีเหตุผลสมควร สามารถที่จะดำเนินการร้องทุกข์ได้ จนกว่าจะได้รับความพอใจ แม้ว่าจะมีผู้ใดขัดขวางก็ไม่เลิกล้มความตั้งใจ

12. หลีกเลี้ยงในการที่จะต้องแสดงเหตุผลในทุกๆ ความคิดเห็น ในการอภิปรายถ้ามีใครโต้แย้งอยู่ตลอดเวลา และคอยถามว่า “ทำไม” ก็สามารถที่จะปฏิเสธการตอบคำถามเพื่อที่จะยุติปัญหาเหล่านั้น โดยพูดว่า “ดิฉันมีความรู้สึกเช่นนี้คะ ดิฉันไม่จำเป็นต้องแสดงเหตุผลในทุกๆ สิ่ง” พูด ถ้าการแสดงเหตุผลมีความสำคัญต่อคุณมาก คุณน่าจะหาเหตุผลดูว่า ทำไมคุณจึงไม่เห็นด้วยกับดิฉันไปเสียทั้งหมด”

13. การใช้การประสานสลายตา ขณะที่สนทนากันสามารถที่จะมองตาผู้ฟังได้ ซึ่งการประสานสลายตานี้มีความสำคัญมากเพราะจะช่วยสะท้อนความรู้สึกจริงใจของผู้พูดได้ ในขณะที่เดียวกันทำให้ผู้พูดรู้ว่าผู้พูดมีความสนใจในเรื่องที่กำลังสนทนากันมากนักน้อยเพียงใด หรือผู้ฟังมีความรู้สึกอย่างไร

บรรณานุกรม

ลักษณ์ สิริวัฒน์. (2544). จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. โอเดียนสโตร์.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. ข้อใดแสดงถึงการชอบแสดงออกทางสังคม ก. โดยปกติจะเป็นฝ่ายเริ่มต้นพูดคุย ข. ชอบออกไปเดินเที่ยวห้างสรรพสินค้า ค. เมื่ออยู่กับเพื่อนๆ มักไม่ค่อยพูด ง. ชอบอ่านข่าวสังคมชั้นสูง	4. นที โทรศัพท์มาบอก การุณ ว่าไม่สามารถไปหาข้อมูลที่ห้องสมุดได้แล้ว เพราะติดธุระ ถ้านักเรียนเป็น การุณ จะตอบอย่างไร ก. ถ้าเธอไม่ไป รายงานไม่เสร็จแน่ ข. เธอต้องไปนะ จะได้ช่วยกันค้นคว้า ค. วางโทรศัพท์อย่างแรง ง. เราไปห้องสมุดก่อนแล้วกัน ถ้าเธอเสร็จธุระแล้วก็รีบตามมานะ
2. เบญจาเป็นคนพูดไม่เก่ง แต่อาจารย์ให้เบญจาออกไปนำเสนองานหน้าชั้นเรียน ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนเบญจา ควรบอกเบญจาว่าอย่างไร ก. เธอชวนเพื่อนคนอื่นออกไปนำเสนอร่วมกับเธอสิ ข. ไม่น่าจะเกินความสามารถเธอนะ เตรียมรายละเอียดให้ดีๆ ค. เธอควรปฏิเสธนะ อย่าไปฝืน ง. แอบหลบไปเข้าห้องน้ำจะได้ไม่ต้องออกไป	5. เมื่อนักเรียนได้เข้าร่วมการอภิปรายของโรงเรียน นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร ก. แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เสนอความคิดเห็นด้วยเหตุผล ข. จะแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่ตนเองคิดว่าถูกต้อง ค. ใช้คำพูดที่รุนแรง เพื่อแสดงความมั่นใจ ง. พูดให้มากที่สุด เพื่อเป็นการแสดงถึงการเตรียมตัวมาอย่างดี
3. เมื่อนักเรียนไปงานเลี้ยงสังสรรค์ควรปฏิบัติตนอย่างไร ก. แต่งกายวาบหวีว ข. ดื่มเครื่องดื่มที่ผสมแอลกอฮอล์พอสมควร เพราะเป็นมารยาทในงานเลี้ยงสังสรรค์ ค. พูดคุยและยิ้มให้อย่างเหมาะสม ง. ตะโกนเรียกเพื่อนอย่างเสียงดังเพราะกลัวเพื่อนไม่ได้ยิน	6. นักเรียนมีฐานะสำคัญต้องโทรศัพท์ แต่มีเพื่อนกำลังใช้โทรศัพท์สาธารณะอยู่ก่อนนักเรียน ซึ่งใช้อยู่นานแล้ว นักเรียนจะพูดว่าอย่างไร ก. ขอโทษนะ เธอโทรศัพท์นานมากแล้วนะ ข. ขอโทษนะ ไม่รีบกลับบ้านหรือไง ค. ขอโทษนะ นี่มันโทรศัพท์สาธารณะนะจะ ง. ขอโทษนะ เรามีฐานะสำคัญมาก ขอโทรศัพท์สัก 2 นาทีนะ

7. ขณะที่กัลยานั่งรอรถโดยสาร มีชายคนหนึ่ง สบหูหรืออยู่ใกล้ๆ กัลยาควรปฏิบัติตนอย่างไร ก. นั่งอยู่ที่เดิมเดี๋ยวยารถก็มาแล้วไม่เป็นไร ข. เอาผ้าเช็ดหน้ามาปิดจมูก แล้วนั่งอยู่ที่เดิม ค. มองหน้าแล้วเดินไปทางๆ ง. เดินไปฟ้องตำรวจ	9. นักเรียนคิดว่าการเข้าสังคมกับเพื่อนๆ มีประโยชน์อย่างไร ก. ได้ออกไปเที่ยวนอกบ้าน ข. ได้พบปะคนอื่นมากมาย ค. เป็นการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ง. ได้ซื้อของราคาแพง
8. เมื่อเพื่อนมาชวนนักเรียนไปงานสัปดาห์หนังสือกับเพื่อนๆ ในห้องอีกหลายคน นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไร ก. พุดจากับเพื่อนอย่างสุภาพขณะเดินดูหนังสือ ข. ต่อรองราคาหนังสืออย่างเสียงดัง ค. นอนอยู่บ้านดีกว่าไม่เสียเงิน ง. ไปช้ากว่าเวลานัดจะได้ไม่ต้องรอเพื่อน	10. นักเรียนคิดว่าสิ่งใดไม่จำเป็นต่อการแสดงออกทางสังคม ก. พุดจาสุภาพ ข. แสดงกิริยาไม่เหมาะสม ค. แต่งกายสุภาพ ง. ใส่เครื่องประดับราคาแพง

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

1. ก	6. ง
2. ข	7. ข
3. ค	8. ก
4. ง	9. ค
5. ก	10. ง

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงออกทางสังคม					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งให้นักเรียนบอกพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้ปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน					
4.	กิจกรรมการแสดงออกทางสังคม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น					
5.	กิจกรรมการแสดงออกทางสังคม มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการแสดงพฤติกรรมทางสังคมที่เหมาะสมกับสถานการณ์					
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสังชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้					

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2
ครั้งที่ 2

เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

ชื่อเรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

ชื่อกิจกรรม สายใยแห่งครอบครัว

เทคนิค สถานการณ์จำลอง และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

เวลา 1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
2. เพื่อให้นักเรียนบอกการปฏิบัติตนของนักเรียน ในฐานะสมาชิกที่ดีของครอบครัว

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โดยใช้กิจกรรมสายใยครอบครัว ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลองและอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โดยใช้กิจกรรมสายใยครอบครัว

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โดยใช้กิจกรรมสายใยครอบครัว ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง แนวทางในการปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวที่จะทำให้ครอบครัวมีความสุขได้

3.2.3 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่มเลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ

3.2.4 ครูแจกใบงานครอบครัวของวินัย ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้นักเรียนในกลุ่มอ่าน ใช้เวลาประมาณ 5 นาที

3.2.5 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายแบบกลุ่มย่อย ในหัวข้อต่อไปนี้

1) นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อครอบครัวของสมร และครอบครัวของวินัย

2) จากเรื่องนี้สรุปว่าครอบครัวมีความสุข สมาชิกในครอบครัวทุกคนจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร

3) นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรให้ครอบครัวมีความสุข

3.2.6 ครูให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

3.2.7 ครูแจกใบงานสายใยครอบครัว และให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นลงในใบงานสายใยครอบครัว

3.2.8 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ให้ นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของหน้าที่ที่สมาชิกในครอบครัวควรปฏิบัติ และร่วมกันสรุป ข้อคิด และ ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

3.2.9 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ ดีของครอบครัว

3.2.10 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว

3.2.11 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความ สามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

4. สิ่งที่ครูต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

4.2 ใบงานครอบครัวของวินัย

4.3 ใบงานสายใยครอบครัว

4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

4.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โดยใช้กิจกรรมสายใยครอบครัว ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สารสำคัญ

ความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นสิ่งที่ลึกซึ้งละเอียดอ่อน จะต้องอาศัยเทคนิควิธีหลายอย่างเพื่อให้เกิดความสำเร็จราบรื่น ในการสร้างสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นในครอบครัว แม้จะยากยิ่งในเรื่องบางเรื่อง แต่ก็ต้องใช้ความพยายาม เช่น ต้องมีความอดทน เสียสละ มีเหตุผล ยอมรับนับถือในแต่ละบุคคล ให้ความเข้าใจและวางตัวอย่างถูกต้อง

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
2. เพื่อให้นักเรียนบอกการปฏิบัติตนของนักเรียน ในฐานะสมาชิกที่ดีของครอบครัว

3. สารการเรียนรู้

การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของสมาชิกทุกคนในครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวทั้งในด้านการแก้ปัญหา การสื่อสาร การปฏิบัติตนตามบทบาทของแต่ละคน การมีความผูกพันและการแสดงออกทางอารมณ์ที่มั่นคง รวมทั้งการควบคุมพฤติกรรมให้อยู่ในขอบเขต เป็นการส่งเสริมให้สมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพจิตที่ดี มีความรัก ความเข้าใจ เอื้ออาทร ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แต่ถ้การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวในด้านต่างๆ ไม่เหมาะสม อาจเป็นสาเหตุทำให้สมาชิกในครอบครัวมีปัญหาทางสุขภาพจิต สัมพันธภาพระหว่างบุคคลในครอบครัวลดน้อยลง ส่งผลให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวลดน้อยลง ทำให้การดำเนินชีวิตครอบครัวไม่มีความสุขเท่าที่ควร

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง แนวทางในการปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวที่จะทำให้อครอบครัวมีความสุขได้ โดยแนวปฏิบัติดังกล่าวนี้จะเป็นพื้นฐานที่ดีสำหรับการปฏิบัติตนในสังคมอื่นๆ ในปัจจุบันและในอนาคตต่อไป

4.3 ชั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ

4.3.2 ครูแจกใบงานครอบครัวของวินัย ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลองให้นักเรียนในกลุ่ม อ่าน ใช้เวลาประมาณ 5 นาที

4.3.3 เมื่อนักเรียนในกลุ่มอ่านจบแล้วครู ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายแบบกลุ่มย่อย ในหัวข้อต่อไปนี้

- 1) นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อครอบครัวของสมร และครอบครัวของวินัย
- 2) จากเรื่องนี้สรุปว่าครอบครัวมีความสุข สมาชิกในครอบครัวทุกคนจะต้อง

ปฏิบัติตนอย่างไร

- 3) นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรให้ครอบครัวมีความสุข

4.3.4 ครูให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน

4.3.5 ครูแจกใบงานสายใยครอบครัว และให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นลงในใบงาน สายใยครอบครัว

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของหน้าที่ที่สมาชิกในครอบครัวควรปฏิบัติ และร่วมกันสรุป ข้อคิด และ ประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว ให้นักเรียนศึกษา

4.5 ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทาง สังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

5. การวัดและการประเมินผล

5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

5.2 ตรวจผลจากใบงานสายใยครอบครัว

5.3 สังเกตจากการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล

5.4 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

5.5 สังเกตจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

7.2 ใบงานครอบครัวของวินัย

7.3 ใบงานสายใยครอบครัว

7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

7.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว โดยใช้กิจกรรมสายใยครอบครัว ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
2. ให้นักเรียนสนทนากับครู เรื่อง แนวทางในการปฏิบัติตนของสมาชิกในครอบครัวที่จะทำให้ครอบครัวมีความสุขได้
3. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ
4. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลองในใบงานครอบครัวของวินัย
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายแบบกลุ่มย่อย ในหัวข้อต่อไปนี้
  - 1) นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อครอบครัวของสมร และครอบครัวของวินัย
  - 2) จากเรื่องนี้สรุปว่าครอบครัวมีความสุข สมาชิกในครอบครัวทุกคนจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร
  - 3) นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรให้ครอบครัวมีความสุข
6. ให้ตัวแทนของกลุ่มนำเสนอหน้าชั้นเรียน
7. ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นลงในใบงานสายใยครอบครัว
8. นักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ให้นักเรียนเห็นถึงความสำคัญของหน้าที่ที่สมาชิกในครอบครัวควรปฏิบัติ และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้
9. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรมการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
10. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
11. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบงานครอบครัวของวินัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลอง เรื่อง ครอบครัวของวินัย เมื่อนักเรียนอ่านจบแล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และนำเสนอหน้าชั้นเรียน ในหัวข้อต่อไปนี้

1. นักเรียนมีความรู้สึกอย่างไรต่อครอบครัวของสมร และครอบครัวของวินัย
2. จากเรื่องนี้สรุปว่าครอบครัวมีความสุข สมาชิกในครอบครัวทุกคนจะต้องปฏิบัติตนอย่างไร
3. นักเรียนจะปฏิบัติตนอย่างไรให้ครอบครัวมีความสุข

สถานการณ์จำลองเรื่อง “ครอบครัวของวินัย”

วินัยมีครอบครัวของตนเอง โดยซื้อบ้านอยู่ในหมู่บ้านที่หรูหราแห่งหนึ่ง ภรรยาของวินัยไม่เป็นแม่บ้านที่ดี ไม่ดูแลลูกๆ และสามี ไม่เคยทำอาหารให้สมาชิกในครอบครัวรับประทาน ทำให้วินัยต้องมีปากเสียงกับภรรยาบ่อยครั้ง ลูกๆ เองก็ทะเลาะกันเป็นประจำ เพราะไม่มีใครคอยสั่งสอนอบรมเลี้ยงดู ทำให้วินัยรู้สึกว่ ครอบครัวของตัวเองไม่มีความสุข

วันหนึ่งวินัยได้รับพนักงานทำความสะอาดเข้ามาที่บริษัทของตน วินัยสัมภาษณ์พนักงานด้วยตนเอง เธอชื่อ สมร มีครอบครัวแล้ว เธอมีสามีทำงานเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยของบริษัทแห่งนี้ มีลูกผู้ชาย 1 คน และลูกผู้หญิง 1 คน นอกจากนี้ในครอบครัวของเธอยังมีหลานๆ ที่พี่ชายของเธอฝากเลี้ยงอีก 1 คน และมีน้องชาย และน้องสะใภ้ที่ยังไม่มีงานทำและอยู่ในครอบครัวเดียวกับเธอ วินัยถามว่าในครอบครัวเธอเธอมีปัญหาอะไรกันบ้างหรือป่าว เพราะเห็นว่ายู่กันหลายคน สมร บอกว่าไม่มี เพราะทุกคนเข้าใจกันดี และรู้จักหน้าที่ของแต่ละคน วินัยจึงรับเธอเข้าทำงาน แต่ด้วยความที่อยากรู้ว่าเธอพูดจริงหรือไม่ วันหนึ่ง วินัยจึงได้ให้สัมภาษณ์กับสมรไป 1 ลูก แล้วบอกว่าสัมภาษณ์เขาให้สมาชิกครอบครัวของสมรทุกคน วินัยจึงแอบตามสมรกลับไปที่บ้านเพื่อดูว่าสมรทำจริงหรือไม่

เมื่อสมรกลับมาถึงบ้าน ลูกๆ ของสมรก็จะมาเปิดประตูให้สมร และลูกๆ ก็ช่วยกันทำงานบ้าน น้องชายและน้องสะใภ้ก็ช่วยกันหุงหาอาหาร ส่วนสามีของสมรก็เพิ่งกลับมาเช่นเดียวกัน ทุกคนยิ้มแย้มแจ่มใสให้กันและกัน และทุกคนก็รู้จักหน้าที่ของตนเอง จึงไม่มีการไปบังคับให้แต่ละคนต้องปฏิบัติตนอย่างไร สมรจึงนำส้มมาให้ทุกคนดู ว่าเจ้านายให้มาแบ่งให้ทุกคนได้กิน สมรจึงเข้าไปในครัวคั้นน้ำส้มแล้วนำไปต้มกับน้ำเชื่อม มาตักแบ่งใส่แก้วให้กับสมาชิกทุกคนในครอบครัวได้ดื่ม แล้วทุกคนก็รับประทานอาหารพร้อมหน้าพร้อมตากัน ถึงแม้กับข้าวในวันนั้นจะมีเพียงอย่างเดียวก็ทำให้ครอบครัวมีความสุขได้ เมื่อวินัยเห็นเช่นนั้นจึงกลับบ้าน และคิดที่จะเริ่มต้นกับชีวิตครอบครัวใหม่ให้เหมือนกับครอบครัวของสมร

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ใบความรู้ประกอบการสอน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว เป็นรากฐานของความผาสุกในครอบครัว และความเป็นปึกแผ่นของประเทศชาติ ชีวิตมนุษย์ในสังคมย่อมตั้งต้นมาจากครอบครัว ถ้าบุคคลในครอบครัวปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบครัวก็就会有ความผาสุก มีความเข้มแข็ง ซึ่งจะส่งผลต่อความเป็นปึกแผ่นในระบบสังคมตามมา

การที่สมาชิกของครอบครัวอยู่ร่วมกัน ในบางครั้งอาจทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกในครอบครัว มีการทะเลาะวิวาทกัน แสดงความไม่พอใจซึ่งกันและกัน ซึ่งบางครั้งอาจถึงขั้นแตกแยกกัน ส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขเกิดปัญหาต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย ถ้าสมาชิกในครอบครัวใช้เหตุผล มีความอดทน รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา มีน้ำใจซึ่งกันและกัน และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว จะส่งผลให้สมาชิกในครอบครัวทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

แนวทางปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สายสุรี จุติกุล (2537 : 13-14) ได้เสนอแนวทางในการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ดังนี้

1. ต้องเอาใจใส่ดูแลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน เช่น การดูแลสุขภาพกาย อาหารการกิน การศึกษา ความสะอาด การใช้จ่ายต่างๆ การเดินทางไปเรียนหรือไปทำงาน ความทุกข์และความสุขที่ต้องร่วมกันรับรู้
2. ต้องรู้จักนิสัยของสมาชิกในครอบครัว ต้องเข้าใจบิดามารดา พี่น้อง และญาติ ควรรู้ว่าเขาเหล่านั้นชอบอะไรไม่ชอบอะไร จุดเด่นจุดด้อยเป็นอย่างไร ทุกคนในครอบครัวต้องปรับความรู้สึกซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
3. ต้องเคารพซึ่งกันและกัน เกรงใจกัน บุตรควรเกรงใจบิดามารดา พี่น้อง และญาติ และสมาชิกทุกคนในครอบครัวก็ควรจะมีใจซึ่งกันและกัน จะทำให้ครอบครัวอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

4. ต้องมีความรับผิดชอบ เช่น การรับผิดชอบในด้านการเรียน การทำงานบ้าน การดูแลน้องและญาติผู้ใหญ่ ซึ่งจะเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวคนอื่นๆ ได้เป็นอย่างดี

5. ต้องมีความไว้วางใจกัน ความไว้วางใจควรมีทั้งทางกายและทางใจ จะช่วยให้ครอบครัวมีความสุข ปราศจากความกลัว ความวิตกกังวล ความเครียด เป็นที่พึ่งของกันและกันได้ ครอบครัวที่ขาดความไว้วางใจกัน จะส่งผลให้การปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวไม่ดีเท่าที่ควร

6. ต้องให้กำลังใจซึ่งกันและกัน หมายถึง การให้พลังแก่สมาชิกในการดำเนินชีวิตครอบครัวไปอย่างมีความสุข อาจให้กำลังใจโดยคำพูดและท่าทางที่ให้การสนับสนุน ชมเชยเมื่อทำสิ่งที่ถูกต้อง แนะนำแนวทางในการหาทางออกเมื่อมีปัญหา ไม่ดูหรือกล่าวโทษว่าเป็นความผิด

7. ต้องให้อภัยกันและกัน สมาชิกในครอบครัวอยู่ด้วยกันหลายคน บางครั้งอาจจะกระทบกระทั่งกันบ้าง ก็ควรที่จะอภัยให้แก่กัน และชี้แนะแนวทางในการกระทำหรือประพฤตินสิ่งที่ถูกต้อง

8. ต้องรู้จักสื่อสารในครอบครัว การสื่อสารควรใช้ปฏิกิริยาระหว่างสมาชิกในครอบครัว อาจมีทั้งภาษาพูด ภาษาท่าทาง ในการดำเนินกันควรใช้ภาษาถ้อยคำที่น่าฟังอย่างมีเหตุผล

9. ต้องใช้เวลาด้วยกันอย่างมีคุณค่าและคุณภาพ สมาชิกในครอบครัวควรหาเวลาอยู่ด้วยกัน ถ้ามื้ออาหารทุกมื้อสุดดีระหว่างกัน ช่วยกันแก้ปัญหาต่างๆ ที่มี มีกิจกรรมร่วมกัน เช่น ไปเที่ยวพักผ่อนในสถานที่ต่างๆ รับประทานอาหารร่วมกัน เป็นต้น

10. ต้องมีการปรับตัวตามภาวะที่เปลี่ยนแปลงของครอบครัว สภาวะของครอบครัว และสภาวะของสมาชิกมิได้อยู่นิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เช่น บุตรที่เกิดใหม่เป็นเด็กทารก ก็จะเติบโตและมีพัฒนาการตามวัยที่เหมาะสม สมาชิกในครอบครัวต้องปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของเด็กทารก ต้องดูแลเอาใจใส่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กทารกในแต่ละด้านอย่างเหมาะสม

11. ต้องรู้ภาระหน้าที่ของครอบครัว และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การอยู่ร่วมกันในครอบครัวต่างคนต่างมีบทบาทหน้าที่ ทั้งบทบาทหน้าที่ต่อตนเอง และบทบาทหน้าที่ต่อสมาชิกในครอบครัว ซึ่งบทบาทและหน้าที่เหล่านี้เกิดจากความคาดหวังของตนเองและความคาดหวังของแต่ละคนในครอบครัว ดังนั้นสมาชิกในครอบครัวจะต้องตกลงกันในเรื่องบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวอย่างเหมาะสม

12. มีความใกล้ชิด การสัมผัสเป็นการแสดงความรักความอบอุ่นตามธรรมชาติของคน แต่การแสดงออกควรกระทำในครอบครัวระหว่างคนใกล้ชิดและแสดงความใกล้ชิดอย่างจริงใจ เช่น การกอดคุณพ่อคุณแม่ การบิบนวดให้คุณตาคุณยาย การปกปิดไม่ให้น้องที่ป่วยรับประทาน เป็นต้น

การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อบิดามารดา

1. เคารพและเชื่อฟังคำสั่งสอนของท่าน
2. ช่วยปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย
3. ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนให้เต็มความสามารถ
4. ใช้เงินและสิ่งของต่างๆ ที่บิดามารดาหามาให้อย่างประหยัด
5. ประพฤติตนให้เหมาะสมแก่วัย
6. ไม่ทำให้อบิดามารดาได้รับความเดือดร้อนและไม่ทำลายชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล

การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อญาติพี่น้อง

1. รักใคร่ปรองดองให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน
2. ไม่ทะเลาะวิวาท อิจฉาริษยา หรือแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน
3. เคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน
4. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและเสียสละซึ่งกันและกัน

บรรณานุกรม

สายสุรี จุติกุล. (2537). บทบาทของครอบครัวต่อการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม. วารสารพัฒนาครอบครัว. หน้า 13-14.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. สิ่งที่ทำให้ครอบครัวอยู่ดีมีสุขคือข้อใด ก. ยอมรับฟังเหตุผลของพ่อและแม่เท่านั้น ข. การรู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา ค. มีการให้อภัย และการแบ่งปันเฉพาะสิ่งของ ง. รู้สึกอย่างไรก็แสดงออกอย่างนั้นเพื่อให้พ่อกับแม่รู้ว่าเรารู้สึกอย่างไร	4. ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ ที่ดีต่อสมาชิกในครอบครัวจะมีลักษณะอย่างไร ก. ไม่ทำลายชื่อเสียงของวงศ์ตระกูล ข. ประพฤติตนให้เหมาะสมกับวัย ค. ช่วยทำงานที่ได้รับมอบหมาย ง. ถูกทุกข้อ
2. ถ้าครอบครัวของนักเรียนไม่มีกฎระเบียบของครอบครัว สมาชิกในครอบครัวจะเป็นอย่างไร ก. เกิดปัญหาและความขัดแย้งต่างๆ ข. สมาชิกจะเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ค. สมาชิกมีความอดทนต่อเหตุการณ์ต่างๆ ง. สมาชิกไม่ถือโทษโกรธกัน	5. ถ้าฐานะทางครอบครัวของนักเรียนขัดสน นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร ก. ทำงานพิเศษเพื่อหารายได้ช่วยครอบครัว ข. ทำงานพิเศษเพื่อหาเงินไปเที่ยวจะได้ไม่ต้องขอพ่อแม่ ค. ทำงานพิเศษเพื่อเก็บเงินซื้อของที่อยากได้ ง. ทำงานพิเศษเพื่อซื้อของขวัญให้เพื่อน
3. หน้าที่ ที่นักเรียนควรปฏิบัติต่อ บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง คือข้อใด ก. วิจัย ซื้อของราคาแพงให้พ่อและแม่ ข. วินัย ช่วยทำงานบ้านในบางวันเท่านั้น ค. วิชิตา ช่วยทำงาน และเคารพเชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อและแม่ ง. วิไล ชอบดูแลน้องต่อหน้าพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่	6. สมศักดิ์ มักคิดว่าตนเองทำสิ่งใดถูกต้องอยู่เสมอ แสดงว่าสมศักดิ์ ขาดแนวทางในการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวในข้อใด ก. ความอดทนอดกลั้น ข. การยอมรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน ค. เอาใจเขามาใส่ใจเรา ง. ทำผิดยอมรับผิด

7. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง ก. เมื่อนักเรียนทำผิดแล้วขอโทษพร้อมกับยอมรับผิด ข. การให้อภัยเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดี ค. คนในครอบครัวมีใช้บุคคลอื่นต้องให้ความสำคัญซึ่งกันและกัน ง. ถูกทุกข้อ	9. ถ้าสมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตนดีต่อกัน ผลที่จะเกิดตามมาแก่สมาชิกในครอบครัว คือข้อใด ก. มีการร่วมมือทำกิจกรรมในบางครั้ง ข. มีความขัดแย้งในเรื่องเหตุผลของแต่ละคน ค. ให้อภัยซึ่งกันและกัน ง. ทะเลาะวิวาทกันนานๆ ครั้ง
8. เมื่อนักเรียนทะเลาะกับน้อง นักเรียนควรทำอย่างไรจึงจะเหมาะสม ก. รู้จักยอมแพ้ในบางครั้งแม้จะเป็นฝ่ายถูก ข. เกิดมาไม่เคยยอมแพ้ใคร ค. ทำตามอารมณ์ของตนเอง ง. เป็นคนเก่งไม่จำเป็นต้องข่มใจ	10. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิบัติตนต่อญาติพี่น้องบ้าง ก. เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละในบางครั้ง ข. ให้เกียรติผู้ที่อาวุโสกว่าเท่านั้น ค. ทำตัวให้เด่นกว่าคนอื่นจะได้เป็นแบบอย่างของญาติพี่น้อง ง. รักใคร่เคารพนับถือซึ่งกันและกัน

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

1. ข	6. ข
2. ก	7. ง
3. ค	8. ก
4. ง	9. ค
5. ก	10. ง

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งพัฒนาให้นักเรียนให้ออกการปฏิบัติตนของนักเรียนในฐานะสมาชิกที่ดีของครอบครัว					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว					
4.	กิจกรรมการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
5.	กิจกรรมการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว					
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้					

**ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4**

**ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 1**

เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

ชื่อเรื่อง   การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

ชื่อกิจกรรม   ชีวิตที่ผิดพลาด

เทคนิค   สถานการณ์จำลอง และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

เวลา   1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

- 1. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม ที่ไม่เป็นปัญหาต่อตนเองและสังคม
- 2. เพื่อให้นักเรียนได้บอกถึงแนวทางในการปรับปรุงตนเอง ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ไม่
เป็นปัญหาต่อสังคม

ส่วนประกอบในชุดการสอน

- 1. คำชี้แจง
- 2. คู่มือครู
- 3. คู่มือนักเรียน
- 4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม โดยใช้กิจกรรมชีวิตที่ผิดพลาด ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลอง และอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม โดยใช้กิจกรรมชีวิตที่ผิดพลาด

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม โดยใช้กิจกรรมชีวิตที่ผิดพลาด ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องความประพฤติที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียน และความประพฤติที่เป็นปัญหาในสังคมไทย

3.2.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในสังคมไทย

3.2.4 ครูแจกใบงานยกพวกตีกัน ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง ให้นักเรียนอ่าน

3.2.5 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย ในประเด็นสำคัญดังนี้

1) พิจารณาและวิเคราะห์พฤติกรรมตามเนื้อหาในใบงานยกพวกตีกัน ว่ามีพฤติกรรมอะไรบ้าง และคิดว่ามีสาเหตุอะไรที่ทำให้วัยรุ่น ต้องทำพฤติกรรมเช่นนั้น

2) บอกถึงโทษของการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

3) แนวทางในการปรับปรุงตนเองให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม

3.2.6 ครูให้ตัวแทนของนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย หน้าชั้นเรียน

3.2.7 ครูแจกใบงานชีวิตที่ผิดพลาด ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของตนเองลงในใบงาน

3.2.8 ครูให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

3.2.9 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

3.2.10 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

3.2.11 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

4. สิ่งที่ต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

4.2 ใบงานยกพวกตีกัน

4.3 ใบงานชีวิตที่ผิดพลาด

4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

4.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม โดยใช้กิจกรรมชีวิตที่ผิดพลาด ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สาระสำคัญ

ความประพฤติที่ไม่เหมาะสมต่อบุคคลอื่น ของนักเรียนนั้นมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย ซึ่งทำให้เกิดปัญหาในสังคมตามมามากมาย หากนักเรียนได้รู้และเข้าใจถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมว่ามีประโยชน์อย่างไร และพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมีโทษอย่างไรแล้ว สามารถที่จะทำให้นักเรียนได้เข้าใจตนเอง เข้าใจสังคม ส่งผลให้ปัญหาทางสังคมต่างๆ ลดน้อยลงไปได้ด้วยดี

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงพฤติกรรมที่เหมาะสม ที่ไม่เป็นปัญหาต่อตนเองและสังคม
2. เพื่อให้นักเรียนได้บอกถึงแนวทางในการปรับปรุงตนเอง ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ไม่เป็นปัญหาต่อสังคม

3. สาระการเรียนรู้

การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของทุกคน เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องอยู่ร่วมกัน การแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับบุคคลในสังคมย่อมเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับไม่ได้ และไม่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง บุคคลทุกคนจึงต้องมีการปรับพฤติกรรมของตนเองให้มีความเหมาะสมกับสภาพการต่างๆ โดยพฤติกรรมนั้นจะต้องเป็นที่ยอมรับของสังคม หากมีการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในสังคมแล้ว จะส่งผลให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นในสังคม เป็นประโยชน์ต่อตนเอง สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนทดสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องความประพฤติที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนและความประพฤติที่เป็นปัญหาในสังคมไทย

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในสังคมไทย เช่น การขโมยของ การค้าขายสิ่งผิดกฎหมาย การค้าประเวณี เป็นต้น

4.3.2 ครูแจกใบงานยกพวกตีกัน ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง ให้นักเรียนอ่าน

4.3.3 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ และช่วยกันวิเคราะห์ ทบทวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจาก ใบงานยกพวกตีกัน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย ในประเด็นสำคัญดังนี้

1) พิจารณาและวิเคราะห์พฤติกรรมตามเนื้อหาในใบงานยกพวกตีกัน ว่ามีพฤติกรรมอะไรบ้าง และคิดว่ามีสาเหตุอะไรที่ทำให้วัยรุ่น ต้องทำพฤติกรรมเช่นนั้น

2) บอกถึงโทษของการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

3) แนวทางในการปรับปรุงตนเองให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม

4.3.4 ครูให้ตัวแทนของนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายแบบกลุ่มย่อยของตนเอง หน้าชั้นเรียน

4.3.5 ครูแจกใบงานชีวิตที่ผิดพลาด ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของตนเองลงในใบงาน

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม ให้นักเรียนศึกษา

4.5 ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

5. การวัดและการประเมินผล

5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

5.2 ตรวจผลจากใบงานชีวิตที่ผิดพลาด

5.3 สังเกตจากการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล

5.4 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

5.5 สังเกตจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

7.2 ใบงานยกพวกตีกัน

7.3 ใบงานชีวิตที่ผิดพลาด

7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

7.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม โดยใช้กิจกรรมชีวิตที่ผิดพลาด ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม
2. ให้นักเรียนสนทนากับครู เรื่อง ความประพฤติที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนและความประพฤติที่เป็นปัญหาในสังคมไทย
3. ให้นักเรียนช่วยกันบอกพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในสังคมไทย
4. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลอง ในใบงานยกพวกตีกัน
5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ และช่วยกันวิเคราะห์ ทบทวนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากใบงานยกพวกตีกัน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย ในประเด็นสำคัญดังนี้
  - 1) พิจารณาและวิเคราะห์พฤติกรรมตามเนื้อหาในใบงานยกพวกตีกัน ว่ามีพฤติกรรมอะไรบ้าง และคิดว่ามีสาเหตุอะไรที่ทำให้วัยรุ่น ต้องทำพฤติกรรมเช่นนั้น
  - 2) บอกถึงโทษของการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
  - 3) แนวทางในการปรับปรุงตนเองให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม
6. ให้ตัวแทนของนักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย หน้าชั้นเรียน
7. ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของตนเองลงในใบงานชีวิตที่ผิดพลาด
8. ให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้
9. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม
10. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม
11. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบงานยกพวกตีกัน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลองต่อไปนี้ แล้วร่วมกันอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และนำเสนอหน้าชั้นเรียน ในหัวข้อต่อไปนี้

1. พิจารณาและวิเคราะห์พฤติกรรม ตามเนื้อหาในใบงานยกพวกตีกัน ว่ามีพฤติกรรมอะไรบ้าง และคิดว่ามีสาเหตุอะไรที่ทำให้วัยรุ่น ต้องทำพฤติกรรมเช่นนั้น
2. บอกถึงโทษของการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
3. แนวทางในการปรับปรุงตนเองให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม

สถานการณ์จำลองเรื่อง“ยกพวกตีกัน ”

ในเมืองชายฝั่งทะเลแถบภาคตะวันออกเมืองหนึ่ง ได้มีการจัดงานเทศกาลดนตรีในฤดูหนาวขึ้น งานนี้เป็นงานที่ยิ่งใหญ่มากมีการนำวงดนตรีที่มีชื่อเสียง และศิลปินของค่ายดาราร่างๆ มาแสดงกันอย่างยิ่งใหญ่ ผู้คนที่ทราบข่าวต่างก็มาร่วมงานดูดนตรีที่พลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันขึ้นบนเวที อย่างมากมาย ทำให้สถานที่คับแคบลงไปถนัดตา บุคคลที่รู้สึกว่าจะมีมากที่สุด ในจำนวนผู้ชมก็คือ พวกวัยรุ่น ซึ่งมีจำนวนมากกว่าบุคคลในวัยอื่นอย่างมากมาย ทุกคนล้วนแล้วแต่แต่งกายด้วยเสื้อซิป ของสถาบันการศึกษาของตนเอง ในการดูการแสดงดนตรีนั้น ต่างก็ยืนกันเป็นพวกๆ ไม่นานนักผู้คนส่วนใหญ่ก็ต้องกรีดร้องด้วยความตกใจ วงดนตรีหยุดการแสดง เพราะมีเสียงปืนดังขึ้นหลายนัด ตำรวจเข้าควบคุมสถานการณ์ไม่ได้ กลุ่มวัยรุ่นกำลังยกพวกไล่ตีกัน ในมือของวัยรุ่นแต่ละคนมีอาวุธครบมือ ทั้งมีดดาบ ปืน ไม้หน้าสาม ฯลฯ ทำให้ผู้คนที่มาดูการแสดงดนตรีถึงกับตกใจ วิ่งหนีกันอลหม่าน บางคนถึงกับล้มลง และก็มีโดนเหยียบจนได้รับบาดเจ็บ ทำให้การแสดงดนตรีต้องเลิกกระทันหัน พวกวัยรุ่นไล่ตีกันออกไปตามถนนในเมือง แล้วก็ไล่ยิงกันอย่างไม่เกรงกลัวที่จะโดนชาวบ้าน โดยมีตำรวจคอยดักรับและติดตามอยู่จำนวนหนึ่ง แล้วเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดก็เกิดขึ้น เมื่อวัยรุ่นได้ไล่ยิงคู่อริโดยยิงปืนกราดไปทั่วบริเวณ กระสุนไปถูกผู้คนบาดเจ็บ และเสียชีวิตเป็นจำนวนมาก หนึ่งในนั้นก็มียิงท้องแก่ที่โดนกระสุนปืนของวัยรุ่นยิงเข้าที่จุดสำคัญพลเมืองดีและตำรวจจึงช่วยกันนำคนเจ็บและหญิงท้องแก่ ซึ่งสามีเสียชีวิตไปแล้ว ส่งโรงพยาบาลแต่หญิงท้องแก่ก็ไม่อาจทนบาดแผลได้ จนทำให้เสียชีวิตทั้งแม่และเด็ก ในเวลาต่อมา

ในที่สุดตำรวจก็จับตัววัยรุ่นที่ยกพวกตีกันได้ แล้วนำตัวมาสอบสวนจากนั้นก็ให้ผู้ปกครองมารับตัววัยรุ่นกลับ แต่มีวัยรุ่นอยู่คนหนึ่ง ซึ่งวัยรุ่นคนนี้เป็นคนถือปืนยิงกราดผู้คน ตำรวจไม่ให้กลับ ต้องดำเนินคดีต่อไป แต่ต้องให้ผู้ปกครองมารับทราบคดี เพราะอายุยังไม่ถึง 20 ปีบริบูรณ์ วัยรุ่นคนนี้ออมาผู้ปกครองมารับเป็นเวลา 1 คืน แล้ว ก็ไม่มีใครมารับทราบคดี ในที่สุดตำรวจก็บอกกับวัยรุ่นคนนั้นว่า คงไม่มีผู้ปกครองมารับทราบคดีแล้ว เพราะหญิงท้องแก่ที่ถูกยิงในขณะที่ยกพวกตีกัน ก็คือแม่ของวัยรุ่นคนนี้อเอง

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบงานชีวิตที่ผิดพลาด

คำชี้แจง ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนลงในใบงานของแต่ละคน

1. ถ้านักเรียนเป็นวัยรุ่นที่ยกพวกตีกัน นักเรียนจะประพฤติตนแบบนี้หรือไม่ เพราะอะไร

---

2. ถ้านักเรียนเป็นตำรวจนักเรียนควรจะทำอย่างไรกับสถานการณ์นี้

---

3. ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์ในสถานการณ์จำลองเรื่องนี้ นักเรียนจะทำเช่นไร

---

4. เหตุการณ์ในสถานการณ์จำลองเรื่องนี้ ให้ข้อคิดอะไรกับนักเรียนบ้าง

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

พฤติกรรมที่เหมาะสม

การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของทุกคน เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม ต้องอยู่ร่วมกัน การแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับบุคคลในสังคมย่อมเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับไม่ได้ และไม่ใช่นโยบายของตนเอง บุคคลทุกคนจึงต้องมีการปรับพฤติกรรมของตนเองให้มีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ต่างๆ โดยพฤติกรรมนั้นจะต้องเป็นที่ยอมรับของสังคม หากมีการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสมกับการดำรงชีวิตในสังคมแล้ว จะส่งผลให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นในสังคม เป็นประโยชน์ต่อตนเอง สามารถที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

การปฏิบัติตนเพื่อให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม

การปฏิบัติตนเพื่อให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต
สงวน สุทธิเลิศอรุณ (2545 : 172) จึงได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม ดังนี้

1. ปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมตามจารีตประเพณีและศีลธรรม เช่น ทำบุญ ให้ทาน ให้อภัย
2. ปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมตามจิตสำนึกและมโนธรรม เช่น ทำผิด กล้ารับผิด
3. ปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมการกระทำประโยชน์ให้มหาชนหรือสังคม เช่น ช่วยเหลือผู้ประสบอุบัติเหตุ
4. ปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมปฏิบัติตามหน้าที่ เช่น ดำรงจจับผู้ละเมิดกฎหมายของบ้านเมือง
5. ปฏิบัติตนให้มีพฤติกรรมที่แสดงถึงเจตนาดี เช่น ผู้ที่เก็บของตกมีค่าได้ ก็นำส่งฝ่ายประชาสัมพันธ์ หรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อประกาศหาเจ้าของต่อไป

การปฏิบัติตนเพื่อให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามหลักพระพุทธศาสนา โดยใช้

สังคหวัตถุ 4

การปฏิบัติตนเพื่อให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามหลักพระพุทธศาสนา โดยใช้สังคหวัตถุ 4 เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สวงน สุทธิเลิศอรุณ (2545 : 206-207) จึงได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมตามหลักพระพุทธศาสนา โดยใช้สังคหวัตถุ 4 ดังนี้

1. พฤติกรรมกรรมกรรการให้ทาน คือ การให้หรือการแบ่งปันสิ่งที่พึงงาม และเป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น เช่น การแบ่งปันอาหารหรือขนมแก่เพื่อน จะทำให้เพื่อนซาบซึ้งในน้ำใจของเรา เป็นต้น พฤติกรรมนี้จะเป็นเสมือนทานน้ำใจที่จะผูกจิตสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนและบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี
2. พฤติกรรมกรรมกรรการมีปียาจา คือ การใช้วาจาที่น่ารัก และมีเสน่ห์แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาแก่ทุกคน เช่น การพูดจาลงท้ายมีหางเสียง ครับ / ค่ะ เป็นต้น จะทำให้เราเป็นคนที่มีเสน่ห์เป็นบุคคลที่ใครๆ ก็อยากคบหาสมาคมด้วย
3. พฤติกรรมกรรมกรรการมีอรรถจริยา คือ การประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่จะก่อให้เกิดประโยชน์เพื่อนมนุษย์และสังคม เช่น ช่วยกันทำความสะอาดโรงเรียน แสดงความมีน้ำใจจูงคนชราข้ามถนน เป็นต้น
4. พฤติกรรมกรรมกรรการมีสมานัตตา คือ การประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่พึงงามเสมอต้นเสมอปลาย เช่น เป็นนักเรียน ก็ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลที่น่ารัก อ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ เมื่อเวลาผ่านไปก็คงรักษาความดีงามเช่นนี้ตลอดไป

บรรณานุกรม

สวงน สุทธิเลิศอรุณ. (2545). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ: อักษราพิพัฒน์.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. ปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมากที่สุด ก. ตัวเราเอง ข. เพื่อน ค. ญาติพี่น้อง ง. บุคคลรอบข้าง	5. วานิช ยกพวกไปตีนักเรียนโรงเรียนอื่น แล้วมาตามนักเรียนให้ไปตีนักเรียนโรงเรียนอื่นด้วยกัน นักเรียนจะตอบวานิชว่าอย่างไร ก. ไปสิ เพื่อศักดิ์ศรีของโรงเรียนเรา ข. ไปสิ เพราะเราเป็นพวกเดียวกันอยู่แล้ว ค. คงไปไม่ได้นะ เพราะเรามีธุระต้องไปทำ ง. คงไม่ไปนะ ใครอยากไปก็ไป
2. ข้อใดกล่าวถึงการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ก. เยาวชนอายุ 17 ปี ดูปุตุบอลลตอนกลางคืน ข. วัยรุ่นยกพวกตีกัน ค. วิรัช อ่านหนังสือการ์ตูนที่โรงเรียน ง. ก้อย โทรศัพท์หาเพื่อนต่างโรงเรียน	6. ข้อใดกล่าวถึงการแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม ก. เลิกเรียนแล้ว ไปเที่ยวกับเพื่อนต่อ ข. เลิกเรียนแล้ว กลับบ้านไปช่วยทำงานบ้าน ค. เลิกเรียนแล้ว ไปซื้อหนังสือการ์ตูนมาอ่าน ง. เลิกเรียนแล้ว ไปส่งเพื่อนกลับบ้าน
3. การที่นักเรียนรู้จัก และเข้าใจถึงการแสดงพฤติกรรมให้เหมาะสม จะส่งผลให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงอย่างไร ก. สามารถพัฒนาบุคลลรอบข้างให้เป็นคนดี ข. ปฏิเสธการกระทำที่ไม่เหมาะสมในบางเรื่อง ค. สามารถปรับตัวร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสม ง. เข้าใจถึงความต้องการของเพื่อน	7. สมพงษ์ โทรศัพท์มาชวนสมศรี ออกไปเที่ยวกลางคืนในเวลา 22.00 น. ถ้านักเรียนเป็นสมศรี นักเรียนจะทำอย่างไร ก. เราไม่ไปนะ มันตึกมากแล้ว ข. จริงๆ ก็ไม่อยากจะไป แต่เกรงใจเพื่อนจึงไป ค. โทรศัพท์ไปชวนสมทรงไปเป็นเพื่อนด้วยนะ ง. ไปก็ได้แต่ต้องกลับสว่างนะ
4. ถ้านักเรียนทำกระเป๋เงินหายไม่มีเงินกลับบ้าน นักเรียนควรทำอย่างไร ก. ปรีกษาอาจารย์แนะแนวและอาจารย์ที่ปรึกษา ข. นำของมีค่าไปจำหน่ายที่โรงรับจำนำ ค. ไถเงินรุ่นน้อง เพราะเพื่อนแนะนำ ง. แอบหยิบเงินจากกระเป๋านักเรียนหญิง	8. นักเรียนเห็นเพื่อนจะไปเที่ยวสถานเริงรมย์ อบอบ นวด นักเรียนควรจะทำอย่างไร ก. ไม่ไป แล้วบอกว่าวันนี้อยู่สว่างไม่ได้เลยไม่ไป ข. ไม่ไป แล้วเตือนเพื่อนเรื่องโรคเอดส์ ค. ไปกับเพื่อน เพื่อหาประสบการณ์ ง. ไปกับเพื่อน เพื่อพิสูจน์ความเป็นชาย

9. เมื่อนักเรียนได้ศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา แล้วมีรุ่นพี่ แนะนำให้นักเรียนเสพยาบ้า เพื่อที่จะได้อ่านหนังสือได้ถึงสว่าง นักเรียนคิดอย่างไร ก. รุ่นพี่หวังดี ข. รุ่นพี่มีประสบการณ์น่าจะเชื่อ ค. การกระทำของรุ่นพี่เป็นพฤติกรรมที่ไม่น่าทำตาม ง. การกระทำของรุ่นพี่เป็นพฤติกรรมที่เหมาะสมแล้ว	10. วชิรินทร์ไปเที่ยวน้ำตกกับเพื่อน มีเพื่อนบางคนขโมยเก็บต้นไม้เพื่อน ซึ่งวชิรินทร์ก็อยากได้เช่นกัน นักเรียนคิดว่าวชิรินทร์ควรทำอย่างไร ก. ขโมยเก็บต้นไม้เพื่อนมาปลูกที่บ้านเหมือนคนอื่น ข. อยากจะเก็บแต่กลัวถูกจับเพราะเขาติดป้ายไว้ ค. ให้เพื่อนขโมยต้นไม้เพื่อนเมื่อตนเองด้วย ง. ชวนเพื่อนไปหาซื้อต้นไม้เพื่อนตามร้านขายต้นไม้

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

1. ก	6. ข
2. ข	7. ก
3. ค	8. ข
4. ก	9. ค
5. ค	10. ง

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งให้นักเรียนบอกแนวทางในการปรับปรุงตนเองให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้สามารถปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม					
4.	กิจกรรมการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น					
5.	กิจกรรมการปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงพฤติกรรมที่เหมาะสมที่ไม่เป็นปัญหาต่อตนเองและสังคม					
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้					

**ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4**

**ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 2**

เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

ชื่อเรื่อง   การมองโลกในแง่ดี

ชื่อกิจกรรม   มองโลกในแง่ดี

เทคนิค   การอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

เวลา   1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

- 1. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมองโลกในแง่ดี
- 2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี

ส่วนประกอบในชุดการสอน

- 1. คำชี้แจง
- 2. คู่มือครู
- 3. คู่มือนักเรียน
- 4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การมองโลกในแง่ดี โดยใช้กิจกรรมมองโลกในแง่ดี ให้นักเรียนยกตัวอย่าง และอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การมองโลกในแง่ดี โดยใช้กิจกรรมมองโลกในแง่ดี

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การมองโลกในแง่ดี โดยใช้กิจกรรมมองโลกในแง่ดี ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องการมองโลกในแง่ดี

3.2.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างบุคคลที่ใกล้ชิดหรือบุคคลในโรงเรียน และการกระทำของบุคคลนั้น ที่สื่อให้เห็นว่าเขาคนนั้นเป็นคนมองโลกในแง่ดี

3.2.4 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ

3.2.5 ครูแจกใบงานมองโลกในแง่ดี ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายแบบกลุ่มย่อย เกี่ยวกับการกระทำของบุคคลที่สื่อให้เห็นว่าเขา มองโลกในแง่ดี ตามหัวข้อในใบงานมองโลกในแง่ดี ดังต่อไปนี้

1) บุคคลที่นักเรียนคิดว่าเป็นคนมองโลกในแง่ดีคือใคร

2) เพราะอะไรนักเรียนถึงเลือกบุคคลในข้อที่ 1

3) บุคคลในข้อที่ 1 มีการกระทำ หรือมีพฤติกรรมอะไรที่บ่งบอกว่าเขาเป็นคนมองโลกในแง่ดี

4) ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในข้อที่ 1 นักเรียนจะปฏิบัติตนเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

5) ประโยชน์ที่ได้จากการมองโลกในแง่ดี

3.2.6 ครูให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการวิเคราะห์และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย หน้าชั้นเรียน

3.2.7 ครูให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นลงในใบงานมองโลกในแง่ดี

3.2.8 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการวิเคราะห์และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง การมองโลกในแง่ดี ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี ร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

3.2.9 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

3.2.10 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

3.2.11 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

4. สิ่งที่ครูต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

4.2 ใบงานมองโลกในแง่ดี

4.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

4.4 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การมองโลกในแง่ดี โดยใช้กิจกรรมการมองโลกในแง่ดี ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สาระสำคัญ

บุคคลทุกคนย่อมมีสิ่งที่ไม่เหมือนกันไม่ว่าจะเป็นความคิด การกระทำ พฤติกรรมที่แสดงออก เชื้อชาติ ศาสนา เป็นต้น ซึ่งเป็นความแตกต่างระหว่างบุคคล สิ่งเหล่านี้ไม่อาจจะทำให้ตัวเราพอใจบุคคลอื่นไปหมดทุกอย่าง ฉะนั้นจึงควรมองแต่บุคคลอื่นในสิ่งที่ดีงาม เพื่อให้เกิดความสบายใจ และสิ่งที่ดีของบุคคลนั้นก็อาจจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติต่อไป จะส่งผลให้เป็นบุคคลที่มีสัมพันธภาพที่ดีงามกับบุคคลอื่น ไม่คอยจ้องจับผิด หรือใส่ร้ายบุคคลอื่น มองสถานการณ์ต่างๆ ตามความเป็นจริง และให้เกิดประโยชน์มากที่สุด จะทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการมองโลกในแง่ดี
2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี

3. สาระการเรียนรู้

บุคคลที่สามารถมองโลกในแง่ดีได้ จะพูดแต่สิ่งที่ดี ชื่นชมต่อบุคคลอื่น หรือต่อสิ่งอื่น หรือต่อสังคม เมื่อมองดูบุคลิภาพของบุคคลนั้นแล้ว จะมีภาพพจน์ของบุคคลนั้น ว่าเป็นผู้ที่มีบุคลิภาพดี ไม่พูดถึงบุคคลในทางที่ไม่ดี ไม่ทำให้บุคคลที่กล่าวถึงเสียหาย ไม่นินทาใคร สามารถมองโลกในแง่ดีได้ เป็นบุคคลที่น่าคบหาสมาคม ผิดกับบุคคลที่มองโลกในแง่ร้ายกับบุคคลอื่น ต่อสิ่งอื่น หรือต่อสังคม เป็นบุคคลพูดแต่สิ่งที่ไม่ดี ไม่มีใครดีเลยในสายตาของตนเอง มองโลกในแง่ร้าย จะเป็นบุคคลที่ไม่น่าคบหาสมาคมด้วย และจะมีความรู้สึกว่า บุคคลประเภทนี้เป็นบุคคลที่ไม่น่าปฏิสัมพันธ์ด้วย ส่งผลให้มีปัญหาด้านสัมพันธภาพกับผู้อื่น ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จึงควรฝึกการมองโลกในแง่ดีเพื่อที่จะได้เป็นการเสริมสร้างการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนทดสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล ว่าคนเราไม่มีสิ่งใดที่เหมือนกัน สิ่งที่บุคคลอื่นกระทำหรือแสดงออกก็อาจจะทำให้ตัวเราไม่พอใจก็เป็นได้ เราจึงควรยอมรับในสิ่งที่ดีของบุคคลนั้น โดยการมองโลกในแง่ดี จะทำให้เรามีสัมพันธภาพที่ดีงามกับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี

4.3 ชั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างบุคคลที่ใกล้ชิดหรือบุคคลในโรงเรียน และการกระทำของบุคคลนั้น ที่สื่อให้เห็นว่าเขาคนนั้นเป็นคนมองโลกในแง่ดี

4.3.2 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกลุ่มกันตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ

4.3.3 ครูแจกใบงานมองโลกในแง่ดี ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายแบบกลุ่มย่อย เกี่ยวกับการกระทำของบุคคลที่สื่อให้เห็นว่าเขามองโลกในแง่ดี แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ตามหัวข้อในใบงานมองโลกในแง่ดี ดังต่อไปนี้

- 1) บุคคลที่นักเรียนคิดว่าเป็นคนมองโลกในแง่ดีคือใคร
- 2) เพราะอะไรนักเรียนถึงเลือกบุคคลในข้อที่ 1
- 3) บุคคลในข้อที่ 1 มีการกระทำ หรือมีพฤติกรรมอะไรที่บ่งบอกว่าเขาเป็นคน

มองโลกในแง่ดี

- 4) ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในข้อที่ 1 นักเรียนจะปฏิบัติตนเช่นนั้นหรือไม่ เพราะ

เหตุใด

- 5) ประโยชน์ที่ได้จากการมองโลกในแง่ดี

4.3.3 ครูให้แต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการวิเคราะห์และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

4.3.4 ครูให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นลงในใบงานมองโลกในแง่ดี

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปผลการวิเคราะห์และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง การมองโลกในแง่ดี ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี ร่วมกันสรุปข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การมองโลกในแง่ดี ให้นักเรียนศึกษา

4.5 ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

5. การวัดและการประเมินผล

- 5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดี
- 5.2 ตรวจผลจากใบงานมองโลกในแง่ดี
- 5.3 สังเกตจากการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล
- 5.4 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย
- 5.5 สังเกตจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

- 6.1 ห้องแนะแนว
- 6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

- 7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การมองโลกในแง่ดี
- 7.2 ใบงานมองโลกในแง่ดี
- 7.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การมองโลกในแง่ดี
- 7.4 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การมองโลกในแง่ดี โดยใช้กิจกรรมมองโลกในแง่ดี ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การมองโลกในแง่ดี
2. ให้นักเรียนสนทนากับครู เรื่อง การมองโลกในแง่ดี
3. ให้นักเรียนช่วยกันยกตัวอย่างบุคคลที่ใกล้ชิดหรือบุคคลในโรงเรียน และการกระทำของบุคคลนั้น ที่สื่อให้เห็นว่าเขาคนนั้นเป็นคนมองโลกในแง่ดี
4. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มกันตามความสมัครใจ กลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ
5. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายแบบกลุ่มย่อย เกี่ยวกับการกระทำของบุคคลที่สื่อให้เห็นว่าเขามองโลกในแง่ดี แล้วส่งตัวแทนออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ตามหัวข้อในใบงานมองโลกในแง่ดี ดังต่อไปนี้
  - 1) บุคคลที่นักเรียนคิดว่าเป็นคนมองโลกในแง่ดีคือใคร
  - 2) เพราะอะไรนักเรียนถึงเลือกบุคคลในข้อที่ 1
  - 3) บุคคลในข้อที่ 1 มีการกระทำ หรือมีพฤติกรรมอะไรที่บ่งบอกว่าเขาเป็นคนมองโลกในแง่ดี
  - 4) ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในข้อที่ 1 นักเรียนจะปฏิบัติตนเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
  - 5) ประโยชน์ที่ได้จากการมองโลกในแง่ดี
6. ให้นักเรียนที่เป็นตัวแทนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการวิเคราะห์และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย หน้าชั้นเรียน
7. ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นลงในใบงานมองโลกในแง่ดี
8. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปผลการวิเคราะห์และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง การมองโลกในแง่ดี ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี ร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้
9. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การมองโลกในแง่ดี
10. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การมองโลกในแง่ดี
11. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ในงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม

เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบงานมองโลกในแง่ดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์และอภิปรายแบบกลุ่มย่อย เกี่ยวกับการกระทำของบุคคลในโรงเรียน
ที่สื่อให้เห็นว่าเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ดี และบันทึกลงในใบงานของแต่ละคน ตามหัวข้อที่กำหนด
ดังนี้

1. บุคคลที่นักเรียนคิดว่าเป็นคนมองโลกในแง่ดีคือใคร

---

2. เพราะอะไรนักเรียนถึงเลือกบุคคลในข้อที่ 1

---

3. บุคคลในข้อที่ 1 มีการกระทำหรือมีพฤติกรรมอะไรที่บ่งบอกว่าเขาเป็นคนมองโลกในแง่ดี

---

4. ถ้านักเรียนเป็นบุคคลในข้อที่ 1 นักเรียนจะปฏิบัติตนเช่นนั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

_____

_____

_____

_____

_____

5. ประโยชน์ที่ได้จากการมองโลกในแง่ดี

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

การมองโลกในแง่ดี

บุคคลที่สามารถมองโลกในแง่ดีได้ จะพูดแต่สิ่งที่ดี ชื่นชมต่อบุคคลอื่น หรือต่อสิ่งอื่น หรือต่อสังคม เมื่อมองดูบุคลิกภาพของบุคคลนั้นแล้ว จะมีภาพพจน์ของบุคคลนั้น ว่าเป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพดี ไม่พูดถึงบุคคลในทางที่ไม่ดี ไม่ทำให้บุคคลที่กล่าวถึงเสียหาย ไม่นินทาใคร สามารถมองโลกในแง่ดีได้ เป็นบุคคลที่น่าคบหาสมาคม ผิดกับบุคคลที่มองโลกในแง่ร้ายกับบุคคลอื่น ต่อสิ่งอื่น หรือต่อสังคม เป็นบุคคลพูดแต่สิ่งที่ไม่ดี ไม่มีใครดีเลยในสายตาของตนเอง มองโลกในแง่ร้ายจะเป็นบุคคลที่ไม่น่าคบหาสมาคมด้วย และจะมีความรู้สึกว่าเป็นบุคคลประเภทนี้เป็นบุคคลที่ไม่น่าปฏิสัมพันธ์ด้วย ส่งผลให้มีปัญหาด้านสัมพันธภาพกับผู้อื่น ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จึงควรฝึกการมองโลกในแง่ดีเพื่อที่จะได้เป็นการเสริมสร้างการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

คนที่มองโลกในแง่ดีจะเป็นคนที่หาความสุขในชีวิตได้ง่าย เพราะคนที่มองโลกในแง่ดีก็จะรู้สึกแต่สิ่งที่ดี คิดแต่สิ่งที่ดี พูดและทำสิ่งที่ดี แม้แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตก็จะมองปัญหาในทางที่เป็นประโยชน์ ให้ประโยชน์เสมอ ตรงกันข้ามกับคนที่มองโลกในแง่ร้าย จะคิดแต่สิ่งร้ายๆ จับผิดคิดร้ายต่อสิ่งต่างๆ หวาดระแวงผู้อื่น กังวลใจต่อสิ่งต่างๆ และเมื่อเกิดปัญหาความผิดหวังในชีวิตก็จะโทษสิ่งนั้นสิ่งนี้ โมหะจนเจียวนหาความสงบสุขไม่ได้

การมองโลกในแง่ดีมีแต่คุณประโยชน์ ซึ่งท่านพุทธทาสภิกขุ (เรียบ ศิริทอง. 2542 : 195) ได้แต่งเป็นบทกลอนเตือนใจไว้ดังนี้

“เรามีส่วนเลวบ้างช่างหัวเขา
เป็นประโยชน์โลกบ้างยังน่าดู
จะหาคนมีดีแต่ส่วนเดียว
เหมือนเทียวหาหนวดเต่าตายเปล่าเอ๋ย

จงเลือกเอาแต่สิ่งดีเขามีอยู่
ส่วนที่ชั่วอย่าไปรู้ของเขาเลย
อย่าไปเที่ยวแสวงหาสหายเอ๋ย
ฝึกให้เคยมองแต่ดีมีคุณจริง”

การปฏิบัติตนในการเป็นผู้มองโลกในแง่ดี

การปฏิบัติตนในการเป็นผู้มองโลกในแง่ดี เป็นประโยชน์ต่อตัวเราและผู้อื่นเป็นอย่างมาก เทพ สวณกิตติพันธ์ (2545 : 41-43) ได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการเป็นผู้มองโลกในแง่ดี ดังนี้

1. การให้อภัยต่อกัน มนุษย์ทุกคนย่อมมีความแตกต่างระหว่างบุคคล ไม่มีใครเหมือนกับใคร เพราะฉะนั้นย่อมไม่มีสิ่งใดที่บุคคลอื่นจะแสดงให้เห็นให้เราพอใจไปเสียทุกอย่าง หากเรามองเอาส่วนที่ดีของสิ่งที่เราไม่พอใจ กลับมาเป็นประโยชน์แก่ตัวเราเอง ก็จะเสริมสร้างให้เราเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ดีได้ เช่น เพื่อนนัดกับเราว่าจะไปทำรายงานด้วยกัน แต่เพื่อนมาไม่ตรงเวลา ถ้าเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ดีก็จะให้อภัยต่อเพื่อน เพราะคิดว่าการที่เพื่อนมาสายจะทำให้เรารู้สึกเสียเพื่อน คราวหน้าก็ต้องนัดเพื่อนคนนี้ล่วงหน้า แต่ถ้าเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ร้าย ก็จะต่อว่าเพื่อน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนด้วย

2. การให้เกียรติซึ่งกันและกัน การมองโลกในแง่ดีต้องมีการให้เกียรติซึ่งกันและกัน หากเราประพฤติตน หรือแสดงการกระทำที่ไม่ให้เกียรติต่อผู้อื่นก็ถือว่าเรามองโลกในแง่ไม่ดี เช่น เราไปรอรับน้องซึ่งเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เพราะจะต้องกลับบ้านด้วยกัน แต่น้องกลับไม่ตรงต่อเวลา ไปเล่นฟุตบอลกับเพื่อนจนทำให้เราต้องรอเป็นเวลานาน ถ้าเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ดี ก็จะไม่ต่อว่าน้องต่อหน้าเพื่อน เพราะจะทำให้เพื่อนนั้นอายได้ ซึ่งเป็นการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ถ้าเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ร้าย ก็จะต่อว่าน้องต่อหน้าเพื่อนทันที ทำให้อาจเกิดการทะเลาะระหว่างพี่น้องได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างพี่และน้องตามมาได้

3. การให้กำลังใจต่อกัน ในบางครั้งบุคคลรอบข้างก็ไม่สามารถที่จะทำอะไรถูกใจเราไปเสียหมดทุกอย่าง การให้กำลังใจต่อกันจึงเป็นสิ่งที่ดี จะสามารถทำให้เราเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ดีได้ เช่น เรามีเพื่อนที่เรียนวิชาคณิตศาสตร์ไม่เก่ง เราก็คอยให้กำลังใจเขา เพราะคิดว่าคนทุกคนมีศักยภาพในตนเอง ทำให้เพื่อนเรามีความพยายามในการอ่านหนังสือ แต่ถ้าเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ร้าย ก็จะคอยพูดจาเปรียบเปรยจนเพื่อนหมดกำลังใจ อาจจะทำให้เกิดผลเสียต่างๆ ตามมาได้

4. การให้คำชมต่อกัน การให้คำชมไม่ใช่เป็นการเยินยอ แต่เป็นการชมด้วยการมองโลกในแง่ดีด้วยความจริงใจ เช่น เมื่อเพื่อนของเรากระทำในสิ่งที่ดีสิ่งที่ถูกต้อง เราก็ชมเชยเพื่อน ถือว่าเราเป็นคนมองโลกในแง่ดี เพราะเรามองแต่สิ่งที่ดีของเพื่อน แต่ถ้าเราเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ร้าย เราอาจจะว่าเพื่อน ทำให้เพื่อนไม่พอใจ อาจจะทำให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาได้

5. ให้สิ่งที่ดีต่อกัน การที่เราจะให้สิ่งที่ดีต่อบุคคลอื่น ไม่จำเป็นจะต้องให้สิ่งของที่มีราคาแพง หรือสิ่งของที่ยาก แต่ควรให้ความจริงใจที่ดีต่อกัน ให้มิตรภาพ ให้ความเคารพนับถือซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่ดีทั้งสิ้น ผู้ที่มองโลกในแง่ดีจะหยิบยื่นสิ่งเหล่านี้ให้ผู้อื่นเสมอ เพราะคิดว่าสิ่งเหล่านี้เหมาะสมกับผู้อื่น แต่ผู้ที่มองโลกในแง่ร้ายอาจจะหยิบยื่นสิ่งที่ตรงข้ามให้กับผู้อื่นก็ได้ เช่น

ความอิจฉาริษยา ความโกรธ ความอาฆาตพยาบาท เป็นต้น ซึ่งจะส่งผลให้เราไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บรรณานุกรม

- เทพ สงวนกิตติพันธ์. (2545). *ทักษะชีวิต : เพื่อความสุขและความสำเร็จของชีวิต*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรียม ศรีทอง. (2542). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟ เอ็ดดูเคชั่น.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. ข้อใดที่แสดงว่านักเรียนเป็นบุคคลที่มองโลกในแง่ดี ก. รู้สึกสงสารเพื่อนที่โดนทำโทษเพราะมาโรงเรียนสาย ข. คิดว่าเพื่อนคงไม่อยากมาสาย แต่เขาอาจมีเหตุจำเป็น ค. เป็นการเหมาะสมแล้วที่คนมาสายถูกลงโทษ ง. รู้สึกเฉยๆ	4. ทีมฟุตบอลของนักเรียนแข่งขันแพ้ทีมฟุตบอลของโรงเรียนอื่น นักเรียนจะอย่างไร ถึงจะแสดงว่าเป็นคนมองโลกในแง่ดี ก. บอกเพื่อนว่าเราจะต้องพยายามมากกว่านี้ ข. บอกเพื่อนว่าคราวหน้าเราต้องชนะได้แน่นอน ค. บอกเพื่อนว่าเราจะฝึกซ้อมให้หนักมากขึ้น ง. บอกเพื่อนว่าทำให้เราได้รับประสบการณ์การแข่งขันกับทีมที่เก่ง
2. ขณะที่บุษกรทำงานอยู่ อมรรัตน์กำลังเดินถือน้ำเข้ามา บังเอิญทำน้ำหกรดบุษกร ถ้านักเรียนเป็นบุษกรนักเรียนจะพูดอย่างไรที่แสดงว่าเป็นคนมองโลกในแง่ดี ก. เลอะเทอะหมดเลย ระวังหน่อยสิ ข. ไม่ต้องมายุ่งกับฉันเวลาฉันทำงาน ค. ไม่เป็นไร น้ำเปียกเดียวก็แห้ง ที่หลังระวังหน่อยนะ ง. ทำไมไปเป็นคนซุ่มซ่ามอย่างนี้	5. เมื่อเพื่อนๆ ให้นักเรียนออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน แต่นักเรียนไม่อยากออกไปเพราะพูดไม่เก่ง นักเรียนควรจะคิดว่าย่าไร ก. เพื่อนเกลียดเราแน่เลย จึงให้เราออกไปรายงาน ข. เพื่อนต้องรวมหัวกันแกล้งเราแน่เลย ค. เพื่อนไว้วางใจเรา เราต้องทำให้ได้ ง. เพื่อนคงขี้เกียจออกไปรายงานหน้าชั้นเรียนแน่ๆ เลย
3. วรรณช่วยเติมพริกป่นลงไปในซามก๋วยเตี๋ยวของอาภา แต่วรรณเติมมากเกินไป จนอาภารับประทานไม่ได้ ถ้านักเรียนเป็นอาภานักเรียนจะคิดอย่างไร ก. เขาอาจจะไม่ได้ตั้งใจเพราะเป็นคนรับประทานรสเผ็ด ข. เขาคงแกล้งเราแน่ๆ ค. คราวหน้าจะเติมพริกป่นให้วรรณเยอะๆ เลย ง. ร้อย่างนี้ไม่มารับประทานด้วยดีกว่า	6. ชิดชม กำลังต่อว่า ขวัญดาว ที่ชอบบนบานตามต้นไม้ ซึ่งเป็นเรื่องมงาย นักเรียนคิดว่าชิดชมทำถูกต้องหรือไม่ ก. ถูกต้อง เพราะ คิดว่าเป็นเรื่องจริง ข. ถูกต้อง เพราะ เพื่อนหลายคนเห็นด้วย ค. ไม่ถูกต้อง เพราะ ขวัญดาวอาจจะทำแล้วสบายใจ ง. ไม่ถูกต้อง เพราะ เป็นเรื่องของขวัญดาว

7. มีข่าวในหนังสือพิมพ์ว่าคนขับรถแท็กซี่นำกระเป๋าสตางค์เงินคืนผู้โดยสาร นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ก. เขาคงอยากเป็นข่าวจะได้มีชื่อเสียง ข. เป็นการกระทำที่ดีมาก ค. ถ้าเป็นเราคงไม่คืน ง. รู้สึกเฉยๆ ใครอยากตักก็ตักไป	9. การกระทำลักษณะใดที่ควรหลีกเลี่ยง ในฐานะที่เราเป็นคนมองโลกในแง่ดี ก. ต่อว่าเพื่อน เมื่อเพื่อนมาสายกว่าเวลานัด ข. ชื่นชมเด็กที่จูงคนชราข้ามถนน ค. ทำงานกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย ง. รับเป็นหัวหน้าเพราะเป็นงานส่วนรวม
8. กิตติเป็นนักเรียนต่างจังหวัดที่มีฐานะปานกลาง บังเอิญบ้านของมารดาคนหนึ่งของโรงเรียนถูกไฟไหม้ นักเรียนช่วยกันเรียไรเงินคนละ 3 บาท ถ้านักเรียนเป็นกิตตินักเรียนจะทำอย่างไร ก. บริจาคเงินช่วย เพราะกลัวเพื่อนว่าเห็นแก่ตัว ข. บริจาคเงินช่วย เพราะถือว่าการโรงคนนั้นกำลังเดือดร้อน ค. บริจาคเงินช่วย เพราะคนอื่นเขาทำกัน ง. บริจาคเงินช่วย เพราะถือว่าการช่วยเหลือที่กำลังมีความทุกข์เป็นสิ่งที่ควรกระทำ	10. บุญสมมีอาชีพตัดไม้มาเผาถ่านเพื่อการค้า เขาจะเลือกตัดแต่กิ่งไม้เล็กๆ และแห้งเท่านั้น การที่บุญสมทำเช่นนี้เพราะเหตุผลในข้อใด ก. การตัดต้นไม้ใหญ่เป็นการกระทำผิดกฎหมาย แล้วถูกตำรวจจับ ข. ทำให้มีกิ่งไม้ให้เขาตัดตลอดเวลา ค. การทำเช่นนั้นจะเป็นตัวอย่างที่ดีต่อชาวบ้าน ง. ตัดกิ่งเล็กก่อน ถ้าหมดก็ตัดต้นไม้ใหญ่ได้

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

1. ข	6. ค
2. ค	7. ข
3. ก	8. ง
4. ง	9. ก
5. ค	10. ข

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ดี					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการมองโลกในแง่ดี					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้ปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการมองโลกในแง่ดี					
4.	กิจกรรมการมองโลกในแง่ดี เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น					
5.	กิจกรรมการมองโลกในแง่ดี มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการมองโลกในแง่ดี					
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
8.	ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้					

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1
ครั้งที่ 3

เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ชื่อเรื่อง   การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ชื่อกิจกรรม   คนดีของสังคม

เทคนิค   สถานการณ์จำลอง   และการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

เวลา   1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยใช้กิจกรรมคนดีของสังคม ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลอง และอภิปรายแบบกลุ่มย่อย

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจ

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยใช้กิจกรรมคนดีของสังคม

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยใช้กิจกรรมคนดีของสังคม ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3.2.3 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกพฤติกรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3.2.4 ครูแจกใบงานคิดถึงวิไล ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง ให้นักเรียนอ่าน แล้ววิเคราะห์และทบทวน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากใบงานคิดถึงวิไล

3.2.5 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ

3.2.6 ครูแจกใบงานคนดีของสังคมให้กับนักเรียน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกัน อภิปรายแบบกลุ่มย่อย และส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ตามหัวข้อในใบงานคนดีของสังคม ดังนี้

1) นักเรียนอาชีวะที่ยกพวกตีกัน ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมหรือไม่ เพราะอะไร

2) ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะอย่างไร จึงจะถือว่าเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3) ให้นักเรียนบอกถึงผลเสียหรือผลกระทบต่างๆ ของการไม่ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4) ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3.2.7 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย หน้าชั้นเรียน

3.2.8 ครูให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของแต่ละคนลงในใบงานคนดีของสังคม

3.2.9 ครูให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

3.2.10 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3.2.11 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3.2.12 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4. สิ่งที่ต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4.2 ใบงานคิดถึงหัวใจ

4.3 ใบงานคนดีของสังคม

4.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยใช้กิจกรรมคนดีของสังคม ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สาระสำคัญ

การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะมนุษย์นั้นเป็นสัตว์สังคม ต้องอยู่ร่วมกัน จึงควรที่จะปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับบุคคลอื่นในสังคม รวมถึงการปฏิบัติตนเพื่อส่วนรวมได้อย่างเหมาะสม เช่น ทิ้งขยะลงถังขยะ ข้ามถนนโดยใช้สะพานลอย การไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น เป็นต้น เมื่อบุคคลสามารถปฏิบัติตนให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมได้ ก็จะส่งผลให้บุคคลนั้นใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างเหมาะสม

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
2. เพื่อให้นักเรียนบอกประโยชน์การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

3. สาระการเรียนรู้

การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคม ซึ่งทุกคนก็สามารถประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้ ย่อมส่งผลถึงการอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นและมีความสุข ทำให้มีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นไปในทางที่ดี ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือองค์กรหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น ซึ่งการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เช่น การประพฤติดีมีวินัยทั้งกาย วาจา ใจ และการประกอบอาชีพ การเป็นผู้มีใจกว้าง ให้เกียรติรับฟังคนอื่นและพร้อมที่จะปรับปรุงตนเอง ปฏิบัติตนตามกฎหมาย เป็นต้น

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนทดสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4.3 ขั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนช่วยกันบอกพฤติกรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4.3.2 ครูแจกใบงานคิดถึงวิไล ซึ่งเป็นสถานการณ์จำลอง ให้นักเรียนอ่าน แล้ววิเคราะห์และทบทวน เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากใบงานคิดถึงวิไล

4.3.3 ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ

4.3.4 ครูแจกใบงานคนดีของสังคมให้กับนักเรียน และให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกัน อภิปรายแบบกลุ่มย่อย และส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอหน้าชั้นเรียน ตามหัวข้อใน ใบงานคนดีของสังคม ดังนี้

- 1) นักเรียนอาชีวะที่ยกพวกตีกัน ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมหรือไม่ เพราะอะไร
- 2) ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะอย่างไร จึงจะถือว่าปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- 3) ให้นักเรียนบอกถึงผลเสียหรือผลกระทบต่างๆ ของการไม่ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- 4) ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4.3.5 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย หน้าชั้นเรียน

4.3.6 ครูให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของแต่ละคนลงในใบงานคนดีของสังคม

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ให้นักเรียนศึกษา

4.5 ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

5. การวัดและการประเมินผล

- 5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- 5.2 ตรวจผลจากใบงานคนดีของสังคม
- 5.3 สังเกตจากการทำงานเป็นกลุ่มและรายบุคคล
- 5.4 สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นในการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย
- 5.5 สังเกตจากการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

7.2 ใบงานคิดถึงวิไล

7.3 ใบงานคนดีของสังคม

7.4 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

7.5 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของ
นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยใช้กิจกรรมคนดีของสังคม ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
2. ให้นักเรียนสนทนากับครู เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
3. ให้นักเรียนช่วยกันบอกพฤติกรรมที่ควรประพฤติปฏิบัติในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
4. ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลองจากใบงานคิดถึงวิไล แล้ววิเคราะห์และทบทวน

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากใบงานคิดถึงวิไล

5. ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มตามความสมัครใจกลุ่มละ 5 คน โดยเลือกหัวหน้ากลุ่ม เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนของกลุ่มที่จะออกมานำเสนอ

6. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายและส่งตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอ ตามหัวข้อในใบงานคนดีของสังคม ดังนี้

- 1) นักเรียนอาชีวะที่ยกพวกตีกัน ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมหรือไม่เพราะอะไร
- 2) ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะอย่างไร จึงจะถือว่าเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

สมาชิกที่ดีของสังคม

3) ให้นักเรียนบอกถึงผลเสียหรือผลกระทบต่างๆ ของการไม่ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

4) ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

7. ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอผลการอภิปรายของกลุ่มตนเอง

8. ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของแต่ละคนลงในใบงานคนดีของสังคม

9. ให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และสรุป เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

10. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

11. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

12. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม

เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบงานคิดถึงวิไล

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านสถานการณ์จำลองต่อไปนี้แล้วร่วมกันวิเคราะห์และอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และนำเสนอหน้าชั้นเรียน ตามหัวข้อในใบงานคนดีของสังคม

สถานการณ์จำลองเรื่อง “คิดถึงวิไล”

วิไล เป็นเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนเก่ง เคยได้รับรางวัลเรียนดีมารยาทงามจากโรงเรียน ทุกเย็น วิไล และ ดารัตน์ จะเดินทางกลับบ้านด้วยกัน โดยรถโดยสารประจำทาง เพราะ วิไล ต้องไปช่วยแม่ขายของ ที่ตลาดแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นทางเดียวกับบ้านของ ดารัตน์

วันหนึ่ง ดารัตน์ กลับบ้านกับ วิไล ตามปกติเหมือนทุกวัน แต่เหตุการณ์ในวันนั้นทำให้ ดารัตน์ ไม่เคยลืมเลือน ขณะที่ ดารัตน์ และ วิไล นั่งรถจะกลับบ้านโดยนั่งอยู่ติดริมกระจกใกล้กับทางลง ก็มีพวกเด็กวัยรุ่นช่างกลอาชีวะ กำลังมีเรื่อง ไล่ตีกันอยู่ริมถนน มีหลายคนที่ยืนหนี รวมทั้งประชาชน และนักเรียนที่อยู่แถวนั้น และก็มีนักเรียนอีกกลุ่มหนึ่งที่มีอาวุธครบมือ ได้แก่ มีดดาบ มีดสั้น ไม้หน้าสาม และปืน และก็มีอาวุธอีกหลายอย่างที่ ดารัตน์ ไม่รู้จัก แต่ก็ได้นั่งภาวนาให้พวกเด็กวัยรุ่นช่างกลอาชีวะที่ตีกันผ่านไปโดยเร็ว

แต่เหตุการณ์ไม่คาดฝันก็เกิดขึ้น เมื่อมีเด็กวัยรุ่นช่างกลอาชีวะคนหนึ่งที่กำลังหนีจากการถูกไล่ตี วิ่งมาขึ้นรถประจำทางที่เธอนั่งอยู่ ซึ่งคนขับไม่ได้ปิดประตู เมื่อคู่อริของวัยรุ่นคนนี้เห็นเข้า จึงปาก่อนหินก้อนใหญ่เข้ามาในรถหลายก้อนด้วยกัน แต่ก่อนหินเหล่านั้นไม่ได้โดนเด็กวัยรุ่นช่างกลอาชีวะ แต่กลับโดนเข้าที่ลูกตา และศีรษะของวิไล เข้าอย่างเต็มแรง เพราะเธอนั่งอยู่ข้างหน้าต่าง ทำให้เธอถึงกับสลบคาที่นั่น ประชาชนต่างกรีดร้องด้วยความตกใจ ดารัตน์ซึ่งนั่งมากับวิไลเมื่อเห็นเลือดของวิไลถึงกับเป็นลม แต่ก็ยังดีที่มีพลเมืองดีโทรแจ้งตำรวจ แล้วรีบนำตัววิไลและดารัตน์ ไปส่งโรงพยาบาล

เมื่อแม่ของวิไล รู้ข่าวถึงกับเป็นลม และก็รีบมาที่โรงพยาบาล หมอบอกแม่ของวิไลว่า วิไล จะตาบอดข้างหนึ่ง สมongที่ถูกระทบกระเทือนอย่างแรง ยังให้คำตอบไม่ได้ว่าจะเป็นอย่างไร แม่ของวิไลถึงกับทำใจไม่ได้ล้มป่วยลงอีกคน

ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจก็ได้จับตัววัยรุ่นช่างกลอาชีวะได้ในเวลาต่อมา แต่ฐานะทางบ้านของวัยรุ่นคนนั้นก็ยากจนมาก ไม่มีเงินมาชดเชยค่ารักษาพยาบาล หน่วยงานต่างๆ ของราชการจึงเข้ามาช่วยเหลือ ตำรวจพาวัยรุ่นคนนั้นมาราบขอโทษ วิไล แต่บัดนี้ วิไล คนนี้คงไม่รู้อะไรอีกต่อไป ถ้าหากเลือกได้ วิไล คงอยากให้เลือกให้วัยรุ่นช่างกลอาชีวะคนที่พาหนีใส่เธอนี้ มีความประพฤติที่ดีทำประโยชน์ให้กับสังคมมากกว่าที่จะมาไล่ตีกัน แล้วทำความเดือดร้อนให้กับคนอื่น

คิดถึง วิไล เพื่อนรัก

ดาร์ตัน

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ในงานประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม

เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบงานคนดีของสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนอภิปรายแบบกลุ่มย่อย และบันทึกความคิดเห็นของตนเองลงใน ใบงาน
ของแต่ละคน ตามหัวข้อที่กำหนดดังนี้

1. นักเรียนอาชีวะที่ยกพวกตีกัน ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมหรือไม่เพราะอะไร

---

2. ถ้านักเรียนอยู่ในเหตุการณ์นั้น นักเรียนจะอย่างไร จึงจะถือว่าปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

_____

_____

_____

_____

3. ให้นักเรียนบอกถึงผลเสียหรือผลกระทบต่างๆ ของการไม่ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

[illegible]

4. ให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

_____

_____

_____

_____

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม

เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบความรู้ประกอบการสอน เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความสำคัญต่อการอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคม ซึ่งทุกคนก็สามารถประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้ ย่อมส่งผลถึงการอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่นและมีความสุข ทำให้มีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นไปในทางที่ดี ไม่ว่าจะเป็นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อน ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์และนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลหรือองค์กรหน่วยงานต่างๆ เป็นต้น ซึ่งการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม เช่น การประพฤติดีมีวินัยทั้งกาย วาจา ใจ และการประกอบอาชีพ การเป็นผู้มีใจกว้าง ให้เกียรติรับฟังคนอื่นและพร้อมที่จะปรับปรุงตนเอง ปฏิบัติตนตามกฎหมาย เป็นต้น

การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมจะทำให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เมฆาวี อุดมธรรมานุภาพ รัตนา ประเสริฐสม และ เรียม ศรีทอง (2544 : 167-168) จึงได้เสนอแนวทางเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ดังนี้

1. การประพฤติดีมีวินัยทั้งกาย วาจา ใจ และการประกอบอาชีพ
2. การศึกษาใฝ่หาความรู้ และศิลปวิทยาจารย์สายวิชาชีพให้มีความรู้ที่สามารถช่วยเหลือสังคมได้
3. การเป็นพลเมืองที่ดี และคบหาเพื่อนหรือมิตรที่ดี ย่อมจะทำให้สังคมมีแต่ความสงบสุข
4. การเป็นผู้มีใจกว้าง ให้เกียรติรับฟังคนอื่นและพร้อมที่จะปรับปรุงตนเองเพื่อให้สังคมมีแต่ความสงบสุข
5. การเอาใจใส่ช่วยเหลือกิจกรรมของสังคมจนสำเร็จได้ด้วยดี
6. มีความเพียรพยายามประกอบอาชีพต่างๆ ในทางที่ดีต่อสังคม
7. มีความรู้จักพอในลาภ ผลงาน และความสำเร็จ โดยไม่ทำให้ผู้อื่นในสังคมเดือดร้อน
8. มีสติมั่นคง กระทำสิ่งต่างๆ อย่างรอบคอบ โดยเฉพาะที่สิ่งต้องกระทำกับบุคคลอื่นในสังคม

9. มีปัญญาเหนืออารมณ์พิจารณารู้เหตุ รู้ผล รู้ดี รู้ชั่ว รู้โทษ
10. พึ่งปฏิบัติต่อบุคคลในสังคมด้วยความเมตตา จริงใจต่อกัน
12. ให้ความช่วยเหลือแบ่งปันกันตามความเหมาะสม
13. ประพฤติปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมจารีตประเพณี กฎหมาย กฎเกณฑ์ต่างๆ ของ

สังคม

บรรณานุกรม

เมธาวิ อุดมธรรมานุภาพ; รัตนา ประเสริฐสม; และ เรียม ศรีทอง. (2544). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. นักเรียนคิดว่าข้อใดคือความหมายของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ก. การกระทำที่ทำให้บุคคลอื่นไม่พึงพอใจ ข. การกระทำที่ทำให้บุคคลอื่นเดือดร้อน ค. การกระทำที่ทำให้สังคมยอมรับ ง. การกระทำที่ทำให้แก่ครอบครัวของเรา	4. ข้อใดคือการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ก. ลองข้อสอบเพื่อนขณะที่อาจารย์เผลอ ข. ลุกให้หญิงท้องแก่นั่งบนรถประจำทาง ค. สวัสดิ์คุณแม่ก่อนมาโรงเรียน ง. ไม่ได้ปิดไฟก่อนออกจากบ้าน
2. ข้อใดกล่าวไม่ถูกต้องที่สุด เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ก. วินยสุบบุหรีในรถประจำทาง ข. วิชัยให้อาหารสุนัขที่หน้าบ้าน ค. วิชานำขนมที่คุณแม่ทำมาให้เพื่อนรับประทานโดยไม่ได้ขออนุญาตคุณแม่ ง. วิรัชชวนเพื่อนอ่านหนังสือการ์ตูนที่โรงเรียน	5. ขณะปราโมชเดินกลับบ้าน เขาเห็นคนชรา กำลังจะข้ามถนน ถ้านักเรียนเป็นปราโมช นักเรียนจะอย่างไร ก. ไปจูงข้ามถนน ข. เดินตามหลังคนชราไปห่างๆ ค. แกล้งเดินเลี้ยวไปทางอื่น ง. ยินดูว่าคนชราจะข้ามถนนได้หรือไม่
3. "สมชาย ไปบอกเพื่อนๆ ให้ไปดีกับโรงเรียนเทคนิคแถวโรงเรียนของเรา" ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของสมชาย นักเรียนจะอย่างไร ก. ไปฟ้องอาจารย์ฝ่ายปกครอง ข. ช่วยสมชายประกาศไปทั่วโรงเรียน ค. นำเรื่องของสมชายไปบอกมารดาของสมชายที่กำลังป่วย ง. ห้ามปรามสมชายและเพื่อนๆ อย่างมีเหตุผล	6. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีประโยชน์อย่างไรต่อตนเอง ก. ทำให้ตัวเราเรียนเก่ง ข. ทำให้เราเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียง ค. ทำให้บุคคลอื่นชื่นชมและยอมรับเรา ง. ทำให้คุณแม่ให้รางวัลเรา

7. เมื่อมีคนปากกอนหินขึ้นมานรตประจำทางที่นักเรียนโดยสารอยู่ นักเรียนรู้สึกอย่างไร ก. ไม่พอใจ เพราะเป็นการแสดงมารยาทต่อคนอื่นไม่เหมาะสม ข. ไม่พอใจ เพราะกอนหินเกะกะทางเดิน ค. ไม่พอใจ เพราะทำให้คนบนรถประจำทางวุ่นวาย ง. ไม่พอใจ เพราะเกิดเสียงดังจากการกรีดร้อง	9. นักเรียนเห็นเพื่อนโยนกระดาสทิ้งไว้ที่มุมอาคารเรียน นักเรียนควรทำอย่างไร ก. ไปฟ้องอาจารย์ คราวต่อไปจะได้ทิ้งขยะลงถังขยะ ข. เตือนให้ทิ้งลงถังขยะ เพราะความสะอาดนำมาซึ่งสุขภาพอนามัยที่ดีของบุคคลในโรงเรียน ค. ต่อว่าเพื่อนอย่างรุนแรง ง. ทำเป็นไม่รู้ไม่ชี้
8. พฤติกรรมที่ไม่เป็นการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในข้อใดที่นักเรียนควรหลีกเลี่ยง ก. สุกต ร้อยมาลัยขายริมทางเดิน ข. สูด ร้องเพลงคาราโอเกะในห้องนอนเพื่อน ค. สุวิทย์ ออกไปห้องสมุดประชาชนในเวลากลางวัน ง. สุวัฒน์ ยกพวกตีกับนักเรียนโรงเรียนอื่น	10. การที่นักเรียนรู้จักแยกแยะพฤติกรรมใดที่เหมาะสม พฤติกรรมใดที่ไม่เหมาะสม ในการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม จะช่วยให้ นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างไร ก. ช่วยให้กระทำตนได้เหมาะสมตามวัย ข. ช่วยให้ปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยของสังคม ค. ช่วยให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นในสังคม ง. ถูกทุกข้อ

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

1. ค	6. ค
2. ก	7. ก
3. ง	8. ง
4. ข	9. ข
5. ก	10. ง

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งให้นักเรียนบอกประโยชน์ของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม					
4.	กิจกรรมการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น					
5.	กิจกรรมการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมมุ่งปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม					
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้					

ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2
ครั้งที่ 1

เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

ชื่อเรื่อง   การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

ชื่อกิจกรรม   ของฝากจากเพื่อน

เทคนิค   กลุ่มสัมพันธ์

เวลา   1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจและยอมรับสิ่งที่ดีของตนเอง และสิ่งที่ควรปรับปรุงตนเองจากมุมมองของเพื่อนในห้องเรียน ที่เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงแนวทางในการปฏิบัติตน ในการปรับปรุงตัวเพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

ส่วนประกอบในชุดการสอน

1. คำชี้แจง
2. คู่มือครู
3. คู่มือนักเรียน
4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม โดยใช้กิจกรรมของฝากจากเพื่อน และให้นักเรียนร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยจัดเก้าอี้หนึ่งเป็นวงกลมทั้งห้อง

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม โดยใช้กิจกรรมของฝากจากเพื่อน

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม โดยใช้กิจกรรมของฝากจากเพื่อน ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม แนวทางวิธีการในการปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

3.2.3 ครูให้นักเรียนจัดเก้าอี้หนึ่งเป็นวงกลมทั้งห้องแล้วครูก็แจกซองจดหมายซึ่งภายในซองจดหมายแต่ละซองจะบรรจุกระดาษขนาด 3 นิ้ว x 5 นิ้ว ไว้เท่ากับจำนวนนักเรียนทั้งห้อง ให้กับนักเรียนทุกคน

3.2.4 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และแนวทางในการปรับปรุงตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

3.2.5 ครูอธิบายการดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนฟัง

3.2.6 ครูให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้

3.2.7 ครูให้นักเรียนนำเก้าอี้มาวางไว้กลางวงกลมที่นักเรียนนั่งล้อมรอบ 1 ตัว

3.2.8 ครูให้นักเรียนบอกความในใจ เกี่ยวกับการที่เราอยู่ร่วมกับเพื่อนในโรงเรียนนี้มาหลายปี กับเพื่อนทั้งห้อง โดยไม่ต้องเอ่ยชื่อเพื่อน แล้วสมมติให้เก้าอี้นั้นมีเพื่อนของเรานั่งอยู่ โดยให้นักเรียนบอกทุกคน แล้ววนไปทางขวามือจนครบทุกคน

3.2.9 ครูให้นักเรียนอ่านสิ่งที่เพื่อนได้เขียนให้กับนักเรียน แล้วให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้

3.2.10 ครูและนักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน

เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

3.2.11 ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

3.2.12 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

3.2.13 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

3.2.14 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

4. สิ่งที่ต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

4.2 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

4.3 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

4.4 ขอบจดหมาย จำนวนเท่ากับนักเรียนทั้งห้อง

4.5 กระดาษขนาด 3 นิ้ว x 5 นิ้ว จำนวนเท่ากับนักเรียนทั้งห้อง ใส่ไว้ในขอบจดหมายแต่ละซอง

4.6 แก้วน้ำ 1 ตัว

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม โดยใช้กิจกรรมของฝักจากเพื่อน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สาระสำคัญ

การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการดำเนินชีวิตของทุกคน การที่เราจะใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขนั้น จำเป็นจะต้องมีการปรับปรุงพฤติกรรมต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม ให้มีพฤติกรรมที่ดี เพื่อที่จะสามารถแสดงพฤติกรรมตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองอย่างเหมาะสม เพื่อให้สามารถดำรงความสัมพันธ์และดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้เข้าใจและยอมรับสิ่งที่ดีของตนเอง และสิ่งที่ควรปรับปรุงตนเองจากมุมมองของเพื่อนในห้องเรียน ที่เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบถึงแนวทางในการปฏิบัติตน ในการปรับปรุงตัวเพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

3. สารการเรียนรู้

การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เป็นทักษะการดำรงชีวิตที่สำคัญ การที่บุคคลจะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จะต้องสามารถประพฤติปฏิบัติตนให้มีความเหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น การพูด การฟัง การปฏิบัติตนต่อผู้ชาย/ผู้หญิง การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม เป็นต้น การที่ได้ทราบถึงสิ่งที่ตัวเราควรปรับปรุงตัวเองในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น จึงเป็นสิ่งที่สำคัญ จะทำให้สามารถเข้าใจถึงการกระทำที่เหมาะสม ที่ตัวเราควรจะปฏิบัติเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นตอนสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียนเรื่องการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม แนวทางวิธีการในการปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

4.3 ขั้นตอนกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนจัดเก้าอี้หนึ่งเป็นวงกลมทั้งห้องแล้วครูก็แจกซองจดหมายซึ่งภายในซองจดหมายแต่ละซองจะบรรจุกระดาษขนาด 3 นิ้ว x 5 นิ้ว ไว้เท่ากับจำนวนนักเรียนทั้งห้อง ให้นักเรียนทุกคน

4.3.2 ครูบอกนักเรียนว่าอีกไม่นาน นักเรียนทุกคนก็ต้องเรียนจบจากโรงเรียนของเราไป และทุกคนก็ต้องไปดำเนินชีวิตในสถาบันการศึกษาแห่งใหม่ หรือไปประกอบอาชีพตามความสนใจ วันนี้เราจะมาสำรวจความประพฤติที่ดีของเราและความประพฤติที่ควรปรับปรุงของตัวเองจากเพื่อนๆ ในห้องเรียนของเราที่เรียนมาด้วยกันหลายปี และเพื่อนเราทุกคนก็จะบอกกับตัวเราว่า พฤติกรรมที่ดีของเราที่เป็นที่ชื่นชมของเพื่อนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นมีอะไรบ้าง และพฤติกรรมที่เราควรปรับปรุงเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้มีอะไรบ้าง เพื่อที่จะได้เป็นแนวทางในการที่เราจะสามารถนำไปปรับปรุงตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมต่อไป

4.3.3 ครูอธิบายการดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนฟัง ดังนี้

1) ทุกคนมีซองจดหมายอยู่ในมือ ให้นักเรียนเขียนชื่อตนเองไว้หน้าของจดหมายตัวใหญ่ๆ

2) เมื่อได้ยินสัญญาณ “เปลี่ยนซอง” จากครู ให้นักเรียนส่งซองจดหมายไปทางขวามือ แล้วดูชื่อบนซองจดหมาย จากนั้นหยิบกระดาษแผ่นแรกจากหน้าของจดหมาย ซึ่งเป็นกระดาษ 2 หน้า ด้านแรกให้เขียนเลข 1 ไว้มุมขวามือ ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่ดีของเพื่อนที่เป็นที่ชื่นชมของเราในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น แล้วเขียนพฤติกรรมที่ดีของเพื่อนลงไป เมื่อเขียนเสร็จแล้วให้พลิกอีกด้านหนึ่ง เขียนหมายเลข 2 ไว้มุมขวามือ ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่เพื่อนควรปรับปรุงเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข แล้วเขียนพฤติกรรมที่เพื่อนควรปรับปรุงลงไป เมื่อเขียนเสร็จให้นำไปใส่ต่อจากกระดาษแผ่นสุดท้ายของซองจดหมาย โดยไม่ต้องลงชื่อ แล้วรอสัญญาณ “เปลี่ยนซอง” จากครู ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆ จนครบทุกคน แล้วซองจดหมายก็จะกลับมาอยู่ที่เจ้าของซองจดหมาย

4.3.4 ครูให้นักเรียนอ่านสิ่งที่เพื่อนได้เขียนให้กับนักเรียน แล้วให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้

4.3.5 ครูให้นักเรียนนำเก้าอี้มาวางไว้กลางวงกลมที่นักเรียนนั่งล้อมรอบ 1 ตัว

4.3.6 ครูให้นักเรียนบอกความในใจ เกี่ยวกับการที่เราอยู่ร่วมกับเพื่อนในโรงเรียนนี้มาหลายปี กับเพื่อนทั้งห้อง โดยไม่ต้องเอ่ยชื่อเพื่อน แล้วสมมติให้เก้าอี้นั้นมีเพื่อนของเรานั่งอยู่ โดยให้นักเรียนบอกทุกคน แล้ววนไปทางขวามือจนครบทุกคน

4.3.7 ครูให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้

4.3.8 ครูและนักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันว่าทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีทั้งด้านบวก และด้านลบ การที่นักเรียนจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมในสังคมได้อย่างมีความสุข นักเรียนควรจะแสดงพฤติกรรมตามสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองอย่างเหมาะสม

เพื่อให้สามารถดำรงความสัมพันธ์และดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ นักเรียนควรสร้างความประทับใจ และปรับปรุงตนเองให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น จะทำให้การดำเนินชีวิตของนักเรียนเป็นไปอย่างราบรื่น และมีความสุขตลอดไป

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูให้นักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ให้นักเรียน ศึกษา

4.5 ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

5. การวัดและการประเมินผล

5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

5.2 สังเกตจากการทำงานเป็นรายบุคคล

5.3 สังเกตจากการร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

7.2 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

7.3 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

7.4 ขอบจดหมาย จำนวนเท่ากับนักเรียนทั้งห้อง

7.5 กระดาษขนาด 3 นิ้ว x 5 นิ้ว จำนวนเท่ากับนักเรียนทั้งห้อง ใส่ไว้ในขอบจดหมายแต่ละซอง

7.6 แก้ว 1 ตัว

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม โดยใช้กิจกรรมของฝากจากเพื่อน ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
2. ให้นักเรียนสนทนากับครู เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม แนวทางวิธีการในการปรับปรุงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเองในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น
3. ให้นักเรียนจัดเก้าอี้นั่งเป็นวงกลมทั้งห้อง
4. ให้นักเรียนฟังครูอธิบายกิจกรรมดังนี้
  - 1) ทุกคนมีซองจดหมายอยู่ในมือ ให้ทุกคนเขียนชื่อตนเองไว้หน้าซองจดหมายตัวใหญ่ๆ
  - 2) เมื่อได้ยินสัญญาณ “เปลี่ยนซอง” จากครู ให้นักเรียนส่งซองจดหมายไปทางขวามือ แล้วดูชื่อบนซองจดหมาย จากนั้นหยิบกระดาษแผ่นแรกจากหน้าซองจดหมาย ซึ่งเป็นกระดาษ 2 หน้า ด้านแรกให้เขียนเลข 1 ไว้มุมขวาบน ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่ดีของเพื่อนที่เป็นที่ชื่นชมของเราในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น แล้วเขียนพฤติกรรมที่ดีของเพื่อนลงไป เมื่อเขียนเสร็จแล้ว ให้พลิกอีกด้านหนึ่ง เขียนหมายเลข 2 ไว้มุมขวาบน ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่เพื่อนควรจะปรับปรุงเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข แล้วเขียนพฤติกรรมที่เพื่อนควรจะปรับปรุงลงไป เมื่อเขียนเสร็จให้นำไปใส่ต่อจากกระดาษแผ่นสุดท้ายของซองจดหมาย โดยไม่ต้องลงชื่อ แล้วรอสัญญาณ “เปลี่ยนซอง” จากครู ทำเช่นนี้ไปเรื่อยๆจนครบทุกคน แล้วซองจดหมายก็จะกลับมาอยู่ที่เจ้าของซองจดหมาย
5. ให้นักเรียนอ่านสิ่งที่เพื่อนได้เขียนให้กับนักเรียน แล้วให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้
6. ให้นักเรียนนำเก้าอี้มาวางไว้กลางวงกลมที่นักเรียนนั่งล้อมรอบ 1 ตัว
7. ให้นักเรียนบอกความในใจ เกี่ยวกับการที่เราอยู่ร่วมกับเพื่อนในโรงเรียนนี้มาหลายปี กับเพื่อนทั้งห้อง โดยไม่ต้องเอ่ยชื่อเพื่อน แล้วสมมติให้เก้าอี้นั้นมีเพื่อนของเรานั่งอยู่ โดยให้นักเรียนบอกทุกคน แล้ววนไปทางขวามือจนครบทุกคน
8. ให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้
9. ให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกัน เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
10. ให้นักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และร่วมกันสรุป ข้อคิด และประโยชน์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรมนี้

11. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
12. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
13. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม

เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 2

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบความรู้ประกอบการสอน เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เป็นทักษะการดำรงชีวิตที่สำคัญ การที่บุคคลจะใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จะต้องสามารถประพฤติปฏิบัติตนให้มีความเหมาะสมในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น การพูด การฟัง การปฏิบัติตนต่อผู้ชาย/ผู้หญิง การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม เป็นต้น การที่ได้ทราบถึงสิ่งที่ตัวเราควรปรับปรุงตัวเองในการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น จึงเป็นสิ่งสำคัญ จะทำให้สามารถเข้าใจถึงการกระทำที่เหมาะสม ที่ตัวเราควรจะปฏิบัติเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข

การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น และมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สุชา จันทน์เอม (2543 : 87-88) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมดังนี้

1. พยายามทำตนให้เป็นผู้แจ่มใสร่าเริง จงเป็นคนยิ้มง่าย เพราะยิ้มเป็นการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ถ้าต้องการให้ผู้อื่นชอบพอรักใคร่ จงแสดงท่าทีความรู้สึกที่ร่าเริง สบายใจ

2. จงกระตุ้นให้ผู้อื่นเกิดกำลังใจในโอกาสที่มีภัยอันตรายความยากลำบากหรือความสับสนอลหม่าน มนุษย์ส่วนมากมักรู้สึกไม่ปลอดภัย หากเราได้กระทำการใดที่เขาเหล่านั้นเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อมีกำลังใจที่จะต่อสู้แล้ว ย่อมเป็นประโยชน์กับตัวเขามาก ตัวเราก็คือคนที่ชื่นชอบแก่เขายิ่งขึ้น

3. จงเป็นคนเคารพต่อเหตุผล การเคารพต่อเหตุผลแสดงถึงการเป็นคนมีใจกว้าง และเป็นนักกีฬา ในการโต้แย้งกันบุคคลควรจะต้องระงับอารมณ์ร้ายไว้ การโต้แย้งควรกระทำด้วยเหตุผล มิใช่เพียงเพื่อที่จะขัดคอเขา เพราะเป็นการกระทำที่โง่เขลา และมีผลกระทบต่อการติดต่อหลักการของส่วนรวม ถ้าสามารถจะหลีกเลี่ยงได้ก็ไม่ควรขัดแย้งผู้ใดตรงๆ เพราะเป็นการแสดงความผู้อื่นไม่มีความสำคัญ และถือว่าเป็นการเสียมารยาทอีกด้วย การอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยดีนั้น จะต้องฝึกตน

ให้มันอยู่ในหลัก มีการให้และการรับ และควรจะเป็นผู้ให้เขาก่อนในสิ่งที่สามารถทำได้ ถ้าเราทำตนเป็นผู้มีเมตตากรุณา และเคารพต่อเหตุผล พร้อมทั้งจะให้โอกาสแก่ผู้อื่น เราจะสามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดี

4. จงให้ความช่วยเหลือแก่ผู้อื่น เราควรทำตนเป็นผู้ใส่ใจเอาธุระช่วยเหลือผู้อื่น แต่ต้องไม่แสดงให้เห็นว่า ที่ตนช่วยเป็นเพราะเขาหมดที่พึ่งและต้องการให้เราช่วยเขาอยู่ตลอดเวลา เราควรหาโอกาสในการช่วยเหลือผู้อื่นในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ อยู่เสมอ และแสดงท่าทีความรู้สึกยินดีที่จะช่วยเหลืออย่างจริงใจ การช่วยเหลือในจังหวะอันควร เช่น ช่วยเปิดประตูให้ผู้ถือของสองมือ แม้เรื่องเล็กๆ น้อยๆ ก็ประทับใจผู้อื่นเป็นอย่างมาก และเราก็จะรู้สึกเป็นสุขและภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น

5. จงเปิดโอกาสให้ผู้อื่นที่มีน้ำใจช่วยเหลือตน การเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ช่วยเหลือตนเท่าๆ ที่ตนจะมีโอกาสกระทำต่อผู้อื่นเป็นสิ่งที่ควร มิฉะนั้นจะเป็นการทำลายกำลังใจต่อผู้อื่นได้ มนุษย์ส่วนมากย่อมปรารถนาที่จะให้ตนเป็นคนสำคัญ เป็นที่รักและชอบพอของผู้อื่นโดยการกระทำดี และทำให้ผู้อื่นมีความสุข มนุษย์ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน เราควรกล่าวคำว่า "ขอบคุณ" เมื่อได้รับการช่วยเหลือ และแสดงความรู้สึกชื่นชมยินดีที่ผู้อื่นทำประโยชน์ต่อเรา การที่จะทำให้ผู้อื่นรู้สึกว่าเป็นคนสำคัญนั้นมีมากมาย เช่น การไต่ถามถึงเรื่องราวอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยแสดงว่าเขาเป็นผู้ให้ความรู้เหล่านั้นแก่เรา

6. จงเป็นผู้ยินดียอมรับฟังผู้อื่น การพูดดีเป็นศิลปะของการอยู่ในสังคม แต่การยอมรับฟังผู้อื่นด้วยดีก็เป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งในสังคม และเป็นเครื่องช่วยในการเข้ากับผู้อื่นได้อย่างดีด้วย เราต้องแสดงความสนใจฟัง แสดงความคิดเห็นเพียงเล็กน้อยในเรื่องนั้นๆ อย่างสุภาพ ปล่อยให้ผู้อื่นแถลงความในใจออกมา ถ้าเขาปรารถนาจะทำเช่นนั้น จงแสดงความชื่นชมยินดีต่อผลสำเร็จของผู้อื่น ปล่อยโยนด้วยเสียงอันไพเราะ แสดงความเห็นแก่เห็นใจผู้อื่น

7. จงตรงต่อเวลาและรักษาคำมั่นสัญญา ความซื่อสัตย์ในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เช่น คินสิ่งของ หรือเงินที่คินตามกำหนด ไปร่วมกิจการของหมู่คณะตามที่สัญญาไว้ เราควรสร้างความนิยมโดยทำตนให้ผู้อื่นเชื่อถือได้ เพราะเป็นการเริ่มปลูกฝังความชอบพอและสร้างมิตรภาพ

8. จงหลีกเลี่ยงการชิงดีชิงเด่นอย่างไม่เป็นธรรม ชีวิตย่อมมีการแข่งขันร่วมอยู่ด้วย ผู้ที่ประสงค์จะให้เขาชอบพอยกย่อง จะต้องดำเนินการแข่งขันอย่างสุภาพและยุติธรรมที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ การคอยขัดแย้งหน้าที่และชื่อเสียงกันเป็นหนทางไปสู่ความล้มเหลวในอันปลาย

9. จงอย่าถือตนเหนือผู้อื่น ในสังคมเราควรพยายามปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาค เคารพต่อเขา แต่มิใช่ประจบสอพลอ ผู้ที่ถือตนเหนือกว่าผู้อื่นย่อมไม่ได้รับสิ่งใดตอบแทน นอกจากความขุ่นเคืองและเกลียดชัง ควรรู้จักถ่อมตนจะน่ารักกว่าหยิ่งโส

บรรณานุกรม

สุชา จันทน์เอม. (2543). จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. ข้อใดคือประโยชน์ของการปฏิบัติตนที่ดีในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม ก. ทำให้มีคนช่วยเหลือเมื่อมีเรื่องเดือดร้อน ข. มีเพื่อนสนิทหลายคน ค. เป็นบุคคลที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ง. มีเพื่อนไปเที่ยวหลายคน	4. วันพรุ่งนี้เป็นวันไหว้ครู เพื่อนในห้องช่วยกันจัดพานไหว้ครู แต่วรรณียังไม่ได้ช่วยเพื่อนทำอะไรเลย ถ้านักเรียนเป็นวรรณีนักเรียนจะทำอย่างไร ก. เข้าไปช่วยทำงานเท่าที่จะช่วยได้ ข. ถ้ามีคนเรียกให้ช่วยจึงจะเข้าไป ค. อยู่เฉยๆ เพราะมีเพื่อนๆ ช่วยกันหลายคนแล้ว ง. บอกเพื่อนว่าไม่สบายขอพักผ่อน
2. อูษาให้มนัสยิมสมุดจดงาน แต่มนัสทำสกปรก ถ้านักเรียนเป็นอูษา นักเรียนจะทำอย่างไร ก. ไปฟ้องอาจารย์และบอกเพื่อนๆ ไม่ให้มนัสยิมสมุดอีกต่อไป ข. ให้มนัสทำให้เหมือนเดิม ค. แสดงท่าทางไม่พอใจ แล้วพูดว่า “ทำไมทำอย่างนี้” ง. บอกมนัสว่าไม่เป็นไร	5. วุฒิชัยเสนอให้นาราดหน้ามารับประทานในงานวันปีใหม่ แต่สมศักดิ์ไม่เห็นด้วย นักเรียนคิดว่าสมศักดิ์ควรทำอย่างไร ก. บอกเพื่อนๆ ว่าไม่เห็นด้วยกับความคิดของวุฒิชัย ข. รับฟังข้อเสนอของเพื่อน แล้วเสนอความคิดเห็นของตนเอง ค. ไม่สนใจในคำพูดของวุฒิชัย ง. นินทาว่าร้ายวุฒิชัยเพราะไม่เห็นด้วย
3. นักเรียนและเพื่อนๆ ช่วยกันจัดนิทรรศการวันสัปดาห์ห้องสมุด เพื่อนขอความคิดเห็นจากนักเรียน นักเรียนควรจะบอกเพื่อนอย่างไร ก. ให้ไปถามอาจารย์จะดีกว่า ข. ไปถามคนอื่นดูสิ มีเพื่อนเก่งกว่าเราหลายคน ค. ให้ข้อเสนอแนะว่าน่าจะจัดบอร์ดแนะนำหนังสือใหม่ ง. ไว้ว่างๆ จะบอกแต่ตอนนี้ไม่ว่าง	6. บุษบา ต้องการยืมเงินจากสิณี ทั้งๆ ที่บุษบาเคยยืมเงินจากสิณีแล้ว แต่ยังไม่ได้เงินคืน ถ้านักเรียนเป็นบุษบานักเรียนจะทำอย่างไร ก. ทำเป็นไม่ได้ยิน ข. บอกบุษบาว่า “เราไม่มีเงินให้ยืมนะ” ค. เดินหนีไปที่อื่น ง. ให้นำเงินที่เคยมีมาใช้คืนก่อนแล้วจะให้ยืมเงิน

7. สุรศักดิ์ให้ภานุพงษ์เอาเศษผ้ามาเผื่อตนเองด้วยในชั่วโมงศิลปะคราวหน้า แต่ภานุพงษ์ไม่รู้จะไปหาที่ไหน นักเรียนคิดว่าภานุพงษ์ควรจะทำอย่างไร ก. ไม่พูดอะไร ข. บอกว่าไปหาเองนะ ค. ให้ไปบอกคนอื่นให้หาให้ ง. ไม่แน่ใจว่าจะหาได้หรือไม่ขอไปหาเองดีกว่า	9. โสฬสไปเดินซื้อของที่ตลาด แล้วเห็นกระเป๋าเงินของสุปราณีกำลังจะหล่นจากตะกร้าใส่ของ นักเรียนคิดว่าโสฬสควรทำอย่างไร ก. รีบเดินไปบอกด้วยความหวังดี ข. รีบเดินหนีไป ค. ทำเป็นไม่รู้ เพราะไม่ใช่เรื่องของเรา ง. เดินตามเพื่อที่จะแอบเก็บกระเป๋าเงินไปเป็นของตนเอง
8. สมชายต้องรีบไปรายงานตัวที่มหาวิทยาลัย จึงเดินชนสมศรีอย่างแรง จนสมศรีล้มลง ถ้านักเรียนเป็นสมศรีนักเรียนจะทำอย่างไร ก. ต่อยอย่างรุนแรง ข. ยิ้มและพูดว่าไม่เป็นไร ค. ให้สมชายชดใช้สิ่งที่กระทำนั้น ง. ผลักสมชายล้มลงบ้าง	10. ข้อใดที่แสดงว่านักเรียนรู้จักปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เมื่อต้องไปเจอเพื่อนใหม่ ก. ยิ้ม แล้วเดินเข้าไปโอบกอด ข. ยิ้ม เฉยๆ ค. ยิ้ม ทักทายอย่างเสียงดัง ง. ยิ้ม ทักทายแนะนำตนเองอย่างเหมาะสม

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

1. ค	6. ข
2. ง	7. ง
3. ค	8. ข
4. ก	9. ก
5. ข	10. ง

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งให้นักเรียนได้ทราบถึงแนวทางการปฏิบัติตน ในการปรับปรุงตัวเพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้ปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม					
4.	กิจกรรมการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออก และกล้าแสดงความคิดเห็น					
5.	กิจกรรมการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนได้เข้าใจและยอมรับสิ่งที่ดี และสิ่งที่ควรปรับปรุง จากมุมมองของเพื่อน					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12.	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้					

**ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4**

**ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2
ครั้งที่ 2**

เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

ชื่อเรื่อง   การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

ชื่อกิจกรรม   มหาวิทยาลัยชีวิต

เทคนิค   กลุ่มสัมพันธ์

เวลา   1 ชั่วโมง

จุดประสงค์

- 1. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา
- 2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบแนวทางการปฏิบัติตนในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

ส่วนประกอบในชุดการสอน

- 1. คำชี้แจง
- 2. คู่มือครู
- 3. คู่มือนักเรียน
- 4. สื่อและอุปกรณ์การสอน

คำชี้แจง

1. การเตรียมตัวของครู

1.1 ก่อนสอนครูต้องอ่านและทำความเข้าใจ คำชี้แจงในการใช้ชุดการสอน คู่มือครู และคู่มือนักเรียน

1.2 ครูต้องเตรียมสื่อการเรียนการสอนให้พร้อมและปฏิบัติตามคู่มือครู โดยยึดคู่มือครูเป็นหลักในการดำเนินการสอน

2. การสอนกิจกรรม

2.1 ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้กิจกรรมมหาวิทยาลัยชีวิต และให้นักเรียนร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

2.2 การจัดนักเรียนเข้ากลุ่มโดยจัดเก้าอี้เป็นวงกลมทั้งห้อง

3. บทบาทของครู

3.1 ชี้แจงการเรียนรู้ด้วยชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้กิจกรรมมหาวิทยาลัยชีวิต

3.2 ดำเนินการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้กิจกรรมมหาวิทยาลัยชีวิต ตามลำดับดังนี้

3.2.1 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

3.2.2 ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการเตรียมตัวที่จะไปใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

3.2.3 ครูให้นักเรียนที่ได้เคยพูดคุยสอบถามจากรุ่นพี่ ถึงการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา หรืออ่านจากวารสาร หนังสือ มาเล่าถึงสิ่งที่เขาได้ประสบมา ในเรื่องการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา ให้เพื่อนๆ ในห้องฟัง

3.2.4 ครูเล่าเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

3.2.5 ครูให้นักเรียนจัดเก้าอี้เป็นวงกลมทั้งห้อง

3.2.6 ครูให้นักเรียนหยิบสิ่งของที่ นักเรียนมีอยู่มาคนละ 1 ชิ้น เช่น ดินสอ ปากกา ยางลบ ไม่บรรทัด กิ๊บติดผม ผ้าเช็ดหน้า กระຈก หวี เป็นต้น

3.2.7 ครูให้นักเรียนบอกเพื่อนครั้งละคนว่าตัวเองนำอะไรมาโดยเริ่มจากครูแล้ววนไปทางขวามือของครู

3.2.8 ครูอธิบายการดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนฟัง

3.2.9 ครูให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้

3.2.10 ครูและนักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการทำงาน เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

3.2.11 ครูแจกใบงานมหาวิทยาลัยชีวิต ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคน

3.2.12 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งข้อคิด และประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรม

3.2.13 ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

3.2.14 ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

3.2.15 ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

4. สิ่งที่ครูต้องเตรียม

4.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

4.2 ใบงานมหาวิทยาลัยชีวิต

4.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

4.4 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

คู่มือครู

สำหรับการสอนกิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้กิจกรรมมหาวิทยาลัยชีวิต ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับเวลา 1 ชั่วโมง ครูควรศึกษาเพื่อเตรียมการสอน ดังนี้

1. สาระสำคัญ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่จะเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษา การเตรียมตัวสู่การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นสิ่งที่สำคัญ จะทำให้นักเรียนได้เข้าใจและยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ว่าสิ่งที่นักเรียนจะต้องไปเจอ ไม่ว่าจะเป็นเพื่อนใหม่ อาจารย์คนใหม่ สถานที่เรียนใหม่ ระบบการเรียนใหม่ ไม่เหมือนกับที่เราคิดไว้ แต่เราก็ควรนำสิ่งต่างๆ เหล่านี้มาเป็นประโยชน์ต่อดำเนินชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาของเรา และทำให้เราทราบถึงแนวทางในการปฏิบัติตนในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาได้เป็นอย่างดี

2. จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา
2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบแนวทางการปฏิบัติตนในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

3. สาระการเรียนรู้

การเตรียมตัวเพื่อใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะนักเรียนส่วนใหญ่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา การเรียนในสถาบันอุดมศึกษามีความแตกต่างจากการเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นอย่างมาก นักศึกษาจะต้องจัดการเรื่องการเรียนรู้ เรื่องส่วนตัว เรื่องค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษา การเตรียมตัวที่จะใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเราทุกคนก็ไม่ว่าผู้คนที่สถาบันที่เราจะไปศึกษานั้น มีรูปแบบการใช้ชีวิตอย่างไร แล้วเราต้องไปเจออะไรบ้าง หากเราสามารถนำความสามารถของเราหรือสิ่งที่เรามีอยู่ไปสัมพันธ์กับสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษามีอยู่ได้อย่างเหมาะสม เช่น เราชอบเล่นกีฬา ก็ไปสมัครอยู่ชมรมกีฬาของมหาวิทยาลัย เป็นต้น จะส่งผลให้เราประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษามากที่สุด

4. ขั้นตอนการสอนกิจกรรม

4.1 ขั้นทดสอบก่อนกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนกิจกรรม เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

4.2 ขั้นนำเข้าสู่กิจกรรม

ครูสนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับการเตรียมตัวที่จะไปใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา ว่านักเรียนเคยได้สอบถามจากรุ่นพี่ หรืออ่านจากวารสาร หนังสือมาบ้างหรือไม่ เขาให้ข้อคิดอะไรบ้าง และมีวิธีการเตรียมตัวอย่างไรที่จะต้องไปเจอกับเพื่อนใหม่ เจอกับระบบการเรียนแบบใหม่ ซึ่งไม่เหมือนกับระบบการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ฯลฯ

4.3 ชั้นกิจกรรม

4.3.1 ครูให้นักเรียนที่ได้เคยพูดคุยสอบถามจากฐานพี่ ถึงการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา หรืออ่านจากวารสาร หนังสือ มาเล่าถึงสิ่งที่เขาได้ประสบมา ในเรื่องการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา ให้เพื่อนๆ ในห้องฟัง และครูก็ร่วมเสนอความคิดเห็นด้วย

4.3.2 ครูเล่าเพิ่มเติมว่า การที่เราจะไปใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษานั้น เราต้องยอมรับในสิ่งที่เราต้องไปเจอ บางสิ่งบางอย่างอาจไม่เป็นไปตามที่เราคาดหวังไว้ก็ได้ เราต้องพยายามมองสิ่งนั้นให้เป็นสิ่งที่ดี และพยายามเชื่อมโยงมาใช้กับชีวิตของเราในทางที่ดีด้วย

4.3.3 ครูให้นักเรียนจัดเก้าอี้เป็นวงกลมทั้งห้อง แล้วให้นักเรียนหยิบสิ่งของที่นักเรียนมีอยู่มาคนละ 1 ชิ้น เช่น ดินสอ ปากกา ยางลบ ไม่บรรทัด กิ๊บติดผม ผ้าเช็ดหน้า กระຈก หรือ เป็นต้น

4.3.4 ครูให้นักเรียนบอกเพื่อนครั้งละคนว่าตัวเองน่าจะไรมานโดยเริ่มจากครูแล้ววนไปทางขวามือของครู

4.3.5 ครูอธิบายการดำเนินกิจกรรมให้นักเรียนฟัง ดังนี้ สมมติว่าเราอยู่ในมหาวิทยาลัยชื่อดังแห่งหนึ่ง เรานำสิ่งของมามหาวิทยาลัย ของสิ่งนั้นก็คือ ของที่นักเรียนมีอยู่คนละ 1 อย่าง ครูอยากจะให้พวกเรานำสิ่งของที่มีอยู่นั้นมีประโยชน์อย่างไร สัมพันธ์กับสิ่งของของใครบ้าง และการที่เราได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเราได้รับประโยชน์อย่างไรในการที่เราจะไปใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย เริ่มจากครู ครูหยิบปากกาขึ้นมา ครูบอกว่า ปากกานี้มีประโยชน์มากสำหรับครูเพราะว่าเมื่อครูไปเรียนหนังสือที่มหาวิทยาลัย ครูก็ใช้จดคำสอนที่อาจารย์สอน ใช้จดชื่อเพื่อนใหม่พร้อมทั้งเบอร์โทรศัพท์ด้วย ซึ่งสัมพันธ์กับ กระดาษที่ สมชาย (นามสมมติ) หยิบขึ้นมาเพราะครูก็ได้ใช้กระดาษที่สมชายนำมาใช้เขียนด้วย การที่ครูได้มีโอกาสพูดคุยปฏิสัมพันธ์กับสมชาย ทำให้ครูได้เพื่อนใหม่เข้าใจถึงลักษณะของ บุคลิกภาพของสมชายและครูว่าไม่เหมือนกัน ทำให้ครูได้เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งยังทำให้ครูทราบแนวทางในการปรับตัวเข้ากับสมชายได้อีกด้วย แล้วก็นักเรียนทางขวามือบอกถึงประโยชน์ของสิ่งที่ตนเองมี ว่าสัมพันธ์กับใครไปจนครบทุกคน โดยนักเรียนจะต้องบอกเพื่อนๆ ให้ครบหัวข้อทั้ง 3 หัวข้อ ดังนี้

- 1) ประโยชน์ของสิ่งของที่ตนเองมี
- 2) สิ่งของที่ตนเองมีไปสัมพันธ์กับสิ่งของใครบ้าง (สัมพันธ์ได้มากกว่า 1 คน)
- 3) การที่เราไปปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มิสิ่งของที่เราไปสัมพันธ์ด้วยให้ประโยชน์

อย่างไร

4.3.6 ครูให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้

4.3.7 ครูและนักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการทำกิจกรรม ว่าทุกสิ่งทุกอย่างที่เรานำไปมหาวิทยาลัยในครั้งนี้ ล้วนมีความสำคัญเพราะทุกสิ่งที่เรานำไปใช้ประโยชน์ได้ เปรียบเทียบกับสิ่งของหรือคนที่เราจะไปเจอบางคนอาจจะไม่ถูกใจเรา

แต่เราก็ควรสร้างมิตรภาพ เพราะวันหนึ่งเขาอาจจะเป็นคนที่จะช่วยเหลือเราให้เราใช้ชีวิตและทำสิ่งต่างๆ ในมหาวิทยาลัยได้สำเร็จ

4.3.8 ครูแจกใบงานมหาวิทยาลัยชีวิต ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของแต่ละคน

4.4 ขั้นสรุปกิจกรรม

4.4.1 ครูและนักเรียนร่วมกันและสรุป เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้ง ข้อคิด และประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรม

4.4.2 ครูแจกใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

4.5 ขั้นทดสอบหลังกิจกรรม

ครูให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังกิจกรรม เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

4.6 ขั้นประเมินชุดการสอน

ครูให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

5. การวัดและการประเมินผล

5.1 จากการตอบคำถามเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

5.2 ตรวจผลจากใบงานมหาวิทยาลัยชีวิต

5.3 สังเกตจากการทำงานเป็นรายบุคคล

5.4 สังเกตจากการร่วมกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์

6. แหล่งการเรียนรู้

6.1 ห้องแนะแนว

6.2 ห้องสมุด

7. สื่อการเรียนรู้

7.1 แบบฝึกหัดก่อนและหลังเรียน เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

7.2 ใบงานมหาวิทยาลัยชีวิต

7.3 ใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

7.4 แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

คู่มือนักเรียน

การเรียนรู้กิจกรรมแนะแนว โดยใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา โดยใช้กิจกรรมมหาวิทยาลัยชีวิต ใช้เวลาเรียน 1 คาบ เท่ากับ 1 ชั่วโมง นักเรียนควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดก่อนเรียน เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา
2. ให้นักเรียนสนทนากับครูเกี่ยวกับการเตรียมตัวที่จะไปใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา
3. ให้นักเรียนที่ได้เคยพูดคุยสอบถามจากรุ่นพี่ ถึงการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา หรืออ่านจากวารสาร หนังสือ มาเล่าถึงสิ่งที่เขาได้ประสบมา ในเรื่องการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา ให้เพื่อนๆ ในห้องฟัง

4. ให้นักเรียนจัดเก้าอี้เป็นวงกลมทั้งห้อง แล้วให้นักเรียนหยิบสิ่งของที่ นักเรียนมีอยู่มา คนละ 1 ชิ้น เช่น ดินสอ ปากกา ยางลบ ไม่บรรทัด กิ๊บติดผม ผ้าเช็ดหน้า กระຈก หวี เป็นต้น

5. ให้นักเรียนบอกเพื่อนครั้งละคนว่าตัวเองนำอะไรมาโดยเริ่มจากครูแล้ววนไปทางขวามือของครู

6. ให้นักเรียนฟังครูอธิบายการดำเนินกิจกรรม ดังนี้ สมมติว่าเราอยู่ในมหาวิทยาลัยชื่อดังแห่งหนึ่ง เรานำสิ่งของมามหาวิทยาลัย ของสิ่งนั้นก็คือ ของที่นักเรียนมีอยู่คนละ 1 อย่าง ครูอยากจะให้พวกเราบอกว่าสิ่งของที่มีอยู่นั้นมีประโยชน์อย่างไร สัมพันธ์กับสิ่งของของใครบ้าง และการที่เราได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้นั้นเราได้รับประโยชน์อย่างไรในการที่เราจะไปใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย เริ่มจากครู ครูหยิบปากกาขึ้นมา ครูบอกว่า ปากกานี้มีประโยชน์มากสำหรับครูเพราะว่าเมื่อครูไปเรียนหนังสือที่มหาวิทยาลัย ครูก็ใช้จดคำสอนที่อาจารย์สอน ใช้จดชื่อเพื่อนใหม่พร้อมทั้งเบอร์โทรศัพท์ด้วย ซึ่งสัมพันธ์กับ กระดาษที่ สมชาย (นามสมมติ) หยิบขึ้นมาเพราะครูก็ได้ใช้กระดาษที่สมชายนำมาใช้เขียนด้วย การที่ครูได้มีโอกาสพูดคุยปฏิสัมพันธ์กับสมชาย ทำให้ครูได้เพื่อนใหม่เข้าใจถึงลักษณะของ บุคลิกภาพของสมชายและครูว่าไม่เหมือนกัน ทำให้ครูได้เข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งยังทำให้ครูทราบแนวทางในการปรับตัวเข้ากับสมชายได้อีกด้วย แล้วก็นักเรียนทางขวามือบอกถึงประโยชน์ของสิ่งที่ตนเองมี ว่าสัมพันธ์กับใครไปจนครบทุกคน โดยนักเรียนจะต้องบอกเพื่อนๆ ให้ครบหัวข้อทั้ง 3 หัวข้อ ดังนี้

- 1) ประโยชน์ของสิ่งของที่ตนเองมี
  - 2) สิ่งของที่ตนเองมีไปสัมพันธ์กับสิ่งของใครบ้าง (สัมพันธ์ได้มากกว่า 1 คน)
  - 3) การที่เราไปปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่มีสิ่งของที่เราไปสัมพันธ์ด้วยให้ประโยชน์อย่างไร
7. ให้นักเรียนบอกข้อคิดที่ได้จากกิจกรรมนี้
8. ให้นักเรียนร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ข้อเสนอแนะซึ่งกันและกันจากการทำ

กิจกรรม เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

9. ให้นักเรียนบันทึกความคิดเห็นของนักเรียนแต่ละคนลงในใบงานมหาวิทยาลัยชีวิต
10. ให้นักเรียนร่วมกันสรุปกับครู เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งข้อคิด
และประโยชน์ที่ได้จากการทำกิจกรรม
11. ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้ประกอบกิจกรรม เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา
12. ให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดหลังเรียน เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา
13. ให้นักเรียนทำแบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทาง
สังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

ใบความรู้ประกอบการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

วิชากิจกรรมแนะแนว

ภาคเรียนที่ 1

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

ใบความรู้ประกอบการสอน เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

การเตรียมตัวเพื่อใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะนักเรียนส่วนใหญ่จะศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา การเรียนในสถาบันอุดมศึกษามีความแตกต่างจากการเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นอย่างมาก นักศึกษาจะต้องจัดการเรื่องการเรียน เรื่องส่วนตัว เรื่องค่าใช้จ่ายระหว่างการศึกษา การเตรียมตัวที่จะใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นยิ่ง เพราะเราทุกคนก็ไม่ว่าผู้คนที่สถาบันที่เราจะไปศึกษานั้น มีรูปแบบการใช้ชีวิตอย่างไร แล้วเราต้องไปเจออะไรบ้าง หากเราสามารถนำความสามารถของเราหรือสิ่งที่เรามีอยู่ไปสัมพันธ์กับสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษามีอยู่ได้อย่างเหมาะสม เช่น เราชอบเล่นกีฬา ก็ไปสมัครอยู่ชมรมกีฬามหาวิทยาลัย อาจจะเป็นบันไดให้เราก้าวไปสู่นักกีฬามืออาชีพก็เป็นไปได้ เป็นต้น จะส่งผลให้เราประสบความสำเร็จในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษามากที่สุด

การปฏิบัติตนในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

การปฏิบัติตนในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษาเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นที่นักเรียนจะต้องเรียนรู้ บำรุง สุขพรรณ (2526 : 25-29) จึงได้เสนอแนวทางในการปฏิบัติตนในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา ดังนี้

1. ยอมรับประสบการณ์ใหม่ ๆ นักศึกษาจะต้องเป็นบุคคลที่มีความทันสมัย มีการเตรียมพร้อมที่จะตอบสนองรับเหตุการณ์ใหม่ๆ ทุกโอกาส มีความสนใจที่จะปรับปรุงรากฐานของชีวิต ยอมรับวิธีการใหม่ๆ และสิ่งแปลกใหม่ทั้งหลาย
2. มีความคิดก้าวหน้า คิดไกล มองถึงอนาคตว่าตนเองจะศึกษาอย่างไรให้มีความเจริญก้าวหน้า
3. ยอมรับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม มีความรอบรู้ ความก้าวหน้าของการเปลี่ยนแปลงเข้ากับสังคมสถาบันอุดมศึกษารอบๆ ตัวได้
4. มีการติดตามข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกสถาบันอุดมศึกษา โดยจะแสวงหาความรู้หรือข่าวสารได้จาก หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น

5. มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับปัจจุบันและอนาคตได้ เช่น ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา มีการเตรียมพร้อมเพื่อความมั่นคง และในสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง
  6. เชื่อในความสามารถของตนเองว่า มีความรู้ความสามารถพร้อมที่จะเผชิญอุปสรรคต่างๆ ได้
  7. มีการวางแผนการศึกษา การลงทะเบี่ยนเรียนเป็นอย่างดี เช่น การเรียนเพื่อที่จะจบเป็นบัณฑิต การประกอบอาชีพ การดำเนินชีวิตในสังคม
  8. รับความก้าวหน้าและความเชื่อมั่น เป็นการแสวงหาความก้าวหน้าและเปลี่ยนแปลงโดยไม่หยุดยั้ง
  9. มีการยอมรับในกฎเกณฑ์และระเบียบที่วางไว้ เช่น ข้อบังคับหรือกฎของสถาบันอุดมศึกษา เพื่อที่จะสามารถศึกษาได้ตามเป้าหมาย
-

บรรณานุกรม

- บำรุง สุขพรรณ. (2526). การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย ใน *ปฐมนิเทศนักศึกษาใหม่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. หน้า 25-29. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.

ชื่อ-นามสกุล _____ ชั้น _____ เลขที่ _____

แบบฝึกหัด เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับบนตัวอักษรที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

1. ข้อใดที่นักเรียนควรปฏิบัติเมื่อศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ก. นัดเพื่อนใหม่ไปเที่ยวเพื่อทำความรู้จักกัน ข. จัดตารางการอ่านหนังสือและค้นคว้าที่หอสมุด ค. แต่งกายตามสบายเมื่อไปเรียน ง. พุดคุยเสียงดังในขณะที่อาจารย์กำลังสอน	4. ในขณะที่ทำการทดลองทางวิทยาศาสตร์ ณัฐภูมิ ขอให้เพื่อนส่งสารเคมีให้ แต่เพื่อนมัวแต่คุยกัน ทำให้การทดลองไม่ทันเวลา ถ้านักเรียนเป็นณัฐภูมินักเรียนจะอย่างไร ก. ไม่ต้องทำงานกับเพื่อนคนนี้อีก ข. ต่อว่าเพื่อนที่ไม่สนใจทำการทดลอง ค. บอกกับเพื่อนว่าเราน่าจะทดลองให้เสร็จ ง. ไม่พูดอะไรทั้งสิ้นเรื่องของใครเรื่องของมัน
2. ข้อใดกล่าวถูกต้องที่สุด ก. ส่งเสียงดังขณะอาจารย์กำลังบรรยาย ข. รุ่นพี่พารุ่นน้องผู้ชายไปรับน้องที่อาบอบนวด ค. เรียนมหาวิทยาลัย มาสอบอย่างเดียวกับพอ ง. อ่านหนังสือแต่เนิ่นๆ เพื่อเป็นการเตรียมตัวสอบ	5. วันดีไม่พอใจ ที่สุชาติมาเรียนสายและไม่ช่วยทำรายงาน เมื่อสุชาติมาขอโทษ นักเรียนคิดว่าวันดีควรทำอย่างไร ก. ไม่สนใจในคำแก้ตัวของสุชาติ ข. ให้อภัยสุชาติ แล้วบอกว่าให้ปรับปรุงตัวเอง ค. ต่อว่าสุชาติแล้วก็ให้อภัย ง. ไม่ให้สุชาติทำงานกลุ่มอีกต่อไป
3. ในการทำงานกลุ่ม นักศึกษาดกลงกันว่า ทุกคนต้องเตรียมวัสดุมาจัดบอร์ดด้วยกัน แต่นายดำ ไม่เตรียมวัสดุมา ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนของนายดำ นักเรียนจะอย่างไร ก. แบ่งวัสดุให้นายดำ แล้วบอกว่าคราวหน้าอย่าลืมก็แล้วกัน ข. บอกให้นายดำไปเดินหาวัสดุในมหาวิทยาลัย ค. ถามนายดำว่าทำไมไม่เตรียมวัสดุมา ง. ต่อว่านายดำอย่างรุนแรง	6. สมคิดแต่งกายไม่เรียบร้อย ไปติดต่อที่สำนักทะเบียนของมหาวิทยาลัย นักเรียนคิดว่าทางสำนักทะเบียนจะอย่างไร ก. ไม่ให้ติดต่อและไม่ดำเนินการให้ ข. พุดจากับสมคิดอย่างไพเราะ ค. ดำเนินการให้สมคิดอย่างรวดเร็ว ง. ให้สมคิดกรอกใบคำร้องของมหาวิทยาลัย

7. สมหมายเข้าไปช่วยงานของชมรมดนตรีสากลของมหาวิทยาลัย จนไม่ค่อยได้เข้าเรียน นักเรียนคิดว่า การเรียนของสมหมายจะเป็นอย่างไร ก. สอบผ่านในทุกรายวิชา ข. สอบไม่ผ่านในบางรายวิชา ค. เพื่อนๆ ช่วยกันติวข้อสอบให้ ง. อาจารย์ให้เข้าสอบ	9. ถ้านักเรียนเป็นนักศึกษาในมหาวิทยาลัย แล้วต้องออกไปค่ายพัฒนาชุมชนในต่างจังหวัด สิ่งแรกที่นักเรียนควรทำคืออะไร ก. นัดเพื่อนไปซื้อของที่จำเป็น ข. เตรียมอุปกรณ์ต่างๆ ค. ขออนุญาตผู้ปกครอง ง. ตัดเสื้อผ้าสำหรับไปออกค่าย
8. พรรณชอบใส่เครื่องเพชรมามหาวิทยาลัย และชอบอวดเพื่อนๆ ถ้านักเรียนเป็นเพื่อนสนิทของพรรณจะพูดอย่างไร ก. ทำมาเป็นอวด ถ้าหายจะสมน้ำหน้าให้ ข. สวยดีแต่ต้องระวังเรื่องอันตราย ค. ระวังโดนอาจารย์ว่ากล่าวตักเตือน ง. ระวังโดนขโมยกระตุกสร้อยนะ	10. ข้อใดกล่าวถูกต้องเกี่ยวกับการแต่งกายไปเรียนในสถาบันอุดมศึกษา ก. แต่งกายตามสบาย แต่ให้เหมาะสม ข. ใส่เสื้อขาวกางเกงยีนส์ ค. ใส่เสื้อรัด ใส่กระโปรงสั้นเหนือเข่า ง. แต่งกายถูกต้องตามระเบียบของมหาวิทยาลัย

เฉลยแบบฝึกหัด

เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

1. ข	6. ก
2. ง	7. ข
3. ก	8. ข
4. ค	9. ค
5. ข	10. ง

แบบประเมินชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคม
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างทางขวามือที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของนักเรียน

- ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1.	หลังจากเรียนกิจกรรม นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา					
2.	เนื้อหาในกิจกรรมสอดคล้องกับจุดประสงค์ ที่มุ่งให้นักเรียนได้ทราบแนวทางการปฏิบัติตนในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา					
3.	เนื้อหาในกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการพัฒนานักเรียนให้ปฏิบัติตนได้เหมาะสมในการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา					
4.	กิจกรรมการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแสดงออกและกล้าแสดงความคิดเห็น					
5.	กิจกรรมการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา มุ่งปลูกฝังให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา					
6.	เวลาที่ใช้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้และเนื้อหา					

ข้อที่	การสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
7.	ข้อความในใบงาน ใบความรู้ และแบบฝึกหัดอ่านง่าย คำสั่งชัดเจนและเข้าใจง่าย					
8.	ใบงานที่ให้นักเรียนทำไม่ยากเกินไปและสามารถทำได้ทันเวลา					
9.	สื่อต่างๆ ที่ใช้ในกิจกรรมมีความน่าสนใจ มีความหลากหลาย					
10.	การวัดและประเมินผลเป็นการวัดจากการกระทำของนักเรียนอย่างแท้จริง					
11.	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
12. °	นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้					

ภาคผนวก จ

- [illegible]

- ตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว
- ตาราง 24 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม
- ตาราง 25 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การมองโลกในแง่ดี
- ตาราง 26 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- ตาราง 27 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
- ตาราง 28 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

ตาราง 9 แสดงคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

คนที่	กิจกรรมที่ 1		กิจกรรมที่ 2		กิจกรรมที่ 3		กิจกรรมที่ 4		กิจกรรมที่ 5		กิจกรรมที่ 6	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	7	9	8	10	4	9	7	9	8	10	4	9
2	6	9	9	9	5	8	9	10	7	9	5	8
3	9	10	7	9	6	7	8	10	7	9	6	7
4	6	8	8	10	6	8	8	8	9	10	3	8
5	8	9	8	9	5	8	7	9	8	10	7	8
6	9	10	8	10	7	9	7	9	9	10	7	9
7	5	9	8	8	9	9	8	10	8	10	2	8
8	6	8	7	8	8	10	5	6	6	10	3	7
9	7	9	7	9	7	10	9	10	8	10	7	8
10	6	8	6	9	4	9	7	9	5	8	6	8
11	9	10	8	10	8	10	8	9	8	9	9	9
12	5	9	5	9	3	10	7	7	7	8	4	5
13	7	9	5	6	5	9	9	10	3	8	2	7
14	8	9	8	10	5	10	9	10	7	8	6	9
15	6	9	8	9	6	9	8	9	6	9	7	9
16	7	9	8	10	7	10	7	9	9	10	2	8
17	9	9	9	10	7	9	7	10	8	9	8	8
18	6	8	8	9	8	10	8	9	9	10	9	10
19	7	9	6	8	8	10	6	10	8	9	6	7
20	7	9	9	10	6	10	8	10	7	9	8	9
21	8	9	7	8	8	9	8	9	7	8	8	9
22	8	10	8	10	7	9	7	9	7	10	5	6
23	8	9	8	9	8	9	9	10	8	9	7	8
24	7	9	7	9	6	9	8	10	7	9	5	6
25	8	9	9	10	7	10	8	9	5	9	6	8
26	7	9	7	10	7	8	7	10	8	10	8	8
27	6	9	6	10	6	7	9	10	6	9	7	8
28	8	9	9	10	9	10	5	8	7	10	7	8
29	8	9	8	10	7	10	7	9	8	10	7	9

ตาราง 9 (ต่อ)

คนที่	กิจกรรมที่ 1		กิจกรรมที่ 2		กิจกรรมที่ 3		กิจกรรมที่ 4		กิจกรรมที่ 5		กิจกรรมที่ 6	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
30	7	10	7	9	6	10	6	9	6	9	8	9
31	8	8	8	9	7	9	9	10	8	9	6	8
32	9	10	6	9	6	8	6	8	5	10	4	7
33	7	9	9	10	9	10	9	10	7	9	7	8
34	9	10	6	10	8	10	9	9	8	9	6	7
35	9	10	7	9	7	10	8	10	7	9	7	8
36	8	10	9	10	7	10	9	10	9	9	8	9
37	8	10	5	10	9	10	9	10	9	10	7	9
38	8	9	8	9	9	10	9	10	6	9	5	8
39	8	10	8	8	8	8	8	10	7	9	7	9
40	8	9	8	9	8	9	8	10	9	10	8	9
รวม	297	366	300	370	273	369	310	373	291	371	244	322
$\bar{X}$	7.42	9.15	7.50	9.25	6.82	9.22	7.75	9.32	7.27	9.27	6.10	8.05
S.D.	1.12	0.62	1.15	0.86	1.48	0.89	1.12	0.91	1.33	0.67	1.89	1.01

ตาราง 9 (ต่อ)

คนที่	กิจกรรม ที่ 7		กิจกรรม ที่ 8		กิจกรรม ที่ 9		กิจกรรม ที่ 10		กิจกรรม ที่ 11		กิจกรรม ที่ 12	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	8	9	3	8	5	8	7	9	6	10	6	9
2	5	9	2	9	4	7	9	10	4	10	8	9
3	4	9	3	9	6	7	9	10	7	8	9	10
4	5	6	8	9	6	9	5	10	5	8	4	9
5	8	9	7	8	6	9	9	10	6	8	4	10
6	7	8	9	9	9	9	8	9	7	9	7	8
7	5	9	7	8	8	9	7	8	9	10	9	10
8	7	9	7	8	4	7	8	10	7	8	9	10
9	1	5	6	7	6	8	9	10	6	9	7	8
10	6	8	7	9	6	9	3	8	5	9	2	8
11	3	9	5	8	5	8	7	9	6	8	8	9
12	7	8	6	8	9	10	9	10	7	8	9	10
13	3	8	7	8	9	10	8	9	8	9	8	9
14	5	9	6	9	7	8	4	10	2	9	2	8
15	6	7	7	8	8	9	6	9	5	9	4	10
16	4	9	7	8	9	10	7	8	6	7	9	10
17	7	7	6	9	8	10	8	9	6	7	9	10
18	3	9	6	7	8	9	9	10	7	9	6	9
19	8	9	5	7	6	8	4	8	3	7	7	10
20	4	8	9	10	8	9	8	8	7	9	8	8
21	8	9	8	9	7	9	9	10	6	9	6	9
22	3	9	6	7	9	10	6	9	7	10	8	9
23	7	9	4	7	6	9	7	8	8	10	9	10
24	5	9	8	9	6	7	6	7	6	8	8	10
25	7	9	7	8	9	10	8	9	5	7	9	10
26	7	10	7	8	8	9	7	9	6	7	9	10
27	9	10	7	8	6	7	9	10	9	10	8	9
28	7	8	6	9	8	9	9	10	3	9	5	9

ตาราง 9 (ต่อ)

คนที่	กิจกรรม ที่ 7		กิจกรรม ที่ 8		กิจกรรม ที่ 9		กิจกรรม ที่ 10		กิจกรรม ที่ 11		กิจกรรม ที่ 12	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
29	8	10	8	9	6	8	8	9	4	10	6	9
30	7	9	3	4	5	8	7	9	7	8	8	10
31	7	10	3	7	7	9	6	9	7	8	9	10
32	6	9	7	8	5	7	5	8	3	7	6	9
33	3	8	8	10	6	9	9	10	9	10	7	8
34	8	10	8	9	7	10	8	9	8	9	8	10
35	9	10	8	9	7	10	9	10	9	10	6	9
36	8	9	8	9	9	10	9	10	9	10	8	9
37	7	9	5	9	7	9	7	8	8	9	9	10
38	7	8	6	9	9	10	6	8	7	8	7	8
39	9	9	5	6	5	9	7	10	6	8	7	10
40	8	9	3	7	4	9	5	10	8	9	8	9
รวม	246	347	248	327	273	351	291	366	254	347	286	371
$\bar{X}$	6.15	8.67	6.20	8.17	6.82	8.77	7.27	9.15	6.35	8.67	7.15	9.275
S.D.	2.00	1.04	1.81	1.12	1.56	0.99	1.63	0.86	1.79	1.02	1.90	0.75

ตาราง 9 (ต่อ)

คนที่	กิจกรรมที่ 13		กิจกรรมที่ 14		กิจกรรมที่ 15		กิจกรรมที่ 16		กิจกรรมที่ 17	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
1	8	9	8	9	6	9	4	9	4	9
2	9	10	7	8	5	8	4	9	5	9
3	7	9	9	10	8	9	5	9	9	10
4	8	10	4	9	6	9	7	8	5	9
5	9	10	3	9	4	10	6	8	6	9
6	8	9	5	8	5	10	7	8	4	9
7	7	10	9	9	6	9	7	8	6	10
8	8	9	4	7	5	9	5	8	4	7
9	9	10	8	9	4	10	5	8	3	7
10	4	7	7	9	4	7	3	7	6	8
11	6	10	2	9	5	9	4	7	6	9
12	7	10	9	10	9	10	6	8	9	10
13	9	10	4	8	3	4	2	6	4	9
14	7	8	6	8	8	9	6	7	5	10
15	9	9	9	10	9	9	8	9	9	10
16	7	10	6	9	8	10	6	9	2	8
17	9	10	7	9	3	9	5	9	7	9
18	9	10	9	10	8	9	4	8	8	9
19	9	10	7	8	5	9	4	5	7	9
20	7	9	7	8	4	8	7	9	6	7
21	8	9	8	10	7	8	8	9	9	10
22	7	8	8	8	7	10	6	9	7	9
23	8	10	6	7	9	10	8	9	6	7
24	6	9	4	10	6	8	7	10	4	9
25	9	10	7	8	8	9	8	9	6	8
26	9	10	6	7	4	7	6	9	6	8
27	8	9	9	10	4	10	8	9	5	9
28	8	9	8	9	9	10	8	9	4	8
29	7	9	9	10	9	10	8	9	2	7

ตาราง 9 (ต่อ)

คนที่	กิจกรรมที่ 13		กิจกรรมที่ 14		กิจกรรมที่ 15		กิจกรรมที่ 16		กิจกรรมที่ 17	
	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง	ก่อน	หลัง
30	6	8	6	9	4	10	5	8	7	10
31	5	9	7	9	8	9	8	9	7	8
32	7	10	5	9	4	8	8	9	8	10
33	9	10	2	9	5	8	3	9	5	8
34	8	9	4	9	9	10	6	9	8	10
35	7	9	9	10	7	8	9	9	9	10
36	6	9	8	9	7	8	9	10	6	8
37	7	8	7	9	8	10	7	9	9	10
38	8	10	8	9	8	9	8	10	7	8
39	9	10	9	10	9	10	5	9	8	10
40	8	10	7	10	7	8	9	10	6	8
รวม	306	374	267	357	254	356	249	342	244	352
$\bar{X}$	7.65	9.35	6.67	8.92	6.35	8.90	6.22	8.55	6.10	8.80
S.D.	1.23	0.76	2.04	0.88	1.96	1.19	1.83	1.03	1.93	1.01

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอน และการทดสอบค่า t ในการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4

ชื่อกิจกรรม	$\bar{X}$		t
	ก่อน	หลัง	
1. การวิเคราะห์ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น	7.42	9.15	12.04**
2. การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น	7.50	9.25	9.82**
3. การปฏิบัติตนกับเพื่อน	6.82	9.22	10.36**
4. การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ	7.75	9.32	11.19**
5. การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน	7.27	9.27	10.95**
6. การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน	6.10	8.05	7.78**
7. การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน	6.15	8.67	9.03**
8. ความไวต่อการรับรู้ทางสังคม	6.20	8.17	8.00**
9. การควบคุมทางสังคม	6.82	8.77	11.36**
10. การทำงานร่วมกับผู้อื่น	7.27	9.15	8.36**
11. การแสดงออกทางสังคม	6.35	8.67	8.72**
12. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว	7.15	9.27	7.98**
13. การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม	7.65	9.35	11.12**
14. การมองโลกในแง่ดี	6.67	8.92	7.57**
15. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	6.35	8.90	8.97**
16. การอยู่ร่วมกับผู้อื่น	6.22	8.55	10.09**
17. การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา	6.10	8.80	11.21**
รวมทุกกิจกรรม	115.79	151.48	164.55**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 11 แสดงผลรวมคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนา
ความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4

ระดับชั้น	คนที่	คะแนนก่อน	คะแนนหลัง	D	D ²
		การใช้ชุดการสอน	การใช้ชุดการสอน		
ชั้น ม.4/2	1	48	57	9	81
	2	46	53	7	49
	3	49	54	5	25
	4	47	50	3	9
	5	52	54	2	4
	6	56	57	1	1
	7	45	55	10	100
	8	43	51	8	64
	9	48	54	6	36
	10	43	53	10	100
	11	55	58	3	9
	12	42	51	9	81
	13	35	52	17	289
	14	50	57	7	49
	15	48	53	5	25
	16	46	57	11	121
	17	56	53	-3	-9
	18	52	57	5	25
	19	51	56	5	25
	20	50	56	6	36
	21	55	54	-1	-1
	22	47	55	8	64
	23	56	55	-1	-1
	24	47	54	7	49
	25	51	55	4	16
	26	54	58	4	16
	27	53	57	4	16
	28	53	54	1	1
	29	55	59	4	16

ตาราง 11 (ต่อ)

ระดับชั้น	คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
ชั้น ม.5/4	30	49	58	9	81
	31	54	55	1	1
	32	45	55	10	100
	33	52	55	3	9
	34	58	59	1	1
	35	56	59	3	9
	36	59	58	-1	-1
	37	59	63	4	16
	38	53	55	2	4
	39	55	55	0	0
	40	58	57	-1	-1
	1	27	44	17	289
	2	27	45	18	324
	3	34	44	10	100
	4	28	45	17	289
	5	32	45	13	169
	6	40	44	4	16
	7	40	45	5	25
	8	35	43	8	64
	9	34	42	8	64
	10	23	43	20	400
	11	31	42	11	121
	12	40	46	6	36
	13	40	45	5	25
	14	21	44	23	529
	15	30	45	15	225
	16	38	43	5	25
	17	37	45	8	64
	18	36	44	8	64

ตาราง 11 (ต่อ)

ระดับชั้น	คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
ชั้น ม.6/1	19	25	40	15	225
	20	40	44	4	16
	21	36	46	10	100
	22	36	45	9	81
	23	34	44	10	100
	24	34	41	7	49
	25	38	44	6	36
	26	37	43	6	36
	27	39	44	5	25
	28	31	46	15	225
	29	32	45	13	169
	30	30	39	9	81
	31	32	43	11	121
	32	26	39	13	169
	33	39	47	8	64
	34	39	47	8	64
	35	39	48	9	81
	36	43	48	5	25
	37	36	45	9	81
	38	35	43	8	64
	39	30	43	13	169
	40	28	44	16	256
	1	30	45	15	225
	2	30	44	14	196
	3	38	47	9	81
	4	30	45	15	225
	5	28	46	18	354
	6	29	44	15	225
	7	35	46	11	121

ตาราง 11 (ต่อ)

ระดับชั้น	คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
	8	26	40	14	196
	9	29	44	15	225
	10	24	38	14	196
	11	23	44	21	441
	12	40	48	8	64
	13	22	37	15	225
	14	32	42	10	100
	15	44	47	3	9
	16	23	46	23	529
	17	31	46	15	225
	18	38	46	8	64
	19	32	41	9	81
	20	31	41	10	100
	21	40	46	6	36
	22	35	44	9	81
	26	37	43	6	36
	24	27	46	19	361
	25	38	44	6	36
	26	31	41	10	100
	27	34	47	13	169
	28	37	45	8	64
	29	35	45	10	100
	30	28	45	17	289
	31	35	44	9	81
	32	32	46	14	196
	33	24	44	20	400
	34	35	47	12	144
	35	41	46	5	25
	36	36	44	8	64

ตาราง 11 (ต่อ)

ระดับชั้น	คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
	37	38	46	8	64
	38	39	46	7	49
	39	40	49	9	81
	40	37	49	12	144
รวม	120	4697	5764	ΣD 1067	ΣD^2 12983
$\bar{X}$		39.14	48.03		
S.D.		9.86	5.79		

ตาราง 12 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อ
พัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การวิเคราะห์ลักษณะ
ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและผู้อื่น

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	7	9	2	4
2	6	9	3	9
3	9	10	1	1
4	6	8	2	4
5	8	9	1	1
6	9	10	1	1
7	5	9	4	16
8	6	8	2	4
9	7	9	2	4
10	6	8	2	4
11	9	10	1	1
12	5	9	4	16
13	7	9	2	4
14	8	9	1	1
15	6	9	3	9
16	7	9	2	4
17	9	9	0	0
18	6	8	2	4
19	7	9	2	4
20	7	9	2	4
21	8	9	1	1
22	8	10	2	4
23	8	9	1	1
24	7	9	2	4
25	8	9	1	1
26	7	9	2	4
27	6	9	3	9
28	8	9	1	1

ตาราง 12 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	8	9	1	1
30	7	10	3	9
31	8	8	0	0
32	9	10	1	1
33	7	9	2	4
34	9	10	1	1
35	9	10	1	1
36	8	10	2	4
37	8	10	2	4
38	8	9	1	1
39	8	10	2	4
40	8	9	1	1
รวม	297	366	ΣD 69	ΣD^2 151
$\bar{X}$	7.42	9.15		
S.D.	1.12	0.62		

ตาราง 13 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจและยอมรับในความสามารถของผู้อื่น

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	8	10	2	4
2	9	9	0	0
3	7	9	2	4
4	8	10	2	4
5	8	9	1	1
6	8	10	2	4
7	8	8	0	0
8	7	8	1	1
9	7	9	2	4
10	6	9	3	9
11	8	10	2	4
12	5	9	4	16
13	5	6	1	1
14	8	10	2	4
15	8	9	1	1
16	8	10	2	4
17	9	10	1	1
18	8	9	1	1
19	6	8	2	4
20	9	10	1	1
21	7	8	1	1
22	8	10	2	4
23	8	9	1	1
24	7	9	2	4
25	9	10	1	1
26	7	10	3	9
27	6	10	4	16
28	9	10	1	1

ตาราง 13 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	8	10	2	4
30	7	9	2	4
31	8	9	1	1
32	6	9	3	9
33	9	10	1	1
34	6	10	4	16
35	7	9	2	4
36	9	10	1	1
37	5	10	5	25
38	8	9	1	1
39	8	8	0	0
40	8	9	1	1
รวม	300	370	ΣD 70	ΣD^2 172
$\bar{X}$	7.50	9.25		
S.D.	1.15	0.86		

ตาราง 14 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อน

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	4	9	4	16
2	5	8	4	16
3	6	7	1	1
4	6	8	2	4
5	5	8	3	9
6	7	9	2	4
7	9	9	0	0
8	8	10	2	4
9	7	10	3	9
10	4	9	5	25
11	8	10	2	4
12	3	10	7	49
13	5	9	4	16
14	5	10	5	25
15	6	9	3	9
16	7	10	3	9
17	7	9	2	4
18	8	10	2	4
19	8	10	2	4
20	6	10	4	16
21	8	9	1	1
22	7	9	2	4
23	8	9	1	1
24	6	9	3	9
25	7	10	3	9
26	7	8	1	1
27	6	7	1	1
28	9	10	1	1

ตาราง 14 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	7	10	3	9
30	6	10	4	16
31	7	9	2	4
32	6	8	2	4
33	9	10	1	1
34	8	10	2	4
35	7	10	3	9
36	7	10	3	9
37	9	10	1	1
38	9	10	1	1
39	8	8	0	0
40	8	9	1	1
รวม	273	369	ΣD 96	ΣD^2 314
$\bar{X}$	6.82	9.22		
S.D.	1.48	0.89		

ตาราง 15 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศ

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	7	9	2	4
2	9	10	1	1
3	8	10	2	4
4	8	8	0	0
5	7	9	1	1
6	7	9	2	4
7	8	10	2	4
8	5	6	1	1
9	9	10	1	1
10	7	9	2	4
11	8	9	1	1
12	7	7	0	0
13	9	10	1	1
14	9	10	1	1
15	8	9	1	1
16	7	9	2	4
17	7	10	3	9
18	8	9	1	1
19	6	10	4	16
20	8	10	2	4
21	8	9	1	1
22	7	9	2	4
23	9	10	1	1
24	8	10	2	4
25	8	9	1	1
26	7	10	3	9
27	9	10	1	1
28	5	8	3	9

ตาราง 15 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	7	9	2	4
30	6	9	3	9
31	9	10	1	1
32	6	8	2	4
33	9	10	1	1
34	9	9	0	0
35	8	10	2	4
36	9	10	1	1
37	9	10	1	1
38	9	10	1	1
39	8	10	2	4
40	8	10	2	4
รวม	310	373	ΣD 62	ΣD ² 126
$\bar{X}$	7.75	9.32		
S.D.	1.12	0.91		

ตาราง 16 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การเข้าใจความรู้สึกของเพื่อน

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	8	10	2	4
2	7	9	2	4
3	7	9	2	4
4	9	10	1	1
5	8	10	2	4
6	9	10	1	1
7	8	10	2	4
8	6	10	4	16
9	8	10	2	4
10	5	8	3	9
11	8	9	1	1
12	7	8	1	1
13	3	8	5	25
14	7	8	1	1
15	6	9	3	9
16	9	10	1	1
17	8	9	1	1
18	9	10	1	1
19	8	9	1	1
20	7	9	2	4
21	7	8	1	1
22	7	10	3	9
23	8	9	1	1
24	7	9	2	4
25	5	9	4	16
26	8	10	2	4
27	6	9	3	9
28	7	10	3	9

ตาราง 16 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	8	10	2	4
30	6	9	3	9
31	8	9	1	1
32	5	10	5	25
33	7	9	2	4
34	8	9	1	1
35	7	9	2	4
36	9	9	0	0
37	9	10	1	1
38	6	9	3	9
39	7	9	2	4
40	9	10	1	1
รวม	291	371	ΣD 80	ΣD^2 212
$\bar{X}$	7.27	9.27		
S.D.	1.33	0.67		

ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การรับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	4	9	5	25
2	5	8	3	9
3	6	7	1	1
4	3	8	5	25
5	7	8	1	1
6	7	9	2	4
7	2	8	6	36
8	3	7	4	16
9	7	8	1	1
10	6	8	2	4
11	9	9	0	0
12	4	5	1	1
13	2	7	5	25
14	6	9	3	9
15	7	9	2	4
16	2	8	6	36
17	8	8	0	0
18	9	10	1	1
19	6	7	1	1
20	8	9	1	1
21	8	9	1	1
22	5	6	1	1
23	7	8	1	1
24	5	6	1	1
25	6	8	2	4
26	8	8	0	0
27	7	8	1	1
28	7	8	1	1

ตาราง 17 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	7	9	2	4
30	8	9	1	1
31	6	8	2	4
32	4	7	3	9
33	7	8	1	1
34	6	7	1	1
35	7	8	1	1
36	8	9	1	1
37	7	9	2	4
38	5	8	3	9
39	7	9	2	4
40	8	9	1	1
รวม	244	322	ΣD 78	ΣD^2 250
$\bar{X}$	6.10	8.05		
S.D.	1.89	1.01		

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	8	9	1	1
2	5	9	4	16
3	4	9	5	25
4	5	6	1	1
5	8	9	1	1
6	7	8	1	1
7	5	9	4	16
8	7	9	2	4
9	1	5	4	16
10	6	8	2	4
11	3	9	6	36
12	7	8	1	1
13	3	8	5	25
14	5	9	4	16
15	6	7	1	1
16	4	9	5	25
17	7	7	0	0
18	3	9	6	36
19	8	9	1	1
20	4	8	4	16
21	8	9	1	1
22	3	9	6	36
23	7	9	2	4
24	5	9	4	16
25	7	9	2	4
26	7	10	3	9
27	9	10	1	1
28	7	8	1	1

ตาราง 18 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	8	10	2	4
30	7	9	2	4
31	7	10	3	9
32	6	9	3	9
33	3	8	5	25
34	8	10	2	4
35	9	10	1	1
36	8	9	1	1
37	7	9	2	4
38	7	8	1	1
39	9	9	0	0
40	8	9	1	1
รวม	246	347	ΣD 101	ΣD^2 377
$\bar{X}$	6.15	8.67		
S.D.	2.00	1.04		

ตาราง 19 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง ภาวะความพร้อมในการรับรู้ทางสังคม

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	3	8	5	25
2	2	9	7	49
3	3	9	6	36
4	8	9	1	1
5	7	8	1	1
6	9	9	0	0
7	7	8	1	1
8	7	8	1	1
9	6	7	1	1
10	7	9	2	4
11	5	8	3	9
12	6	8	2	4
13	7	8	1	1
14	6	9	3	9
15	7	8	1	1
16	7	8	1	1
17	6	9	3	9
18	6	7	1	1
19	5	7	2	4
20	9	10	1	1
21	8	9	1	1
22	6	7	1	1
23	4	7	3	9
24	8	9	1	1
25	7	8	1	1
26	7	8	1	1
27	7	8	1	1
28	6	9	3	9

ตาราง 19 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	8	9	1	1
30	3	4	1	1
31	3	7	4	16
32	7	8	1	1
33	8	10	2	4
34	8	9	1	1
35	8	9	1	1
36	8	9	1	1
37	5	9	4	16
38	6	9	3	9
39	5	6	1	1
40	3	7	4	16
รวม	248	327	$\sum D$ 79	$\sum D^2$ 251
$\bar{X}$	6.20	8.17		
S.D.	1.81	1.12		

ตาราง 20 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อ
พัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การควบคุมทางสังคม

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	5	8	3	9
2	4	7	3	9
3	6	7	1	1
4	6	9	3	9
5	6	9	3	9
6	9	9	0	0
7	8	9	1	1
8	4	7	3	9
9	6	8	2	4
10	6	9	3	9
11	5	8	3	9
12	9	10	1	1
13	9	10	1	1
14	7	8	1	1
15	8	9	1	1
16	9	10	1	1
17	8	10	2	4
18	8	9	1	1
19	6	8	2	4
20	8	9	1	1
21	7	9	2	4
22	9	10	1	1
23	6	9	3	9
24	6	7	1	1
25	9	10	1	1
26	8	9	1	1
27	6	7	1	1
28	8	9	1	1

ตาราง 20 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	6	8	2	4
30	5	8	3	9
31	7	9	2	4
32	5	7	2	4
33	6	9	3	9
34	7	10	3	9
35	7	10	3	9
36	9	10	1	1
37	7	9	2	4
38	9	10	1	1
39	5	9	4	16
40	4	9	5	25
รวม	273	351	ΣD 78	ΣD^2 198
$\bar{X}$	6.82	8.77		
S.D.	1.56	0.99		

ตาราง 21 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การทำงานร่วมกับผู้อื่น

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	7	9	2	4
2	9	10	1	1
3	9	10	1	1
4	5	10	5	25
5	9	10	1	1
6	8	9	1	1
7	7	8	1	1
8	8	10	2	4
9	9	10	1	1
10	3	8	5	25
11	7	9	2	4
12	9	10	1	1
13	8	9	1	1
14	4	10	6	36
15	6	9	3	9
16	7	8	1	1
17	8	9	1	1
18	9	10	1	1
19	4	8	4	16
20	8	8	0	0
21	9	10	1	1
22	6	9	3	9
23	7	8	1	1
24	6	7	1	1
25	8	9	1	1
26	7	9	2	4
27	9	10	1	1
28	9	10	1	1

ตาราง 21 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	8	9	1	1
30	7	9	2	4
31	6	9	3	9
32	5	8	3	9
33	9	10	1	1
34	8	9	1	1
35	9	10	1	1
36	9	10	1	1
37	7	8	1	1
38	6	8	2	4
39	7	10	3	9
40	5	10	5	25
รวม	291	366	ΣD 75	ΣD^2 219
$\bar{X}$	7.27	9.15		
S.D.	1.63	0.86		

ตาราง 22 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การแสดงออกทางสังคม

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	6	10	4	16
2	4	10	6	36
3	7	8	1	1
4	5	8	3	9
5	6	8	2	4
6	7	9	2	4
7	9	10	1	1
8	7	8	1	1
9	6	9	3	9
10	5	9	4	16
11	6	8	2	4
12	7	8	1	1
13	8	9	1	1
14	2	9	7	49
15	5	9	4	16
16	6	7	1	1
17	6	7	1	1
18	7	9	2	4
19	3	7	4	16
20	7	9	2	4
21	6	9	3	9
22	7	10	3	9
23	8	10	2	4
24	6	8	2	4
25	5	7	2	4
26	6	7	1	1
27	9	10	1	1
28	3	9	6	36

ตาราง 22 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	4	10	6	36
30	7	8	1	1
31	7	8	1	1
32	3	7	4	16
33	9	10	1	1
34	8	9	1	1
35	9	10	1	1
36	9	10	1	1
37	8	9	1	1
38	7	8	1	1
39	6	8	2	4
40	8	9	1	1
รวม	254	347	ΣD 93	ΣD^2 327
$\bar{X}$	6.35	8.67		
S.D.	1.79	1.02		

ตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	6	9	3	9
2	8	9	1	1
3	9	10	1	1
4	4	9	5	25
5	4	10	6	36
6	7	8	1	1
7	9	10	1	1
8	9	10	1	1
9	7	8	1	1
10	2	8	6	36
11	8	9	1	1
12	9	10	1	1
13	8	9	1	1
14	2	8	6	36
15	4	10	6	36
16	9	10	1	1
17	9	10	1	1
18	6	9	3	9
19	7	10	3	9
20	8	8	0	0
21	6	9	3	9
22	8	9	1	1
23	9	10	1	1
24	8	10	2	4
25	9	10	1	1
26	9	10	1	1
27	8	9	1	1
28	5	9	4	16

ตาราง 23 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	6	9	3	9
30	8	10	2	4
31	9	10	1	1
32	6	9	3	9
33	7	8	1	1
34	8	10	2	4
35	6	9	3	9
36	8	9	1	1
37	9	10	1	1
38	7	8	1	1
39	7	10	3	9
40	8	9	1	1
รวม	286	371	ΣD 85	ΣD^2 291
$\bar{X}$	7.15	9.27		
S.D.	1.90	0.75		

ตาราง 24 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปรับพฤติกรรมให้เหมาะสม

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	8	9	1	1
2	9	10	1	1
3	7	9	2	4
4	8	10	2	4
5	9	10	1	1
6	8	9	1	1
7	7	10	3	9
8	8	9	1	1
9	9	10	1	1
10	4	7	3	9
11	6	10	4	16
12	7	10	3	9
13	9	10	1	1
14	7	8	1	1
15	9	9	0	0
16	7	10	3	9
17	9	10	1	1
18	9	10	1	1
19	9	10	1	1
20	7	9	2	4
21	8	9	1	1
22	7	8	1	1
23	8	10	2	4
24	6	9	3	9
25	9	10	1	1
26	9	10	1	1
27	8	9	1	1
28	8	9	1	1

ตาราง 24 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	7	9	2	4
30	6	8	2	4
31	5	9	4	16
32	7	10	3	9
33	9	10	1	1
34	8	9	1	1
35	7	9	2	4
36	6	9	3	9
37	7	8	1	1
38	8	10	2	4
39	9	10	1	1
40	8	10	2	4
รวม	306	374	ΣD 68	ΣD^2 152
$\bar{X}$	7.65	9.35		
S.D.	1.23	0.76		

ตาราง 25 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อ
พัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การมองโลกในแง่ดี

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	8	9	1	1
2	7	8	1	1
3	9	10	1	1
4	4	9	5	25
5	3	9	6	36
6	5	8	3	9
7	9	9	0	0
8	4	7	3	9
9	8	9	1	1
10	7	9	2	4
11	2	9	7	49
12	9	10	1	1
13	4	8	4	16
14	6	8	2	4
15	9	10	1	1
16	6	9	3	9
17	7	9	2	4
18	9	10	1	1
19	7	8	1	1
20	7	8	1	1
21	8	10	2	4
22	8	8	0	0
23	6	7	1	1
24	4	10	6	36
25	7	8	1	1
26	6	7	1	1
27	9	10	1	1
28	8	9	1	1

ตาราง 25 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	9	10	1	1
30	6	9	3	9
31	7	9	2	4
32	5	9	4	16
33	2	9	7	49
34	4	9	5	25
35	9	10	1	1
36	8	9	1	1
37	7	9	2	4
38	8	9	1	1
39	9	10	1	1
40	7	10	3	9
รวม	267	357	ΣD 90	ΣD^2 340
$\bar{X}$	6.67	8.92		
S.D.	2.04	0.88		

ตาราง 26 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	6	9	3	9
2	5	8	3	9
3	8	9	1	1
4	6	9	3	9
5	4	10	6	36
6	5	10	5	25
7	6	9	3	9
8	5	9	4	16
9	4	10	6	36
10	4	7	3	9
11	5	9	4	16
12	9	10	1	1
13	3	4	1	1
14	8	9	1	1
15	9	9	0	0
16	8	10	2	4
17	3	9	6	36
18	8	9	1	1
19	5	9	4	16
20	4	8	4	16
21	7	8	1	1
22	7	10	3	9
23	9	10	1	1
24	6	8	2	4
25	8	9	1	1
26	4	7	3	9
27	4	10	6	36
28	9	10	1	1

ตาราง 26 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	9	10	1	1
30	4	10	6	36
31	8	9	1	1
32	4	8	4	16
33	5	8	3	9
34	9	10	1	1
35	7	8	1	1
36	7	8	1	1
37	8	10	2	4
38	8	9	1	1
39	9	10	1	1
40	7	8	1	1
รวม	254	356	ΣD 102	ΣD^2 386
$\bar{X}$	6.35	8.90		
S.D.	1.96	1.19		

ตาราง 27 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	4	9	5	25
2	4	9	5	25
3	5	9	4	16
4	7	8	1	1
5	6	8	2	4
6	7	8	1	1
7	7	8	1	1
8	5	8	3	9
9	5	8	3	9
10	3	7	4	16
11	4	7	3	9
12	6	8	2	4
13	2	6	4	16
14	6	7	1	1
15	8	9	1	1
16	6	9	3	9
17	5	9	4	16
18	4	8	4	16
19	4	5	1	1
20	7	9	2	4
21	8	9	1	1
22	6	9	3	9
23	8	9	1	1
24	7	10	3	9
25	8	9	1	1
26	6	9	3	9
27	8	9	1	1
28	8	9	1	1

ตาราง 27 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	8	9	1	1
30	5	8	3	9
31	8	9	1	1
32	8	9	1	1
33	3	9	6	36
34	6	9	3	9
35	9	9	0	0
36	9	10	1	1
37	7	9	2	4
38	8	10	2	4
39	5	9	4	16
40	9	10	1	1
รวม	249	342	$\sum D$ 93	$\sum D^2$ 299
$\bar{X}$	6.22	8.55		
S.D.	1.83	1.03		

ตาราง 28 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนวเพื่อพัฒนาความสามารถทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เรื่อง การใช้ชีวิตในสถาบันอุดมศึกษา

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
1	4	9	5	25
2	5	9	4	16
3	9	10	1	1
4	5	9	4	16
5	6	9	3	9
6	4	9	5	25
7	6	10	4	16
8	4	7	3	9
9	3	7	4	16
10	6	8	2	4
11	6	9	3	9
12	9	10	1	1
13	4	9	5	25
14	5	10	5	25
15	9	10	1	1
16	2	8	6	36
17	7	9	2	4
18	8	9	1	1
19	7	9	2	4
20	6	7	1	1
21	9	10	1	1
22	7	9	2	4
23	6	7	1	1
24	4	9	5	25
25	6	8	2	4
26	6	8	2	4
27	5	9	4	16
28	4	8	4	16

ตาราง 28 (ต่อ)

คนที่	คะแนนก่อน การใช้ชุดการสอน	คะแนนหลัง การใช้ชุดการสอน	D	D ²
29	2	7	5	25
30	7	10	3	9
31	7	8	1	1
32	8	10	2	4
33	5	8	3	9
34	8	10	2	4
35	9	10	1	1
36	6	8	2	4
37	9	10	1	1
38	7	8	1	1
39	8	10	2	4
40	6	8	2	4
รวม	244	352	ΣD 108	ΣD^2 382
$\bar{X}$	6.10	8.80		
S.D.	1.93	1.01		

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสรรเสริญ หุ่นแสน
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2522
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลพระปิ่นเกล้า กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 69/5 หมู่ที่ 19 ถนนเทศบาลสำโรงใต้ 19 ตำบลบางหญ้าแพรก อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ 10130

ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2544	ปฏิบัติราชการตำแหน่ง อาจารย์ ประจำภาควิชาการศึกษา (หน่วยงาน ร.ร. สาธิตฯ) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2547	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (การแนะแนว) จาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2544	ศิลปศาสตรบัณฑิต (ดนตรี) จาก มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2539	ประกาศนียบัตรนาฏศิลป์ จาก วิทยาลัยนาฏศิลป์ กรุงเทพมหานคร